Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

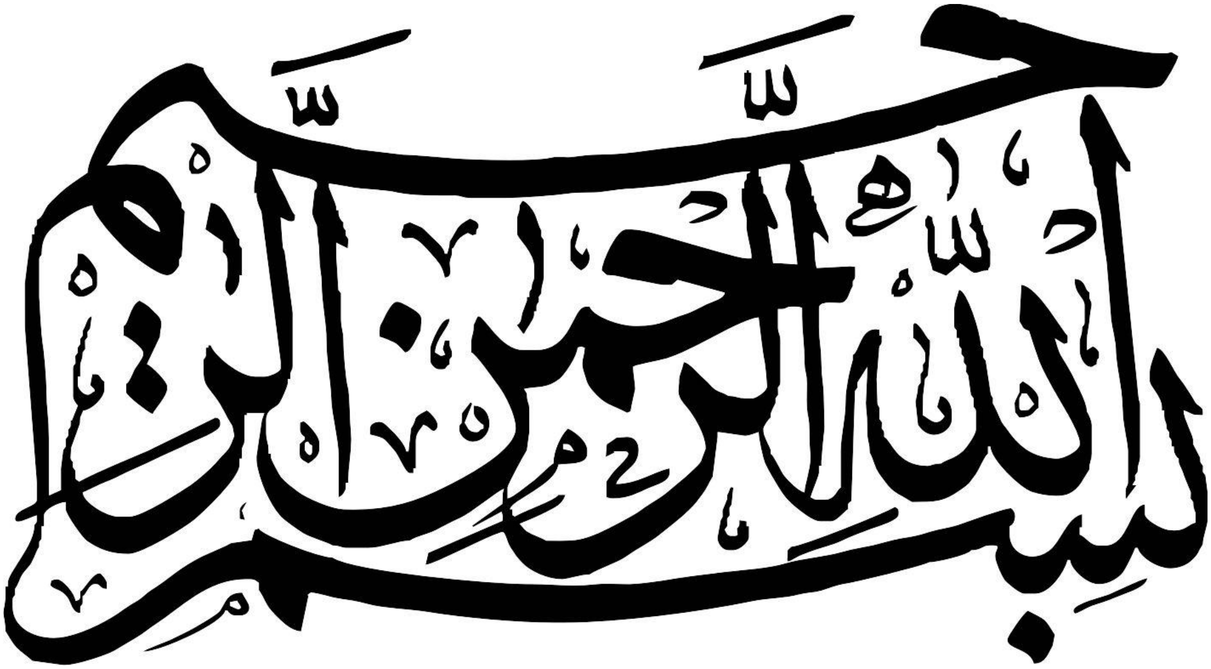

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېنوا انټرنیټ پاڼي دلیکول داکټرصبورالله سیاه سنګ د افغانستان د لومړني ولسمشر ارواښاد شهید سردارمحمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژونکو د پل او یا د هغوی د پښو د پَلونو د خاپ د راسپړلو او موندلو په اړه یوه ژوره او هر اړخیزه څیړنه را اخیستې او تر اوسه ډیرې پټې او نا ویل شوې خبرې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د یو شمیر مشرانو له خولې را وتلې چې ټولې یې په خپله د پام وړ دي او ښایي د راتلونکو پَلټنو او څیړلو لپاره لاره پرانیزي.د ده ترڅنګ دغه څیړنه د هیواد د اوسني تأریخ یوه تیاره برخه روښانه کوي چې پښتو ژباړه یې تاسي ته ښاغلی رحمت اریا وړاندي کوي . سردار محمد داؤود خان که هرڅه وو، خو هېڅ رښتونی افغان نه شي کولای د هغه په ولسپالنې او هېوادپالنې کې شک او شوپیان ولري

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

د هیواد د ولسپالو لیکوالانو په ډله کې ډاکټرصبورالله سیاه سنګ چې کله ناکله د حجرالاسود په نامه هم لیکنې کوي هغه لیکوال، شاعر او څېړونکی دی چې لیکنې او څېړنې یې د افغانستان او سیمې په خپرونو کې د ډیرو کسانو پام ځان ته را اړولی اود هغه ترڅنګ یې په فارسي � دري ژبه د پښتنو شاعرانو، لیکوالانو او پښتني ولسي فرهنګ په پېژندنه کې ډیرې لیکنې کړې دي. له هغې ډلې څخه د ارواښاد ملنګ جان په پیژندنه او هیوادپالنه کې د هغه ژوره څېړنه ده .

د ډاکټر صبورالله سیاه سنګ د لیکنو یوه غوره برخه دا ده چې له هرډول ژبني تصعب او لنډپارۍ څخه لیرې ده او د یوه رښتوني افغان لیکوال په توګه یې ملي او ولسي دریز راخپل کړی دی.

داکټرصبورالله سیاه سنګ د افغانستان د لومړني ولسمشر ارواښاد شهید سردارمحمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژونکو د پل او یا د هغوی د پښو د پلَونو د خاپ د راسپړلو او موندلو په اړه یوه ژوره او هر اړخیزه څېړنه را اخیستې او تر اوسه ډیرې پټې او نا ویل شوې خبرې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د یو شمیر مشرانو له خولې را وتلې چې ټولې یې په خپله د پام وړ دي او ښایي د راتلونکو پلـټنو او څېړنو لپاره لاره پرانیزي. د ده ترڅنګ دغه څېړنه د هیواد د اوسني تأریخ یوه تیاره برخه را روښانوي. سردار محمد داؤود خان که هرڅه وو، خو هېڅ رښتونی افغان نه شي کولای د هغه په ولسپانې او هېوادپالنې کې شک او شوپیان ولري .

دغه څېړنه د نوموړي ګوند له مشرانو سره د مرکې، په دغه اړوند د یو شمیرلیکل شویو کتابونو او د نورو کسانو د سترګو د لیدلی حال پرنبسټ ولاړه ده چې لوستونکی کرار کرار یوې منطقي پایلې ته ورنیږدې کوي .

دا څېړنه د یوې روانې لړۍ په توګه خپریږي او څرګنده نه ده چې لړۍ به یې څومره اوږده شي خو تر دمګړۍ ۷ برخې یې په پاړسي ژبه چمتو او د کابل ناتهـ په ویب پاڼې کې په پرله پسې توګه خپره شوې ده او تاسو ښاغلي لوستونکي به هم بینوا ویب پاڼه ګام په ګام ددغې څېړنې په پښتو شوې برخې کې خبروساتي .

ما ښاغلي داکټرصبورالله سیاه سنګ ته د ټیلفون او بریښنا لیک له لارې خبر ورکړ چې غواړم دغه څېړنه په پښتو را وژباړم او نوموړي په ډیرې خوښۍ او ورین تندي له ما سره د هرډول همکارۍ ژمنه هم وکړه. ددې ترڅنګ له خپل افغان هیواد وال ښاغلي ایشورداس څخه چې د کابل ناتهـ د ویبپاڼې چلوونکی دی مننداوی یم. زه د بینوا د ویب پاڼې په استازیتوب ښاغلو داکټرصبورالله سیاه سنګ حجرالاسود او ایشورداس ته کور ودانی وایم.

رحمت آریا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی برخه

له یوه لاسه ټک نه را خیژي

دغه لنډه لیکنه چې په هیڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤد د سیاسي ښادنامو په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پروالي یا نه پروالي روښاني واچوي، غواړي یوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژنې د څرنګوالي په اړه د یوشمیر شته مالوماتو ټولګه راډګر ته کړي .

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اوریدل یا لوستل کیږي لړتر لږه د افغانستان د خلق ډ یموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستګیرپنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کټوازي) او جنرال امام الدین سره د پرله پسې او اوږدو ټیلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپیل کړو .

همدارنګه د دغې لیکنې په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستې ته اړتیا لیدل کیږي

۲۰۰۸ کال، د آپریل ۲۸

پته:

Siasang, 679 Rink Ave., Regina, SK., S4X2P3, CANADA

5020882 (306) 1او 1 (306) 5438950 د ټیلفون شمیره:

تر وروستی ګولی

نن د داؤد خان او دهغه د کورنۍ له وژنې څخه څه ناڅه دیرش کاله تیریږي. که هغه ژوندی وای نو د جولای په اتلسمه نېټه به نهه نوي کلن وای .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام الدین (د افغانستان د پرون ورځې د کماندو افسر اود اروپا په کوم گوټ کې غلی ناهیلی ننی جنرال) هرکله چې د خپل لاس ټپ ته گوري نو د ۱۹۷۸زکال د اپریل د اته ویشتمې خونړۍ پیښې ته یې پام را وا وړي او د داؤد خان وروستنۍ خبرې یې له ډیرې نیږدې ترغوږونو شي چې :

)پرته له خدایه بل چا ته نه تسلیمېږم او ترخپلې وروستې گولۍ به وجنگیږم(

دا کومه هېښنده خبره نه ده. که د امام الدین پرځای هرڅوک وای نو د ژوند تر وروستۍ سلگۍ پورې به یې د محمد داؤود لاندې وروستۍ خبرې نه وای هیرې کړې :

� 'اوس واک د افغانستان د خلق ډ یموکراتیک گوند په ولکه کې د ی، نوباید تـسلیم شـئ!

-تا دا امر له چا راوړی؟

-د قادر له پلوه

-پرته له خدایه بل چاته نه تسلېمېږم او ترخپلې وروستۍ گولۍ به وجنگیږم'

زما نـوم امـام الـــدیـن دی

عبدالکریم میثاق (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند له بنسټ ایښودونکو او د سیاسي بیرو غړی/د مالیې وزیر، کېسه لېکونکی او څېړونکی) وایي:

"پوښتنه دا وه چې داؤد خان دې ژوندی وساتل شي یا دې ووژل شي؟ د مرکزي کمیټې یو شمیر غړو ویل چې ژوندی دې وساتل شي او وَژنه یې تأریخي پازوالي 'مسوؤلیت' لري، ښه به دا وي چې راډیو ته دې راوستل شي او ودې وایي چې اخیستل شوی گام سم دی، زه د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک گوند دغه را اوچت شوی گام منم، بلې ډلې ویل چې دا به په خپله یوه تأریخي تیروتنه وي. کله چې وگړي د داؤد خان غږ واوري ښایي د هغه په گټه پاڅون و کړي او اوسنی پاڅون به دړې وړې شي. په دغوبنسټیزو وړاندیزونو کې دوه وو تنو تر نورو ډیرې خبرې کولې، یو یې دستگیرپنجشیری او بل یې ببرک کارمل وو .

یو صاحب منصب چې له لاسه یې وینې راڅڅېدلې راغی او د مرکزي کمېټې د غړو مخې ته سلامي شو او ویې ویل " زما نوم امام الدین او د گوند غړی یم. ارگ ته دننه تللای وم. د گلخانې [مانۍ] ته ولاړم او داؤود خان ته مې وویل: له دې چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیگ گوند ته لیږدول شوی، دا ستا دنده ده چې ځان را تسلیم کړئ. یوه لور یې ورسره وه. عبدالاله [د سروزیرمرستیال او د بهرنیو چاروزیر]هم ورسره وو. داؤود خان پرما ډزې وکړې. کله چې ډزې یې وکړې، زما لاس یې را ټپي کړ. په دغه شیبه کې لورېې مخې ته ور ودریدله او ورته ویې ویل چې ډزې مه کوه، که ته ډزې وکړئ هغه هم ډزې کوي. [امام الدین] وویل چې په دغې شیبې کې داؤود پر خپلې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لور هم ډزې وکړې. نو په دغه وخت کې ما هم خپل کلاشنیکوف را واخیست او ډزې مې پرې وکړې او ټول مې له یوې مخې له منځه یوړل. " ۲۲۴ او ۲۲۵ پاڼې، افغانستان په شلمې پیړۍ کې/ افغانستان در قرن بیستم: ۱۹۰۰-۱۹۶۹ د بي بي سي له ټولګو څخه . ظاهرطنین ۲۰۰۵

ستیا......؟

دستګیرپنجشیری (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له بنسټ ایښودونکو او د سیاسي بیرو غړی/د شوونې او روزنې وزیر،شاعر،لیکوال او څیړونکی) د پورتنیو خبرو په اړه سر تر پایه بل ډول خبره کوي :

د افغانستان د خلق د ډیموکراتیکې ټولنې د مشرانو د نیولو په شپه سلیمان لایق، بارق شفیعي، نُور احمد نُور او کریم میثاق د استاد میر اکبرخیبرد خاورو د سپارلو او د مړي د لمانځنې د کست په ثبت او ویشنې بوخت ول. کله چې د راډیو افغانستان له لارې یې د سیاسي دفترد غړو د نیول کېدلو خبر واورېده نو سلیمان لایق اوبارق شفیعي په خپل سر پولیس ته ولاړل او ځانونه یې پولیس ته ور وسپارل خو کریم میثاق او نُوراحمد نُور ځانونه د یوه ګوندي کارګرپه کور کې پټ کړي ول. له دې املە د کریم میثاق خبره د هغه په کتاب "افغانستان په شلمه پیړۍ کې / در قرن بیستم" سمه او پرځای نه ده .

سیاه سنګ: ستاسو د سترګو لیدلی حال څه دئ؟ امام الدین چیرې راغی اوڅه یې وویل؟

پنجشیری: امام الدین راډیو افغانستان ته راغی او خپل ګزارش یې نورمحمد تره کي ته وړاندې کړ. هغه وویل چې له سردار محمد داؤود څخه څو ځله په درنښت غوښتنه وشوه چې له خپلې کورنۍ سره دې یوه خوندي ځای ته ولاړ شي، خو له پرله پسې غوښتنو سره سره هغه خپل زوی ته بولنده 'قومانده' ورکړه چې پر افسرانو، سرتیرو او ان د خپلې کورنۍ پرغړو دې ډزې وکړي. په پای کې دوه اړخیزه اور بل شو .

همداشان، امام الدین زیاته کړه چې : سردار داؤد ته مې وویل چې " واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدول شوی او باید را تسلیم شئ." داؤد وویل چې " کمونیستانو ته نه تسلیمېږم" او بیا یې نیغ په نیغه پرما ډزې وکړې. موږ هم ووهل او [ستیا] موکړل" جنرال کټ مټ د [ستیا] اصطلاح په کار یووړه. په یاد مې دي چې ویې ویل "ستیا مو کړل ."

سیاه سنګ: " ستیا...؟ " [ستیا] څه مانا لري؟ دا د کوم ځای اصطلاح ده؟

پنجشیری: ستیا یعنی "پوپنا" ګومان کوم دا هندي یا اردو اصطلاح ده .

سیاه سنګ: مخکې له دې چې نورې اړینې خبرې راوسپړم باید ووایم چې د امام الدین له خولې د "ستیا" (۱) د اصطلاح په اوریدلو یوه ډېره ناوړه پوښتنه مې په فکر کې را ژوندۍ کیږي: د همدغې پوښتنې له امله غواړم پوه شم چې امام الدین د افغانستان له کوم ګوټه دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجشيرى: هغه د لوګر دی. د لوګر له پښتنو څخه. ښايي د هماغه ځاى د وګړو په منځ کې د"ستيا" د اصطلاح کارَول دود وي. خو زه سم نه پوهيږم.

سياه سنګ: امام الدين د ګوند له کومې څانګې څخه وو؟

پنجشيرى: هغه خلقی وو او د خلق د پوځي څانګې له خوا يې له حفيظ الله امين سره اړيکه درلودله .

سياه سنګ: ستاسو دوينا پربنسټ امام الدين نه کلاشنيکوف را پورته کړی او نه يې د داؤد خان او نه يې د هغه د کورنۍ پرمخ ډزې کړې دي؟

پنجشيرى: کټ مټ همداسې ده. امام الدين نشواى کولاى کلاشنيکوف را پورته کړي او ډزې وکړي. هغه ټپي وو. له هغه سره وسله وال سرتيري ول، کله چې هغوی وليدل چې داؤود او زوی يې ډزې کوي نو هغوی هم په ډزو پيل وکړ. له همدې امله ده چې امام الدين وايي " موږ هم ووهل او ستيا مو کړل"

سياه سنګ: امام الدين او د هغه وسله والو ملګرو د دغسې په پټو سترګو وژنې د اور امر له چا تر لاسه کړی وو؟ د محمد داؤد او د هغه د کورنۍ د برخليک په اړه د ګوند سرمشريزې ډلې څه ويل؟ ستاسو نظر څه دی؟

پنجشيرى: د کابل ولايت د زندان د پوښتنو او پلټنو له څانګې څخه راډيو افغانستان ته د نور محمد تره کی، ببرک کارمل، ډاکټرشاه ولي، زما (دستګير پنجشيري)، سليمان لايق، بارق شفيعي، عبدالحکيم شرعي جوزجاني او حفيظ الله امين له لېږدولو وروسته ، د دندو وېشنه په دې ډول وشوه : تره کي، کارمل، لايق او ما د سياسي تبليغ دندو پازوالي په غاړه را واخيستله، حفيظ الله امين، عبدالقادرهراتي او محمد اسلم وطنجار د پوځي لاربښونې دندې په غاړې واخيستلې .

له داؤود او د هغه له کورنۍ سره د چال چلند په اړه نور محمد تره کی او ببرک کارمل همغږي نه درلودله. تره کي د داؤود پر وژلو او کارمل د هغه پر ژوندي ساتلو ټينګار کاوه .

ما نورمحمد تره کي ته په ځواب کې وويل:" د ټولنيزې مبارزې تګلاره بايد سپکه و نه ګڼل شي او نه دې له پاځون سره لوبه و شي." سليمان لايق چې د خپل ډير نيږدې ملګري او زوم د مړينې له امله په ژور ناورين کې ډوب وو، د محمد داؤود په اړه يې وويل " دا فرعون دې ووژل شي "

د تأريخ په دغسې يوې پرېکنده شيبې کې نورمحمد تره کي د انقلاب پوځي سرمشرېزې ډلې (حفيظ الله امين، عبدالقادر او اسلم وطنجار) ته لاندينۍ ځانګړې لارښوونه ور وليږله :

"که سردارمحمد داؤود اواړوند ه کسان يې د انقلاب له فرمان څخه سرغړاونه وکړي، د پاځون والو په وړاندې وسلې ته لاس ور وړي او پرته له آړ يا شرطه د ګوند لارښوونو ته غاړه کښېنږدي، نو زموږ وسله وال ځواکونه حق لري چې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خپل ځان او خپلواکۍ او انقلابي نظم څخه په میړانه ساتنه وکړي. که هغوی له وسله وال مقاومت څخه لاس پرسر شي او وسله پرځمکه کښېږدي، نو خوندي ځای ته دې ولیږدول شي. په دغه حالت کې به د هیواد د قوانینو پربنسټ له هغوی سره د درنښت وړ او افغاني چلند وشي".

البته ، چې پورتنی متن په پښتو وو او ما(پنجشیري) په پاړسي را وژباړه .

سیاه سنگ: مخکې له دې چې ستاسو د کتاب (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند را پاڅېدنه او پوپنا کېدنه / ظهور وزوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان) د برخو سپړنې ته راشم ، باید ووایم چې (په لندن /انگلستان کې مېشت) یو تن غلام رسول باوري تاسو د محمد داؤد او د هغه د کورنۍ اصلي وژونکی بللي یاست. د نوموړي د لیکنو ځېنې برخې په یوې یا دوه وو ویبپاڼو کې داسې راغلي دي :

"هغه ورځ ما [غلام رسول باوري] په راډیو ټلویزیون کې تخنیکي دنده درلوده. /…/ د ثبت او خپرونې د سټډیو دروازه د برچې او د توپک په قنداق په زور را خلاصه شوه او د وسله والو سرتیرود یوې ډلې په ملتیا [خیال محمد کټوازی اود ستگیرپنجشیری چې د هغه په وینا "پلنگي" جامې یې په ځان کې وې او پر سترگو یې د ضعیفو کتلو عینکې وې، راننوتل .

د نېغې خپرونې خونه محاصره شوه. د جگړن په رتبې یو افسر د دستگیرپنجشیري اوانقلابي سرمشریزې ډلې ترمنځ چې مشري یې حفیظ الله امین او [محمد اسلم] وطنجار کوله په تگ راتگ کې وو. نوموړي یاددښت لیکونه وړل او راوړل. دستگیرپنجشیري د راډیو په لویې خپروونکي خونې کې گام واهه او داؤود خان، یحیی او محمدزیو ته یې ښکنځل کول او د هغوی د وژنې خبر ته سترگې په لار وو .

نوموړی جگړن په بیړه راغی او ویې ویل چې د پرچمیانو په ځانگړې توگه د ببرک کارمل د مخالفت له امله د سردارمحمد داؤود د وژلو مخنیوی کیږي. هغوی وړاندیزلري چې نوموړی د افغانستان قانوني او ولسټاکلی ولسمشر دی او ژوندی دې ونیول شي. پنجشیري په ډیر قهر وویل: " هغوی غو..... خوري" ببرک د هغوی جاسوس دی او د هغوی پرتېغر لوی شوی دی. هغه له داؤود سره یو ځای ووژنـئ !

بیا ما ته لاربښوونه وشوه چې گرځنده کمره له ځان سره را واخلم او د انقلاب د بولندې خونې ته ولاړ سم. ما بله لار نه درلوده، او یوه پیاوړې جاپانۍ کمره مې راواخیستله اود ښاغلو پنجشیري او کټوازي په ملتیا حفیظ الله امین ته ورغلو.

پنجشیري په قهرژلې ژبې له امین څخه وپوښتل: دا دې څه تېرپالنه او توکم پالنه را اخیستې؟ ولې د لیوني سردار، دغه د عبدالرحمان، حبیب الله او درغلن او ټگ نادر د وارث د وژنې امر نه ورکوئ؟ آیا د تاجیکانو وینې سپېنې او د پښتـنو سرې دي؟ حفیظ الله امین چې خوله یې له خندا ډکه اود بریا په نشه کې ډوب وو و ویل: په ارگ کې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

روزل شوي ستاسو ملګري سردار ببرک کارمل مخالفت کړی دی. یوازې سلطانعلي کشتمند یې وَژنه غوارې. پنجشیري په قهرژلې ژبې له تره کي مالومات وغوښتل او ټول واک او پریکړه یې د انقلاب دریزیا مقر ته ور وسپارله. له دغې لارښوونې وروسته، پنجشیری د مخابرې تر شا ودرید، لومړی یې یو حماسي شعر ولوست او وروسته یې په پرله پسې توګه د سردار محمد داؤود د پرته له پوښتنې وژنې لارښوونه ورکوله. په دغې شیبې کې جګړن رفیع چې ډیر په قهر وو هغه یې د مخابرې په خونه کې ولیده، د تلویزیون له ودانۍ ووت او کارمل ته ورغی .

ښه درنده جګړه ونښتله. له ماسپښین وروسته ټولو مخابرو اوګرځندو انقلابي راډیوګانو خبر ورکړ چې سردار داؤود، سردارنعیم او د هغوی د کورنۍ دیرش تنه ووژل شول او ارګ تسلیم شو. " حفیظ الله امین، وطنجار، پنجشیري، کټوازي او څو تنو نورو د وُدکا د شرابو د بوتلونو په را خلاصولو خوښي او خوشاحالي راپیل کړه. دستګیرپنجشیري د ټولو پښتنو پرضد د شعار په ورکولو د حفیظ الله امین نشه ور خراپه کړه. هغه په قهرسو او پنجشیری یې غلې کېدلوته را وباله".

که د غلام رسول پیژندنه یا نه پیژندنه یوې خواته پریږدو، د دغې لیکنې په اړه ستاسو غبرګون څه دی؟

پنجشیری: لومړی باید ووایم ......

-د لومړۍ برخې پای نوربیا......پاته لري

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخځ:

د افغانستان د علومو اکاډمۍ د پښتو د څلورټوکيز تشريحي قاموس په دريم ټوک کې چې په ۲۰۰۵زکال کې خپور شوی په ۱۷۲۲ پاڼه کې [ستي] د نسبتي ستاين نوم يا صفت په توګه په دريو مانا وو راغلی دی:

ستي: ۱. سوی [سوځېدلی]، کباب شوی. ۲.ساتي، سوتي، په هندوستان کې د جلال الدين اکبر تر زمانې پورې د هندوانو يو رسم وو چې د هغه پربنسټ به هندۍ ميرمنې ځان ته اور اچاوه.

ستۍ : هغه هندوانۍ (ايندوه) چې د ستي له رسم سره سم ځان په هغه اور کې اچوي چې د ميړه د سوځېدلو لپاره يې بل شوی وي. همدارسم اکبر منع کړ.

۲ .بي بي. ، ميرمن.

۳ .هغه ښځه چې خپل سرد پلار په کاله کې سپين کړي .

داستۍ چې په اور سوځي مراد يې دا وي

زه په اور کې سوې ښه يم نه بې پته

رحمان بابا

د يادَونې وړ ده چې د ستي وييکی د ارواښاد ملنګ جان په شعرونو کې هم ډېرلېدل شوی دی

]رحمت آريا[

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویمه څپرکی

سیاه سنگ: مخکې له دې چې ستاسو د کتاب (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند را پاڅېدنه او پوپنا کېدنه / ظهور وزوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان) د برخو سپړنې ته راشم ، باید ووایم چې (په لندن /انگلستان کې مېشت) یو تن غلام رسول باوري تاسو د محمد داؤد او د هغه د کورنۍ اصلي وژونکی بللي یاست. د نومورې د لېکنو ځېنې برخې په یوې یا دوه وو ویبپاڼو کې داسې راغلي دي :

"هغه ورځ ما [غلام رسول باوري] په راډیو ټلویزیون کې تخنیکي دنده درلوده. /.../ د ثبت او خپروني د سټډیو دروازه د برچې او د توپک په قنداق په زور را خلاصه شوه او د وسله والو سرتیرود یوې ډلې په ملتیا [خیال محمد کټوازی اود ستگیرپنجشیری چې د هغه په وینا "پلنگي" جامې یې په ځان کې وې او پر سترگو یې د ضعیفو کتلو عینکي وې، راننوتل .

د نېغې خپروني خونه محاصره شوه. د جگړن په رتبې یو افسر د دستگیرپنجشیري اوانقلابي سرمشریزې ډلې ترمنځ چې مشري یې حفیظ الله امین او [محمد اسلم] وطنجار کوله په تگ راتگ کې وو. نومورې یاددښت لېکونه وړل او راوړل. دستگیرپنجشیري د راډیو په لویې خپروونکي خونې کې گام واهه او داؤود خان، یحیی او محمدزیو ته یې ښکنځل کول او د هغوی د وژنې خبر ته سترگې په لار وو .

نومورې جگړن په بیره راغی او ویې ویل چې د پرچمیانو په ځانگړې توگه د ببرک کارمل د مخالفت له امله د سردارمحمد داؤود د وژلو مخنیوی کیږي. هغوی وراندیزلري چې نومورې د افغانستان قانوني او ولسټاکلی ولسمشر دی او ژوندی دې ونیول شي. پنجشیري په ډیر قهر وویل: " هغوی غو..... خوري" ببرک د هغوی جاسوس دی او د هغوی پرتېغر لوی شوی دی. هغه له داؤود سره یو ځای ووژنئ !

بیا ما ته لارښوونه وشوه چې گرځنده کمره له ځان سره را واخلم او د انقلاب د بولندې خونې ته ولاړ سم. ما بله لار نه درلوده، او یوه پیاوړې جاپانۍ کمره مې راواخیستله اود ښاغلو پنجشیري او کټوازي په ملتیا حفیظ الله امین ته ورغلو.

پنجشیري په قهرژلې ژبې له امین څخه وپوښتل: دا دې څه ټېرپالنه او توکم پالنه را اخیستې؟ ولې د لیوني سردار، دغه د عبدالرحمان، حبیب الله او درغلن او ټگ نادر د وارث د وژنې امر نه ورکوئ؟ آیا د تاجیکانو ویني سپېنې او د پښتنو سرې دي؟ حفیظ الله امین چې خوله یې له خندا ډکه اود بریا په نشه کې ډوب وو و ویل: په ارگ کې روزل شوي ستاسو ملگري سردار ببرک کارمل مخالفت کړی دی. یوازې سلطانعلي کشتمند یې وَژنه غواړي. پنجشیري په قهرژلې ژبې له تره کي مالومات وغوښتل او ټول واک او پریکړه یې د انقلاب دریزیا مقر ته ور وسپارله. له دغې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لارښوونې وروسته، پنجشیری د مخابرې تر شا ودرید، لومړی یې یو حماسي شعر ولوست او وروسته یې په پرله پسې توګه د سردار محمد داؤود د پرته له پوښتنې وژنې لارښوونه ورکوله. په دغې شیبې کې جګړن رفیع چې ډیر په قهر وو هغه یې د مخابرې په خونه کې ولېد، د تلویزیون له ودانۍ ووت او کارمل ته ورغی .

ښه درنده جګړه ونښتله. له ماسپښین وروسته ټولو مخابرو اوګرځندو انقلابي راډیوګانو خبر ورکړ چې سردار داؤود، سردارنعیم او د هغوی د کورنۍ دیرش تنه ووژل شول او ارګ تسلیم شو. " حفیظ الله امین، وطنجار، پنجشیري، کتوازي او څو تنو نورو د وُدکا د شرابو د بوتلونو په را خلاصولو خوښي او خوشاحالي راپیل کړه. دستګیرپنجشیري د ټولو پـښتـنـو پرضد د شعار په ورکولو د حفیظ الله امین نشه ور خرابه کړه. هغه په قهرسو او پنجشیری یې غلې کېدلوته را وباله".

که د غلام رسول پیژندنه یا نه پیژندنه یوې خواته پریږدو، د دغې لیکنې په اړه ستاسو غبرګون څه دی؟

پنجشیری: لومړی د تیروتنې له ویرې پرته باید ووایم چې په یوشمیر لانجپالو ویبپاڼو کې یوشمیر سیاسي لوبې هغه مهال رامنځ ته شوېدي دي چې سکیولار سیاسي ګوندونه او ټولنې له تیرو او پخوانیو تیروتنو په زده کړې د هغوی د بیا سماونې لپاره د سیاسي او ډله یز یووالي او د ملي او ډیموکراتیکو مورچلونو د جوړولو په موخه د یوبل ترڅنګ ګام ږدي او غونډې جوړوي. زه په دې ګروهن یم چې د دغسې په زهر لړلو ډنډورو د خپرولوموخه یوازې د پر مختګ لپاره په یوې چمتو ټولنې کې د ډیموکراتیک غورځنګ د لړۍ په وړاندې د خنډ له جوړولو پرته بله موخه نه لري او ګټه یې د طالبانو د غورځنګ، د دیورند د کرښې د دواړو خواوو بنسټپالو، د نیشه یې توکو د مافیا، نړیوالې ترهګرۍ او د ناتو د ځواکونو د اوږد مهاله شتون لپاره د پلمې له را موندلو پرته بله څرګنده موخه نه لري. خو ستاسو لپاره زما څرګند ځواب درښتینو تأریخي واقعیتونو وَیـَنـَه ده :

لومړی: د کسانو نومونه او د "پوځي جامو" خبره

د غوایي د مباشتې په اوومه او له زندانه د خلاصېدلو په مهال سلطانعلي کشتمند او خیال محمد کتوازی له موږ سره زندانیان نه ول.زما په ځان کې ملکي دریشي وه او پلنګي جامې مې په تن نه وې .

دویم: د جګړن د تګ او راتګ خبره

زما، د نورمحمد تره کي، ببرک کارمل او سلیمان لایق امنیت د هوایي ځواکونو یوه ډګروال چې محمد کریم خان وردک نومېده، نیولی وو. د مشرتابه د ډلې له دغو غړو څخه هېڅ یویې د راډیو او ټلویزیون له ودانۍ څخه نه وو وتلي. له دې امله د" چا د تګ را تګ خبره په منځ کې نه وه."

که څه هم ببرک کارمل د راډیو له خپرونو وروسته د کبیر رنجبر (د اوسنۍ ولسي جرګې د غړي) د پلار په کور کې د مشرتابه د ډلې د پټېدلو وړاندیزوکړ؛ خو تره کي په پرېکنده ډول وویل: " یا به له پوځي ډلې سره یوځای بریالي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږو او یا به په یوه مورچل کې وژل کیږو .په پای د پوځي بولندي یا قوماندې په سلا او مشورې د هوایي ځواکونو پوځي قرارګاه د خواجه رواش ګارنیزیون ته ولیږدول شوو .

هراتی قادر په پیاوړي مورال د بګرام، مزار اوشینډنډ د هوایي ډګرونو له ګارنیزیونونو سره په اړیکه کې وو. هغه د غوایي د اتمې په سهارني سباوون د ریشخورد قطعې د بمبارد فرمان ولیږه او هغوی ته یې وویل چې یوازې سړک په نښه کړي او د ولس کورنو ته دې تاوان ور ونه رسېږي. قادر د پیلوټانو نومونه را اخیستل او له هغوی سره یې ټوکې کولې .

ټول درباري ترلي تاریخ لیکونکي او یاددښت لیکونکي چې غواړي په پاخون کې د شوروي د الوتکو د برخې اخیستلو د ډ نډورو د خپرولو له لارې ولس بې لارې کړي یوازې د پاکستان د پوځي سیاستوالو، ایراني اخوندانو، د عربي امارات د شیخانو او د هغوی د وُبا وَهَـلو تالي څټپه ژرندو کې د نورو اوبوبـَهـولو له موخې پرته بل څه په خپلې کڅوړې کې نه لري .

دریم: له " حفیظ الله امین سره د شخړې تور "

د پاخون په شپې مې له امین سره هېڅ ډول شخړه نه درلودله ځکه چې د وسله وال ځواک د پوځي انډول تـلـه د هغه په ګټه وه. که نورمحمد تره کي ور ته اجازه ورکړې وای ما خو لا پرېږده چې په هماغه شپه به یې کارمل هم سوری سوری کړی وای .

څلورم: د" پشتون او تاجک سکالو "

زه نه پخوا او نه اوس د خپل یو موتي او نه بیلېدونکي هیواد د هېڅ یوه توکم دښمن نه وم. خو د زورواکی ، تـېـرنی برلاسی او د زور له لارې د واک د را خپلولو پرضد مې مبارزه کړې او کوم یې. زه ګروهن یم چې د ټولو تـېـرونو د عدالت غوښتنې هڅې به له سوله یزې لارې ژر یا په ځنډ کې د افغان هېوادالو د څرګند ډیموکراتیک ګډون یا هم له بلې لارې بریالی شي .

پینځم: د "وډکا د بوتلونو" تورلـګـــونه

د پورتـنیو تشو ډنډورو برخلاف ، نورمحمد تره کي ، حفیظ الله امین، محمداسلم وطنجار، خیال محمد کټوازي او ما نه یوازې دا چې د غوایي د اومې د پاخون بریا مو په ښباک په ځانګړې توګه په وډکا نه ده لمانځلې، بلکه کله چې د غوایي په اومې نېټې د مازیګر په پینځو بجو له زندانه را خلاص شوو نو د غوایي د اتمې نېټې ترماښامه په ټول افغانستان کې د ډاډ وړ د ټیکاو تر راټینګېدلو پورې موږ د یوه څاڅکي د ښښلو او د یوې مړې ډوډۍ د خوړلو لپاره وخت نه درلود .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنګ: بیا هم مخکې له دې چې ستاسو د کتاب (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند دراپاڅېدنې او پوپنا کېدنې / ظهور و زوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان) د برخورا سپړنې ته راوګرځم له تاسو غواړم چې زما دغې تکراري پوښتنې ته ځواب راکړئ: آیا تاسو ډاډه یاست چې سلیمان لایق نورمحمد تره کي ته وویل چې " دغه فرعون دې ووژل شي." ؟

پنجشیری: هو ډاډه یم. بشپړ ډاډ لرم چې سلیمان لایق په څرګند ډول ویلي:" دغه فرعون دې ووژل شي "

پرما تور لګول کیږي

سلیمان لایق (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له بنسټ ایښودونکو او د سیاسي بیرو غړی/ شاعر، څېړونکی د راډیو تلویزیون وزیر) د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژنې په اړه بل ډول نظر لري.

سیاه سنګ: محمد داوؤد او کورنۍ یې د چا یا کوموکسانو په فرمان ووژل شوه؟

لایق: سرداردواؤود د چا د فرمان ، لارښوونې اویا ډله ییزې پریکړې پربنسټ نه دی وژل شوی. وګورئ! لومړی کودتا وشوه، تر هغه وروسته ورته فرمان ولیږل شو چې تسلیم شـئ، هغوی تسلیم نه شول. پایله یې هماغه ده چې ټول ولس پرې خبر دی. د څو تنو وَژنـَه .

سیاه سنګ: تاسو غواړئ ووایاست چې محمد داؤود او کورنۍ یې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د ډله ییزې پریکړې پربنسټ نه دی وژل شوی؟

لایق: لومړی خو د دغې سکالو بنسټ باید راڅرګند شي. د افغانستان د خلق ډیموکراټیک ګوند کودتا نه ده کړې. کودتا څو تنو ترسره کړه .

سیاه سنګ: ستاسو په وینا، دغه څو تنه څوک ول یا څوک دي؟

لایق: یو شمیر ځانغـوښتـونکو، ځانمنـنـونکو او د واک څوکیو ته تږیو کسانو چې غوښتل یې د واکمنۍ څوکۍ ، موټرو، ویسکي او لوړو دولتي پوړونو ځانونه ورسوي کودتا یې وکړه او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په داسې یوه دریزکې راګیر شو چې کار له کاره تیر وو. د خلق اوپرچم ډلې اړې شولې چې د ځان د ساتنې لپاره دغه کودتا ومنې .

سیاه سنګ: کولای شـئ د دغې کودتا د سمبالوونکو نومونه را واخلـئ؟

لایق: زه ډارن نه یم اونه له راتلونکې څخه کومه ویره لرم. زړه ور یم او په زغرده وایم چې حفیظ الله امین او تره کي د دغې کودتاه پاخه سمبالوونکي ول. موږ په زندان کې وو چې کودتا وشوه .

سیاه سنګ: تاسو څنګه زنداني شواست؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لایق: کله چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د مشرانو د نیولو خبر د راډیو له لارې خپور شو نو له زندانه بهر یو شمیر ملګري دغې پایلې ته ورسېدل چې :" 'میثاق صاحب اولایق صاحب ته به ښه دا وي چې ولاړ دې شي او ځانونه دې دولت ته ور وسپاري". زه هم د ملګرو له سلا سره سم پولیسو ته ورغلم او ځان مې ور وسپاره .

زما لاسونه یې په هتکړیو را وتړل او په یوې کوشنۍ خونې کې واچولم. یو وردکی افسر راغی او په ډیرې قهرژلې توګه یې راځخه وپوښتل " څه شی دې خوړلي چې هضمولای یې نه شې". وروسته له هر لوري د ډزو غږونه را خپاره شول. افسر دباندې ووت. څو شیبې وروسته زه هم له خونې دباندې دالان ته را ووتلم او غوښتل مې پوه سم چې څه خبره ده. د ګوند یو تن غړی مې ولېد. هغه وویل:" څو شیبې نورهم صبر وکړه، راځملوو یې ".

بیا مې ولېدل چې هماغه افسر بیرته راغی او په یوه غاب کې یې راته انګور راوړل زما لاسونه یې راخلاص کړل او په دې ډ ول زه له زندانه را خلاص سوم .

سیاه سنګ: وروسته له هغې چې له زندانه را خلاص شواست او راډیو افغانستان ته راغلاست نو نورمحمد تره کي ته مو د داؤود په اړه وویل " دغه فرعون دې ووژل شي." . آیا دا سمه ده؟

لایق: نه. داسمه نه ده. دا قطعاً زما خبره نه ده. پرما تور لګوي. ما داسې نه دي ویلي. اصلاً دغه پیښه ماته د کرکې وړ وه .

سیاه سنګ: کومه پیښه تاسو ته د " کرکې" وړ وه. د " غوایي کودتا یا د محمد داؤود وژنه ".

لایق: کودتا. دغه پوځي پاڅون چې په ګوند کې نه وو پوخ شوی، ماته د کرکې وړ وو. ښایي په تأریخ کې دغه پاڅون ته وَرته نور پاڅونونه هم شوي وي. آیا دا چې په دغې پیښې کې شورویانو هم لاس درلود یا نه درلود راته څرګنده نه ده. البته حفیظ الله امین او نورمحمد تره کی سل په سلو کې پرې پوهېدل .

سیاه سنګ: که تاسو د نورمحمد تره کي پرځای واست، آیا د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژلو فرمان به مو ورکړې وای؟

لایق: دغه پوښتنه بنسټ نه لري. که زه د هغوی پرځای وای نو کودتا به نه وای شوې. په هیڅ اصل ،بنسټ او معیار کې د کودتا تجویز نه دی شوی. کودتا د سیاسي ستونزو د حل لاره نه وه، نه ده او په راتلونکې کې به هم نه وي. زه له کودتا سره مخالف وم. په ټولیز ډول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ټول پوه غړي له پوځي کودتا سره مخالف ول .

سیاه سنګ: آیا دا رښتیا نه ده چې د یوه خپلوان او نیږدې ملګري د وَژنې په ناورین کې د ډوبېدلوله امله مو د داؤود لاس د میراکبرخیبر په وژنه کې ورګډ کړای وي او ویلي مو دي چې " دغه فرعون دې ووژل شي"؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لايق: د ژوند له پيله تر اوسه له وينې تويـَونې او وَژنې کرکه لرم. ان د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو وروسته، د مړيو د لېدلو لپاره ارګ ته وَرنغـلم. تل به زما په اړه ويل کېدل چې " دی قاطع سړی نه دی". تاسو په ټول افغانستان کې ماته يوازې يو تن را پيدا کړئ چې ودې وايي " چې د لايق له لاسه يې تاوان ليدلی وي" له بلې خوا سردار داؤود او د هغه د جمهوري دولت څانګو د ميراکبر خيبر په وژنه کې لاس نه درلود. خلک ولې بې ګټې خبرې را جوړوي؟

سياه سنګ: د ميراکبرخيبر وژونکی څوک دی؟

لايق: دا پوليسي تحقيقات کېږي او زه يې ځواب ويل اړين نه بولم. څو اونۍ مخکې يوې نړيوالې راډيو هم دغه پوښتنه راڅخه کړې وه. د نوموړې راډيو پوښتونکي ته مې وويل چې اوس د دغې پوښتنې د ځواب ويلو وخت نه دی. اوس به ډير وختې وي چې دغې پوښتنې ته ځواب وويل شي .

سياه سنګ: که څه هم د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې له سکالو څخه لږ څه لېرې کېږو خو غواړم ووايم چې وحيد مژده د " آريايي" او "سرنوشت" په ويبپاڼو کې يوه ليکنه لري اوسرلېک يې دی " هغه وژنه چې له پايلې څخه يې کودتا را وکټېدله". هغه د ګلبدين حکمتيار له خولې چې وحيد مژده هم په هغې غونډې کې ناست وو، داسې لېکي "خيبرزموږ د مجاهدو ورونو په لاس وژل شوی "

لايق: دغه ادعا هم له بنسټه سمه نه ده. حزب اسلامي د دې لپاره چې د پاکستاني چارواکو په سترګو کې ځانته يو دريز راپيدا کړي، په دغه خام او بې ځايه چل د داسې يوې وژنې پازوالي په غاړه را اخلي چې له اصله يې کړې نه ده .

سياه سنګ: خو (د وحيد مژده د ليکنې پربنسټ) د ګلبدين حکمتيار دغه ادعا د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند يو شميرپخوانيو لوړپوړ غړيو منلې ده .

لايق: هو منلې يې ده او هغه هم له دې امله چې غواړي د ميراکبرخيبر د وژنې تورله خپل تندي څخه را پاک کړي .

سياه سنګ: ستاسو له خبرو را څرګنديږي چې د مير اکبر خيبر وژنه " د ګوند د کورنيو کړيو" په لاسه يوه وَ ژنه ده. آيا ښه به نه وي تاسو چې وژونکی پيژنـئ او په رښتيا خبرياست، ولې خلک نه خبروئ؟ په رښتـنو خبرو پوهېدل د ولس بنسټيز حق دی.

لايق: د افغانستان د خلق د ډيموکراتيک ګوند ښادنامې په ځانګړې توګې د غوايي له کودتا را وروسته ډيرې کرغيړنې وې. ولس زموږ له لاسه ډير تاوانونه ولېدل. مير اکبرخيبر هم همدغو حزبيانو وژلی دی. ما اوس له ګوندي او يا سمبال شوي سياست څخه لاس اخيستای دی، ادبياتو ته مې مخه کړې، غواړم هرڅه څه چې لرم ويې ليکم، ولې نه؟ په نيږدې راتلونکې کې به هر څه په يوه کتاب کې را ولېکم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنګ: اوس به بيرته خپلې خبرې ته راشو. ستاسو له انده داؤودخان څه ډول يو شخصيت وو؟

لايق :

د دويمې برخې پای

اخځ:

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_74/President%20Daud%202.pdf

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

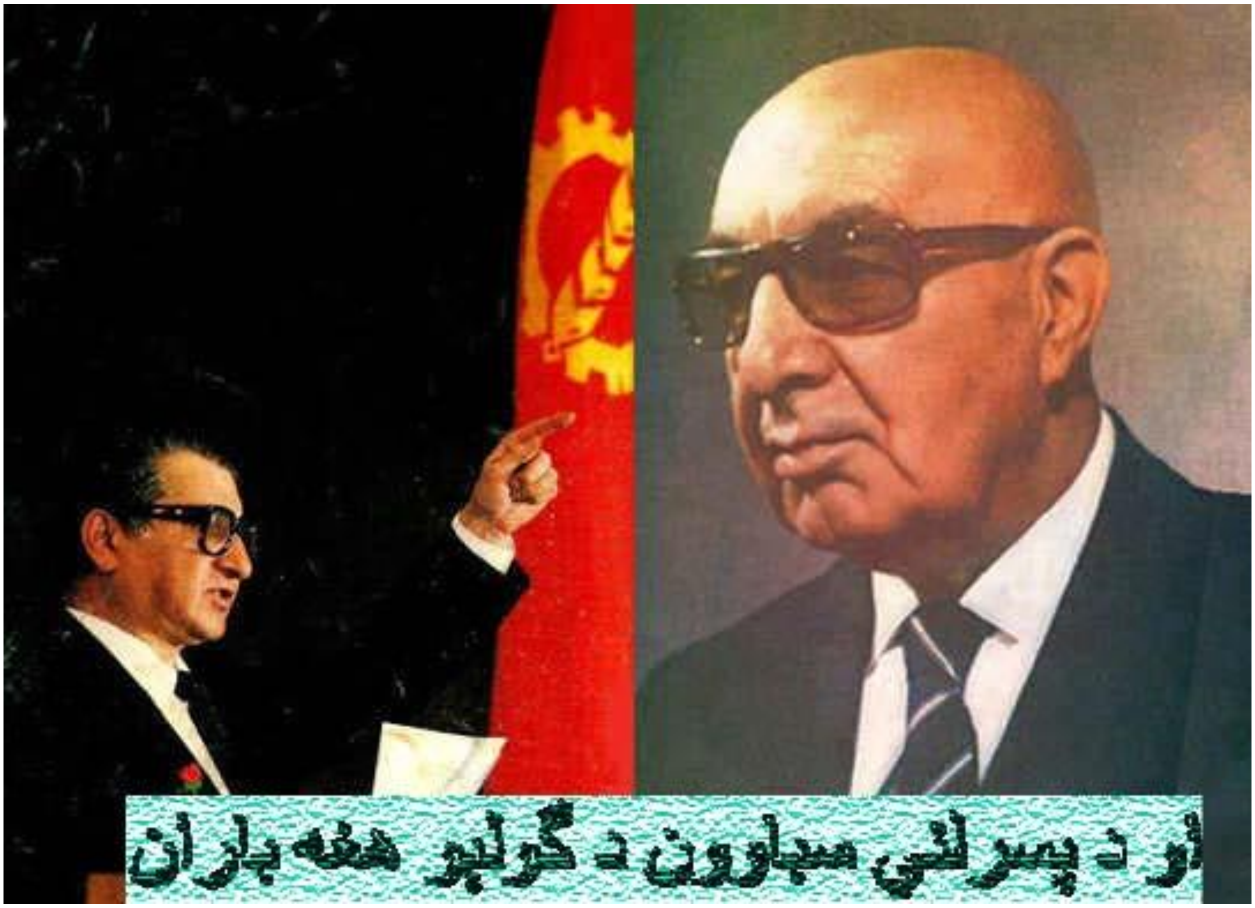

دریمه برخه

سیاه سنګ: وروسته له هغې چې له زندانه را خلاص شواست او راډیو افغانستان ته راغلاست نو نورمحمد تره کي ته مو د داؤود په اړه وویل " دغه فرعون دې ووژل شي." . آیا دا سمه ده؟

لایق: نه. داسمه نه ده. دا قطعاً زما خبره نه ده. پرما تور لګوي. ما داسې نه دي ویلي. اصلاً دغه پیښه ماته د کرکې وړ وه .

سیاه سنګ: کومه پیښه تاسو ته د " کرکې" وړ وه. د " غوایي کودتا یا د محمد داؤود وژنه ".

لایق: کودتا. دغه پوځي پاڅون چې په ګوند کې نه وو پوخ شوی، ماته د کرکې وړ وو. ښایي په تأریخ کې دغه پاڅون ته وَرته نور پاڅونونه هم شوي وي. آیا دا چې په دغې پیښې کې شورویانو هم لاس درلود یا نه درلود راته څرګنده نه ده. البته حفیظ الله امین او نورمحمد تره کی سل په سلو کې پرې پوهېدل .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنګ: که تاسو د نورمحمد تره کي پرځای واست، آیا د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژلو فرمان به مو ورکړې وای؟

لایق: دغه پوښتنه بنسټ نه لري. که زه د هغوی پرځای وای نو کودتا به نه وای شوې. په هیڅ اصل ،بنسټ او معیار کې د کودتا تجویز نه دی شوی. کودتا د سیاسي ستونزو د حل لاره نه وه، نه ده او په راتلونکې کې به هم نه وي. زه له کودتا سره مخالف وم. په ټولیز ډول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ټول پوه غړي له پوځي کودتا سره مخالف ول .

سیاه سنګ: آیا دا رښتیا نه ده چې د یوه خپلوان او نیږدې ملګري د وَژنې په ناورین کې د ډوبېدلوله امله مو د داؤود لاس د میراکبرخیبر په وژنه کې ورګډ کړای وي او ویلي مو دي چې " دغه فرعون دې ووژل شي"؟

لایق: د ژوند له پیله تر اوسه له وینې تویَـونې او وَژنې کرکه لرم. ان د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو وروسته، د مړیو د لېدلو لپاره ارګ ته وَرنغـلم. تل به زما په اړه ویل کېدل چې " دی قاطع سړی نه دی". تاسو په ټول افغانستان کې ماته یوازې یو تن را پیدا کړئ چې ودې وایي " چې د لایق له لاسه یې تاوان لیدلی وي" له بلې خوا سردار داؤود او د هغه د جمهوري دولت څانګو د میراکبر خیبر په وژنه کې لاس نه درلود. خلک ولې بې ګټې خبرې را جوړوي؟

سیاه سنګ: د میراکبرخیبر وژونکی څوک دی؟

لایق: دا پولیسي تحقیقات کیږي او زه یې ځواب ویل اړین نه بولم. څو اونۍ مخکې یوې نړیوالې راډیو هم دغه پوښتنه راخځه کړې وه. د نوموړې راډیو پوښتونکي ته مې وویل چې اوس د دغې پوښتنې د ځواب ویلو وخت نه دی. اوس به ډیر وختې وي چې دغې پوښتنې ته ځواب وویل شي .

سیاه سنګ: که څه هم د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې له سکالو څخه لږ څه لیرې کیږو خو غواړم ووایم چې وحید مژده د " آریایي" او "سرنوشت" په ویبپاڼو کې یوه لیکنه لري اوسرلېک یې دی " هغه وژنه چې له پایلې څخه یې کودتا را وکټېدله". هغه د ګلبدین حکمتیار له خولې چې وحید مژده هم په هغې غونډې کې ناست وو، داسې لېکي "خیبرزموږ د مجاهدو ورونو په لاس وژل شوی "

لایق: دغه ادعا هم له بنسټه سمه نه ده. حزب اسلامي د دې لپاره چې د پاکستاني چاړواکو په سترګو کې ځانته یو دریز راپیدا کړي، په دغه خام او بې ځایه چل د داسې یوې وژنې پازوالي په غاړه را اخلي چې له اصله یې کړې نه ده .

سیاه سنګ: خو (د وحید مژده د لیکنې پربنسټ) د ګلبدین حکمتیار دغه ادعا د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند یو شمیرپخوانیو لوړپوړ غړیو منلې ده .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لايق: هو منلي يې ده او هغه هم له دې امله چې غواړي د میراکبرخیبر د وژنې تورله خپل تندي څخه را پاک کړي .

سیاه سنګ: ستاسو له خبرو را څرګندیږي چې د میر اکبر خیبر وژنه " د ګوند د کورنیو کړیو" په لاسه یوه وَ ژنه ده. آیا ښه به نه وي تاسو چې وژونکی پیژنـئ او په رښتیا خبریاست، ولې خلک نه خبروئ؟ په رښتـنو خبرو پوهېدل د ولس بنسټیز حق دی.

لايق: د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک ګوند ښادنامې په ځانګړې توګې د غوایي له کودتا را وروسته ډیرې کرغیړنې وې. ولس زموږ له لاسه ډیر تاوانونه ولېدل. میر اکبرخیبر هم همدغو حزبیانو وژلی دی. ما اوس له ګوندي او یا سمبال شوي سیاست څخه لاس اخیستای دی، ادبیاتو ته مې مخه کړې، غواړم هرهغه څه چې لرم ویې لیکم، ولې نه؟ په نیږدې راتلونکې کې به هر څه په یوه کتاب کې را ولیکم.

سیاه سنګ: اوس به بیرته خپلې خبرې ته راشو. ستاسو له انده داؤود خان څه ډول یو شخصیت وو؟

لايق: داؤود خان د شخصي تقوی لرونکی یو سړی وو. پرته له شکه چې هغه د افغانستان د سرلوړی او پرمختګ غوښتونکې وو او د شتمنی او پیسو له ټولولو سره یې هېڅ مینه نه درلودله. خو د داوؤد خان په ژوند کې تیاره اړخونه هم لېدل کیږي: دکتاتور وو او، هزاره ګان یې نه خوښیدل. که چا د هغه ډاډ ترلاسه کړای وای نو د هغه هرډول کړنه سردارداؤود ته د منلو وړ وه، که پرچا بې ډاډه شوی وای نو څرګنده ده چې د هغه سړي ژوند ټول پو پنا کېده .

ببرک کارمل، رمزي او کرک

د سردار محمد داؤود وراره محمد عزیزنعیم د خپلې مور خبرې داسې په یاد راولي :

"مورمې پیښې په خپلوسترګو ولیدلې. د هغو پیښو لنډیز داسې دی : په وروستیو شیبو کې د [کمانډو] یو افسر ننوځي او داؤود خان ته وایي : "باید تسلیم سئ . محمد داؤود خان پوښتنه کوي : " تاسو دغه امر د چا له خوا لرئ ؟ هغه ځواب ورکوي : " د قادر له پلوه." محمد داؤود خان وایي : " زه پرته له خدایه بل چا ته نه تسلیمیږم او تر وروستی ګولی جنګ ته چمتو یم"

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا وو چې د دواړو خوا ترمنځ ګولۍ را و وربدلې چې په پای کې یې اروابناد داؤود خان او د هغه د کورنۍ اولس تنه غړي د هغه د زامنو او دوه لونړو په ګډون ټولو د شهادت جامونه راپورته کړل .

له دغې پیښې وروسته د بریتانیا د بهرنیو چارو له وزارته د رمزي په نامه یو سړی چې د افغانستان په څانګې کې یې کار کاوه د خواخوږۍ لپاره زما لېدلو ته راغی او د هغه ترڅنګ یې را یاده کړه چې له خپل سفیر ښاغلي کرک څخه یې یو ګزارش تر لاسه کړی او په دغه ګزارش کې له ببرک کارمل سره د هغه د پیژندګلوی د کتنې خبره هم ویل شوې وه. د رمزي په وینا په ګزارش کې لیکل شوي ول: کارمل ویلي چې مونږ د یوه سرته رسیدلي عمل په مقابل کې را ګیرپاتې شولو." (۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲٦ پاڼې : افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم : ۱۹۰۰ � ۱۹٦۹ د بي بي سي د راډیو له ټولګو څخه ، ظاهر طنین ۲۰۰۵) "

د زَړوکسانو په کورګي کې د یوې بوډۍ میرمنې خبرې

داؤود جنبش (لېکوال ، ژباړونکی او د بي بي سي د راډیو کارکوونکی) د : ولسمشر داؤود خان او کورنۍ یې څنګه ووژل شول تر سرلیک لاندې د محمدظاهرشاه د خور/ د محمدنعیم د ماندینې میرمن زُهرې له خولې راوړې چې:

په هغه ورځ [د اپریل ۲۸، ۱۹۷۸ ز، د غوایي اومه ۱۳۵۷ ل] نعیم خان نه وو. لونړې مې په کورکې وې ، لمسیان ښوونځي ته تللي ول. زه د ویښتانو د جوړولو لپاره دباندې تللې وم. یو افسر راغی او په بیړه یې له ما وغوښتل چې ارګ ته ولاړه شم. د داؤود خان له زامنو سره یوځای د ګلخانې ماڼۍ ته ولاړو. داؤود خان په خپل دفتر کې د تیلفون له لارې له چا سره خبرې کولې. هماغلته کښېنستلو. الوتکو بمبارد را پیل کړ. ترماښامه دغه حالت دوام درلود .

کله چې بمباریو زور واخیست، داؤود خان وویل:" لاندیني پوړ ته ولاړسئ!" د را وتلو په مهال د ګلخانې د دروازې له اړخه د ګولیو اور را پیل سو. ګومان کوم ډزې په ارګ کې دننه د خلقیانو او پرچمیانو له پلوه وو .

په دالان کې د داؤود خان لور زرلښته او دهغه اته کلنه لمسۍ غزال (د عمر لور) ټپیانې شوې وې. هغوی یې بلې خونې ته راوړلې. ګولیو زما د دیارلس کلنۍ لسمۍ صفورا ټټر سورى سورى کړی وو. نظام [د داؤود خان زوم] وویل صفورا بې هوښه شوې خو حال یې ښه دی، خو کله چې له نیرډې یې ولېدله، هغه وژل شوې وه. صفورا زما د سترګو تر مخ ځان حق ته وسپاره. ماشومان د مور په غیږ کې هم خوندي نه ول. شیما د سردارصاحب داؤود خان ننږور /د میرویس میرمنې خپل دوه ماشومان په غیږ کې نیولي ول او دیوال ته یې ډه ډه لګولې وه. کله چې له خونې راوتلم و مې لېدل چې دربواړه یې شهیدان شوي ول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرمېنه (زما او د نعیم لور)، عایشه (د داؤود خان معیوبه خور) چې له فزیکي ننګونو سره مخامخ وه او د له لاسه او پښو غورځېدلو کسانو په کراچۍ کې به ګرځېدله ، زینب (زما خور/د داؤود خان میرمن) ، شینکۍ او زرلښته (د سردارداؤود خان لوڼې) ټولې داؤود خان ته ورغلې او د هغه تر څنګ ودرېدلې .

ما په خپلو سترګو نه دي لیدلي، خو راته یې وویل چې چا له لیرې ځایه داؤود خان ته ویل : تسلیم سه ! او هغه ورته ویلي ول : پرته له خدایه بل چا ته نه تسلیمیږم. په همدغه وخت کې د ډزو غږونه را پورته شول. داؤود خان، نعیم خان، زینب، شینکۍ، خالد، ویس او عمر(د داؤودخان زامن)، نظام (د شاه محمودخان زوی) ټول هماغلته ووژل شول .

کودتا چیان په موږ پسې راغلل او ویې ویل چې له خونو څخه را ووځئ او که څوک را ونه وځي نو د خونې چتونه به پرې را ونړیږي . د را وتلو په مهال مې ولېدل چې د داؤود خان، نعیم خان او نورو مړي پرځمکه پراته ول .

زما پښه هم ټپي شوې وه. موږ یې روغتون ته ورسولو. هلته یې د لسو ورځو لپاره وساتلو بیا یې زندان ته بوتلو. خورشید او توران (د سردارتیمورشاه ماشومان/ د نعیم خان لمسیان) په روغتون کې پاتې شول. ګلالۍ (د عمر میرمن/ د داؤود خان نندرور) سره له دې چې پښه یې ۷ ګولېو ور سورۍ سورۍ کړې وه ژوندۍ پاتې شوه .

په هغې باراني ورځې زموږ د کورنۍ او نېږدې خپلوانو ۷۰ تنه و وژل شول. آیا وروسته له ۳۰ کالو به داسې یو څوک وموندل شي چې د وژل شویو آرامځای ومومي او د افغانستان د لومړي ولسمشر له قبرڅخه زیارت را جوړ کړي؟ "

سورسباوون

داکترعاصم د (د داؤود خان سیاستونو، شخصیت او اندونو ته یوه کتنه / نګاهې به شخصیت،نظریات وسیاستهای داؤود خان) د (میزان د خپرندویې ټولنې له خپرونو ۲۰۰۱کال) د کتاب له ۲۹۲ تر۲۹۷ پاڼو کې د هما داؤود (د خالد میرمن او د سردار محمد داؤود د نږور) د خبرو پربنسټ داسې لیکلي دي :

"د دیارلس سوه اوه پنځوسم لمریزکال د غوایي د میاشتې اوومه پنځنۍ 'پنجشنبې' ، د نورو ورځو په شان یوه عادي ورځ وه. د پسرلي میاشت وه او باران وَریده. په دودیز ډول د کورنۍ غړي هره د پنځنۍ ورځ د ماښام له خوا د داؤود خان په کور کې را ټولېدل. داؤود خان کورنیو ارزښتونو ته په ډېرې درندې سترګې کتل او ډېر به خوښېده چې لږ تر لږه په اونۍ کې یوځل د کورنۍ غړي پریوه ټغرراټول شي او له یو بل سره په ګډه ډوډۍ وخوري. د دغسې را ټولېدلو نوښت هغه رامنځ ته کړی وو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هماغه ورځ د نورو پنځنیو ورځو په شان د کورنۍ د غړیو د را ټولېدلو تابیا په پام کې نېول شوې وه. کله چې د شوبلو د ډزو غږ را پورته شو، څه ناڅه د غرمې دولس بجې وې او میرمن هما داؤود په کورکې وه او ګومان یې کاوه چې د غرمې د ډوډۍ د دودیز توپ غږ دی او کلکه پاملرنه یې ورته ونه کړه. د هغې زړه نه منل چې له همدغې شېبې وروسته به دا د کمونیستو کودتا چیانو د کودتا پیل وي .

اړوپیچ د سترګوپه رپ کې اوښتون موند. څو شیبې نه وې تیرې چې خالد له خپل کار ځای د تلویزیون له ودانۍ څخه کورته را ورسید او ویې ویل چې ټول دې ارګ ته ولاړ شي. کله چې د ویرې لمنه را خرګنده او پراخه شوه داؤود خان د ولسمشرۍ د دفترد مشراکبرخان په سلا او وړاندیز پریکړه وکړه چې د کورنۍ ټول غړي ارګ ته دننه را وغواړي .

میرمن هما وایي کله چې په موټرکې د داؤود خان له کوره تر ارګه ولاړه نو ډیره په اندیښنه کې ډوبه وه او ویې لېدل چې اړوپیچ د سترګو په رپ کې د اوړېدلو په حال کې دی. د مخ په ودې اړوپیچ په لېدلو یې اندیښنه لا زیاته شوه. کله چې له خپل خاوند او کوشني ماشوم سره د ارګ انګړ ته ننوتله نو ویې لېدل چې سرتیرو د تیارسۍ په حال کې په هرګوټ کې مورچلې نیولې دي. له دغو ټولو سره بیا هم دا نه پوهېدله چې خبره څه ده او د دغه بیړني اړوپیچ د را پارېدنې لامل څه وو .

د کورنۍ پاتې غړي چې له هرې خوا ورو ورو را رسیدل د ارګ د ګلخانې د ماڼۍ په دویمې ودانۍ کې د ولسمشر د کار په دفترکې را ټول شوي ول او ارګ ته په راننوتلو د هغه څه د تیریدلو په لېدلو به هک پک پاتې کېدل چې په ارګ کې تیرېدل. که څه هم اړوپیچ ډیر کړکیچن شوی نه وو خو د نیږدې ماسپیښین شا او خوا وړاندیز وشو چې میرمنې او ماشومان دې له ارګه په موټرونو کې بهر و ایستل شي. د افغانستان د پخواني ټولواک خور او د ولسمشر داؤود خان مانديني میرمن زینب دغه وړاندیز وغانده. دهغه د همدغې پریکړې پربنسټ نورو میرمنو هم خپل هوډ څرګند کړ او ټینګارېې وکړ چې د خپلو میړونو ترڅنګ به همدلته پاتې شي. په ځانګړې توګه د سردارمحمد داؤود خان زامنو ټینګار کاوه چې د پلار ترڅنګ به پاتې کیږي او نه غواړي چې هغه یوازې پریږدي .

که څه هم د کورنۍ غړو ته څرګند خبرونه نه ورکول کېدل خو د هرې شیبې په تیریدلو خبره راڅرګندیدله او اورېدل کېدل چې دښمن د پرمختګ په حال کې دی او د ولسمشرد ماڼۍ نیول یې د خپلې موخې زړه ټاکلی دی .

په ډیرلنډ وخت کې ټیلفوني اړیکې وشلیدلې. له دې چې کودتا چیانو په آسانۍ کولای شوای د ودانۍ پاسنی پوړ په آسانۍ بمبارد کړي، د خونې د لوړوالي او د کړکیو د ډیروالي له امله دغه ځای خوندي نه وو نو پریکړه وشوه چې ټول دې کښتـني پوړ ته ولاړ شي. همداسې وشوه. د کورنۍ ټول غړي لاندیني پوړد ډوډۍ خوړلو لویې خونې ته راکښته کړای شول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرمن هما وایي تر هغې شیبې پورې چې دا د داؤود خان د کار په دفتر کې وه څوک نه وو ټپي شوي. خو کله چې د کورنۍ غړي کښتني پوړ ته راکښته شول نو د کودتاچیانو یرغل لا زور واخیست. د دښمن په وړاندې د ولسمشرۍ د ساتونکي قطعې اتلواله مقاومت ورو ورو دړې وړې کېده، د دښمن د مردکیو او توغندیو ړندو چـرو او ټوټو په ودانۍ کې دننه هرڅوک ټپیانول.

زما په ګومان لومړني چا چې ټپ واخیست او د سترګو په رپ کې مړ سو د سردارمحمد داؤود خان مشرزوی محمد عمر وو. د ارواښادې میرمن ګلالۍ داؤود د عبدالله خان ملکیار د لور پرځان اته ګولۍ لګېدلې وې. لورکۍ یې (غزال) په همدغې پیبنې کې په ارګ کې شهېده شوه او بله ټپي لور یې په روغتون کې څو شیبې وروسته مړه شوه. که څه هم د سردار محمد نعیم خان پښه په ګولېو ټپي شوې وه خوله خپل پالیاله ورور سردارمحمد داؤود خان سره د سهارتر سباوون پورې ژوندی وو. وروسته له دې چې د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتونکي قطعې پاتې برخه له نا چارۍ کودتاچیانو ته تسلیم شوه، کمونیستانو د شنه سهار په سپیده دم کې د ګلخانې د ماڼۍ دروازه پرانیستله او په لومړیو شیبو کې یې له داؤود خانه وغوښتل چې تسلیم شي خو هغه په ځواب کې وویل چې هېڅکله به د روسانو مریـیو کمونیستانو ته تسلیم نه شي .

د امام الدین تر مشرۍ لاندې د وسله والو کودتا چیانو د ډلې او سردارمحمد داؤود خان ترمنځ ډزې پیل شوې چې په پای کې یې د هغه د کورنۍ یو شمیر راګیرشوي کسان یا ټپیان یا شهیدان شول .

د دغو شهیدانوپه منځ کې یوازې د سردارمحمد داؤود خان له کورنۍ څخه شل تنه ول. که د غوایي د اوومې د شرموونکي او کرغېړنې کودتا د شپو اوروځو د شهیدانو شمیره را واخلو نو د ټولو وژل شویو کسانو شمیره د سید عبدالاله، عبدالقدیرنورستاني، صاحبجانخان ګارډ په ګډون چې په ارګ کې ووژل شول ،او نور لکه غلام حیدررسولي ، ښایي درې زره تنو ته ورسیږي .

د کمونیستانو له وروستـني یرغله وروسته د سردارمحمد داؤود خان د کورنۍ پاتې ژوندي غړي د جمهوریت روغتون ته ولیږدول شول. هغو کسانو لکه میرمن ګلالۍ چې ژور ټپونه یې اخیستي ول، تر اوږدې مودې په روغتون کې پاتې شول او د کورنۍ نورټول غړي زندان ته ولیږدول شول او هلته یې بندیان کړل .

د سردارمحمد داؤود د کورنۍ پاتې غړو د روس د لاسپوڅي رژیم له استازو څخه په څو څو ځله غوښتنه وکړه چې د غوایي د اوومې کودتا د شهیدانو د ښخېدلو ځایونه ورته وروښيي، خو دغولاسپوڅو هېڅکله دغې غوښتـنې ته ځواب ور نه کړ .

څرګنده نه ده چې د کودتا د تورې او کرغېړنې شپې له امله کودتا چیانو د ارګ دننه د شهیدانومړي د خواجه رواش په سیمه کې په ډله ییزکېندل شوي قبرکې ښخ کړي او یا د کابل- جلال آباد د لویې لارې په اوږدو کې په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه ناځرګند ځای کې له اسلامي دودونو پرته ښخ کړي دي. (له ميرمن هما) Arlington, Virginia ,USAداؤود عثمان سره مرکه ۲۰۰۱زکال د جنوري دويمه

له هغې خونړۍ پيښې را وروسته لا تراوسه د دغې غوټې سر نه دی پرانيستل شوی. په دغې پيښې کې ښکېل کسان او پاخه پازوال مشران لا تراوسه د نړۍ په ګوټ ګوټ کې ژوندي دي او پرته له شکه له قانوني لارو او امکاناتو کولای شو له هغوی پوښتنه وکړو چې دغه خبره روښانه کړي .

د ګلخانۍ پرمانۍ د ګوليو باران

جنرال نذير کبيرسراج د خپل کتاب (په افغانستان کې د شلمې پيړۍ د دويمې نيمايۍ مهمې پېښې/ روېداد های مهم نيمه اخير سده بيست در افغانستان) په ۱۱۳ پاڼې کې ليکلي : " محمد عمر په داسې حال کې چې له خپل پلار سره يو ځای وو د ګلخانې د مانۍ پوړې 'زينې' ته مخامخ، موټرته د پورته کېدلو په وخت کې ټپي شو. " دلته د يادونې وړده چې په هغو شېبو کې د يو شمير وزيرانو په ګډون د حاضرو همکارانو د پريکړې پربنسټ، ويـتـيـل شوه چې محمد داؤود دې له ارګه دباندې ووځي او د مرکزي ځواک (قوای مرکز) د اړوند لښکرکوټونو په مرسته دې د کودتا چيانو يرغل پرشا وتمبوي." نومونړی زياتوي : " يادې شوې ډزې د ولسمشرۍ د ګارد د يوتن افسر له لوري چې د سردارمحمد داؤود د ډاډ وړ سړی وو، وشوې ".

هما داؤود د سردار محمد داؤود د مشرزوی د ټپي کېدلو په اړه د جنرال کبير سراج خبره نه مني او ټينګارکوي چې هغه له ودانۍ دباندې نه، بلکه په ودانۍ کې دننه ټپي شو. ۲۹۵ پاڼه، د سردارمحمد داؤود شخصيت، اندونو او تګلارو ته يوه کتنه / نګاهې به شخصيت، نظريات وسياستهای سردار محمد داؤود، ډاکټر محمدعاصم، د ميزان خپرندويه ټولنه، د امريکامتحده ايالات،۲۰۰۱(

وايي چې.....

ويل کيږي چې د ديارلس سوه اووه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې له اوومې نېټې مخکې د محمد داؤود د وژلو تابيا نيول شوې وه. که داسې وي، نو د کومو کسانو پـَل د دغې تابيا په تل کې موندلای شو؟

وايي چې د افغانستان د خلق ديموکراتيک ګوند يوه نامتو څيره چې اوس هم په افغانستان کې ژوند کوي، د سردارمحمد داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو لږ شيبه وروسته ارګ ته راغی، ټول يې له پامه تيرکړل او بيا له خوني ووت .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي هماغه سړي يو چا ته ويلي ول چې :" ... په پام کې نېول شوې وه چې پرارګ به يو پينځه سوه کېلويي بم وروغورځول شي. پوهيږئ چې پينځه سوه کيلويي بمب څومره ورانی کوي؟ ارګ يې له خاورو سره په هوا کاوه؟ "!

..."د عبدالله عمرله جيبه چې زما ترخنګ ولاړ وو، د بنزموټر کلي يې واخيستله او ويې ويل: اوس زموږ وار دی چې د موټرسپرلۍ وکړو." په همدې حال کې مې وليدل چې د کورنۍ يوشمير غړي څوک روغ رمټ او څوک ټپي له دروازې تيريږي او ميرمن سلطانه نور/د سردارمحمد عمرنور مانديته له ټولو مخکې روانه وه. زهرا او داؤود / دغازي محمود ماشومان مې وليدل چې دواړه ټپيان ول. کله چې د ميرمن سلطانې نور سترګې پرما ولګېدلې، غلې شوه، بيا يې د لاس په اشاره او نغوته راته وويل دغه کسان پرړ دي چنواري 'چارماري' يې کړئ." هغې [د افغانستان د پخواني ټولواک محمدظاهرشاه خوراو د وليعهد سرداراحمدشاه خواښې] ګومان کاوه چې زه هم د ييښې له پخو (......

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځلورمه برخه

دیرش کاله د بېدیا په زړه کې

ډاکټر محمد حلیم تنویرد وروستنیو دریو لسیزو د ځیرونکو له ډلې څخه (د ګلبدین حکمتیار تر مشرۍ لاندې) د اسلامي ګوند یوه وتلې څېره ده چې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د آرامځي ترټولو نیږدې نښه یې را کښلې ده (د افغانستان د ورځپاڼه لیکنې پېښلیک/ تأریخ روزنامه نگاري افغانستان، ۲۲۰ پاڼه، د صبور د خپرندویه ټولنې مرکز/پېښاور- پاکستان جنوري ۲۰۰۰ زکال)

د ۲۰۰۸ زکال د جولای په دویمې نېټې جنرال پادشاه میر په افغانستان کې د "آزادۍ د راډیو" له مرکه کوونکي حمید مُهمند سره یوه ځانګړې مرکه کړې او نوموړي د سردارمحمد داؤود او د هغه د کورنۍ د قبرونو ځای ځایګی، د کابل په ۱۸ کیلومترۍ کې د ځرخي پله زندان ته نیږدې داسې روښانه کړی:

حمید مهمند: جنرال صاحب پادشاه میر! هغه ګزارشونه چې موږ اورېدلي، پکې ویل کیږي چې: تاسو یو تن له هغو کسانو یاست چې د سردارمحمد داؤود او د هغه د کورنۍ د ښخولو په اړه شاهد واست. کله چې مرۍ رارسیدل او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ځای خاورو ته سپارل کېدل تاسو هلته واست. مړي په څه ډول راوړل کېدل او په څه ډول په ډله ييزه توګه خاورو ته سپارل کېدل؟ که مهرباني وکړئ په دې اړه لږ مالومات را کړئ !

جنرال پادشاه مير: د [د يارلس سوه اووه پنځوسم "ل" کال] د غوايي د مياشتې په اوومه د پنجشنبې [پنځنۍ] په ورځ کودتا وشوه. په سبا يې کله چې ورځ پای ته ورسيدله، د شپې دولس بجې وي چې مړي يې راوړل. موټر راغی. په هغه وخت کې زه د څلورم زغره وال ځواک د ساتنې او څارنې [حفظ ومراقبت] مديروم. امر وشو چې ځان له سرتيروسره پوليګون ته ورسوم. له هغوی سره يوځای پوليګون ته ولاړم .

موټران له ښاره راتلل او ځراغونه يې له ليرې ښکارېدل. له ځان سره مې وويل: خدايه! په دې نيمه شپه کې دا موټران له کومې خوا پوليګون ته را روان دي .

لومړنی موټر چې را ورسيد، د دفاع د وزارت يو جيپ وو. له سلام او ستړي مه سي وروسته مې وپوښتل: ورونو! خيريت خو دی؟ څنګه راغلئ ياست؟ ويې ويل چې د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د غړو مړي مو راوړي او غواړو دلته يې يوې په موضع (له مخکې پوځي کېندل شوي ځای) کې ښخ کړو،او ځای ورته پيدا کړو،ورته مې وويل: ډېره ښه ده .

اسلم وطنجار چې په کودتا کې يې پخه ونډه درلودله او په څلورم زغره وال ځواک کې وو، پوهېده چې د ځمکې کوم ځای د (موضع) لپاره کېندل شوی دی. هغه وويل دلته د يوه ټانک پخوانۍ موضع شته .

غوچوړي (چقوري) له مخکې کېندل شوي ول. له جيپانو وروسته يو نوی [زيس موټر] راغی او د شو. ماته يې وويل: سرتيرو ته ووايه چې مړي راکښته کړي� Reverse .موضع مخې ته"

سرتيرو مړي يو په يو راکښته کړل. زه په خپله د قبر لحد ته ور کښته شوم. لومړنی کار مې چې وکړ دا ووچې د مړيو مخونه مې د قبلې خواته را واړول. کله چې اوس مو قبرونه را خلاص کړل نو له نيکه مرغه لېدل کېدل چې د مړيو د هډوکو مخونه هماغسې د قبلې خواته ول. د امنيت د وزارت کارکوونکو او نورو هـيـئـتانو ولېدل چې د مړيو مخونه د قبلې پر لور ول .

د يوه موټر ترپال مې خلاص کړ او دهغه سپن ږيري موټروان ته مې وويل: نه خفه کيږي که دغه ترپال واخلم او د مړيو پرمخونو يې واچوم؟

حميد مهمند: جنرال صاحب! مهرباني وکړي وواياست چې په همدغه ډله ييزقبرکې مو څو تنه مړي تر خاورو لاندې کړل؟

جنرال پادشاه مير: څه ناڅه ديارلس تنه ول. ديارلس تنه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید مهمند: آیا ددوی په ډله کې ښځې او ماشومان هم ول؟

جنرال پادشاه میر: د هغوی په منځ کې درې ښځې وې، نور یې ټول نارینه ول.

حمید مهمند: ویل کیږي چې په ډله ییز قبر کې د داؤودخان له کورنۍ څخه اتلس تنه تر خاورو لاندې شول، نور مړي څه شول؟

جنرال پادشاه میر: په هماغه شپه یې دیارلس مړي اونوریې په سبا شپه راوړل. ما درې شپې بې خوبې ایستلې وه او ښارته خپل کورته ولاړم. زما د مرستیال ضابط شاه ولیخان په وینا نور شپاړلس تنه مړي چې ګڼ شمیر یې ښځې وې د ټانک د بلې کېندل شوې [موضع] په پینځه ویشت ګامیز واټن ته راوړل شول.

د هغې ورځ په سهار شاه ولیخان راته وویل: آمرصاحب تاسو پرون شپه نه واست، نور مړي یې هم راوړل. ومې پوښتل: مړي دې وپیژندل؟ ویې ویل: نه. ومې نه پیژندل. خو دومره مې ولیدل چې په مړیو کې ښځې او ماشومان ډیر ول، نارینه لږ ول.

حمید مهمند:جنرال صاحب تاسو وویل چې لحد ته کښته شواست او ومو ویل چې مړي مو یو په یو ځای پرځای کړل. ستاسو له نظره، ایا هغوی په ګولېو وژل شوي ول یا نور زورزیاتې هم ورسره شوی وو؟

جنرال پادشاه میر: دروغ ویل ګناه لري. شپه وه. د مړیو مخونه سم نه ښکاریدل. ټول په وینو ککړ ول. کلکه مې چې مړي دېخوا آخوا کول، لاسونه مې د هغوی په وینو ککړېدل. پرټولو له یوې مخې د ګولیوباران شوی وو .

حمید مهمند: آیا د سردار داؤود خان مړی مو په خپلو سترګو ولید؟

جنرال پادشاه میر: له یوې خوا د شپې تیاره وه، له بلې خوایې موږ ته ویل چې مړي ژر ژراو په بېړه را کښته کړئ. له مړینې وروسته خیره او د مخ بڼه هم بدلیږي. مړي سم نه پیژندل کېدل. که په تیاره شپه کې څوک خپل وروړهم وګوري، نه یې پیژني. خو د بدن د جوړښت ، د اندام د ځیږوالي او د قد یا ونې د لنډوالي له مخې مې ګومان وکړ چې داؤود خان به وي .

په تیرو ورځوکې کله چې هغه مو له قبره را وایست، د خپلې میرمنې د هډوکو تر څنګ وو. ښځې یې د سرو زرو غاښونه درلودل. سره زر په خاورو کې نه خراپیږي، تر ننه پورې هماغسې پاتې دي .

حمید مهمند: مړي څه ډول کسانو راوړل؟ لوړپوړي افسران ول که عادي سرتیري؟

جنرال پادشاه میر: د هغوی د ډلې مشر نور احمد نور د کورنیوچارو [وزیر] وو. نه پوهیږم چې اوس په کوم هېواد کې اوسیږي. نور وزیران هم ول، چې نه یې پیژنم. د هغوی یوه تن له اسلمه وپوښتل: دغه افسر چې لاندی بوخت دی، ملګری دی که نه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید مهمند: دا یې ستاسو په اړه ویل؟

جنرال پادشاه میر: هو، هغوی نه غوښتل چې دغه پټ راز افشا سي او غوښتل یې چې مرې هماغلته ورک سي .

حمید مهمند: تاسو وویل چې مړي یې په دوه وو جلا جلا شپو کې راوړل او تر خاورو لاندې شول. له تاسو سره یې چال چلند څنګه وو؟ څه قومانده یې ورکوله او څه یې ویل، د بیلګې په ډول، څه وکړئ؟

جنرال پادشاه میر: کله چې هغوی خپل کار پای ته رساوه نو د څلورم زغره وال ځواک له کانتینه به یې چای، کیک او کلچې واخیستلې او [په اصطلاح د پیش نمې په توګه به یې] یو څه خوړل بیا به ښار ته تلل. په همدغه ترڅ کې یوه شپه یې ما ته په ګوته نیولو ویلې ول چې " دا سړی ګوندي ملګری نه دی "

وروسته یې نو د وزیر په کچې نور مشران او لوړپوړي چارواکي راوستل او د ګولیو باران به یې پرې جوړاوه. ډیر ښه ښه وزیران ول. کله چې دغه مشران یې د ګولیوپه باران کې ویشتل اوپه شهادت یې رسول نو ویل به یې چې چاته نه وایو. انکار کوو. پټ کار دی. ځکه چې هغوی له محکمې پرته وژل کېدل .

حمید مهمند: آیا هغوی د داؤود خان د کابینې کسان ول؟

جنرال پادشاه میر: هو، هغوی د داؤود خان د کابینې غړي ول.

حمید مهمند: د چا نوم دې په یاد دی؟

جنرال پادشاه میر: هو ! یو یې د عدلیې وزیر وفي الله سمعیي وو، بل یې د بهرنیو چار وزیر، ځکه چې ویې ویل یې د باندنیو چارو وزیر راکښته کړئ. ټول ټال ۸ تنه ول. هغوی یې د شهید سردار صاحب له وژلو ۸ شپې وروسته ژوندي راوستل او ویې ویل چې له وژل کېدلو یې منکره کیږو.

د هغوی له ډلې بل تن موسی شفیق وو. له هغه یې هم پوښتنې کولې. هغه په ځواب کې ورته ویل: زه ډیر بې ګناه یم. په کور کې مې سطرنجۍ هواره ده. اولادونه مې څه نه لري. زه په خپل کور کې هېڅ نه لرم. هغوی په ځواب کې ورته وویل: تا د هلمند اوبه خرڅې کړې دي. موسی شفیق ورته وویل: ته [نور احمد نور ته یې وویل ته]، اناهیتا راتب زاد، ببرک کارمل او حفیظ الله امین ټول د کابینې وکیلان واست. تاسو ومنله [پاس کړه] او زه د هغه وخت سروزیر [صدراعظم] وم، ما یوازې لاسلیک وکړ .

حمید مهمند: دغه خبرې هماغلته ترسره شوې؟ موسی شفیق هماغلته له نور احمدنور سره شخړه وکړه او بیا یې هماغلته وواژه؟

جنرال پادشاه میر: هو، مخامخ خبرې هماغلته پیل شوې. له هماغو خبرو وروسته موسی شفیق یې وواژه. له هغه وروسته یې د عدلیې وزیرله موټره راکښته کړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید مهمند: کله چې د کابینې غړي یې وژل، څه ډول احساسات یې له ځانه څرګندول؟ خندل یې؟

جنرال پادشاه میر: دوی به پرې د ګولیو باران جوړاوه او هغوی د" اللهُ اکبر" په ویلو پرځمکه را لوېدل.

حمید مهمند: هغو کسانو چې ډزې کولې څه ډول احساسات یې څرګندول؟

جنرال پادشاه میر: رښتیا یې ووایم د هغوی په احساساتو نه پوهېدلم. له یوې خوا د شپې تیاره وه له بلې خوا ډزې کوونکو داسې خولۍ پرسر درلودلې چې دوه سورې یې درلودل چې له هغو سوریو یې یوازې کتلای شوای. یوازې سترګې یې ښکارېدلې او مخونه یې نه ښکارېدل چې سړی یې پر احساساتو پوه شي. هغوی به کلاشنیکوفونه په لاس له جیپ موټرانو راکښته شول له اته متریز واټنه به یې ډزې پرې پیل کړې او بیا به بیرته جیپ ته ننوتل .

حمید مهمند: کله چې د خبرو شخړه کېدله، نورو څه کول او څه یې ویل؟

جنرال پادشاه میر: ددوی د خبرو پرمهال نور ټول غلي درېدل او څه یې نه کول.

حمید مهمند: دغه خبرې چې مو وکړې ټولې یې ستاسو تر مخې تیر شولې؟

جنرال پادشاه میر: هو، هر څه مې چې وویل زما تر مخې تیر شول.

حمید مهمند: هغه خبرې او شخړې [د موسی شفیق او نور احمد نور ترمنځ] هم ستا تر مخې تیرې شوې وې؟

جنرال پادشاه میر: هو، هغه خبرې هم ټولې زما تر مخې تیرې شولې .

حمید مهمند: کله مو چې د سردارصاحب داؤود خان او د هغه کورنۍ خاورو ته وسپارله او ستاسو ترمخه د هغه د کابینې غړي ووژل شول، څه ډول احساس مو درلود؟

جنرال پادشاه میر: موږ ټول مسلمانان یو. پرخدای ایمان [ګروهنه] لرو او پوهیږو چې شپې پسې ورځ او ورځ پسې شپه راځي. تر اوسه د نړۍ په هېڅ یوه ګوټ کې داسې نه دي شوي چې د یوه هیواد د ولسمشر مړی دې تر دیرشو کالوپورې د بیدیا د خاورو په زړه کې پټ پاتې شي.

همدغې دښتې ته روسان راغلل. شوبلو او ټانکونو یې ټول ځایونو کنډ او کـَـپَــر کړل. په زړه کې مې را تاو شول چې یوه ورځ به خدای افغانستان خپلواک کړي. ما له هغه ځایه چې د خاورو په زړه کې داؤود خان خاورو ته سپارل شوی وو، د یوه متر د خطوې په اندازې ګامونه را واخیستل ټول ټال له سرکه ٦٥ متره لیرې واټن وو .

راغلم او دغه ٦٥ متري واټن مې په یوه ځای کې یادداشت کړ. له ځان سره مې وویل چې ښایي یوه ورځ به افغانستان د کمونیستانو له منګولو خلاص شي. په هغه وخت کې روسان نه ول، همدغه کمونیستان ول. و مې ویل چې دا خو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یوه سترشخصیت آرامځای دی، یوه ورځ به ورک شي. په دغو تیرو دوه وو مباشتو کې د خلکو د غلطو گزارشونو له کبله ګڼ شمیر ځایونه کېندل او پرانیستل کیږي او نښه یې په لاس نه ورځي .

حمید مهمند: جنرال صاحب! تاسو څنګه خبر شواست چې د افغانستان دولت یوه کمیسیون ته دنده سپارلې چې د داؤود خان او د هغه د کورنۍ ډله ییز قبر دې را پیدا کړي؟

جنرال پادشاه میر:په خوست کې مې د راډیو او تلویزیون له لارې واورېدل چې کرزي صاحب یوه ځانګړې کمیسیون ته دنده سپارلې ده. تیلفون مې وکړچې ددغه کمیسیون خبره څنګه ده. راته یې وویل چې : هله ژر سه. را سه. موږ هڅه کوله چې ستا د تیلفون شمیره را پیدا کړو، نه مو شوه موندلای. هرڅه مو چې احوال ورکاوه او نفر مو درلیږل نتیجه یې نه ورکوله. ښه شو چې ټیلفون دې را وکړ. سبا ته ځان را ورسوه چې ډیر ضرور کار دی. هماغه وه چې راغلم .

حمید مهمند: جنرال صاحب! د هغو گوتو په شمار کسانو له ډلې څخه چې د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د ډله ییز قبر خبره یې په زړونو کې درلودله، یو یې هم تاسو یاست. اوس چې د غه ډله ییز قبرونه وموندل شول او مړي یې له هغه ځایه را وایستل، تاسو څه ډول احساس لرئ؟

جنرال پادشاه میر: کله چې د سردار داؤود خان د قبر د خارو سر ته تللم، سردارنادرجان او سردارمحمود جان غازي (د سردار داؤود خان لسمی) به له ما سره ول. هغوی به هلته د خپل نیکه د درناوي له کبله په شنه سهار کې تلل او د لاسونو د گوتو په سر به یې د قبر د سر خاورې ایخوا دیخوا کولې چې هېڅوکي مات نه شي او سم لاس ته ورسي. زړونه یې مړیو ته ډیر سوځېدل .

هېڅوکي مو د ملي امنیت روغتون ته راوړل چې ولسمشر د پریکړې پربنسټ یا یې حکومت او یا یې ملي امنیت وپیژني. البته چې د مخونو او ځیرو پیژندل ممکن نه دي ځکه ټول یې هډوکي دي .

حمید مهمند: ستاسو خپل احساس څنګه دی؟ آیا خوښ یاست چې له دغسې یوه ستر راز څخه مو پوړنۍ لیرې کړې؟

جنرال پادشاه میر: د یوه مسلمان په توگه خوښ یم. تر نن ورځې، د نړۍ په هرگوټ کې که د کفر هیواد وي یا مسلمان، د ولسمشر مړی یې نه دی ورک. اوهغه هم د سردار داؤود خان په شان ولسمشر چې د افغانستان ټول وګړي یې د خپل ویر پر ټغرکښینول. د هغه د قبر په موندلو اوس احساس کووم چې داؤود خان بیرته را ژوندی شوی دی. ډیر خوښ یم چې گور یې وموندل شو او وګړي به وکولای شي چې د هغه د گورزیارت ته ولاړ شي .

په راتلونکي گڼه کې به تاسو ولولئ:

۱ " .ما سردار داؤود نه دی وژلی" : د جنرال امام الدین تیلفوني پیام / ۲۰۰۸زکال د جولای دویمه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ .د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريزکال دغوايي د مېاشتې له اوومې نېټې مخکې د سردار محمد داؤود د وژلو تابيا نيول شوې وه. د دغې تابيا په زړه کې د کومو کسانو د پښو د پلونو خاپ شته؟

۳ .د افغانستان د خلق ديموکراتيک گوند يو تن پيژندل شوی او نامتو غړی چې اوس په افغانستان کې او ژوندی دی د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د غړو له وژل کېدلو وروسته ارگ ته راغی. ټول يې له سترگو لاندې تير کړل او بيا له خونې ووت .

وايي همدغه سړي چاته ويلي ول چې:" .. په پام کې وه چې يو ۵۰۰ کيلويي بمب به د ارگ پرسرور واچول شي . پوهيږی چې ۵۰۰ کيلويې بمب څه کوي؟ ارگ يې له خاورو سره په هوا کاوه"!

... "د عبدالله عمر له جيبه چې څنگ ته مې ولاړ وو، د بنزموټر کيلي يې را واخيستله او ويې ويل:' اوس زموږ وار دی چې په موټرونو کې وگرځو.' په همدغه حال کې مې وليدل چې د کورنۍ غړي څوک ټيپي او څوک روغ رمټ يو يو له دروازې تيريږي او په سر کی يې ميرمن سلطانه نور/ د سردار محمد عمر ماندينه روانه وه. د محمود غازي ماشومان زهرا او داؤود مې ولېدل دواړه ټپيان ول. کله چې د ميرمن سلطانې نورسترگې پرما ولگېدلې غلې شوه او د لاس په اشاره يې راته وويل " ټوله گناه ددوی له لاسه ده، دوی چنواري "چارماري" کړئ. [هغه د افغانستان د پخواني ټولواک خوراو د وليعهد سردار احمدشاه خواښې وه] او گومان يې کاوه چې زه هم د پېښې له پخو پازوالو څخه "' ....

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

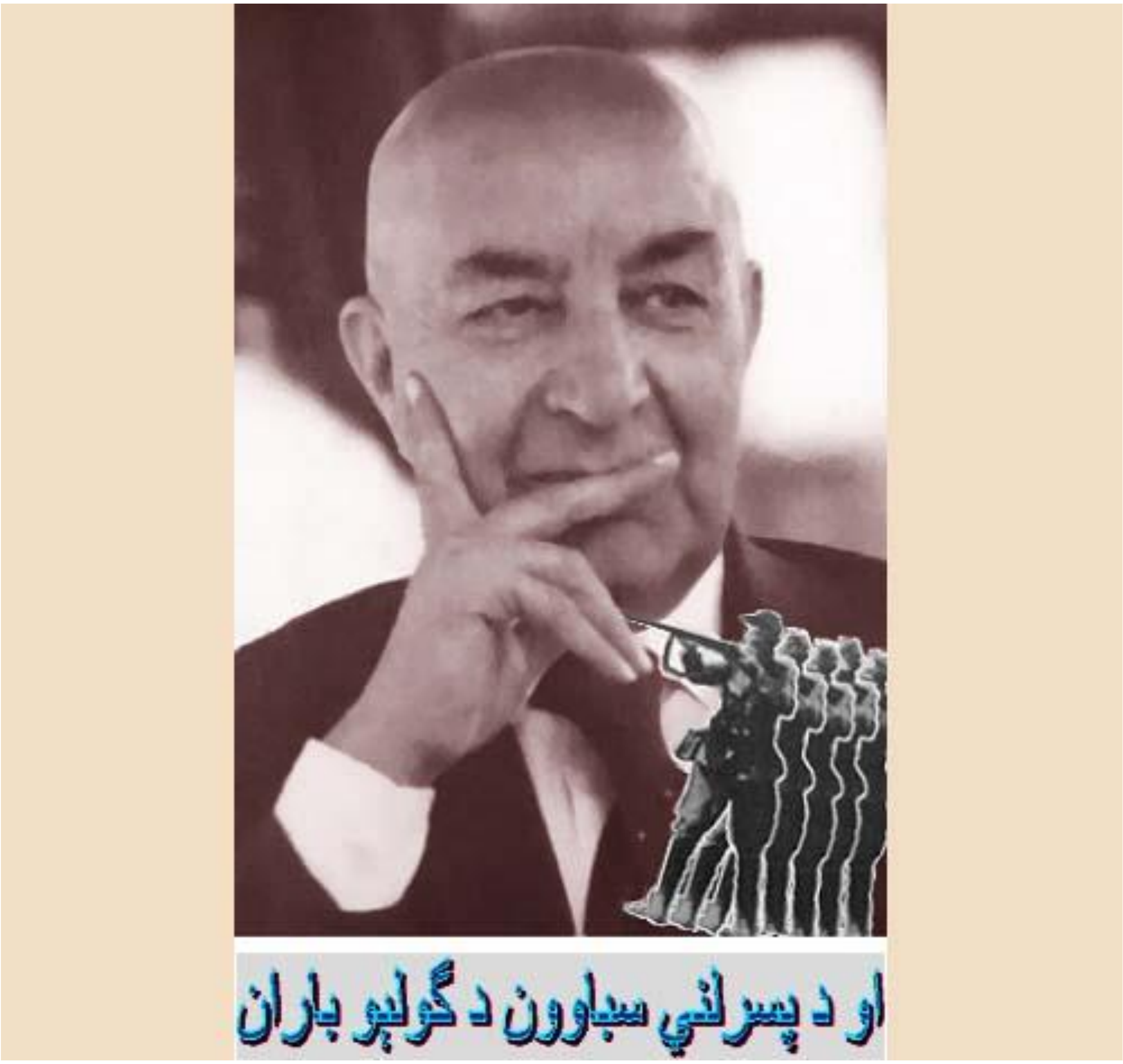

پنځمه برخه

سردار داؤود ما نه دي وژلی

اکادمیسین دستګیري پنجشیري د ۲۰۰۸زکال د جولای د میاشتې په دریمې د ماښام په اوو بجو له ما [سیاه سنګ] سره د تیرو ټیلفوني خبرو په دوام، دغه لاندینې خبرتیا یې راکړه :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرون د ۲۰۰۸زکال د جولای د مباشتي دویمه د ماښام په وخت جنرال امام الدین ما [دستګیرپنجشیري] ته ټیلفون وکړ او د نورو خبرو په ترڅ کې یې را وته وویل :

"ما د ' کابل' ناتهـ ' په ویبپاڼې کې د " پسرلني سباوون د ګولیو باران/ و آن ګلوله باران بامداد بهار/ " پرله پسې برخې لوستلې دي او له یو شمیر ټکیو سره یې چې ډاکټر داؤود جنبش د ټولواک د خور میرمن زهره نعیم له خولې لیکلي او هم له هغو برخو سره چې تاسو جناب پنجشیري صاحب په ټول امانت د سردار داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژل کېدلود پیښې په اړه لیکلي دي او هم له هغو نقل قولونو څخه مو چې زما له خولې راوړي سل په سلو کې موافق یم .

څرنګه چې میرمن زهره نعیم په لنډیز ویلي، اوتاسو هم د کابل ناتهـ په ویبپاڼه کې او هم " د افغانستان د خلق ډیموکراټیک ګوند راپاڅېدنې او راپرځېدنې/ ظهور و زوال حزب دیموکراتیک خلق افغانستان" په کتاب کې مو په تفصیل ویلي، ما له سردار محمد داؤود سره وروستـنې خبرې تر سره کړې دي. په لنډیز ووایم رښتیا دا ده چې :

زه د پوځ د یوه افسرپه توګه په ټول درناوي د "تیارسـئ" په ډول د سردار محمد داؤود مخې ته ودرېدم. لومړی مې ورته پوځي سلام "رسم تعظیم" وکړ. وروسته مې په ډیر درناوي د افغانستان د خلق ډیموکراټیک ګوند د سرمشریزې ډلې پیغام ور ورساوه او ورڅخه مې وغوښتل چې له خپلې کورنۍ سره دې یو خوندي ځای ته تشریف یوسي. داؤود خان دغه غوښتنه ونه منله. بیا مې ورته وویل:" له دې چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدیدلی، تاسو باید تسلیم شـئ ".

سردار محمد داؤود وویل: " تاسو دغه پیغام د چا له خوا راوړي!" په ځواب کې مې ورته وویل : " دغه امر مې د قادر لخوا راوړی" هغه د سترګو په رپ کې را ته وویل:" پرته له خدایه کمونیستانو ته نه تسلیمیږم او ترخپلې وروستۍ ګولۍ جنګ ته چمتو یم ".

د همدغې خبرې په وَیلو ، خپله وسله یې را تاو کړه او مخامخ یې پرما ډز وکړ. زما پر مټ او د ځان پر نورو برخو مې ګولۍ و لګېدلې او د ځان څو برخې مې ټپي شوې. دقیقاً په همدغې شېبې کې ول چې له ما سره ارګ ته د راغلو وسله والو سرتیرواو سردار داؤود تر منځ دوه اړخیزې ډزې پیل شوې .

په دغسې یوه روحي او ټپي حالت کې ما دومره وسه نه درلودله چې وسلې ته لاس وروړم، توپک پورته کول خو لا پر ځای پریږده چې دقیقه نښه ونیسم، فیر وکړم، یو یا څو تنه په قتل ورسوم .

په ډیر صداقت وایم چې سردار محمد داؤود ما نه دی وژلی. ځکه چې زه په خپله د مرګ په پوله ناست وم او ډیرکلک ټپي شوی وم. لومړی ما ګومان کاوه چې له دغو ګولیوڅخه یوه یې زما پر زړه لګېدلې اونورد ژوندي پاتې کېدلو هیله نه لرم، خو کله چې وروسته مې پام شو ومې لېدل چې ټول ټپونه زما د ځان په ښـۍ خوا کې دي. کله

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې سرتیرو زما دغه حالت ولېد او ډېره کلکه وینه بهېدنه مې درلودله په کَشولو کَشولو یې د پیښې له ځایه لیرې کړم. ما ان په خپلو سترګو ونه لېدل چې سردارمحمد داؤود او کورنۍ یې له کوم توپکه او د کوم ډزې کوونکي له خوا وژل شویدي .

دا وه د پیښې پخه او لنډه خبره. هغه څه مې چې نن تاسو ته وویل له هغه پرته بل څه نه لرم چې په دې اړه یې تاسو ته ووایم ، نور اضافي معلومات نه لرم، او نه غواړم څه شی ورڅخه کم او یا نوراضافي شی پرې ورګډ کړم. له بله پلوه د خپل ناوړه روغتیایي حالت له امله نه شم کولای په مرکو کې برخه واخلم. له دې امله له تاسو هېله من یم چې زما معذرت ومنـئ ".

له جنرال امام الدینه غوښتنه

ښاغلی امام الدین،

خوښ یم چې " د پسرلني سباوون د ګولیو باران/ و آن ګلوله باران بامداد بهار" مو له سره تر پایه ولوست. او هاغه مهال به نور هم خوښ شم چې د دغې لیکنې پاتې چمتو شوې او راتلونکې برخې ولولـئ او پرهر هغه څه چې ناسم درته ښکاره شي، ګوته کښیږدئ ترڅو درواغ د رښتیا ځای ونه نیسي .

څرنګه چې تاسو وینـئ، ستاسو پیغام پرته له کوم کوښني زیادښت یا کمښته کټ مټ ولیکل شو. له تا هېله کوم راځه چې مخامخ خبرې سره وکړو. د خپل د کور د ټیلفونونو شمیرې او خپله د بریښنالیک پته مې هم د همدغو لیکنوپه هرې پیلیزې برخې کې په څرګنده لیکلي دي .

له تاسو سره ژمنه کوم چې ستاسو تیلفوني راز، ستاسو بریښنالیک او ستاسو پوستي پته که ما ته راولیږئ ترڅو چې ژوندی یم له ځان سره به یې وساتم. اوکه وغواړئ هره هغه خبره چې تاسو یې د افشا کولو اړتیا نه وینـئ او یا نه غواړئ چې خپره شي اویا په کوم بل سوري ور ننوځي،ټول به یې له ځان سره وساتم. او اوس وګوره چې نورو ۱۳ تنو څه ویلي دي :

۱ .امام الدین، د پوځ په څلورسوه بستریزه روغتون کې :

د " افغانستان په پینځه پیړیو کې / افغانستان در پنج قرن اخیر" د کتاب په ۸۶۷،۸۶۸ او ۸۶۹ پاڼوکې چې د ایران /تهران د عرفان له خپرونو څخه د میر محمد صدیق فرهنګ لیکنه اولومړنی چاپ یې په دیارلس سوه څلوراویا [اردیبهشت] [۱۹۹۵ زکال د اپریل په مباشت کې] شوی دی داسې راغلي دي :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عبدالصمد غوث په وینا " د سهار له څلورنیمو بجو لږ شیبه مخکې [په سهارني ټکنده سباوون کې] د الوتکو، توپونو او د شوبلو د ډزو غږناڅاپه غلی شو اوخپل ځای یې مرګوني درندې چوپتیا ته وسپاره. [دافغانستان راپرځېدنه / سقوط افغانستان] ۲۰۰ پاڼه، عبدالصمد غوث، امریکا، د برګون بریسي خپرونه ۱۹۸۸ "

داسې بریښي په دغې شیبې کې چې په ارګ کې د ولسمشرۍ د ماڼۍ ساتندویه مدافعان درې ورې کېدلو ته نیږدې ول، کودتاچیانو داؤود خان ته وړاندیز وکړچې له مقاومته دې لاس واخلي او تسلیم دې شي. څرګنده ده دې چې ولسمشر د کودتاچیانو د لارښودو مشرانو د نومونو غوښتنه وکړه او بیا یې وغوښتل چې عبدالقادر او [محمد اسلم وطنجار دې د خبرو لپاره ور ته ور واستوی .

دغه وړاندیز د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په مرکزي کمېټې کې را وړاندې شو. ببرک [کارمل] او نورو پرچمیانو چې نه یې غوښتل ولسمشر دې ووژل شي، بلکه د هغه تر نامه لاندې یې هیله درلودله واک ترلاسه کړي د دوه نومول شویو کسانو لیږلو ته لیواله ول، خو د مرکزي کمیټې خلقي غړو غبرګون وښود او لارښوونه یې وکړه چې ولسمشر دې ونیول شي .

فرهاد لبیب [په شوروي اتحاد کې روزل شوی پیلوټ چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په وړاندې ودرېد او زندان ته ولوید] د پیښې لړۍ د پوځ په څلورسوه بستریز روغتون کې د شوبلې د یوه افسرامام الدین له خولې چې یوه اونۍ وروسته یې په خپلې خولې خپلو دوستانو ته کړې وه په دې ډول ویلې :

"زما زغره واله شوبله د ارګ ختیزې دروازې ته مخامخ د اور لپاره د تیارسۍ په حالت کې ولاړه وه. د [دیارلس سوه اوپینځوسم لمریزکال] د غوایي د اتمې په شنه سهارکله چې د ګارد قطعاتو یو په بل پسې د سپینو بیرغونو په ور ښودلو خپله تسلیمي اعلان کړه ماته امر وشوچې داؤود را ونیسم. که څه هم داؤود مخکې له موږ سره اړیکه نیولې وه او غوښتلې یې ول چې د کودتا له مشرانو سره غواړي خبرې وکړي او مرکزي کمیټې هم منلې ول او پریکړه یې کړې وه چې همدغسې به وکړي نو ما ته امر وشو چې ارګ ته ور ننوځم .

کله چې ارګ ته ورننوتلم د خورو ورو ډزو یو یو غږ اورېدل کېده. لومړني سړي چې دننه له ما سره ولېدل، ګل آقا وو. زه خبر وم چې هغه زموږ سړی دی. ګل آقا له ځان سره را واخیستلم او هغه خونه یې را وښودله چې داؤود خان پکې وو .

کله چې له ګل آقا او خپلو هملارو ملګرو سره خونې ته ور ننوتلم ومې لېدل چې داؤود د خپلې کورنۍ له غړو او نورو لسو تنو هملارو سره وسله پر لاس سترګې په لاره دي. له ځان سره مې وویل: " دلته مې ژوندي پاتې کېدنه ناشونې ده "

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې وخت کې ګل آقا داؤود ته پوځي سلام وکړ او ویې ویل: " د کوټاچیانو له ډلې څخه یو تن غواړي له تاسو سره وګوري. له ټولو مخکې داؤود ولاړ وو. ما هم په لوړ غږ وویل:" د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د امر پر بنسټ خپله وسله پرځمکه کښیږدئ او ځان را تسلیم کړئ ".

داؤود په ځواب کې راته وویل:" کمونیستانو او دهغوی مریبیو ته نه ور تسلیمږم او د سترګو په رپ کې یې پرما ډزې وکړې. نور پرې پوه نه سوم. دومره مې په یاد دي چې یو ځنګیزه "جناحي" اور مې تر سره کړ او بیا بې هوښه سوم. کله چې سترګې مې خلاصې کړې، په روغتون کې وم. [د غو ایي د کودتا تأریخې جرړې/ ریشه های تأریخي کودتای ثور. ۹۹، ۱۰۰ او ۱۰۱ پاڼې. د فرهاد لبیب لیکنه، قلمي بڼه]

که څه هم فرهاد لبیب د [امام الدین] دغه خبره نه مني او ګروهن دی چې د امام الدین ملګري روزل شوي روسان ول خو ددغې ادعا لپاره د منلو وړ لاسوندی په لاس کې نشته. هرګوره په دغه اړه لا تر اوسه پورتنی روایت هغه څرګنده روایت دی چې په دې تړاو ما [محمد صدیق فرهنګ] ته را رسیدلی دی .

د تره کي د رژیم لومړنی دفاع وزیر عبدالقادر په دې اړه د یوې مرکې په ترڅ کې داسې وایي : " د لودسپیکر له لارې مو په څو څو ځله د هغه [محمد داؤود خان] د تسلیمیدلو غوښتنه وکړه. په پای کې یې په دې آړ"شرط" د را تسلیمیدلو خبر ورکړچې قادر او وطنجار دې هغه ته په خپله د خبرو لپاره ورشي. زه او وطنجار د ماڼۍ پر لور ور وخوځېدلو، خو ملګرو زموږ مخه را ونیوله او دوه تنو نورو ته یې دنده ور وسپارله چې داؤود خان ته دې ورشي. داؤود خان پر هغوی ډزې وکړې له هغو دواړو څخه یو تن یې ووژل شو او بل یې د لومړي بریدمن امام الدین په نامه ټپي شوچې اوس ژوندی دی. د داؤود خان په دغه کار پوځیان را وپارېدل له دواړو خواوو ډزې پیل شوې او دډزو په ترڅ کې سردار محمد داؤود خان ووژل شو ".

په دغه ناتارځپلې ناورین کې په ولسمشر او ورور یې محمد نعیم سربیره دغه کسان هم له منځه ولاړل :

عبدالاله د سروزیر مرستیال، د کورنیو چارو وزیر عبدالقدیرنورستاني، زینب داؤود، عایشه، بلقیس آصفي، شینکۍ غازي، زرلښته داؤود، محمد عمر داؤود، ویس داؤود، شیما داؤود، خالد داؤود، زرمینه غازي، د ولسمشر له کورنۍ څخه یو شمیر ماشومان ټول ټال ۱۷ تنه ووژل شول او د هغه د کورنۍ یو شمیر نور غړي د کوټاچیانو د اور له امله ټپیان شول. [د " افغانستان" کتاب، ۷۲ پاڼه،د انتوني آرنولد لیکنه، د هوور خپرونه، ۱۹۹۸زکال]

سره له دې چې دولت هڅه وکړه چې په کودتا کې د وژل شویو کسانو د شمیرې کچه ټیټه وښیي خو دغوایي په کودتا کې د وژل شویو کسانو شمیره له زرګونو کسانو پورته وه. دولت د وژل شویو کسانو شمیره د ۷۰ او ۱۰۰ تنو په شا او خوا کې څرګنده کړه. [د " دوه ګوندیزه کمونیزم/کمونیزم دوحزبي" کتاب، ٦۲ پاڼه، د آنتوني آرنولډ لیکنه، د هوور خپرونه ۱۹۸۱زکال]

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال دا چې د ولسمشرۍ د ساتونکې ډلې يا ګارډ د وژل شويوکسانو شميره چې د ارګ په ساتنه کې ووژل شول څه ناڅه دوه زره تنه ول. او نور ژوندي پاتې شوي کسان د نوي دولت په لارښوونه ووژل شول. . [د " افغانستان" کتاب، ۷۲ پاڼه،د انتوني آرنولد ليکنه، د هوور خپرونه، ۱۹۹۸زکال]

يو شمير د بګرام او خواجه رواش په هوايي ډګرونو کې اعدام شول.د کورنيو چارو د وزارت په ساتنه کې د پوليسو يو شمير کسان، او د ريشخور په اوومه فرقه کې په ناڅرګنده شمير کې يوه ډله هغه کسان ووژل شول چې غوښتل يې د ولسمشر د ژغورنې لپاره ځانونه کابل ته را ورسوي .

]د " افغانستان" کتاب، ۷۲ پاڼه، د انتوني هايمن ليکنه، د هانکانګ خپرونه، ۱۹۸۴زکال [

۲ .امام الدين اووينې بهېدونکې ټپونه

[د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند راپاڅېدنه اورا پرځېدنه/ ظهورو زوال حزب ديموکراتيک خلق افغانستان" په کتاب کې د اکاډميسين دستګيرپنجشيري ليکنه، د صبور کمپوزينګ سنټر له خپرونو څخه چې په ۱۹۹۹زکال کې په پيښاور کې خپور شوی په ۹۶، ۹۷، ۹۸ او ۹۹ پاڼو کې] داسې ليکل شوي:

کله چې د لوګرد خواريکښو وګړو بچي امام الدين د کوماڼډو د ټولي يو بولندوی د [غوايي] د انقلاب فرمان سردار داؤود او د هغه د رژيم لوړپوړو چارواکو ته اعلان کړ او د [افغانستان د خلق ډيموکراتيک] ګوند لارښوونه يې د هغوی غوږونو ته ور ورسوله چې " د مرکزي کمېټې د فرمان پربنسټ تاسو محکوم ياست او ځانونه را وسپارئ" نو سردار محمد داؤود نه يوازې دا چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند او د تأريخ فرمان ته تسليم نه شو بلکه د خانواکي او اشرافي غرور په لمبو کې يې په ډير قهر قدير نورستاني اوخپل زوی ته امر وکړ چې پر امام الدين او نورو سرتيرو او همدارنګه د خپلې کورنۍ پر بې ګناه ښځو او ماشومانو ډزې وکړي او خپلې وروستۍ ګولۍ پرې ور تشې کړي .

هغوی د سردارمحمد داؤود وروستنی فرمان پرته له ځنډه پرځای کړ، د امام الدين او د کوماندو پرنورو سرتيرو يې ډزې را پيل کړې او په پای کې د سردار محمد داؤود، سردار محمد نعيم، د ماليې وزيرعبدالاله، زامنو او يوشمير نورو خپلو خپلوانو پرژوند يې د پای ټکی کښيښود. خو د حکومت ګڼ شمير غړو له مقاومته لاس واخيست او پرته له پوښتنې تسليم شول چې د هغوی شخصي خونديتوب د پاڅونوالو ځواکونو له خوا خوندي کړای شو .

د پاڅون د سياسي مشرتابه ډله هغه مهال د داؤود خان او دهغه د ملاتړو له خونړي مقاومته خبره شوله کله چې په وينو ککړ امام الدين د مشرتابه ډلې ته د راډيو افغانستان ودانۍ ته راغی، له پوځي سلامه وروسته که څه هم دی د سلطنتي کورنۍ د وروستنې تېرغمال (مستبد) او خانـتما په زهرلړلو ګوليو ټپي وو،په لوړ مورال يې د سردار محمد داؤود او دهغه د نيږدې انډيوالانو د وسله وال مقاومت ګزارش را وړاندې کړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کریم میثاق چې نوی د مشرتابه خونې ته راننوتلی وو د لوړوهورا ګانو او " ژوندی دې وي انقلاب" په ویلو په راډیو افغانستان کې دننه د سټډیو کارکوونکي یې له دغې تأریخي پېښې څخه خبر کړل. او په لنډ وخت کې د سردار محمد داؤود او دهغه د انډیوالانو د وژنې زیری د پاڅون د سرمشریزې ډلې له خوا جوړ او په ډېر شور او زوږ خپور شو. ددغه آزادي بښخونکي زیري خبرخپراوي په رښتیا چې معجزه را وزیږوله .

له نیم ساعت وروسته، په سلګونو ټیلیګرامونه، د ګارنیزنونو "لښکرکوټونو"، فرقو، د کندهار، ننګرهار، بلخ، غزني، خوست ، د اسعدآباد او ګردیز د والیانو له پلوه، د شینډنډ او مزارشریف له هوایي ډګرونو، والیانو، لوړپوړو مأمورینو، ګوندي کادرونو، د معارف کسانو، مخورو سیمه ییزو روڼ اندو، ورهڼګرو "اهل کسبه"، یو شمیر هېواد پالو روحانیونو، یو شمیر مخورو ولسپاله خپلواکه ډیموکراتو کسانو،او همداشان د یو شمیر هغو کورنیو له خوا چې د نادر/داؤود د کورنۍ د نیمې پیړۍ د بې پوښتنې واکمنۍ په کړس کې کړېدلې ، حقونه او آزادۍ یې تر پښو لاندې شوې وې او د یو شمیر ولسي سوداګرو له پلوه د سیلاب په توګه د انقلاب د سرمشریزې ډلې تر کړۍ راتاو او په دې توګه د د یارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د غوایي د اوومې نېټې پاڅون د بریالیتوب پولې ته را ورسید. سیاسي واک په ټولیزه ډول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په لاس کې را پریوت .

د هیواد د انقلابي لړۍ په ترڅ کې د څرګندې او ځلاندې فکري مبارزې ودې د نوې دولت او د نوي نظم د راټینګېدلولپاره خبره رامنځ ته کړه. زموږ د ولسي ژوند په دغسې یوې پرېکندې شېبې کې یو ځل بیا د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د سرمشریزې ډلې ترمنځ د څوکیو او دولتي دریزونو د راخپلو لپاره څرګندې شخړې رامنځ ته شوې چې را یادول یې زما له انده د معاصر تأریخ په پېښو کې د اوسني انقلابي غورځنګ د ځیرلو او د هرې ډلې د سیاسي او پوځي مشرانو د موخو او دریزونو د پیژندلو لپاره اړین بریښي .

لنډه دا چې د هغه څه بر خلاف چې صدیق فرهنګ په خپلې تأریخي لیکنې (افغانستان په وروستیو پینځو پیړیو کې / افغانستان در پنج قرن اخیر) په ۷۷ پاڼې کې لیکلې، ډاکټر حقشناس، رشتیا، صمد غوث، کشککي، ن.ا. هارون، او نورو پیښ لیکونکو او افغانستان پیژندونکو لیکلي دي، لومړی دا چې د غوایي د اوومې د وسلوال پاڅون له پیله تر پایه نه د افغانستان په خاوره کې او نه له تاشکنده، شوروي پیلوټانوهېڅکله الوتنه نه ده کړې. د سیاسي بیرو ۷ تنه غړي اود کابل پوهنتون استاد پوهاند ضمیر صافی ژوندي او شاهد دي چې ډګروال قادر په څه ډول د بولندې (قوماندې) له ځایه د شینډنډ د هوایي ډګر پیلوټانو ته په پښتو او دري ژبوڅرګندې او په ځیرتاکل شوې بولندې ورکولې .

دوهم دا چې د مرکزي کمیټې غونډه له اره "اصله" نه د راډیو افغانستان په ودانۍ کې او نه د خواجه رواش په هوایي ډګر کې جوړه شوې وه. د ۱۹۹۶زکال او د ۱۹۹۸زکال د بي بي سي د راډیو د شفاهي تأریخ په خپرونه کې کریم مېثاق هم په تېروتنې د راډیو افغانستان په ودانۍ او هوایي ډګر کې د مرکزي کمېټې د غونډې د جوړېدلو خبره

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي وه چې په بشپړ ډاډ ددغه پروګرام په بیا خپراوي کې به دغه تیروتنه بیرته سمه شي، ځکه چې د میر اکبر خیبر د جنازې د ښخولو پاخه سمبالوونکي کریم مباق او نوراحمد نور په خپل نوښت پټ شوي ول. کله چې د مرکزي د تشکیلاتو د سیاسي بیرو دغه نامتو او مخور غړي پټ شوي ول، د مرکزي کمېټې غونډه څنګه رابلل کېدای شوای او څنګه به جوړېدله .

دریم دا چې په افغانستان کې د شوروي لوی سفیر پوزانوف هېڅکله د غوایي د پاخون د پیښو په لړ کې نه ګډون، نه اغیزه او نه پټه او نه بربنډه ونډه درلودله. له دې امله د عبدالصمد غوث وینا یو اړخیزه اورښتیا نه ده .

۳ .د امام الدین کلاشنیکوف :

سترجنرال نبي عظیمي په خپل کتاب کې [په دریو لسیزو کې اردو او سیاست / اردو وسیاست در سه دهه اخیر] دریم چاپ، د میوند د خپرونو خپروندویه ټولنه ۱۹۹۹زکال پیښاور- پاکستان په ۱۴۱ او ۱۴۲پاڼو کې لیکلي دي :

شوبلود کابل ولایت راچاپیره د یوالونه را ونړول، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند مشران یې آزاد کړل او په شوبلو کې یې کښینول. د لارې په اوږدو کې یوه شوبله په یوې څلور لارې کې دریږي. حفیظ الله امین په داسې حال کې چې لاسونه یې په هتکړیو ترل شوي ول ککره یې د شوبلې له کړکۍ څخه را وایستله خپل لاسونه او سر یې د کودتا سرتیرو او افسرانو ته و ښورول. په دغسې پرېکندو شیبو کې د امین دغسې خوځښت د هغه دریز د هغه د خلقي پلویانو په منځ کې را لوړاوه .

شوبلې خوځېږي او د راډیو افغانستان پر لور درومي . مشران یو ساعت وروسته د هوایي او مدافعه هوایي ځواک د قرارګاه په لور خوځېږي. په هغه ځای کې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند مرکزي کمېټه غونډه جوړوي او حفیظ الله امین ته دنده ور سپاري چې د پوځي شورى خبرتیا دې جوړه او د داؤود خان د راپرځېدنې خبر دې د وګړو غوږونو ته ور ورسوي .

څرګنده ده چې ددغې خبرتیا خپرونه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند پرغړو پیاوړې اغیزه را شیندي او ددې لامل کېږي چې په خپلو لښکرکوټونو او غنډونو کې خپل بولندویان بې وسلې کړي را ویې نیسي او واک په خپلو منګولو کې راخپل کړي. د اعلامیې له خپراوي وروسته د ګوند د پرچم ډلې افسران په بشپړدول را فعاله کیږي او له خپلو خلقي ملګرو سره په همغږي اړوندي چارې په ګډه پرمخ بیایي. د شپې په یوې بجې د ولسمشرۍ ساتندویه لښکر یا ګارډ را پرځیږي. جګړن صاحبجان او هغه ته نور نیږدې ملګري یې رانیول کیږي .

د سردار محمد داؤود د را نیولو امر د کوماندو د قطعې افسر لومړي بریدمن امام الدین ته ورکول کیږي. امام الدین د ګارد د اوپراسیون له آمر ډګرمن ګل آقا سره یو ځای داؤود خان ته ورځي او ورته وایي : " د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې په امرخپله وسله پرځمکه کښیږدئ او را تسلیم سه ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داؤود په ځواب کې ورته وايي: " کمونيستانو ته نه ور تسليمېږم" او د سترګو په رپ کې په امام الدين ډزې کوي. د امام الدين مټ ټپي کيږي، د هغه په لاس کې کلاشنيکوف ووه او له ټپي کېدلو سره سره پرداؤود او يارانو يې ځنګيز يا جناحي اور را پيل کوي. نښته را پيل کيږي او په پای کې سردارمحمد داؤود، سردار محمدنعيم، عبدالاله، د محمد ظاهرشاه خور او د داؤود خان مانيدنه زينب داؤود، د داؤود خان زامن او د کورنۍ غړي يې چې ټول ټال ۱۷ تنه کېدل، ځای پرځای وژل کيږي.

۴ .زما نوم امام الدين دی

ډاکټرظاهرطنين د [افغانستان په شلمه پيړۍ کې / افغانستان در قرن بيستم د کتاب ۱۹۰۰ � ۱۹۶۹] د بي بي سي د خپرونو له ټولګې ځخه د عرفان د خپرندويه ټولنې تهران / ايران چاپ، په ۲۲۴ او ۲۲۵ پاڼو کې د عبدالکريم ميثاق [د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند له بنسټ ايښودونکو او د سياسي بيرو غړي/ د ماليې وزير، څيړونکي او داستان ليکونکي] له خولې داسې وايي:

پوښتنه دا وه چې آيا داؤود خان دې ووژل شي يا دې ژوندې وساتل شي؟ د مرکزي کميټې يوې ډلې ويل چې داؤود خان دې ژوندی وساتل شي او وژل يې ستره تأريخي پازوالي "مسوؤليت" لري. ښه به داوي چې راډيو ته دې راوستل شي او ودې وايي چې را اخيستل شوی ګام يو ښه ګام دی او زه د [افغانستان دخلق ديموکراتيک ګوند] را تايئـدوم. بلې ډلې ويل : دغه په خپله يوه تيروتنه ده. کله چې وګړي له راډيو افغانستانه د داؤود غږ په ژوندۍ توګه واوري، ښايي پاڅون د هغه په ګټه را واوړي او زموږ پاڅون به را ناکامه شي. په دغه وړانديز کې دوه تنو تر نورو ډيرې خبرې کولې: يو يې دستګير پنجشيری او بل يې ببرک کارمل وو .

يو صاحبمنصب چې له لاسه يې ويني را بهېدلې راغی. په وينو لړلي لاس د مرکزي کميټې د غړو مخې ته ودرېد پوځي سلام يې ورکړ او ويې ويل : زما نوم امام الدين دی. د ګوند غړی يم. زه دننه په ارګ کې وم. د ګلخانې ماڼې ته ولاړم او داؤود خان ته مې وويل : له دې چې واک د افغانستان دخلق ډيموکراتيک ګوند ته را ليږدېدلې، ته دننه لرئ چې ځان راتسليم کړئ. يوه لور يې ورسره وه. عبدالاله [د سروزيرمرستيال او د بهرنيو چاروزير] هم ورسره وو. داؤود خان راباندې ډزې وکړې. کله چې ډزې يې را پيل کړې، زما لاس يې را ټپي کړ. په دغې شيبې کې لور يې مخې ته ور ودرېدله ، دهغه مخې ته خنډ شوه او ورته ويې ويل چې ډزې مه کوه. که ته ډزې وکړې، هغه به هم پرموږ ډزې وکړي. [امام الدين] وويل چې هغه په همدغې شيبې کې داؤود خان هم پر خپلې لور او هم يې پرما ډزې وکړې نو په دغه وخت کې ما هم کلاشنيکوف راواخيست، و مې وهل، او ټول مې له يوې مخې له منځه يو ړل ".

۵ .د تأريخ مختورالی بايد ونه منو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطانعلي کشتمند په خپل کتاب کې [د تأریخي سیاسي پېښو یاددښت لیکونه، د افغانستان د اوسني تأریخ په کرښه کې شخصي خاطرات/ یادداشتهاي سیاسي و روېداد هاې تاریخي، خاطرات شخصي با برهه های از تاریخ سیاسي معاصرافغانستان] " ۲۰۰۲زکال دلندن د ژاکارت له خپرونو څخه" په ۳۴۳ او ۳۴۴ پاڼو کې لیکي :

"د وروستـنـیـو مقاومتونو درېځ ورېځ کول: د [۱۹۷۸زکال] د اپریل د ۲۸ په ټکنده سباوون کې د شوبلو د چلوونکو او د پیلوټانو د ګډې همکارۍ په مټ د ولسمشرۍ د ساتونکي لښکر "ګارد" وروستنی مقاومت درېځ ورېځ شو خو محمد داؤود تر هماغې شپې مقاومت کاوه. له هغه وروسته د خبررسوونکو یو ډله ارګ ته ور واستول شوه. د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند] سرمشریزې ډلې په هغې شیبې کې چې د [۱۹۷۸زکال] د اپریل ۲۸د سهار د اتو او نهوبجو ترمنځ شپې وې یو ځل بیا یې غونډه راجوړه کړه اوسرمشریزه ډله پوه شوله چې محمد داؤود را تسلیمېدلو ته چمتو نه دی .

ددې په اړه چې له هغه او کورنۍ سره یې په څه ډول چال چلند وشي د مرکزي کمیټې د غړو په منځ کې تودې خبرې رامنځ ته شوې. امین په اور لړې ژبې پر هغه د وسله وال یرغل خبرې کولې او ټینګار یې کاوه چې که مقاومت وکړي نو د سترګو په رپ کې دې هغه او د هغه د همکارانو ټغر ورټول شي. په غونډې کې یو شمیر ناستو غړو د امین په ملاتړ د هغه د وړاندیز ملاتړ کاوه، خو ببرک کارمل په پریکړې ژبې د امین له وړاندیز سره مخالفت وکړاو ټینګار یې وکړ چې په هېڅ بیه دې دغه کار ته لاس وا نه اچول شي. هغه وویل :" پرېږدئ دغه ستونزه په سړه سینه او پراخ تندي حل شي او سر له همدغې شېبې دې وګړو او نړیوالو ته داسې شی په لاس ورنکړل شي چې ګنې انقلاب بیرحمه او د قانون له امرونو څخه سرغړوای کوي. پرېږدئ چې ولسي نیاوتون "محکمه " د هغه د راتلونکې برخلیک په تړاو پریکړه وکړي ".

ما هم د کارمل د دریز ملاتړ په ټینګه وکړ او ومې وویل چې د ملګري کارمل له دریزه په ملاتړ زه په دې ګروهن یم چې سرله اوسه خپلسریو ته نه باید لار ورکړو او د تاریخ مختوروالی دې ونه منل شي .

زما دغو خبرو امین راوپاراوه. هغه چې د را پاڅېدلو په حال کې وو او ویل یې" موږله تړونکاریو "سازشکاري" سره جوړ نه یو" په پښو ودرېد او د ځېنو لښکرکوټونو له بولندویانو سره د اړیکې د را ټینګولو په پلمه یې غونډه پریښودله او له یوه ساعته وروسته بیرته راغی .

د امین په شتوالي او دهغه په نه شتوالي کې د همدغې او یو شمیر نورو سکالو پرسرخبرې را اوږدې شوې او په دې ترڅ کې یو افسر راغی اوویل کېدل چې دغه افسر د پالیالو "وفادارو" خلقیانو له ډلې څخه یو خلقی وو خو په خپله د امین هوا خواه نه وو. هرګوره، نوموړی افسر په خونړې لاس د غونډې خونې ته راننوت او لاندېنې خبرې یې وکړې :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"زه له یو شمیر افسرانو او سرتیروسره ارگ ته ور ننوتلم. د پوځي شورى له نامه مې داؤود خان ته خبر ورکړ چې وسله دې پر ځمکه کښېږدي اوراً تسلیم دې شي، هغه ونه منله او په خپلې وسلې یې پرمونږ ډزې وکړې. زمونږ له ملگرو څخه یو تن ووژل شو او لکه څنگه چې گورئ زه هم ټپي یم. زما ملگرو هم زغم له لاسه ورکړ، هغه او ور سره نور کسان یې ټول ترځوابیه اور لاندې ونېول "

هغه څه چې څرگند دي دا دي چې امین د هرلامل له امله چې د هغه پرذهن یې واک چلاوه، یابه انقلابي لامل وو او یا شخصي خو له هماغو لومړیو شېبو یې هڅه کوله چې محمد داؤود له منځه یوسي .

٦ .امام الدین نه شواى کولاى کلاشنیکوف را پورته کړي

اکادمیسین دستگیرپنجشیري د ۲۰۰۸ زکال د اپریل د مباشتې په ۲۸ ماښامي له ما (سیاه سنگ/حجرالاسود) سره د یوې تیلفوني مرکې په ترڅ کې وویل :

}دافغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د سرمشریزې ډلې د نیول کېدلو په شپه سلیمان لایق، بارق شفیعي، نور احمد نور او کریم میثاق د استاد میر اکبرخیبر د جنازې او خارو ته سپارلود کست د ثبت او ویشنې په چارو بوخت ول. له راډیو افغانستان څخه د سیاسي دفتر د غړو د نیول کېدلو د خبرله په اورېدلو سلیمان لایق او بارق شفیعي خپل ځانونه په ځانخوښې توگه پولیسو ته ورسپاري، خو کریم میثاق او نوراحمد نور دیوه گوندي کارگر په کورکې ځانونه پټ کړل. له دې امله د [افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم] په کتاب کې د کریم میثاق خبره سمه او په ځاى نه ده .

سیاه سنگ: ستاسو د سترگو لیدلی حال څه دی؟ امام الدین کوم ځاى ته راغی او څه یې وویل؟

پنجشیری: امام الدین راډیو افغانستان ته راغی او خپل گزارش یې نورمحمد تره کي ته ور وړاندې کړ. هغه وویل چې له سردار محمد داؤود څخه په څو څو ځله په درنښت هیله وشوه چې له خپلې کورنۍ سره دې یوه خوندي ځای ته ولاړ شي. خو له څوڅو ځله غوښتنو سره سره هغه خپل زوی ته فرمان ورکړچې پر سرتیرو، افسرانو او ان په خپلې کورنۍ ډزې دې وکړي. په پاى کې یې دوه اړخیزې ځوابیه ډزې را پیل شوې .

همدا شان امام الدین وویل چې : سردار محمد داؤود ته مې وویل : له دې چې سیاسي ځواک د افغانستان خلق ډیموکراتیک گوند ته را لیږدېدلې نو تاسو باید را تسلیم شئ. داؤود راته وویل چې : زه کمونیستانو ته نه ور تسلیمیږم. او بیا یې نیغ په نیغه پرما ډزې وکړې. ما هم وویشتل او ستیا مې کړل.

سیاه سنگ: " ستیا...؟ ستیاڅه مانا را ښندي؟ دا د کوم ځاى اصطلاح ده؟

پنجشیری: ستیا یعنی "پوپنا" زما په گومان چې ښایي هندي یا اردو اصطلاح وي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنګ: مخکې له دې چې نورې اړینې خبرې راوسپړو باید ومنم چې د جنرال امام الدین له خولې د "ستیا" د ویبکي په اوربدلو یوه ډېره ناوړه پوښتنه مې په ذهن کې راژوندۍ کیږي. له هماغه امله غواړم پوه سم چې امام الدین د افغانستان له کوم ګوټه دی؟

پنجشیری: هغه د لوګر له ولایته دی. د لوګر له ښتنو څخه دی. ښایي هماغلته د یو شمیر وګړو په منځ کې د کاروني ورډ وي. خو زه سم نه پوهیږم.

سیاه سنګ: امام الدین د ګوند له کومې څانګې څخه وو؟

پنجشیری:هغه خلقی وو او د خلق د څانګې د پوځي ډلې له لارې یې له حفیظ الله امین سره اړیکه درلودله .

سیاه سنګ: ستاسو د وینا پر بنسټ، امام الدین نه کلاشنیکوف را پورته کړی او نه یې د هغه او نه یې د هغه د کورنۍ پرلور ډزې کړې دي؟

پنجشیری: کټ مټ همداسې ده. امام الدین نه شوای کولای کلاشنیکوف را پورته کړي او ډزې وکړي. هغه په خپله ټپي وو. له هغه سره مل او ملګرو سرتیرو چې ولېدل داؤود او زوی یې ډزې کوي دوی هم په وَرته ډول اور ته لاس ور واچاوه. له همدې امله ده چې امام الدین وایي " موږ هم راواخیستل او سیتا " ستي - ژ " مو کړل ".

سیاه سنګ: امام الدین او ملګرو یې د دغسې بې خرته او په پټو سترګو وژنې فرمان له چا او له کومه ځایه ترلاسه کړی وو؟ د ګوند سرمشریزه ډلې د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د برخلیک په اړه څه ویل؟ ستاسو اند په دې تړاو څه وو؟

پنجشیری: وروسته له دې چې نورمحمد تره کی ، ببرک کارمل ، ډاکټرشاه ولي او زه (دستګیرپنجشیري) سلیمان لایق ، بارق شفیعي ، عبدالحکیم شرعي جوزجانی او حفیظ الله امین د کابل ولایت له زندانه راډیو افغانستان ته ولیږدول شولو، د دندو ویشنه په دې ډول تر سره شوه: ما، کارمل، لایق او تره کي د سیاسي تبلیغ دنده پرغاړه را واخیستله، حفیظ الله امین، عبدالقادرهراتي او محمد اسلم وطنجار د پوځ لارښوونه په غاړه واخیستله .

له داؤود او د هغه له کورنۍ سره د چال چلند په اړه نورمحمد تره کي او ببرک کارمل بیل بیل نظرونه درلودل. تره کي د هغه په وژلو او کارمل د هغه په ژوندي ساتلو ټینګار کاوه .

ما د نور محمد تره کي په خُواب کې وویل چې :" د ټولنیزې مبارزې اصول نه باید سپک و ګڼل شي او له پاڅون سره دې لوبه و نه شي." سلیمان لایق چې د خپل زوم او نیږدې ملګري د وژنې له امله په ژور ناورین او ویرکې سوځېده نو د داؤود په اړه یې وویل: دا فرعون دې ووژل شي ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تاریخ په دغسې یوې حساسې او پریکندې شیبې کې نور محد تره کي د انقلاب پوځي لارښودې ډلې (حفیظ الله امین او اسلم وطنجار) ته لاندینی فرمان ور ولیږه :

"که سردار محمد داؤود او ملګري یې د انقلاب له فرمانه سرغړوای وکړي، د پاځونوالو پروړاندې لاس وسلې ته ور وړي او د ګوند لارښوونې ته پرته له پوښتنې او آړ"شرط" ځان ونه سپاري نو زموږ وسله وال ځواکونه د خپل ځان اوآزادۍ د ساتنې لپاره خپل حق ګڼي چې له انقلابي نظم څخه په میړانه ساتنه وکړي. که هغوی له وسله وال مقاومت څخه لاس پر سر شي او خپلې وسلې پر ځمکه کښېږدي نو یو خوندي ځای ته دې ولیږدول شي. په داسې یوه اکر 'حال' کې به له هغوی سره د هیواد د قانونو پر بنسټ له درنښته ډک چال چلند وشي" .

ددغه فرمان متن په پښتو وو او ما (دستګیرپنجشیري) په پاړسي را و ژباړه .

۷ . د داؤود خان خونې ته ور ننوتلم :

محمد اکرم اندیشمند د عبدالحق مجددي او داکټر فضل الله مجددي له کتاب [" افغانستان له ستر امیره تر ستر لارښوده / افغانستان از امیر کبیر تا رهبر کبیر" د کابل چاپ، د میوند د خپرندویه ټولنې خپرونې، کابل/افغانستان، ۱۹۹۹زکال، له ۵۹٦پاڼې] څخه په را اخـَخـَولو داسې لیکي :

هغه خلقي پوځي افسر چې د محمد داؤود د وژنې فرمان یې را پلی کړ امام الدین نومیده. نوموړی هم مني چې د سردار داؤود پر استوګنځي د یرغل فرمان حفیظ الله امین ورلیږلی وو .

لومړی بریدمن امام الدین چې د پوځ د کوماندو په قطعه کې د ډیرې ټیټې پوځي رتبې افسروو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د واکمنۍ پرمهال لوړې پوځي رتبې ان د ډګرجنرالۍ تر کچه را لوړیږي .

"حفیظ الله امین چې د کودتا فرمان یې ورکاوه او د کودتا د فرمان په دریزیا مـَقـَر راډیو افغانستان کې وو په ریشخورو کې د یو شمیر مقاومتونو له امله اود توپچي ، شوبلو اوله ټینګ هوایي بمباران سره سره د داؤود خان له مقاومته په ویره او اندیښنه کې را لویدلی وو. [نوموړي] د کړکیچ او اړوپیچ د څیړنې په موخه د لویو لښکرکوټونو او کوشنیو پوځي قطعو له کودتاچیانو بولندویانو سره په ګډه په راډیو افغانستان کې د شپې په نهو بجو یوه بیړنۍ غونډه راوبلله او ویې ویل:" په ارګ او ریشخورو کې مقاومت لاتر اوسه پرمخ روان دی. که دغه مقاومت په لنډ وخت کې پای ته ونه رسیږي نو ډیره شوني به وي هغه لښکرکوټونه او قطعې چې لا تر اوسه ناپییلې او بې پرې پاتې او وخت او مهال ته سترګې په لار دي، د داؤود خان په ګټه به پرموږ مخ راواړوي او په خوځښت به پیل وکړي. او یابه له نورو ولایتونو څخه د داؤود خان لښکر د هغه مرستې ته را ودانګي. نو ښه به دا وي چې په بیړه او په لومړي ګام کې دې د ارګ د مقاومت خبره را لنډه کړای شي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کودتا لوړپوړو پوځیانو وړاندیز وکړچې ددغې موخې د ترلاسه کولو لپاره د هوایي او توپچي ځواک د یرغل ترڅنګ باید پلی ځواک هم په خوځښت راشي چې ارګ ته ننوځي او د ارګ د مقاومت ملا دې له دننه را ماته کړای شي. وروسته حفیظ الله امین وویل: کومه قطعه چمتو ده چې په ځانخوښې توګه د پلي یرغل پازوالي په غاړه را واخلي .

زه (امام الدین) چې یو خوږمند او په توده وینه لوګری ځوان وم راپاڅېدلم او ومې ویل چې زه چمتو یم پلي یرغل تر سره کړم. د داؤود خان خونې ته ور ننوتلم. په خونه کې د اؤودخان ورور محمد نعیم خان، دوه تنه وزیران، د داؤود خان یوه لور او څو تنه نور ول. کله چې د داؤود خان خونې ته ور ننوتلم پوځي سلام مې وکړ .

داؤود خان چې په لاس کې یې تومانچه وه وویل: " څه خبره ده؟ " ما وویل:" صاحب! خبره له خبرې تیره ده. را تسلیم سئ. " داؤود خان په قهرژلي توګه وویل:' چا ته تسلیم شم ؟ " ما ورته وویل : " انقلابي شورى او پوځي ځواکونو ته تسلیم شئ . پوځي ځواکونو ټول لښکرکوټونو چاپ کړي او ځانونه یې سپارلي دي یوازې تاسو یاست چې مقاومت کوئ. " داؤود خان وویل:" زه به هېڅکله تسلیم نه سم ".

ما ټینګار وکړ خو په دغې شېبې کې د داؤود خان په لاس کې تومانچه وه، پرما یې ډزې وکړې، ګولۍ زما پرلاس را ومښتلې او کلک یې ټپي کړم. بیا نو زما د سرتیرو ، د داؤود خان او داؤود خان د ساتونکو ترمنځ اور پیل او په پای کې یې داؤود خان ووژل شو .

۸ .د داؤود خان د تومانچې وروستنۍ ګولۍ

داکټر محمد حلیم تنویرپه خپل کتاب کې [د افغانستان تأریخ او ورځپاڼه لیکنه / تأریخ وروزنامه نګاري افغانستان، د صبور د اسلامي خپرندویه ټولنې د مرکز له خوا، پېښاور/پاکستان جنوري ۲۰۰۰] په ۲۱۹ او ۲۲۰ پاڼو کې د محمد داؤود د وژل کېدلو څرنګوالی داسې رانغاړي :

په هماغه ورځ د پینځلسم زغره وال ځواک شوبلو حفیظ الله امین او خیال محمد کټوازی راډیو افغانستان ته راوستل او هغه ځای یې د خپلې بولندی ځای ځایګی وټاکه. په خپلو خبرتیاوو کې یې په پرله پسې توګه یې خبرتیاوې خپرولې چې د داؤود خان په وژل کېدلو اوس د تیرغمال نادر د کورنۍ د لړۍ واک پای ته را ورسید او واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند اوانقلابي شورى په لاس کې دی. محمد اسلم وطنجار او عبدالقادرپه څو ځله د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند او انقلابي شورى د بریا مبارکي وویله .

محمد خالد داؤود چې د تلویزیون په ماڼي کې وود زینب د سینما ترڅنګ د ښځو د ټولنې ورکتون ته ولاړ او خپل کوشنیان یې په موټر کې له ځان سره راواخیستل اود ارګ په لور یې مخه کړه. هغه ارګ ته د شمالي سرک په لار د شوبلې د مردکي له امله ووژل شو. بیا د داؤود مشر زوی محمد عمر په ارګ کې ووژل شو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويمه شوبله چې پر ارګ ور ننوتله د محمد اسلم وطنجار وه. د ولسمشر ساتندويه ځواک 'ګارډ' په ۲۴ ساعتونو کې زښت تلفات وليدل.

د [ديارلس سوه او اووه پنځوسم لمريز کال] د غوايي د مياشتې په اتمه نېټه د محمد داؤود ټول وزيران د ارګ په پخلنځي کې پټ شوي ول. محمد داؤود له خپل ورور محمد نعيم او کورنۍ سره يې په ماڼۍ کې راګيرپاتې شول. د کودتا ځواک ارګ ته ور ننوت. د امام الدين په نامه يو تن کودتاچي له خپلو سرتيرو سره د ګلخانې په ماڼۍ ور ننوت اوداؤود خان ته يې امر وکړ چې ور تسليم سي .

محمد داؤود د خپلې تومانچې وروستنۍ ګولۍ په هغه ور تشه کړه او امام الدين ټپي شواو بيا هغه پر محمد داؤود او کورنۍ يې اور را بل کړ. محمد داؤود د ژوند تر وروستۍ سلګۍ مقاومت وکړ. په دغه نښته کې محمد داؤود او ټوله کورنۍ يې په شهادت ورسيدل. د هغوی مړي يې د ځرخي پله د غرونو د لمنو په غـَوچوړو کې واچول او د هغه د کورنۍ يو شمير پاتې ښځينه غړي او د هغوی ماشومان يې په زندان کې واچول. يو څيړنه وايي چې د محمد داؤود مړی يې په ماهيپر کې په يوه ناڅرګند ځای کې اچولی دی .

۹ .پرما تور لګوي

د ۲۰۰۸ زکال د اپريل په ۳۰ نېټه سليمان لايق، زما (سياه سنګ) پوښتنو ته د ټيلفون له لارې ځواب راکړ چې لنډيزيې په لاندې ډول دی :

سياه سنګ: محمد داؤود او کورنۍ يې د چا او يا د کومو کسانو د فرمان پربنسټ ووژل شول؟

لايق: سردار داؤود او کورنۍ يې د چا د فرمان او يا يوې ګډې پريکړې پربنسټ نه دی وژل شوی. وګورئ، لومړی کودتا وشوه ، ورپسې پيغام ور و ليږل شو چې تسليم دې سي، هغوی تسليم نه شول. پايله يې هماغه ده چې ټول ورڅخه خبر دي: د ځو تنو ووژل کېدل .

سياه سنګ: آيا ستاسو موخه داده ووایاست چې محمد داؤود او کورنۍ يې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د ډله ييزې پريکړې پر بنسټ نه دی وژل شوی؟

لايق: يو شمير ځانمنونکو او ځوکې غوښتونکو کسانو چې غوښتل يې ځوکيو، لوړو دريزونواو ويسکيو اوموټرونو ته ځان ورسوي، کودتا وکړه او د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند يې د يوه ترسره شوي عمل په وړاندې را ودَراوه. د خلق او پرچم ډلې هم د خپل ځان د ساتنې لپاره دې ته اړلې شولې چې کودتا ومني .

سياه سنګ: آيا کولای شـئ چې د دغې کودتا د سمبالوونکو نومونه را واخلـئ؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لایق: زه ډارن سړی نه یم او نه له راتلونکي څخه کومه اندېښنه لرم. زړه ور یم او په برالا او سپینه وایم چې حفیظ الله امین او نورمحمد تره کي ددغې کودتا پاخه سمبالوونکي ول. موږ په زندان کې وو چې کودتا وشوه .

سیاه سنگ: تاسو څنگه زنداني سواست؟

لابق: کله چې د راډیو افغانستان له لارې د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک گوند د مشرتابه د ډلې د مشرانو د نیول کېدلو خبر خپور شو یو شمیر ملگري دغې پایلې ته را ورسیدل چې "میثاق صاحب او لایق صاحب ته به ښه دا وي چې ولاړ دې سي او ځانونه دې دولت ور وسپاري". زه هم د ملگرو د وړاندیز پربنسټ ولاړم او ځان مې پولیسو وسپاره .

زما لاسونه یې را وتړل او د زندان په یوې کوشنۍ خونه یې واچولم. یو وردکي افسر راغی او په اورلړې ژبه یې له ما پوښتنه وکړه :" څه شی دې خوړلي چې هضمولای یې نه شئ؟" بیا نو له هر لوري د پرله پسې ډزو غږونه را پورته شول. افسر دباندې ووت. څو شېبې وروسته زه هم له خونې څخه دالان ته را ووتم چې پوه سم څه خبره ده. د گوند یو تن غړی مې ولید. هغه وویل:" څو شیبې سترگه په لاره اوسه، اوس یې راچپه کوو ".

بیا مې هماغه افسر ولید چې په یوه غاب کې یې راته انگور راوړل. زما لاسونه یې راخلاص کړل او په دې توگه زه له زندانه را خلاص شوم .

سیاه سنگ :وروسته له هغې چې راخلاص شوی او راډیو افغانستان ته راغلاست، نور محمد تره کي ته مو د داؤود په اړه وویل چې : " دا فرعون دې ووژل شي" آیا دا رښتیا ده؟

لایق: نه! سمه نه ده. دا خبره قطعاً زما نه ده. پرما تورلگوي. ما داسې نه دي ویلي. اصلاً دغه پیښه په خپله ماته د کرکې وړ وه .

سیاه سنگ: کومه پیښه تاسوته د کرکې وړ وه؟ د داؤود خان وژنه یا دغوایي د اوومې کودتا؟

لایق: کودتا. دغه پوځي پاڅون چې په گوند کې نه وو پوخ شوی، زمالپاره د کرکې وړ وو. ښایي په تأریخ کې داسې ډیر پاڅونونه شوي وي. آیا دا چې په پیښه کې شورویانو لاس درلود یا نه درلود راته روښانه نه ده. البته چې حفیظ الله امین او نورمحمد تره کی دواړه سل په سلو کې پرې پوهېدل .

سیاه سنگ: که تاسو د نورمحمد تره کي او یا حفیظ الله امین په ځای واست ، تاسو به د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژلو امر وکړی وای؟

لایق: دغه پوښتنه بنسټ نه لري. که زه د هغوی پر ځای وای ، کودتا نه کېدله. په هېڅ ټولنیزه بلیگه ، اصل او معیار کې د کودتایي پاڅون لارښوونه نه ده شوې. کودتا د سیاسي ستونزو د حل لاره نه وه او په راتلونکي کې به هم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه وي او زه د کودتا مخالف وم. په ټوليزه توګه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند ټول پوه غړي له پوځي کودتا سره مخالف ول .

سياه سنګ: آيا دا خبره سمه نه ده چې تاسو د خپل نيږدې ملګري ميراکبرخيبر د ناورين په لمبو کې د هغه وژنه مو د داؤود د وژنې له غچ سره برابره بللې وي او ويلي مو وي چې " دا فرعون دې ووژل شي" ؟

لايق: ما دژوند له هماغو لومړيو شيبو له وژنې او وينې تويونې څخه کرکه درلودله او اوس يې هم لرم. ان دا چې د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ له وژنې وروسته د مړيو د لېدنې لپاره ارګ ته وَرَنغلم. تل به يې زما په اړه ويل چې " دی يو پريکنده "قاطع " سړی نه دی" . تاسو په ټول افغانستان کې يو تن راپيدا کړئ چې ودې وايي چې د لايق له لاسه يې تاوان ليدلی وي. له بله اړخه سردار داؤود او د هغه د جمهوري دولت دستګاه د مير اکبر خيبر په وژنه کې لاس نه درلود. دا خلک ولې داسې بې ګټې خبرې او ارتاکې جوړوي؟

د کوماندو افسر

ډاکټر ظاهرطنين په خپل کتاب کې [افغانستان په شلمه پيړۍ کې / افغانستان در قرن بيستم، د بي بي سي د خپرونو له ټولګو څخه، د عرفان د خپرندويه ټولنې له خوا، تهران / ايران ، ۲۰۰۵ زکال په ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲٦ پاڼو کې] د داؤود د وراره محمد عزيزنعيم له خولې داسې ليکي :

مور مې پېښې د سر په سترګو لېدلې دي. د هغو پيښو لنډيز داسې دی: په وروستيو شيبو کې د [کوماندو] يوافسر خونې ته ورننوځي او محمد داؤود خان ته وايي چې : ور تسليم شئ. محمد داؤود خان پوښتي چې : دغه امر دې د چا لخوا راوړی؟ هغه ځواب ورکوي: د قادر له پلوه. محمد داؤود خان وايي : زه پرته له خدايه بل چا ته ور تسليميږم او تر وروستنۍ ګولۍ مې جګړې ته چمتو يم. همدا وه چې د دواړو خواوو تر منځ ډزې را پيل او په پای کې يې خدای بخښلی محمد داؤود خان اود هغه د زامنو او دوه لوڼو په ګډون د کورنۍ نورو ۱۷ تنه غړو يې د شهادت جام را په سر کړ .

۱۰ :چا له ليري ويل چې تسليم شه!

ډاکټر داؤود جنبش (لېکوال،خبريال، ژباړونکی او د بي بي سي کارکوونکی) په خپلې يوې لېکنې کې د " ولسمشر داؤود خان او کورنۍ يې څنګه ووژل شول" تر سر لیک لاندې د محمد ظاهرشاه د خور زهره نعيم له خولې داسې لېکي :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې بمباريو زور واخيست داؤود خان وويل: " کښتـني پوړ ته ولاړ سـئ!." د را وتلو پرمهال د ګلخانې د ماڼۍ د دروازې له پلوه ډزې را پيل شوې. ګومان کوم چې ډزې په ارګ کې دننه د خلقيانو او پرچميانو له پلوه وې .

په دالان کې د داؤود خان لور زرلښته ، د هغه اته کلنه لمسۍ غزال (دعمر لور) ټپیانې شوې وې. هغوی يې بلې خونې ته راوړې. زما د ديارلس کلنې لمسۍ صفورا ټټر ګولۍ ور څيرلی وو. نظام [د محمد داؤود زوم] وويل چې صفورا بې هوښه ده خو حال يې ښه دی خو کله چې هغه يې له نيږدې ولېدله نو هغه مړه وه. صفورا زما د سترګو تر مخه ځان حق ته وسپاره. ماشومان ان د مور په غيږ کې خوندي نه ول. د سردارصاحب داؤود خان ننږور او د ميرويس مانديني شيما خپل دوه ماشومان په غيږ کې نيولي ول او ديوال ته يې ډه ډه لګولې وه. کله چې له خونې راوتلو، ومې لېدل چې دريواړه شهيدان شوي ول .

زرمينه (زما او د نعيم خان لور)، عايشه (داؤود خان معيوبه خور)چې په کراچۍ کې به تلله، زينبه (زما خور/ د داؤود خان ماندينه)، شينکۍ او زرلښته (د سردار محمد داؤود خان لونې) ټولې داؤود خان ته ورغلې او تر څنګ يې ودرېدلې .

دا مې په خپلو سترګونه دي لېدلي خو ماته وويل شول چې يو چا له ليرې داؤود خان ته غږ کاوه چې : تسليم سه!. او هغه په ځواب کې ويلي ول: پرته له خدايه بل چاته نه تسليمېږم. په همدغه وخت کې د ډزو غږونه را پورته شول. داؤود خان، زينبه، شينکۍ، خالد، ويس او عمر (د داؤود خان زامن)، نظام (دشاه محمود خان زوی) ټول هماغلته ووژل شول .

کودتا چيان په موږ پسې راغلل او ويې ويل چې له خونې را ووځـئ! که را ونه وځـئ نو د خونې چت به در باندې راونړيږي.د راوتلو پرمهال مې ولېدل چې د داؤود خان، محمد نعيم خان او نورو مړي د ځمکې پرمخ پراته ول .

زما پښه ټپي شوې وه. موږ يې روغتون ته را ورسولو، د لسو ورځو لپاره يې هلته وساتلو بيا يې زندان ته بوتلو. خورشيد او توران (د سردارتيمورشاه ماشومان/ د نعيم خان لميسان) په روغتون کې پاتې شول. ګلالۍ (د عمرماندينه/د داؤود خان ننږور) سره له دې چې پښه يې په ۷ ګوليو سورۍ سورۍ شوې وه، ژوندۍ پاتې شوه .

په هغې باراني ورځ، زموږ د کورنۍ او خپلوانو ټول ټال ۷۰ تنه ووژل شول. آيا وروسته له ديرشو کالونو به داسې يو څوک را پيدا سي چې د نوموړو وژل شويو کسانو آرامځای را پيدا کړي او د افغانستان د لومړني ولسمشر له آرامځي څخه يو زيارت جوړ کړي؟

د پينځمې برخې پای

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه برخه

بخښنه اویادونه!

درنو لوستونکو : د (پسرلني سباوون د گولېو باران/ و آن گلوله باران بامداد بهار) په څلورمې څپرکي کې دوه ټايپي تيروتنې شوې وې . "پادشاه مير" د "پاچا مير" او"مهمند" د " مومند" په بڼه لېکل شوي ول .

همدلته ځای پرځای له پادشاه مير او حميد مهمند او له نورو ښاغلو لوستونکو څخه بخښنه غوارم. همداراز د همدغې لېکنې په پينځمه څپرکي کې يوه تير وتنه بله هم شوې وه او يادَونه يې دلته اړينه بولم. په تيرې څپرکي کې " شين سهار" د " سهارني تکنده سباوون" په بڼه راڅخه ليکل شوی وو. له نوميالي پوه ښاغلي معصوم هوتک څخه د کوروداني په ويلو مننډوی يم چې د بريښنالېک له لارې يې زما پام دغه ټکي ته را واړاوه او په دې تړاو له لوستونکو څخه په نړی غاړه بخښنه غوارم. رحمت آريا

نا اَ نډوَله غبرگونونه

د ۲۰۰۸زکال د جولای په دويمه نېټه جنرال پادشاه ميرپه افغانستان کې د "آزادی له راډيو سره" د يوې ځانگړې مرکې په ترڅ کې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د آرامځي د ځای ځايگي په اړه څرگندونې وکړې او ويې ويل چې دغه آرامځی د کابل د ختير په ۱۸ کيلومتريزه واټن کې د څرخي پله زندان ته نيږدې د حربي پوهنتون تر شا په سوريو او غوَچوړو پروت دی او هم يې د محمد موسی شفيق د وژل کېدلو له څرنگوالي يادونه وکړه .

په دې اړه ، په افغانستان کې دننه او هم له هيواده دباندې د غبرگونونو د راپاريدلو په گډون پراخې خبرې اترې را پيل شوې. چا جنرال پادشاه مير يو رښتونی مسلمان وباله چې د تيرو دريو لسيزو په ترڅ کې يې د سياسي خونړيو پيښو د پټ ترينو رازونو له مخې پوړنی را ليرې کړ.خو نورو کسانو جنرال پادشاه مير" يو درواغجن خلقی او د پرچميانو يو را پاروونکی دښمن" وباله او ويې ويل : د هغه خبرې يې د پيښو د سنجونې له اړخه بې ځايه ، بې ارزښته او له درغلنې ډکې وبللې .

س.م.ن.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د۲۰۰۸زکال د جولای د مباشتې په اته ويشتمې نېټې مې له لېکوالې پيغلې س.م.ن څخه مې يو بريښنا لېک تر لاسه کړ او په هغه کې لولو :

د تأريخي لېکنې [د پسرلني سباوون د گولېو باران/ و آن گلوله باران بامداد بهار] په يوې برخې کې د ښاغلي پادشاه مير خبرې چې د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريزکال د غوايي اوومې نېټې ته ورگرځي او [که تير وتنه مې نه وي کړې د ۱۹۷۸زکال د اپريل د مباشتې وروستۍ ده]،داسې راغلي دي :

حميد مهمند: مرې څه ډول کسانو راوړل؟ لوړپوړو افسرانو يا عادي سرتيرو؟

پادشاه مير: د هغوی په سر کې مشر سړی د [کورنيو چار وزير] نور احمد نور وو. نه پوهيږم چې نوموړی اوس په کوم هېواد کې ژوند کوي. نور هغه وزيران ول چې نه مې پيژندل. د هغوی يوه تن له اسلمه وپوښتل : آيا دغه سړی چې لاندې په کار بوخت دې، ملگری دی که نه؟

حال دا چې ښاغلي نوراحمد نور د ۱۹۷۸زکال د مې له مباشتې وروسته د هماغه کال د جون ترمباشتې پورې د کورنيو چارو د وزير په توگه دنده تر سره کړې ده. په دې ډول د ښاغلي پادشاه ميرپرگڼ شمير خبرو ډاډ نه شو کولای .

ښاغلی پادشاه مير پيژنم

د۲۰۰۸زکال د جولای د مباشتې په ديرشمې نېټې [په وروستيو دريولسيزو کې پوځ او سياست/ اردو وسياست در سه دهه اخير] د کتاب لېکوال سترجنرال نبي عظيمي، ما (سياه سنگ) ته يو بريښنا لېک را وليږه او د هغه په يوې برخې کې راغلي دي :

"څه موده وړاندې مې د تل په شان ستاسو څېړنيزه لېکنه چې په هر اړخيزه ځير جوړه شوې ده د کابل ناتـهـ په ښکلې ويبپاڼه کې ولېدله او په ډيرې مينې او لېوالتيا مې ولوستله. زما موخه هماغه د پسرلني سباوون د گولېو باران/ و آن گلوله باران بامداد بهار] لېکنه ده. په دغې لېکنې کې مو د تل په شان د رښتونو خبرو د ترلاسه کولو او زموږ د هېواد د سرتېرلو رازونو له مخې د پروني په را ليرې کولو کې ډيرې هڅې کړې چې هېڅوک نه شي کولای له هغو سترگو پټې کړي. ځکه د کليدي شخصيتونو د خبرو په ترڅ کې چې د پيښې په ورځ يې پخه ونډه درلودله داسې خبرې رابرسيره شوې چې لا تر اوسه پټې پاتې وې .

زه دغه ښاغلی پادشاه مير پيژنم، خو نه پوهيږم چې کله د جنرالۍ درېز ته را رسيدلی دی؟ د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د واکمنۍ په مهال يا له هغه وروسته يا د طالبانو په وخت کې؟ په دې کې هېڅ شک او شوپيان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشته چې نوموړی د حفیظ الله امین د ډلې یو د ډاډ وړ سړی وو، ځکه منطق هم دا وایي چې یو سړی تر هغوپورې د چا لپاره د ډاډ وړ نه ګرځي مګر دا چې د هغه د راز لرنې کچه نه وي ازمویل شوې که نه هېڅکله به له دغسې یوه سړي څخه د یوه اړین یا مهم کار په سر ته رسولو کې کار وا نه خیستل شي .

نه پوهیږم چې تاسو خبریاست که نه ، د برهان الدین رباني د واکمنۍ په مهال ګنګوسې خپرې شوې چې شهنواز تني د طالبانو د ځواکونو د ملاتړلو لپاره یو شمیر خلقي ټانک چلوونکي هغوی ته ور وپیژندل چې طالبانو هم هغوی د ملاء آخوند ، احمد او محمود ..... په نامه په ورین تندي په خپلو لیکو کې ومنل. ښایي پادشاه میر له دغسې کسانو څخه یو تن وي او شونې به وي چې هماغلته د جنرالۍ تر دریزه پورې را رسیدلی وي .

خو هغه څه چې زه یې دلته د ویلو وړ بولم د ښاغلي نور احمد نور په اړه ده. هغه وایي :" د پنځنۍ 'پنجشنبې' په ورځ کودتا وشوه، په سبا کله چې ورځ پای ته ورسیدله د شپې دولس بجې وې چې مړي یې راوړل "....

حمید مهمند پوښتي: مړي څه ډول کسانو راوړل؟ لوړپوړي افسران ول که عادي سرتیري؟

او پادشاه میر ځواب ورکوي : " د هغوی په سر کې مشر سړی د [کورنیو چار وزیر] نور احمد نور وو ".

اوس، که ښاغلی حمید مهمند ښه ځیر شوی وای نو باید پوښتنه یې کړې وای چې: د غوایي د اوومې نېټې د کودتا په دویمې ورځ د کابینې د غړو نوmونه نه وو را ښرګند شوي، ته څنګه مخکې له مخکې پوهېدلې چې نوراحمد نور د کورنیو چارو وزیر دی؟ او یا داچې نور احمد نور یې څنګه په دې دنده ګومارلی دی؟ نوموړی د پرچم د ډلې له مشرانو څخه وو او طبیعي ده چې د داؤود خان د وژلو په اړه ، یاد دې ژوندی وي، د ببرک کارمل له دریز سره همغږی وو؟

هغو کسانو چې په هماغو شپو ورځو کې د دفاع د وزارت ودانۍ ته چې وروسته د افغانستان د خلق ډیموکراتیک د مرکزي کمېټې ودانۍ ونومول شوه ، تګ راتګ کاوه ښایي له ما سره همغږي وي چې نوراحمد نور شپه او ورځ هلته له ببرک کارمل سره وو او نه یې شوای کولای د یوې شېبې لپاره له هغه ځایه را ووځي، او د ارواښاد محمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د جنازې د خاوروته سپارلو خبرې په هغه پورې هېڅ اړه نه درلودله او دا کار د امین او د هغه د ډاډ وړکودتا چیانو کار وو نو څنګه به یې دا دنده هغه ته ورسپارله؟

دا خبره مې له دې امله وکړه چې د نوراحمد نور په اړه د پادشاه میر خبرې له بنسټه درواغ دي، اوپه رښتوني اړخ کې دا یوه دروهه یا دسیسه ده چې غواړي د پرچمیانو پښه د داؤود خان او د هغه د کورنۍ په وژنه کې راښکیل کړي "

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور احمد نور او د کورنیو چارو وزارت

د ۲۰۰۸ زکال د جولای په یو دیرشمې نېټې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند له مشرانو څخه یو تن چې نه غواړي نوم یې په دغه لیکنه کې واخیستل شي ، وویل:" ' د ملگري نوراحمد نور او موسی شفیق تر منځ د شخړې په تړاو' د جنرال پادشاه میر خبره له دوه وو اړخونو له بنسټه ناسمې دي :

۱ .موسی شفیق اصلاً ماشومان نه درلودل نو ځکه نه یې شي کولای ووایي چې :زه بې گناه یم په کور کې مې سطرنجۍ اواره ده. ماشومان نه لرم ".

۲ .ښاغلی نور احمد نور د غوایي له اوومې اته ورځې وروسته یعنې د د یارلس سوه او اووه پنځسوم لمریز کال د غوایي په پینځلسمې نېټې [د ۱۹۷۸ز کال د مې د مپاشتې پینځمه] د کورنیو چارو وزیر شو او د ۱۹۷۸زکال د جون تر پینځلسمې نېټې پورې یعنې ترڅلویښتو ورځوپورې یې دغه دنده پرمخ یووړه. نوموړی د ۱۹۷۸زکال د جون له پینځلسمې د جولای تر پینځمې نیټې پورې یعنې د نورو یو ویشت ورځو لپاره د بهرنیو چارو د وزیر په توگه پاتې شواو په سبا ورځ یې [د ۱۹۷۸زکال د جولای په شپږمې نیټې] په واشنگتن کې د افغانستان د سفیر په توگه وټاکل شو .

بله ژمنه

که ښاغلی نور احمد نور وغواړي په دې تړاو رڼا واچوي ، خبرې به یې پرته له زیادښت او کمښته د[پسرلني سباوون د گولېو باران/ و آن گلوله باران بامداد بهار] په راتلونکې گڼه کې را خپرې شي .

زما د ټیلفونونو شمیرې، برېښنایي او پُستي پته د هرې څپرکۍ په پیلیزې برخې راغلي دي .

د محمد موسا شفیق د وارثانو شمیره

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۲۰۰۸زکال د جولای د مباشتې په یو دیرشمې نېټې ډاکټر عبدالجمیل زلمي، د محمد موسی شفیق زوم، د کاناډا د اونتاریو په ولایت کې د کېوالو د اداري کارکوونکي ، ما ، لیکوال ته د ټیلیفون له لارې وویل: له ارواښاد محمد موسی شفیق څخه همدا اوس څلور اولادونه او شل لمسیان پاتې دي چې له خپلو کورنیوسره په پاکستان، آسترلیا، جرمني، آمریکا او کاناډا کې ژوند کوي .

ډاکټر زلمي ما (سیاه سنگ) ته ١٦ انځورونه رالیږلي دي چې تر اوسه نه دي خپاره شوي او همدا شان د موسی شفیق د سیاسي ، ادبي او فرهنگي ښادنامو په اړه یو پنډ لیکنې یې رالیږلې چې د افغانستان د تیاره پاتي شوې تأریخ د روښانولو په تړاو یې را سره بې سارې مرسته وکړه .

ډاکټر زلمي ته د کورودانۍ په ویلو ژمنه کووم چې ډیر ژر به د ارواښاد موسی شفیق د ژوند لېک په اړه ځانگړې لیکنه په پام کې ونیسم .

او دغسې یې وژل....

د ۲۰۰۸زکال د جولای په دوه ویشتمه نېټه د منځنۍ ' سه شنبې' په ورځ بیا هم جنرال پادشاه میر په افغانستان کې د " آزادۍ د راډیو" مېلمه وو. دا ځل یې د حمید مهمند او اورېدونکو لیکونو ته ځواب ورکاوه.]مرکه په پښتوژبه وه او ژباړونکي دغه مرکه پرته له زیادښت او کمښته له وینا والې پښتو څخه پارسي ته را اړولې ده[

]یادونه: د همدغې لیکنې په پای کې ښاغلي لوستونکي کولای شي مرکه په غږېزه توگه واوري او لینک یې د پاڼې په پای کې ایښودل شوی دی او دغې خبرې ته مې هغه وخت زما پام شو چې ما د ښاغلي سیاه سنگ د لیکنې له مخې لا وختي پښتو ته را ژباړلې وه. زما د څېړنیز او ورځني ژوند د وخت د تنگوالي له امله نه شم کولای د هغوی ټولې خبرې کټ مټ له غږیزې بڼې بیرته په لیکې بڼې را ولیکم. لوستونکي دې پر ما د منت په ایښودولو دغه تشه په درنښت ومني. - رحمت آریا [

حمید مهمند: جنرال صاحب پادشاه میر! پخوا مو هم د]۲۰۰۸زکال د جولای په دویمه نېټه[یو شمیر خبرې اترې درلودلې چې د آزادۍ د راډیو له لارې خپرې شوې. تاسو د تیرو خبرو په ترڅ هغو رښتونو خبرو ته نغوته وکړه چې په اړه یې لا تر اوسه ډول ډول خبرې شوې وې. اوس که مهرباني وکړئ د خپلې پوځې زده کړې په تړاو یو څه ووایاست، چیرې اوسیدلي یاست، څومره موده مو کار کړی ی او کومو رُ تبو ته رسیدلي یاست؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال پاد شاه میر: بسم الله الرحمن الرحیم ! پوهیږئ چې زما نوم پادشاه میر دی او جنرال یم. حربي ښوونځی مې چې په مهتاب قلعه کې وو، لوستلی دی. حربي پوهنتون ته ولاړم. کارپوهنیزه زده کړه مې زغره واله او شوبله وه. دا دی زما د زده کړو لړی .

وروسته له هغه چې له حربي پوهنتونه د دویم بریدمن په رتبه را خلاص شوم د جګتورنۍ تر رتبې مې په څلورم زغره وال ځواک کې دنده تر سره کړه. د یوې مودې لپاره خوست ته خدمتي ولاړم. په هغه وخت کې ډګر جنرال محمد عیسی خان نورستاني هم د پکتیا د قول اردو بولندوی او هم د پکتیا والي وو، په هغه وخت دې د دوه وو ټبرونو "سبریو" او " کوچیو" ترمنځ د ځمکې پر سر شخړه را ونښتله. په هغو کلونو کې د پکتیا قول اردو په خپل پوځي جوړښت کې شوبلې نه درلودلې. د جګړې د غلي کولو لپاره یې سرتیري ور استول، خو هغوی وژل کېدل ځکه چې سرتیري د دواړو خواوو د جګړو په اورونو کې راګیرېدل .

[ډګرجنرال محمد عیسی خان نورستاني] د اعلیحضرت محمد ظاهر شاه له حضور څخه چې اوس د "ملت بابا" دی یو فوق العاده فرمان تر لاسه کړ. هغه غوښتي ول چې د شوبلو یو خدمتي ټولې دې ورته ورکړل شي. په هغه وخت کې په [ټول -ژ] افغانستان کې شوبلې نه وې، یوازې څلورم زغره وال ځواک او بل یې پینځلسم زغره وال ځواک وو او بل یې د کندهار اوومه لېوا وه. د خدمتي ټانکونو امر ورکړل شو او زه هم په همدغه ټولي کې د خوست پر لوررا وخوځېدم .

لوی څښتن د سبریو او کوچیو جګړه په خیر سره پای ته ورسوله. زما د خدمت دوره پای ته نه وه رسېدلې چې کودتا وشوه [د دیارلس سوه دوه پینځوسم کال د چنګاښ د مباشتې شپږ ویشتمه/د ۱۹۷۳زکال د جولای اووه لسمه نېټه راغله] او شهید سردار محمد داؤود خان د هیواد ولسمشر شو او زه بیرته کابل ته را وغښتل شوم .

خبره دا وه چې : هره منځنۍ ' پنجشنبه' به د پوځ په لښکرکوټونوکې وسلې پاکېدلې. یعنی د درندو او سپکو وسلو او شوبلو خولـُـونه پاکېدل. زما تر لاربښوونې لاندې به سرتیرو د بانګس په اوږدو لرګیو د شوبلو خولونه را پاکول. زه به ولاړ وم .

په هماغو لومړیو ورځو کې چا راپور ورکړی وو چې د غه سړی [پادشاه میر] د جمهوریت دښمن او د شاهي رژیم پلَـوی دی. په پای کې خوست ته ماته یو لیک راورسید چې لنډیزیې دا وو: په ۲۴ ساعتو کې دې ځان کابل ته را ورسوه .

کابل ته راغلم. له ما یې وپښتل: ته د ولسواکۍ " جهموریت" پر ضد یې؟ و مې ویل چې: نه. زموږ د وګړو په منځ کې یو متل دی چې وایي : که پګړی له سره را ولویږي نو پر اوږه را پریوزي او پر ځمکه نه را لویږي." که ظاهر شاه یې، که داؤود خان، دواړه له یوې کورنۍ یاست. ماته او د افغانستان وګړو ته کوم توپیر نه لرئ. که ته اوسئ، یا هغه! دواړه له یوې کورنۍ او د یوه کور غړي یاست .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دفاع وزارت شاه ته د پالیالۍ " هوا خواهۍ" په تور ماته داسې لاربښوونه وکړه: څلورم زغره وال ځواک ته جزایي خو د مسلک په تغیر او په ناڅېره ییز ځانګه "غیرمحاربه" کې د ساتنې او څارنې " حفظ او مراقبت" د مشر په توګه ولاړ شه. هم دې رتبه لوړه ده او هم دې معاش

ما د څلورم زغره وال ځواک د ساتنې او څارنې " حفظ او مراقبت" د مشر په توګه دنده تر سره کوله چې د غوایي د مېاشتې " مرداره او کرغیړنه" کودتا راغله. هغوی د شهید سردار محمد داؤود خان پلاز"تخت" را نسکور کړ او واک ته را ورسیدل .

حمید مهمند: تاسو وویل چې په څلورم زغره وال ځواک کې د جګتورنۍ تر رتبې رسېدلې واست، له کومې لارې جنرالۍ ته را ورسیدلئ؟

جنرال پادشاه میر: ما په خپلو مخکینو خبرو اترو کې هم ویلي ول کله چې پاکستان ته ولاړم نو د افغانستان له وګړو څخه یوه تن ان د [جهادي تنظیمونو د مشرانو په ګډون] پاکستان ته چا هجرت نه وو کړی. هماغه لومړۍ مېاشت [د اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي مېاشت/ د ۱۹۷۸زکال د مې مېاشت] مې په افغانستان کې تیره کړه. په مخکینۍ مرکه کې مې د خپلو ستونزو په اړه خبرې وکړې. هغوی به د څلورم زغره وال ځواک له یو شمیر افسرانو څخه چې زما ټولګیوال ول لکه اسلم وطنجار او رفیع چې وروسته وزیران شول اوهم یې له شیر جان مزدریاره داسې پوښتنې کولې : دغه سړی [پادشاه میر] ګوندي ملګری دی که نه؟ هغوی به ځواب ورکاوه : ګوندي ملګری نه دی خو ښه افسر دی. هغوی ویل: ښه والې یې څه کوو؟ هغه کارونه چې موږ یې کوو نه باید رسوا سي. رازونه باید پټ وساتل شي. نو په هر ډول چې کیږي دغه افسر له منځه یو سئ .

کله چې ما ته دغه راپور را ورسید نو مېاشت مې تیره نه کړه او پاکستان ته ولاړم. په هغه وخت کې پاکستان ته ځوک د مهاجر په توګه نه ول راغلي. حضرت صاحب مجددي په ډنمارک کې وو، پیر سید احمدګیلاني او مولوي محمد نبي محمدي په کابل کې ول. له افغانستانه د مهاجر په توګه ځوک نه ول راغلي. البته نور کسان لکه استاد برهان الدین رباني، ګلبدین حکمتیار او مولوي صاحب [محمد یونس] خالص د شهید داؤود خان د واکمنۍ په مهال پاکستان ته تللي ول. دا هغه مهال دی چې عزیزالله واصفي د جلال آباد(ننګرهار) والي وو او بیا د کرهني وزیر شو. دا چې څه پیښه رامنځته شوه نه پوهیږم. خو دومره پوهیږم چې هغوی [درې تنه جهادي مشران] د داؤود خان د واکمنۍ په مهال تللي ول .

کله چې پاکستان ته ولاړم نو له هغوی سره مې لیدنه کتنه وکړه اوشپې او ورځې به مو سره یو ځای تیرولې. څو چې د کب 'حوت' [د ۱۹۷۹زکال د فبروري] مېاشت راغله. یعنی شپږ مېاشتېوروسته. ښه نو! د وري، غوایي ، او غبرګولي.... ، د غوایي په مېاشت کې کودتا وشوه، زه د غبرګولي په مېاشت کې پاکستان ته ولاړم. یوازې یوه مېاشت مې په افغانستان کې تېره کړله. له هغه وروسته د تلې په مېاشت کې [دیارلس سوه او اووه پنځوسم لمریز

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال/ ۱۹۷۸زکال] ښاغلي حضرت صاحب مجددي له ډنمارکه راغی. [دهغه په اړه] ګنګوسې خپرې شوې چې ګنې زوړ اوسپین ږیری دی ، داسې او هسې خبرې. بیا له حاجي عبدالله جان ځدراڼ او نعیم کوچي سره چې د توکم مشران ول د حضرت صاحب لېدلو ته ورغلو او ورڅخه مو وپوښتل: " د څه لپاره راغلي یاست ؟ " هغه وویل: " د في سبیل الله جهاد لپاره راغلی یم "

حمید مهمند: ستاسو جنرالي ؟

جنرال پادشاه میر: په لومړیو کې د ښاغلي حضرت صاحب سیاسي مشر وم. هغه نوی راغلی وو. د " ولسي ژغورنې مورچل / جبهه نجات ملي" نوی را منځ ته شوی وو. زه په شمالي سیمو کې یعنې د وزیرستان په سیمو کې د ولسي ژغورنې د مورچل ' جبهه نجات ملي' سیاسي مشر وم. البته کله به سیاسي مشر کله پوځي مشر خو دواړه دندې زما پر غاړه وې. وروسته هماغلته ما ته د حضرت صاحب له پلوه د جنرالۍ د رتبې فرمان راکړل شو .

کله چې په پاکستان کې د کډوالو د ټاکنو په مهال د کډوالو د استازي په توګه غوره شوم کابل ته د اساسي قانون په کمیسیون کې د ګډون لپاره په پولیتخنیک کې د لویې جرګې غونډې ته راغلم او د لویې جرګې د اساسي قانون په څانګه کې وکیل شوم. دلته مې د خپلې جنرالۍ فرمان کرزي صاحب ته ور وښود. کرزی صاحب له موږ سره د " ولسي ژغورنې مورچل / جبهه نجات ملي" کې وو. هغه د دریو میاشتو لپاره دولسي ژغورنې د مورچل /جبهه نجات ملي د فرهنګي مشر په توګه کاروکړ. کرزی چې له خپلو زده کړو وروسته نوی له هندوستانه راغلی وو، د شمالي له سیمې څخه د " خَواني " په نامه چې خوارَکی مړ شوی وو، ځای ناستی شو. وروسته حضرت صاحب په اسلام آباد [پاکستان] کې سیاسي دفتر جوړ کړ او له بهرنیو مؤسسو سره یې اړیکه را ټینګه کړه .

کرزي صاحب [په کابل کې] له ما وپوښتل : جنرال صاحب څه خبره ده؟ ورته و مې ویل: حضرت صاحب د جنرالۍ رتبه راته راکړې. کرزي صاحب هغه فرمان تازه کړ او ددفاع وزارت ته یې دغسې یو فرمان ولېکه: " دا ډېر مجاهد جنرال دی او زه د حضرت صاحب مجددي خپور شوی فرمان منم. " هماغه وه چې تر ننه پورې جنرال پاتې یم .

حمید مهمند: جنرال صاحب! را ځه چې اوس بنسټیزو پوښتنو ته راوګرځو. زموږ دوستانو [د آزادۍ د راډیو اوریدونکو] یوه په زړه پورې پوښتنه راپورته کړېده. د دریو لسیزو په اوږدو کې چې جهاد روان وو او ډېرې پېښې رامنځ ته شوې آیا کله مو فکر ته راغلي چې که خدای مه کړه تاسو په کوم مورچل کې شهید شوي واست، یا په کومې بلې پېښې کې له منځه تللي واست، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د ډله ییز قبر په اړه پټ راز به هم له تاسو سره یوځای له منځه تللی وای. آیا کله په دې فکر کې لویدلي یاست ؟ آیا ددغه ډله ییز قبر په تړوا مو بل چا ته معلومات ورکړیدي؟

جنرال پادشاه میر: باالکل! له سرې سره تل دا فکر وي. په هغه شپه مې چې هغوی خاورو ته سپارل، یوه ویرلړلې شپه وه، کودتا نوې شوې وه، ټول وګړي په ویره او اندېښنه کې ول. د هغوی له ګورونو مې د خامه سړک تر غاړې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې خطوه را پورته کړه چې ماته زما د خطوې اوږد والي او اندازه را څرګند ه وي. له ځان سره مې وویل که لوی ښېتن داسې ورځ راورسوي چې افغانستان را خپلواک کړي، ځکه چې له تورې شپې وروسته هرو مرو ورځ راتلونکې ده، او دغه خدای بخښلي [محمد داؤود او کورنۍ یې] د چا له یاده ونه وځي .

ما دوزیرستان او میرانشاه په مورچلونو کې ګډون کړی او حضرت صاحب مجددي به هلته راته. هر ګوره ، کله چې پیښاور ته راغلم، او ددې لپاره چې ددغو شهیدانو د [ګور د ځای ځایګي راز] پټ پاتې نه شي ، ځکه چې سردار محمد داؤود خان یو تأریخي شخصیت وو د ملکلیارانو له خپله ته د پیښاور Dean�s Hotel یو تن د عمر ملکیار په نامه د امریکا راډیو له غړ څخه د

پاکستان صدر ته راغلی وو او ما ورسره یوه مرکه وکړه او ور ته مې وویل: " دغه خبره یو چیرې له ځان سره ثبت کړه، انسانان یو، مرګ له موږ لیرې نه دی. د جهاد کار دی. ورته مې وویل: په څرخي پله کې د پولیګون د دښتې او د څلورم زغره وال ځواک ترمنځ له خامه سړکه دومره خطوې پورته ولاړ شئ، بیا کینې خواته را تاو شئ او دومره ګامونه را پورته کړئ، هلته څو متره وړاندې څمکه څو متره را وکیندئ بیا [د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ ډله ییز ګور] در موندل کیږي .

بله دا چې د حضور اعلیحضرت [محمد ظاهرشاه] اوښی همایون شاه آصفي پیښاور ته راغلی وو. هغه ته مې هم وویل چې ستاسود کورنۍ مړي مې په پلانۍ سیمې کې خاورې ته سپارلي دي. انسان دی مرګ او مړینه لري. د جهاد کار دی ښایي ووژل یا شهید سم. په مرګ [ژوند؟] اعتبار نسته نو همدغه یاددښت دې درسره وي. ته خانداني سړی یې. هغوی مې د څرخي پله په دښته کې خاورو ته سپارلي دي .

حمید مهمند: مننه. او س به بلې موضوع ته راوګرځو. تاسو وویل چې د سردار صاحب د کابینې غړي او سروزیر [موسې شفیق] د [محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د غړو] له خاوروته سپارلو اته ورځې وروسته د ډله ییز ګور سرته راوستل کېدل او له هغو سره شخړه کېدله. تاسوویل چې تاسو په خپله په هغې شخړې کې واست. تاسو څرګنده کړه چې د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند] لوړ پوړو غړو او وزیرانو لومړی د پخوانۍ کابینې له غړو شخړه کوله او بیا یې وژل .

تاسو په خپلې پخوانۍ مرکه کې وویل چې نور احمد نور او نور کسان مو هلته لېدلي ول. که اوس نور احمد نور چې په اروپا کې ژوند کوي او منکره شي، د بیلګې په توګه وبه وایي چې په هغې شپې قطعاً هلته نه وو، او د [محمد داؤود] د کابینې د غړو په وژنه کې یې قطعاً برخه نه ده اخیستې او یا ښایي ووایي،جنرال صاحب پادشاه میر تیروتنه کړېده. تاسو د خپلو خبرو د ثبوت لپاره څه دلایل لرئ او څرنګه کولای شئ هغه وپیژنئ؟

جنرال پادشاه میر: رښتیا خبره دا ده چې د کابینې له غړو څخه د کمونیستانو په وینا، له ټولیګوالو مې پرته، ما نور [احمد نور] نه پیژانده. ځکه څوک چې د ګوند غړی نه وي نو نه پوهیږي چې دا څوک دی او هغه څوک دی. له

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځایه چې نورو ویل چې " : نور صاحب! ، نورصاحب!" او هغه یې د" نور صاحب!" په نامه یاداوه، همداسې یې " نورصاحب!" ورته ویل. دا مې لومړی دلیل دی. سبا چې ورځ راغله، دوه ،درې ورځې دننه په [عسکري قطعې] کې وم. له خپلو نیږدې دوستانو مې وپوښتل: [هلته] د " نور" په نامه یو سړی وو. دغه سړی څوک وو؟ ویې ویل: هغه د لوګر دی. او اوس د کمونیستانو په کابینه کې لوړ پوړی سړی دی .

حمید مهمند: که نوراحمد نور ووایي چې ما له موسی شفیق سره قطعاً شخړه نه ده کړی. تاسو ددغو دواړو ترمنځ په خبرو کې څه واوریدل؟

جنرال پادشاه میر: ما دومره واورېدل چې موسی شفیق ته یې وویل: .... موسی شفیق یې له موټره راکښته کړ. د هغه په لاس کې هتکړی وې او ویې ویل: ما خو کوم کار نه دی کړی، په کور کې مې سطرنجۍ هواره ده،څه خیانت مې کړی؟ "

حمید مهمند: دغه پوښتنه یې له چا وکړه؟

جنرال پادشاه میر: دغه پوښتنه یې له " نور" څخه وکړه، له " نور" څخه یې وپوښتل او ویې ویل: " تاسو زه دلته راوړی یم، زه بې ګناه یم، ما خو خپل هېواد ته خیانت نه دی کړی. همدا اوس مې په کور کې سطرنجۍ هواره ده. تاسو کولای شئ هغه وګورئ." همدغه سړي وویل:" تا ستر خیانت کړی" هو همدغه سړي وویل:" تا سترخیانت کړی" [موسی شفیق] وپوښتل: " څه خیانت؟" هغه وویل:" تا د هلمند اوبه خرڅې کړېدې "

زه چې پوځي افسر ووم او له سیاسته خبر نه وم، نه پوهېدم چې د " هلمند اوبه" څه دي. په دې خاطر چې جګتورنې چنداني رتبه نه ده. دغه اصطلاح مې هماغلته زده کړه. او له ځان سره یې وویل : " خه..... د هیلمند اوبه "!

[نور احمد نور] وویل: " تا د هلمند اوبه پلورلې دي." هغه [موسی شفیق] وویل:" ته په ولسي جرګه کې وې، اناهیتا راتبزاد وکیله وه، ببرک کارمل وکیل وو. حفیظ الله امین وکیل وو. تاسو په ولسي جرګه کې د [هلمند اوبه] ' پاس ' کړې. زه د هغه وخت سر وزیر وم او یوازې لاسلیک مې وکړ ".

هغه همدومره وویل. له دغې خبرې وروسته د شا له لوري یو سړی چې سر یې په خولۍ پټ وو او یوازې سترګې لیدل کېدلې، د جیب له شا راغی " ډز ډز" اور یې وکړ او هغه یې په شهادت ورساوه .

له هغه وروسته یې خوارَکی د عدلیې وزیر وفي الله سمعیي له موټره راکښته کړاو له هغه سره یې شخړه را پیل کړه. هغه ته یې وویل : پرون تاسو موږ د ګور ترخنډې را رسولي وو، نن ته په خپله د ګور پرغاړې ولاړ یې .

آیا ستاسو په خپرونو کې [د آزادۍ د راډیو له اوریدونکو څخه] تاسو ته کومې پوښتنې را رسیدلې چې د عدلیې وزیر وفي الله سمعیي په څه ډول ووژل شو؟ او هغه د غالۍ د فرش موضوع؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید مهمند: هو! د عدلیې د وزیرپه تړاو یې هم ویلي. جنرال صاحب ! بیرته به راسو بلې موضوع ته. تاسو چې د " نور احمد نور" نوم واخیست او ومو ویل چې په " صحنه کې موجود وو" او " ملګرود " نورصاحب" په نامه یاداوه" آیا د کابینې غړو په خپله په وژنه کې برخه اخیستله؟ آیا هغوی یې په خپل لاس وژل او یایې د [وژلو] بولنده ' قومانده' ورکوله؟

جنرال پادشاه میر: نه! نه! نه!، هغه نه قومانده ورکوله او نه یې په لاس وژل. هغه په دې خاطر نه دي وژلي چې کله چې خبرې یې خلاصیدلې هماغه سړی چې کلاشنیکوف یې په لاس کې درلود او د جیپ تر شا ولاړ وو، راته، د جیپ تر مخ دریده، او پرته له دې چې څوک ورته قومانده ورکړي په خپل سر یې ډزې کولې ، او دوی یې په شهادت رسول. [نوراحمدنور] هغه ته نه قومانده ورکوله او نه شه یا بد .

حمید مهمند: یعنې همداچې شخړه پای ته رسیدله ....

جنرال پادشاه میر: هو! همدا چې شخړه پای ته رسیدله، هاغه سړی د جیب له شا راته او ډزې به یې را پیل کړې .

حمید مهمند: یوه بله مسله دا چې سروري هم د کمونیستانو یوه نامتو څیره وه. آیا په صحنه کې ددغه سړي د شته والي په تړاو څه مالوت لرئ؟ آیا اسدالله سروري هم هلته وو که څنګه؟

جنرال پادشاه میر: نه! درواغ نه سم ویلای، ځکه چې د درواغو ویل د سړي ایمان خراپوي. اسدالله سروري د غزني وو، او په حربي پوهنتون کې زما ټولګیوال وو. له ما سره په یوه ټولګي کې نه وو خو په یوه پوځي " قسم/واحد" کې وو. که نوموړی په هاغه شپه هلته وای نو هرو مرو مې پیژانده. اسدالله سروري هلته نه وو .

حمید مهمند: آیا د کابینې نور غړي لکه سلطانعلي کشتمند، کریم میثاق، دستګیر پنجشیری، سلیمان لایق، اسلم وطنجار، قادر، امام الدین او دغو ته وَرته کسان هلته ول؟

جنرال پادشاه میر: نه! د دغو کسانو نومونه مو چې را واخیستل نه یې پیژنم او نه یې په [هاغه شپه] ددغو کسانو نومونه اخیستل. خو ډیر کسان راتلل، په دیارلسو روسي جیپانو کې راتلل. اسلم وطنجار چې زما ټولګیوال وو او په څلورم زغره وال ځواک کې هم له ما سره وو، هلته وو، اسلم وطنجار وو .

حمید مهمند: آیا اسلم وطنجار هم په همدغو وژنو کې موجود وو؟

جنرال پادشاه میر: اسلم وطنجار په وژنه کې موجود وو .

حمید مهمند: جنرال صاحب ډیره مننه ....

جنرال پادشاه میر: اسلم وطنجار حاضروو. دا چې واک یې درلود یا نه درلود، خو هلته حاضر وو. هغه هلته حاضروو. له دې چې په څلورم زغره وال ځواک کې وو نو مجبور وو چې وظیفتاً له هغوی سره پولیګون ته راسي. ځکه چې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابینې غړي نا بلده ول، هغوی د څرخي پله پولیګون نه وو لیدلی. اسلم [له سیمې] سره آشنا وو. او هم له دې امله چې دنده یې په ځلورم زغره وال ځواک کې وه هلته وو .

حمید مهمند: جنرال صاحب! له تاسو یوه نړی مننه!

جنرال پادشاه میر: له تاسو هم یوه نړی مننه

ددغې مرکې د اورېدلو لپاره لاندیني ځایونه کښېکاږئ

۱ .جنرال پادشاه میر او حمید مهمند (لومړی برخه)

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_78/1%20Padsha%20Mir.MP3

۲ .جنرال پادشاه میر او حمید مهمند (دویمه برخه)

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_78/2%20Padshah%20Mir.MP3

اَخــَځ:

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_78/Dr.Siasang-Praesident%20Daoud-6.html

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوومه برخه

۱۲ (امام الدين او د مورچل هملاري يې

الف. هارون په خپل کتاب [داؤود خان د کي جي بي په لوموکې] چې حامد ژباړلې، يادَونې او سَمَوَنې يې ورزياتې کړې او په پيښاور/ پاکستان کې د ميوند خپرندويه ټولنې مرکزله خوا يې د ۱۹۹۷زکال په ديسامبر کې خپور کړې، په ۱۵۲،۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼوکې راکاږي چې :

د[ديارلس سوه او اووه پنځوسم ل کال] د غوايي د مياشتې په اوومې د پنځنۍ 'پنجشنبې' په ورځ داؤود د لاريون په هکله د وزيرانوپه غونډه کې په خبرواترو بوخت وو. دغې غونډې پرته له وخت تيرَونې بله موخه نه درلودله. حال دا چې پوځي تياری بايد نيول شوی وای يا حکومت دې پوځي را اعلان شوی وای .

د پرديو په پارَونې او قوماندې د څلورم زغره وال ځواک د شوبلو کنډک د وطنجار ترمشرۍ لاندې د ارگ د ختيزې دروازې مخې ته مورچل ونيو. لومړی يې د ملي دفاع وزارت ودانۍ تر اور لاندې را ونيوله. ودانۍ يې ښه ور ولړزوله. د دفاع وزير او ستر درستيز لا مخکې له ودانۍ څخه را وتلي ول. بيا يې د ارگ د برج ساعت تر اور لاندې را ونيو. بيا يې د خپلې شوبلې خول د ارگ لور ته ورتاو کړ او ارگ يې تر اور لاندې را ونيوه .

وروسته همدغه شوبله د غوايي د انقلاب د نښې په توگه د يوې ډبرينې پاېې پرمخ د ارگ مخې ته ودرول شوه .

داؤود خان د پوځ د سراعلی قوماندان په توگه غوښتل د چارو لارښوونه او څار په لاس کې را واخلي. نو د مخابرې دستگاه ته چې د همدغسې شېبو لپاره د ميز پرسرېې وراېښودل شوې وه او له لښکرکوټونو سره به يې نيغ په نيغه اړيکه را نيوله وَرَغی خو ويې ليدل د مخابرې دستگاه له کاره ور لويدلې او چينل يې ور بدل شوی وو. په هماغه شېبه کې يې وويل: روسانو خپل کار وکړ." او وزيرانو ته يې اجازه ورکړه چې خپلو کورونو ته ولاړ شي .

د کورنيو چارو او دفاع وزيران لا مخکې له ارگه وتلي ول. د خپلې کورنۍ غړي يې ترځنگ راوغوښتل. داؤود نه تسليمېده او نه يې له پيښې څخه د تيښتې هڅه وکړه. د فرانسې سفارت د ارگ له ديوال سره نښتای وو او کولای يې شواې له سياسي ډگره لاس په سرشي خو په خپلې خاورې کې يې وياړلی مرگ غوره وباله نو ځکه يې د خپلو پښو راټينگولو ته کلکه ملا را وتړله. ويې ويل چې نه غواړي د روسانو په لاس په ژوبڼ کې را بند کړای شي.

کودتاچيانوپه يوه ټانک د بندياڼود ساتنې له ختو جوړ ديوالونه را ونړول او دننه ور ننوتل. کودچيانو خپل مشران له داؤودي زندانه د خوښيو په شور او زوړ کې را خوشې کړل. هغوی يې پرشوبلوباندې کښنيول او د کودتا زړه، د راډيو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تالارته يې بوتلل.نويو مشرانو خپل لاسونه د شوبلو له منځه را ايستل او د کابل ښاريانو د څارونکو سترګو مخ ته يې ورښورول. د ارګ د پوځيانو روحيه ضعيفه وه، ستړي ستومانه او ناهيلي ښکارېدل. نورلښکرکوټونه يې ملاتړ ته را ونه رسيدل نوځکه د هغوی مقاومت هم له پښو را وغورځيد. وروسته له هغې چې د هوايي ځواکونو عملياتو زور واخيست او ارګ د هوايي او ځمکنيو ځواکونو تر اور لاندې را ونيول شو نو په ارګ کې د ولسمشريزې ماڼۍ د ساتندويه ځواک ګارډ مقاومت هم کرار کرار را سوړشو .

د داؤود د کورنۍ غړې يوپه بل پسې ټپيانېدل سردار داؤود ټپي شو او د خپلو دواړو زامنو عمر او خالد مرګ يې په خپلوغبرګو سترګو وليد. د ژوند ډيرې سختې شېبې وې ، داؤود په ډګر کې يوازې راګير پاتې وو. کمونيستان پرارګ ورننوتل هغوی له داؤود سره د لېدلو کتنو غوښتنه وکړه خو داؤود ورسره ونه منله .

دري تنه ټيټ پوړي کودتاچيان د تورن امام الدين ترمشرۍ لاندې د ولسمشر داؤود خان حضور ته ورغلل او له هغه يې وغوښتل چې ور تسليم شي. داؤود خان پرته له دې چې له هغوی څخه د ځان او يا د خپلې کورنۍ د غړود ژغورنې غوښتنه وکړي، د خپلې تومانچې وروستـنۍ ګولۍ يې پرامام الدين نيغ په نيغه ورتشه کړه. اما الدين ټپي شو خو مړ نه سو. د هغه نورو ملګرو ولسمشر تر اورلاندې را ونيو. داؤود چې د افغانستان تر ملي بيرغ لاندې ولاړ وو په شهادت ورسيد. بيا يې نعيم خان او د داؤود خان د کورنۍ ټول نارينه غړي يو په بل پسې ووژل. د کورنۍ ښځينه غړي يې د څرخي پله په محبس کې واچولې. د څرخي پله زاندان هغه زاندن وو چې داؤود خان د خپل رژيم د مخالفينو لپاره د قديرنورستاني په وړانديز جوړکړی وو. او په دې توګه يې د دُرانيو د ټبر د پاچاهي ټغر را ټول کړ .

د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د غړو مړي چا ونه لېدل. يوازې د چمن او کويټې اڅکزيو د هغوی د فاتحې دعاګانې په خپلو جوماتونو کې واخيستلې او د هغوی د ارواګانو خوښۍ ته يې

دعا وې وکړۍ. ويل کيږي چې مړي يې د مرنجان دغونډۍ په لمنه کې خاوروته سپارل شوي دي.

[حفيظ الله] امين د راډيو افغانستان د څپو له لارې جګړن اسلم وطنجار چې د " توريپکی" په نامه پيژاندل کېده او ډګروال قادر چې د " سپي قادر" په نامه پيژندل کېده، د وياندو په توګه وګړو ته ور وپيژندل. وطنجار په پښتو او قادرپه دري ژبو د نوي پوځي حکومت را ټينګېدل يې اعلان کړل.

په داسې يوه اړوپيچ کې ولس نه پوهېده چې څه ور پيښ شويدي او څه به ور پيښ شي، د سليمان لايق لاندينی شعر د داکټرصادق فطرت ناشناس په غږ او کمپوز په سنديزه توګه را خپور شو .

ســـتره تباره تېره شـــوه ســتا پر ســردرو باندې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښــه شـوله چه تیره شـوه سـتا خـوارو بچـو باندې

هـــره تباره پای لـــري خلکـــو، ولســـو باندې

لمـر د عـد الت وخوت سـتا پر جګـو غـرو باندې

خو په هېوادکې له هماغې ورځې را په دېخوا د وینو او اوښکو را بهېدا په را پیلېدلو شوه./.../ څرګنده وه چې یوه خوړلنه ، ناورین وهلې او یوه ویرلړلې راتلونکې د افغانستان د ولس د برخلیک په درشل کې په تېندکو او سترګې په لاره ده . د [سلیمان] لایق شعر یوه ملي او ولسي شاعر داسې ور ځواب کړ .

لمــر د آزادۍ پریوت ســـتا پر ســردرو باندې

توره تباره راغــلله ســـتا خــوارو بچــو باندې

له [پاړسي ځخه پښتو ته] د ژباړونکي لمنلیک

]ښاغلو لوستونکو!

لاندیني کرښې زما (رحمت آریا) نه دي. دا دهغه له پښتو څخه پاړسي ته د ژباړونکي لیکل شوې کرښې دي چې د دغې لېکنې له لېکوال سره یې مرسته کړې ده او د همدغې لیکنې په پای کې کولای شـئ د پاړسي لېنک هم وګورئ. دغه کرښې مې د لوستونکو د پوهاوي او د بل لېکوال د حق د خوندي ساتلو لپاره په ځای کې را غبرګې کړې[

د۱۹۹۷ زکال د پنځنۍ 'پېنجشنبې' په ورځ " [له پاړسي څخه پښتو ته] د داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" د کتاب ژباړونکي حامد د همدغه کتاب په دریمه را ژباړل شوې پاڼه کې داسې را کښلي دي :" دا کتاب لېکوال ، د " الف هارون" په را پورول شوي "مستعار" نوم د پښتو په خوږې ژبې لیکلی چې د هېواد پالنې او مسلمانۍ د څپو په احساساتو کې یې د راپولونې د لړۍ له بشپړولو وروسته په دیارلس سوه او درې اویایم ل کال کې (۱۱۹۴۴زکال) په آسترلیا کې خپور کړی دی ".

نومورې د کتاب په دیارلسمه پاڼه کې زیاتوي: " ګران لوستونکی دی د ژباړونکي پراوړود خپلې ښېګڼې په اینبودنې، د هغه پاملرنه دې د هغه تیروتنو ته راوګرځوي ، یا دې خپل اند اویا دې د [حامد] د ژباړنې په تړاو خپل څرګند وړاندیزونه او یادَونې راپه ګوته کړي چې کولای شـئ د [کتاب] د ژباړونکي په پته یې راواستوئ: حامد، ډاګي پُـست ۱۱٦۴، مرکزي پُسته خانه، صدر، پېښاور، پاکستان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حامد د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې" يا د ده په ژباړې " داؤود خان در چنگال ک.ج.ب" کتاب د ۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼو په لمنلیک کې داسې راکاړي :

"وطنجار ته به له دې امله "تورپیکی " ویل کېدل چې د هر چا ملګری او وزیر کېده. وطنجار د روسانو له پلوه د یوې بلې کودتا لپاره په پام کې نیول شوی وو. (د څارکښې د ځالې لاسوندي / اسناد لانه جاسوسي، ۱۰۹ پاڼه)، قادر نه خلقي وو او نه پرچمي او د پیسو لپاره يې هر کار ته ملا تړله. د ښوونځي له وخته راهیسې خلکو د "سپي" په نامه پیژانده. ان کله چې په پولند کې سفیر وو، د یو شمیر لوېدیځو هېوادونو له څارکښېزو کانالانو سره يې اړیکه ټینګه کړې وه. پ.۹۳(

د [څارکښیزې ځالګې د لاسوندونو/ اسناد لانه جاسوسي] لیکوال حامد او الف هارون ته په ډېر درښت غواړم ووایم چې د محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر د [شخصي � ژ] ژوند په اړه لیکل شوي خبرې سمې نه دي. کاشکې هغوی پوهېدل چې اوس هغه ورځې تیرې شوی چې یو وخت به ځینې کسان د سپي، غوایي، خره، ګیدړ، کاږبل "کفتار" ، زمري، پړانګ اویا نارینه د نجونواوښځمنو په نومونو سپک بلل کېدل .

برسیره پر هغې، داسې بریښي چې د حامد اورېدل شوې خبرې له خپلې سرچینې څخه ور لوخړنې شوې وي، څکه .....

تاسو به په راتلونکو څپرکپو کې لاندېنې سکالو ولولئ

۱ (محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر

۲ (له جنرال امام الدین سره ځانګړې مرکه

۳ (د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د غوایي د مباشتې له اوومې مخکې د محمد داؤود د وژنې لپاره تابیاوې په پام کې نبول شوې وې. ددغې تابیا په تـَل کې د کومو کسانو د پښو خاپ لیدل کیږي؟

۴ (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوندیو تن نامتو غړی چې ژوندی او اوس په افغانستان کې دی، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو لږ شیبه وروسته ارګ ته راغی، ټول يې له سترګو را تیر کړل او بیا له خونې ووت .

وايي چې همدغه سړی وو چې ویلي يې ول " ..... په پام کې نیول شوې وه چې پرارګ پینځه سوه کیلویي بمب را وچول شي. پوهیږئ چې پینځوسه کیلویي بمب به څه ورکړي ول؟ د ارګ دوړې به يې را په هوا کړې وې "!

..."د عمر له جیبه يې چې څنګ ته مې ولاړ وو، د بنز موټر کیلي يې راوایستله او ویې ویل:' اوس زموږ وار دی چې په موټر کې وګرځو." په همدغه حال کې مې ولیدل چې د کورنۍ یو شمیر غړی ځوک تپي ځوک روغ رمټ له دروازې تیریږي او میرمن سلطانه نور/ د محمد عمر ماندینه تر ټولو مخکې روانه ده. د محمود غازي کوشنیان زهرا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او داؤود مې ولېدل چې دواړه ټپيان شوي ول. کله چې د ميرمن سلطانې نور سترګې پرما ولګېدلې، غلې شوله او دلاس په اشاره يې راته وويل :" ټوله ګناه ددوی ده، دوی چنواري ' چارماري' کړي" هغه د افغانستان د پخواني ټولواک محمد ظاهر شاه خور او د وليعهد سردار احمدشاه خواښې وه، هغې ګومان کاوه چې زه هم د .... له پازوالو څخه يم .

د اَخـَځ سرچېنه:

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_79/Praesidet%20Daoud-%20Siasang-7.html

اتمه برخه

"پينځمه څپرکی :کمونيستي رژيم"

د محمد کبيرسراج د کتاب [په افغانستان کې د شلمې پيړی د دوېمې نيمايی پيښې / رويداد های نيمه اخير سده بيست در افغانستان/ لومړی چاپ، فرانکفورت ۱۹۹۷ز کال، له ۱۰٦ تر ۱۱۷ پاڼې پورې] داسې راغلي دي :

د ۱۹۷۸ز کال د اپريل د ۲۷ په سهار د جګړن محمد اسلم وطنجار تر بولندې لاندې زغره وال ځواک له لښکرکوټې را ووت او د کابل په لور را وخوځېد. د څلورم زغره وال ځواک لوی بولندوی ډګروال محمد سرور نورستاني چې د جمهوري دولت يو ملګری وو او په ۱۹۷۷ زکال کې د جنرالۍ رتبې ته يې سترګې څارلې خو بريالی نه شو او يوې په پلمې يې ځان په ناروغۍ اچولای او ماسکو ته تللی وو، چې په دې توګه د تيريو اويرغلونو د انډوخر ډګر يې کمونيستانو ته تش ور پرې ايښی وو .

ويل شوي چې " د ځانغوښتونکو ديکتاتورو رژيمونو ړنګونه د پوځ له مرستې پرته يوازې د ولس د ولسي پاڅون له لارې ناشونې ده نو ښايي داسې شېبه به راسي چې پوځ د ديکتاتور له ملاتړه لاس په سرشي، ځکه چې پوځ نه يوازې د خپل ځان د ساتلو تر څنګ نه غواړي هېواد يې د ويشنې او کورنی جګړې له ګواښ سره مخامخ شي او د ديکتاتور له لاسه په تنګ شوی ولس هغه مهال پاڅون کوي چې د پوځ له ملاتړه ډاډ تر لاسه کړي. " کورنيو کمونيستانو ځانونه له پوځيانو سره غاړه غړی او همغږي کړي ول .

په هغې شيبې کې څلورم زغره وال ځواک له څرخي پله څخه د کابل پرلور په ګړندی راروان وو، د دفاع وزير ډګر جنرال غلام حيدر رسولي له لوی درستيز ډګرجنرال عبدالعزيز او تورنجنرال روکی دريواړه ددفاع د وزير په دفتر کې ناست او په خبرو بوخت ول چې ناڅاپه د تلفون زنګ راغی. ولسمشر وو او ويې پوښتل : " د دفاع وزير صاحب

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

! ځلورم زغره وال ځواک دې د چا په امر مرکز ته رابللی دی؟ " د دفاع وزیر د دغسې امر له ورکړې بې خبري ښرګنده کړه او ویې ویل : " ځلورم زغره وال ځواک ته په دې اړه کوم امر نه دی ورکړل شوی "

له دغو پوښتنو او ځوابونو وروسته د دفاع د وزارت په انګړ کې اندیښنې او خواشینۍ را خپرې شوې. د دفاع وزیر پرته له ځنډه د خوځښت یا حرکاتو رئیس یحیی نوروز او د ښاري ږمبکې " انظباط " بولندوی جګړن خان محمد د ټیلیفون له لارې ځانته را وبلل .

ددغو دوه تنو له را غوښتلو وروسته، ددفاع وزیر له جنرال نو روز څخه وپوښتل : " ښار پلو ته د ځلورم زغره وال ځواک د خوځښت بولنده تا سو ورکړې ده؟ " له دې چې جنرال نوروز هم له دغې بولندې څخه بې خبري ښرګنده کړه نو د سترګو په رپ کې یې پینځلسم زغروه وال ځواک چې د ښرخي پله په سیمې کې د ځلورم زغره وال ځواک تر څنګ پروت وو، تلفون وکړ او ددغه ځواک بولندوی ډګرمن محمد یوسف ته یې امر ورکړ چې د ځلورم زغره وال ځواک مخه دې ونیسي او دده له پلوه دې ورته وواېي چې ښار پلو ته یې د راتګ ته اړتیا نسته .

د تلفون له بلې غاړې د پینځلسم زغره وال ځواک بولندوی ځواب ورکړ: " زموږ ځواک د ځلورم زغره وال ځواک له پلوه را چاپیره او محاصره شوی دی او زموږ له لاسه هېڅ څه نه کیږي چې ویې کړو." کله چې ددفاع وزیرله دغې خوا نا هیلی شو نو حربي پوهنتون ته یې زنګ وواهه او د حربي پوهنتون بولندوی تورنجنرال شاهپور ته یې وویل چې د ځلورم زغره وال مخ ته دې را ووځي او د دفاع د وزیر امر دې د هغوی تر غوږونو ور ورسوي .

د حربي پوهنتون بولندوی داسې بخښنه وغوښتله : " ځلورم زغره وال ځواک په بیړه له دغه ځایه تیر سو او زموږ له ګوتو وتلای دی "

د دفاع وزیر د دغو ګډو وډو اوبې سر اوپایه خبرو له لاسه منګ پاتې وو، او د وروستني چارې لپاره یې د ښاري رمبکې " انظباط " بولندوی خان محمد ته چې دده په دفتر کې وو امر ورکړ چې په خپله دې د ښرخي پله پر لور وخوځیږي او ځلورم زغروال ځواک ته دې چې هر چیرې رسیدلی وي، لارښوونه وکړي چې بیرته خپل لښکر کوټ ته ولاړ سي .

جګړن خان محمد له دغه ځواک سره د یکه توت په سیمه کې مخامخ شو. او د دفاع د وزیر امر یې ورته ورساوه. هغوی نوموړی د جیپ له موټره را کښته کړ لاس او پښې یې پرې وتړلې او له هغې ورځې تر ننه پورې ورک دی .

لږه شیبه نه وه تیره چې د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتندویه ځواک " ارګ " بولندوی ډګرمن صاحبجان په بیړه د دفاع د وزیر دفتر ته راغی او ویې غوښتل چې له روان اړوپیچه ځان خبر کړي. د دفاع وزیر نوموړي ته امر وکړ چې په خپلې دندې دې ودریږي او د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتنې او دفاع سمبالتیا دې تر لاس لاندې ونیسي. هغه ډاډ ورکړ چې د دغه کار لپاره بشپړچمتوالی لري .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل ته له را رسیدلو ورسته څلورم زغره وال ځواک درې خواوو ته د یرغل مخه را تاو کړه: یو کتار د پوځي هوايي ډګر پر لور ورغی او هلته د هوايي ځواکونو د درستیزوال ډګروال عبدالقادر په مرسته په دې بریالي شو چې د هوايي ځواکونو بولندوی ډګر جنرال محمد موسی او د هغه مرستیال تورنجنرال عبدالستار ونیسي او ویې وژني. د هوايي ځواکونو بولنده ډګروال محمد قادر په خپله په لاس کې واخیستله. دویم کتار د بالا حصار پر خوا ورتاو شو او هلته یې د کوماندو ۴۴۴ قطعه را چاپیره او بې وسلې کړه. دریم کتار د جګړن محمد اسلم وطنجار تر بولندې لاندې د ښار د منځ په لور ور وخوځېد او ددفاع د وزارت مرکز یې تر برید لاندې ونیو .

د غرمې پوره ۱۲ بجې وې چې د دفاع د وزارت په ودانۍ لومړۍ مردکه ور ومښتله. د دفاع وزیر او لوی درستیز چې سپینې یې تښتېدلې وې "وارخطا" د بولندې له ځایه را ووتل او د ودانۍ د شا پلو دروازې له لارې یې غوښتل ځانونه د پوځ یوه لښکر کوټ ته ورسوي. په همدغې شیبې کې د دفاع د وزارت ټول کار کوونکي په بیړه له ودانۍ را ووتل او د ودانۍ تر شا را ټول شول. هرچا له یو بل څخه پوښتل چې : " څه خبره ده ؟ " هېڅ څوک نه پوهېدل چې څه ور پېښ شوي دي .

ددغه اخ او ډب په ترځ کې د اردو د تشکیلاتو رئیس برید جنرال محمد ذکریا ابوي د دفاع وزیر ته ورنیږدې شو او ویې ویل: " وزیر صاحب ! تاسو باید ژر ځان قوای مرکز ته ورسوئ." د دفاع وزیر او لوی درستیزځانونه جیپ موټر ته ورسول ، په جیپ کې سپاره شول او د دفاع د وزارت د ودانۍ د شا له لارې د اتمې فرقې په لور وخوځېدل. د لارې په اوږدو کې یې یو کوشنی ټکر هم وکړ خو په دې بریالي شول چې ځانونه اتمې فرقې ته ورسوي .

د ولسمشر د ماڼۍ ساتندویه ځواک په ټینګه مقاومت کاوه او د ارګ د ماڼۍ پر واټ یې د غځېدلي سړک په اوږدو کې یې د شوبلې ضد په توغندیو یو شمیر شوبلې له منځه یووړې او د پلې ځواک یرغل یې په میرانې په شا و تمباوه .

د سرغړوای یرغل ګر ځواک په خوب کې هم نه راتلل چې ګنې هغوی به له دغسې یوې پیاوړې مدافعې سره مخامخ سي نو له دې امله یې له هوايي ځواک څخه د مرستې غوښتنه وکړه. ډګروال عبدالقادر چې د هوايي ځواک سر تر پایه بولنده یې په لاس کې اخیستې وه په بیړه په یوې چورلکې کې د بګرام د پوځي هوايي ډګر په لور ولاړ او هلته یې د هغه هوايي ډګر بولندوی ډګروال محمد رحیم بندي کړ او د هوايي ځواک د الوتنو بولنده یې په غاړه را واخیستله. هغه د هوايي ځواک کار کوونکو ته یوه لنډه وینا هم وکړه او څرګنده یې کړه چې د کودتا ځواک یې په لاره اچولی خو په دوه وو ځایونو کې مقاومت روان دی او دغه مقاومت دې د هوايي ځواکونو له لورې دړې وړې شي. ارګ او اتمه فرقه .

د ورځې پینځلس بجې (د ماسپښین درې بجې) د " میګ" الوتکې را والوتلې او د ارګ او اتمې فرقې سیمې یې تر ټینګو بمباریو او د توغندیو تر اور لاندې راوستلې چې د اتمې فرقې مقاومت یې په لنډ وخت کې ور دړې وړې کړ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د ولسمشر د ماڼۍ ساتندویه ځواک چې تر شپږو بجو پورې یې مقاومت کاوه، ونه شو کولای تر هغه پورته نور مقاومت وکړي او غلي شول .

د ملي دفاع وزارت د قوای مرکز او مشرقي ځواکونو ته امر ورکړی وو چې د کابل په لور را وخوځیږي. د قوای مرکز له لوري اتمه فرقه د تورنجنرال نظیم گل خان تر بولندې لاندې له دوه وو خوا وو د کابل شا او خواته را رسیدلې وه چې د هوایي ځواکونو تر اور لاندې ونیول شوه او درې ورې یې کړه .

د مشرقي یولسمه فرقه د تورنجنرال محمد یونس تر مشرۍ لاندې د جلال آباد له لښکرکوټه را ووتله او د کابل په لور را روانه وه او د دورنټې د اوبوبند ته لا نه وه رسیدلې چې ددغې فرقې کمونیستو افسرانو سرغړاونه او بغاوت وکړ او تورنجنرال محمد یونس او د ننگرهار د فرقې درستیزوال یې ووژل، د فرقې بولنده یې په لاس کې راونیوله او ځواک یې بیرته لښکرکوټ ته را وباله .

په دې توگه تر اتلسو بجو (د مازیگر شپږو) پورې نورداسې مقاومت پاتې نه شوچې د جمهوري دولت په گټه دې جگړه وکړي. خو د ارگ دروازې لا تر دغه دمه نه وې پرانسیتل شوې .

دا ځل د الوتکو پرځای ، چورلکو ارگ تر بمبارد لاندې ونیو او په توغندیو او ماشینگنو یې پرارگ هوایي یرغل وکړ. د هوایي ځواک فعالیت او نبه ویشتنې ډیرې په ځیر او بریالې وې. له همدې امله یو شمیر لویدېزو کتونکو چې دغه پیښه یې له نیږدې په سترگو لیدله ویل چې چورلکې شوروي پیلوټانو چلولې. د هغوی دغه شک او شوپیان حقیقت نه لري. ټولې الوتکې او چورلکې افغانو پیلوټانو چلولې .

د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د مباشتې د ۲۷ نیټې د پیښې په اړه د جټ د الوتکو د پیلوټ " محمد عثمان وَلید" په وینا چې د بگرام په هوایي ډگر کې یې دنده تر سره کوله، د روانو پیښو له لړې څخه په لاندې ډول کیسه کوي:

"د هوایي ځواکونو درستیزوال ډگروال عبدالقادر سره له دې چې د هوایي ځواکونو لوی بولندوی جنرال موسی خان نوموړی له هوایي ډگر څخه له هر ډول الوتنو څخه منع کړی وو، د ورځې په لس نیمو بجو په یوې چورلکې کې د بگرام هوایي ډگر ته ولاړ، د بگرام د هوایي ډگر بولندوی ډگرمن غلام سخي یې بندي کړ او بولنده یې په خپل لاس کې را واخیستله. نوموړي د هوایي ډگر کارکوونکو ته د کودتا له کېدلو خبر ورکړ او په قرغې کې میشتې پر اتمې فرقې ، اوومې فرقې او ارگ یې د یرغل نوي بولندې ورکړې چې نوموړې سیمې د کودتا په گټه وټکوي .

په همدغې ورځ د مېگ ۲۱ الوتکود الوتلو دوه تنه روسي ښوونکي او د سو ۷ الوتکو د الوتنو دوه تنه ښوونکي د بگرام په هوایي ډگر کې ول او روسي پیلوټ په هېڅ ډول د بگرام په هوایي ډگرکې نه ول. لاندینیو افغان پیلوټانو په الوتنو کې برخه اخیستلې وه :

د سو ۷ جټ الوتکې : حکیم، شیر محمد، گلیار او رحیم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د میگ ۲۱ له الوتکې : میر غوث الدین، سنت الله ، تیمور، عبدالرؤوف، شرف الدین، کافي خان ، مختارگل، دوران خان او وهاب

شوروي کارپوهانو او سلا کارانو چې د افغانستان په ځواکونو کې یې دنده تر سره کوله ددغه هیواد د نورو سلاکارانو په ډول اجازه نه درلودله چې په جګړه ییزو الوتکو یا عملیاتو کې دې برخه واخلي. دغه بندیزونه د شوروي د حکومت له پلوه د تر سره شویو تړونونو پربنسټ لګول شوي ول .

د دفاع وزیر او لوی درستیز چې په جیپ کې ناست ول او په ګړندیتوب یې موټر چلاوه ، له یوې ترافیکي پیښې سره مخامخ شول خو له هغې سره سره یې ځانونه اتمې فرقې ته ورسول. هغوی د کابل په لور د خوځېدلو څو څو امرونه ورکړي ول خو څوک دې ته چمتو نه شول چې د هغوی بولنده ومني. یوازې د ډګرمن محمد علي تر مشرۍ لاندې توپچي غنډ د ښار په لور را وخوځېد او له دې چې د پلي او هوایي ځواک له مرستې پرته یې نه شوای کولای نو خواره واره شول .

بولندوي ډګرمن محمد علي د توپچي غنډ برخلیک د غنډ په غاړه ور پریښود، او په خپله د چمتلې د دښتې له لارې و تښتېد او کابل ته راغی او په خپل کور کې پټ شو. وروسته کمونیستانو هغه را ومونډ او سر یې په لاس ورته ورکړ .

په هغې ورځ د اتمې فرقې بولندوي جنرال محمد صدیق (چې د تور صدیق په نامه پیژندل کېده) په مزارشریف د قطعې په تفتیش بوخت وو، د هغه په استازیتوب یو تن ډګروال د فرقې پازوالي په غاړه درلودله چې لا له مخکې له کمونیستانو سره غاړه غړۍ شوی وو. نوموړي ډګروال ددفاع وزیر او ستر درستیز ته خبر ورکړ چې د سترګو په رپ کې دې له دغې سیمې ځان ورک کړي که نه دواړه به ونیسي او وبه یې وژني .

د دفاع وزیر او لوی درستیز په نومیدۍ له اتمې فرقې را ووتل او له پټولارو یې د قوای مرکز په لور د تاج بیګ د ماڼۍ خواته مخه کړه. په دغه ځای کې د قوای مرکزدرستیزوال تورنجنرال عبدالعلي وردک د هغوی ښه راغلاست وکړ. [هغوی] غونډه وکړه او د ځواکونو د راټلونکي خوځښت او د اوومې فرقې د ملاتړ یا نه ملاتړ په اړه یې خبرې کولې. په همدغې شېبه کې ول چې ناڅاپه د تاج بیګ ماڼۍ هم د الوتکو تر هوایي بمبارد لاندې راغله .

له مهتاب قلعې څخه[د جمهوري انقلاب د ملګري] ډګرمن خلیل الله بابکرخیل تر بولندې لاندې د توپچي ځواکونو اور پیل شو چې له امله یې د ماڼۍ پورتنۍ برخه را ونړېدله او په ماڼۍ کې اور بل شو. د دفاع وزیر، ستر درستیز او جنرال عبدالعلي له لښکرکوټه را ووتل او د چهار دهي په لور وخوځېدل. په ماڼۍ کې نورو پاتې افسرانو او سرتیرو هم پښې دوه کړې او د ماڼۍ تر شا رغیاڼې کې د توپچي د اور له ویرې یې ځانونه پټ کړل .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دفاع وزیر له خپلو دوه تنو ملګرو سره د د لکشا د ماڼۍ د باغبانباشي عبدالمجيد کورته چې د خپلوانو له ډلې څخه یې وو وَرَغی او ویې غوښتل یې شپه به همدلته تیره کړي او سبا سهار وختي به یوې خواته په تېښته وتښتي. خو له بده مرغه د باغبانباشي زوی دغه خبره کودتاچي ځواکونو ته ور ورسوله ، هغوی راغلل او درې واړه یې ونیول او د ځرخي پله په پولیګون کې یې پرته له محکمې ووژل .

ارګ لا تر اوسه په خپل بې وسې مقاومت ته دوام ورکاوه. په ارګ د څلورم زغره وال له یرغل څخه وروسته محمد داؤود خان د خپلې کورنۍ ټول غړي ارګ ته را وغوښتل. هغوی د ارګ د بڼ له لارې د ګلخانې په ماڼۍ کې راټول شوي ول .

هغه وزیران چې د ګلخانې د ماڼۍ په غونډه کې را ټول شوي ول محمد داؤود خان ته سلا ورکړه چې له ارګه دې ووځي او د قوای مرکز یو لښکر کوټ ته دې ولاړ شي او ټوله بولنده دې په لاس کې ونیسي. محمد داؤود خان دغه سلا ومنله .

یو تور والګا موټر د ارګ د ګلخانې ماڼۍ ته را نیږدې شو. ولسمشرله دروازې را ووت او غوښتل یې چې په موټر کې کښيني. زوی یې محمد عمر جان ورپسې ورغی. په دغې شیبې کې د ګارد د قطعې له خوا د دوی پر لور ډزې وشوې او د هغوی پام یې ځانته را واړاوه. عمر جان ټپي شو او ولسمشر بیرته د ګلخانې ماڼۍ ته ننوت. او ویې ویل : " نه! هر څه پای ته رسیدلي دي. ددغو ټولو بد مرغیو پازوالي زما په غاړه ده. هرڅوک چې نه غواړي و وژل شي نو د ماڼۍ شاتیني تالار ته دې ولاړ شي "

وروسته وویل شول چې پر داؤود خان او عمر جان د کلاشنیکوف ډزې د داؤود خان د ډیرو د ډاډ وړصاحبمنصبانو له ډلې څخه د یوه تن صاحب منصب له پلوه وشوې .

د هوا په را تیاره کېدلو د ارګ د مقاومت ستنه هم ورو ورو را نړېدله او د تسلیمېدلو نښې را ځرګندېدلې. له یرغلګر ځواک سره له پوهاوي او جوړ جاړي وروسته د ارګ دروازه هم پرانیستل شوه او د کودتا شوبلې پر ارګ ور ننوتلې. لودسپیکرونو له سردار محمد داؤود خان او محمد نعیم خان څخه غوښتل چې پرته له آړ یا شرطه دې ځانونه دوی ته ور وسپاري. دا هغه شیبه ده چې پرته له سردار محمد داؤود خان، د هغه میرمنې او دوه درې تنه نور، د کورنۍ پاتې غړي د سردار محمد نعیم خان په ګډون د ځمکنیو او هوایي ډزو له امله ټول ټپیان شوي او په وینو کې لمبېدل. دوه درې تنه ماشومان هم وژل شوي ول .

شوبلې د ګلخانې د ماڼې پوړیو ته نیږدې شولې او د شوبلو له منځه یو تن تورن او در تنه بریدګي را ووتل او د ګلخانې د ماڼۍ په لوړيې یرغل وکړ. [هغوی] د داوود خان په لېدلو هک پک شول چې لا تر اوسه هم ژوندی او په دوه وو پښو ولاړ دی او ټپیان پر ځمکه پراته ول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورن امام الدين پر داؤود خان خوله را خلاصه کړه او چيغه يې وکړه: " مقاومت ګټه نه لري، تسليم سه. سردار محمد داؤود خان ورته وويل : " ستاسو سر لاړشود را ته را وليږه چې له ما سره خبرې وکړي. " تورن بيا وويل:" موږ ټول سرلار ښوونکي يو. هر څه چې لرې ما ته يې ووايه او يا تسليم سه "!

محمد داؤود خان نور زغم له لاسه ورکړه او په لاس کې يې تومانچه وه او پر همدغې تومانچې يې پر تورن امام الدين ډزې وکړې. تورن له دغسې يوه سړي څخه چې هر څه يې له لاسه ورکړي ول د ډزو هېله يې نه درلودله نوپه خپل کلاشنيکوف يې په پټو سترګو راتاو او داسې يو ږوند اور پردوی ور بل کړ چې نيم ژوندي کسان يې هم ټول له يوې مخې ور ووژل .

په دغې ټوليزې ړندې وژنې کې دغو کسانو خپل ځانونه له لاسه ورکړل: ولسمشر سردار محمد داؤود خان ، د کورنيو چارو د وزارت کالخواى ' سر پرست' او د ولسمشر ځانګړى استازى سردار محمد نعيم خان ، شهزادګۍ زينب د محمد داؤود خان مانديه او د محمد ظاهرشاه خور،شهزادګۍ بلقيس د تيمورشاه آصفي مانديه او د محمد ظاهر شاه خور، محمد عمر د محمد داؤود خان مشر زوى، ويس د محمد داؤود خان زوى، خالد د محمد داؤود خان زوى، شينکۍ د محمد داؤود خان لور، زرلښته د محمد داؤود خان لور، شيما د ويس ميرمن د محمد داؤود نږور، هېله د عمر جان لور د محمد داؤود خان لمسۍ، غزال د عمر جان لور د محمد داؤود خان لمسۍ، حارث د ويس زوى، ايګل د ويس زوى، د محمد نعيم خان لور زرمينه اود عبدالعظيم غازي مانديه، د داؤود خان خور عايشه، د شاه محمود خان غازي مشر زوى نظام الدين، د عبدالعظيم غازي لور صفورا، عبدالاله د ولسمشر مرستيال او د کورنيو چارو وزير عبدالقديرنورستاني

هغه کسان چې ټپيان خو وروسته له درملنې ښه شول؛ دوى ول: د عمر جان ميرمن ګلالۍ د عبدالله خان ملکيار لور، د عبدالعظيم غازي لور خورشيد، د نظام الدين غازي لور زهرا د نظام الدين غازي زوى داؤود، د تيمورشاه آصفي لور زهره، د تيمورشاه آصفي زوى توران او د عايشې پرستاره شيرين ګل .

په هغې ورځ د ګلخانې په مانۍ کې د وژل شويو او ټپيانو ورکړل شوې شميره ټول ټال اووه ويشت تنه ښودل شويده. د سردار محمد نعيم خان ميرمن زهره جانه ، تيمورشاه آصفي او يو شمير وزيران د ارګ د ناتار په هغې ورځ وکولاى شول ځانونه ژوندي وساتي .

د داؤود خان د کورنۍ دوه تنه نور غړي عبدالله روکى او صلاح الدين غازي له دغې پيښې وروسته د کمونيستانو له پلوه اعدام شول. احمد علي خان سليمان د څرخي پله په زندان کې مړ سو. څو وخته وروسته سيد وحيد عبدالله چې ددفاع د وزارت تر ځمک لاندې خونو کې زنداني وو د څرخي پله پوليګون ته وليږدول شو او هلته يې اعدام کړ. د يوه خبريال د يوې پوښتنې په ځواب کې نورمحمد تره کي داسې وويل: " سيد وحيد عبدالله چې مقاومت کړى وو، په مقاومت کې وژل شوى دى. " دا هغه ښکرور درواغ ول چې هېڅ چا ونه منل .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شوبلو هغه کتار چې د هوايي ډګر پر لورې خوځېدلی وو سيمه يې را چاپ کړه او بولنده يې ټوله ډګروال عبدالقادر ته ور و سپارله. بيا د کورنيو چارو د وزارت په لور کتار را تاو شو د ژاندارم او پوليس لوی مشر جنرال محمد طاهر خان يې وواژه او د کورنيو چارو وزارت يې چې وزير يې ورک او پټ وو ، په خپله ولکه کې راووست. بيا يې د کابل ولايت د توقيف زندان را خلاص کړ او د خلق او پرچم مشران يې را آزاد کړل .

د کابل له توقيف ځخه په را آزاديدلو ، حفيظ الله نيغ په نيغه راډيو افغانستان راغی اوله هغه ځايه يې د کودتا د څار او لارښوونې بولنده په لاس کې واخيستله. نور پاتې کمونيست مشران د کابل په هوايي ډګر کې د لنډ مهال لپاره ميشت شول او سترګې په لاره ول چې د کار پايلې به چيرې ورسيږي (ځکه) لا تر اوسه زړونه يې ډاډه نه ول چې کودتا به بريالۍ شي که نه .

حفيظ الله امين د کابل راډيو په ودانۍ کې لنډمهاله پوځي سلاکاره ډله را جوړه کړې وه او له هغه ځايه يې د پلازمېنې او نورو ولايتونو د پوځ ټولو لښکر کوټونو، زغره والو او هوايي ځواکونو ته بولنده ورکوله. ډګروال عبدالقادر، جګړن محمد اسلم وطنجار او جنرال محمد رفيع له هغه سره له نيږدې همکاري کوله .

د ۱۹۷۸ د اپريل د مياشتې د ۲۷ نېټې د ماښام پوره ۷ بجې وې چې د حفيظ الله امين غږ له راډيو را پورته شو. هغه محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر د راډيو له لارې معرفي کړل او له هغوی يې وغوښتل چې د پوځي سلاکارې ډلې خبرتيا ولولي .

اسلم وطنجار نوموړې خبرتيا په پښتو او عبدالقادر په دري ژبې ولوستله. هغو د ټولو وګړو تر غوږونو ورسوله چې د تېرني جمهوري رژيم ټغر ور ټول شوی او له ولسه يې وغوښتل چې په سړه سينه دې کښيني او په خپلو کارونو او ورځنيو چارو دې بوخت وي .

په سبا ورځ يې د ۱۹۷۸ زکال د اپريل د مياشتې په ۲۸ نيټې د راډيو له لارې يوه بله خبرتيا خپره شوله او ولس ته يې خبر ورکړ چې داؤود خان ، محمد نعيم خان او عبدالاله د مقاومت له امله ووژل شول ، (هغوی) په همدې ترڅ کې د جمهوري رژيم ټولو جنرالانو او وزيرانو ته امر وکړ چې د دفاع د وزارت ودانۍ ته دې راشي اوګوابن يې وکړ چې که څوک را نه شي نوله سرغړاوي سره به انقلابي چال چلند وشي .

د همدغې بولندې پربنسټ ول چې وزيران او جنرالان د دفاع د وزارت ودانۍ ته راغلل او د دفاع د وزارت ترځمکې لاندې خونو کې تر يوې مودې پورې د " مېلمنو زندانيانو په توګه" تر څار او پلټنې لاندې ونيول شول. له هغې ډلې څخه اووه تنه خوشې او په خپلو کورونو کې تر څار لاندې ونيول شول. د ۱۹۷۸ز کال د مې د مياشتې په دريمې شپېرتنه يې پوليګون ته وليږل شول او ځای پر ځای اعدام شول نور پاتې کسان د دفاع په وزارت کې تر څار لاندې ونيول شول او وروسته د څرخي پله زندان ته د زندانيانو په توګه واستول شول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په راتلونکو څېرکېو کې به تاسو لاندې سکالو ولولـئ :

۱ .محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر

۲ .له جنرال امام الدین سره ځانګړې مرکه

۳ .د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې له اوومې نېټې څخه مخکې د محمد داؤود د وژلو تابیا هم نېول شوې وه. د کومو کسانو د ګوتو خاپ ددغې تابیا په انځور کې ښکارې؟ نوربیا

د اَخـَځ سرچېنه:

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_79/Praesidet%20Daoud-%20Siasang-7.html

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهمه برخه

نسیم خوشګوار...

د " شهید ولسمشر څېره او چال چلند /سیما و کردار رئیس جمهور شهید" د کتاب په ۱۱۵ ، ۱۱٦ او ۱۱۷ پاڼو کې چې د (خان آقا سعید له پلوه راټول او سمبال شوې او د سعید په خپرندویه مرکز پېښاور /پاکستان کې په ۲۰۰۳زکال کې خپور شوی) داسې راغلي دي:

"مخکې مې د همدغې سکالو [د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژنې څرنګوالي په اړه د افغانستان د اسلامي دولت د هنریالانو د ټولنې د لوی مشر ښاغلي محمد نسیم خوشګوار یادونه د " هغه راز چې فایق افشأ نه کړ/رازې که فایق افشأ نه کرد" په کتاب کې راوړې ول. پ. ۱٦۲ /.../ او دا دی هغه دلته ګرانو لوستونکو ته وړاندې کوم .

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مياشتې د اوومې له کودتا وروسته د حمید روغ د وړاندیز پربنسټ د هېواد د ورځپاڼې د پروپاګند ضد په څانګه کې په دریم بست کې په کار بوخت وم. یوه ورځ چې هوا ښه توده وه او ډاډ لرم چې د غبرګولي میاشت وه د شهرنو په پارک کې مې ګام واهه چې والګا ګړندي ناڅاپه برک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وواهه. له دې چې په هغو ورځو کې نيول نيول زيات ول، و بيريدلم او د سړک گوښې ته ودرېدم. د موټر له منځه لومړي برېدمن انجنير حفيظ الله ميرکي را ته غږ وکړ، له دې چې نوموړی زما اشنای وو نو له ويرې خلاص شوم .

ميرکي راځخه وپوښتل: " څه کوئ؟" ورته مې وويل:" هېڅ همداسې چکر وهلو ته راغلی يم" هغه خپل موټرته دننه ور وبللم چې کښېنم. د وزيراکبرخان د روغتون په لور وخوځېدلو. له هغه ځايه تير شوو او د پوځ د څلورسوه بستريز روغتون په لور مو و درومل. په دې ترڅ کې يې وويل : " تاسو خو خبريال ياست. راځئ چې د يوه اتـل لېدلو ته ورسو. شايي تاسو ته به په زړه پورې شيان ولري".

په روغتون کې يوې خونې ته ور ننوتلو. د چپرکټ پرسر د منځنۍ ونې لرونکی په گڅ کې را تاو شوی لاس يې په غاړه يوځوان پروت وو. ميرکي هغه ته ور وپيژندلم او هغه يې د داؤود خان د وژونکي په نوم راته را ياد کړ، که څه هم د هغه د کرغيړن مخ په لېدلو پښېمانه وم، خو بيا هم په سړې سېنې مې له هغه [امام الدين] د مالوماتو غوښتنه وکړه. نوموړي وويل :

د غوايي د اوومې په شپې موږ د بالاحصار د نيولو او د محمد داؤود د ولسمشرۍ له ماڼۍ سره د مخامخ جگړې لپاره په دنده و گومارل شولو. کله چې ارگ ته ورسيدلو، د الوتکو او د هغوی د پرله پسې بمباريو اود شوبلو د اور د مردکو د گرزا غږ هري خوا ته خپور وو او اخ او ډب په ښه کرس روان وو. د شپې په نيماييو کې بريا زموږ په خوا شوه او د ولسمشرۍ پرماڼۍ ورننوتلو .

په هغه وخت کې زموږ د قطعې بولندوی زما ټولي ته د داؤود خان د نيولو دنده ور وسپارله. زه او زما سرتيري د گلخانې د ماڼې په لوري پرمخ ولاړو، د هغه ځای کړکۍ او پنجرې مو ترپرله پسې ټينگ اور لاندې ونيولې او ماڼۍ ته ور ننوتلو .

چوپه چوپتيا خپره وه. خپلو بدرگه سرتيرو ته مې وويل چې مورچل ونيسي او په پرله پسې ډول دې اور ته دوام ورکړي. ما له ځان سره يو لوډسپيکر راوړی وو او د هغه له لارې مې خپلو سرتيرو ته دنده ورکوله .

په خونې کې د لودسپيکر له لارې مې سرداؤود ته وينا ور واړوله او ومې ويل چې سردار داؤوده ! ځان د پوځي سلاکارې ډلې په امر راوسپارئ. په همدغې شېبې کې د خونې د يوې ستنې "فيلپايې" له شا يې په خپل ويرووونکي غږ کې راته وويل: " زما په قاموس کې د تسليمېدلو توری ځای نه لري. پرته له خدايه بل چا ته نه تسليمېږم." او د اور امر يې ورکړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په موړ له هر لوری ډزې وشوې. د ښځو په لاسونو کې هم توپک ول، هغوی هم ډزې کولې. زموږ شمیر زیات وو، زموږ د ډزو له امله یوه ښځه چې د نیږدې کړکۍ له اړخه یې ډزې کولې ، په ځمکه را پریوتله خو په داؤود خان یې هېڅ اغیزه نه کوله .

یو وخت زما پام شو چې د هغه په لاس کې یوه سپینه تومانچه ده او په هماغې تومانچۍ د ستنې له شا په ما ډزې کوي، زما اوږه یې لړ را ټپي کړه. توند اخ او ډب روان وو .

کله چې د ځار په حالت کې وم ناڅاپه زما پام شو، ومې لېدل چې ککره یې د ستنې له شا راته ښکاره شوه. هغه ډزې وکړې، ما هم ډزې وکړې. زما د کلاشنیکوف ټول مردکي د هغه پر ککرې ومښتل، د ککرې کوپړۍ یې پورته په هوا والوتله او پر ځمکه را پریوت .

ما د بې مزې (بې سیم) له لارې ددغې بریا زیری خپل بولندوی ته ورکړ او بیا بې هوښه شوم. کله چې په هوښ راغلم، ومې لېدل چې دلته یم ".

تر بیرغ لاندې وژل کېدل؟

الف: هارون د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې" ، د پاکستان په پېښاور کې د ۱۹۹۷زکال د دسامبرپه مېاشت کې د میوند د خپرندویه ټولنې د چاپ د کتاب په ۱۵۲، ۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼو کې د حامد په ژباړې، سمونې او یادَونې داسې لیکي :

داؤود خان د [دیارلس سوه اووه پنځوسم لمریز کال] د غوایي د مېاشتې په اوومې د پنځنۍ "پنجشنبې" په ورځ د وزیرانو په غونډه کې د لاریون په تړاو په خبرو اترو بوخت وو. دغې غونډې د وخت له تیراوي پرته بله هېڅ گټه نه درلودله، باید پوځي چمتوالی نیول شوای وای او یا دې حکومت پوځي شوی وای .

د غرمې په مهال د پردیو په پارَونې او بولندې د وطنجار شوبلې او د هغه تر سر مشرۍ لاندې د ځلورم زغره وال ځواک نورو بدرگه شوبلو د ولسمشرۍ د ماڼۍ لویدیزې دروازې ته مخامخ مورچل ونیو. په لومړي سر کې یې د ملي دفاع د وزارت ودانۍ تر اور لاندې را ونیوله. ماڼۍ و لړزېدله. وزیر او لوی درستیز یې لا مخکې له ماڼۍ وتلي ول. بیا یې د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساعت کلا تر اور لاندې ونیوله. بیا یې د خپلې شوبلې خـُول د ارگ لورې را تاو او ارگ یې تر اور لاندې ونیو .

وروسته همدغه شوبله د غوایي د انقلاب د نښې په توگه د یوې ډبرینې پاڼې پرمخ د ارگ مخې ته ودرول شوه.

داؤود خان د پوځ د سراعلی قوماندان په توگه غوښتل د چارو لارښوونه او ځار په لاس کې را واخلي. نو د مخابرې دستگاه ته چې د همدغسې شېبو لپاره د میز پرسرېې وراېښودل شوې وه او له لښکرکوټونو سره به یې نیغ په نیغه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړیکه نیوله وَرَغی خو ویې لېدل چې (کاتل) د مخابرې دستګاه له کاره لویدلې او کوډ اوچینل یې ور بدل شوی وو. په هماغه شېبه کې یې وویل: روسانو خپل کار وکړ." او وزیرانو ته یې اجازه ورکړه چې خپلو کورونو ته ولاړ شي.

د کورنیو چارو او دفاع وزیران لا مخکې له ارګه وتلي ول. د خپلې کورنۍ غړي یې ترڅنګ راوغوښتل. داؤود نه تسلېمېده او نه یې له پیښې څخه د تیښتې هڅه وکړه. د فرانسې سفارت د ارګ له دیوال سره نښتای وو او کولای یې شواې له سیاسي ډګره لاس په سرشي خو په خپلې خاورې کې یې ویاړلی مرګ غوره وباله نو ځکه یې د خپلو پښو راتېنګولو ته کلکه ملا وتړله. ویې ویل چې نه غواړي د روسانو په لاس په ژوبڼ کې را بند کړای شي.

کودتاچیانوپه یوه ټانک د بندیانود ساتنې له خټو جوړ دیوالونه را ونړول او دننه ور ننوتل. کودچیانو خپل مشران له داؤودي زندانه د خوښیو په شور او زوږ کې را خوشې کړل. هغوی یې پرشوبلوباندې کښنیول او د کودتا زړه، د راډیو تالارته یې بوتلل.نویو مشرانو خپل لاسونه د شوبلو له منځه را ایستل او د کابل ښاریانو د ځارونکو سترګو مخ ته یې ښورول.

د ارګ د پوځیانو روحیه ضعیفه وه، ستړي ستومانه او ناهیلي ښکارېدل. نورلښکرکوټونه یې ملاتړ ته را ونه رسیدل نوځکه د هغوی مقاومت هم له پښو را وغورځید. وروسته له هغې چې د هوایي ځواکونو عملیاتو زور واخیست او ارګ د هوایي او ځمکنیو ځواکونو تر اور لاندې ونیول شو نو په ارګ کې د ولسمشرېزې ماڼۍ د ساتندویه ځواک ګارډ مقاومت هم کرار کرار را سوړشو.

د داؤود د کورنۍ غړي یوپه بل پسې ټپیانېدل سردار داؤود ټپي شو او د خپلو دواړو زامنو عمر او خالد مرګ یې په خپلوغبرګو سترګو ولید. د ژوند ډېرې سختې شېبې وې ، داؤود په ډګر کې یوازې راګیر پاتې وو. کمونیستان پرارګ ورننوتل هغوی له داؤود سره د لېدلو کتنو غوښتنه وکړه خو داؤود ورسره ونه منله.

درې تنه ټیټ پوړي کودتاچیان د تورن امام الدین ترمشرۍ لاندې د ولسمشر داؤود خان حضور ته ورغلل او له هغه یې وغوښتل چې ور تسلیم شي. داؤود خان پرته له دې چې له هغوی څخه د ځان او یا د خپلې کورنۍ د غړود ژغورنې غوښتنه وکړي، د خپلې تومانچې وروستـنۍ ګولۍ یې پرامام الدین نیغ په نیغه ورتشه کړه. اما الدین ټپي شو خو مړ نه سو. د هغه نورو ملګرو ولسمشر تر اورلاندې را ونیو. داؤود چې د افغانستان تر ملي بیرغ لاندې ولاړ وو په شهادت ورسید.

بیا یې نعیم خان او د داؤود خان د کورنۍ ټول نارینه غړي یو په بل پسې ووژل. د کورنۍ ښځینه غړي یې د څرخي پله په محبس کې واچولې. د څرخي پله زاندان هغه زاندن وو چې داؤود خان د خپل رژیم د مخالفینو لپاره د قدیرنورستاني په وراندیز جوړکړی وو. او په دې توګه یې د دُرانیو د ټبر د پاچاهي ټغر را ټول کړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د غړو مړي چا ونه لېدل. يوازې د چمن او کويټې اځکزيو د هغوی د فاتحې دعاګانې په خپلو جوماتونو کې واخيستلې او د هغوی د ارواګانو خوشۍ ته يې

دعا وې وکړې. ويل کيږي چې مړي د مرنجان دغونډۍ په لمنه کې خاوروته سپارل شوي دي.

[حفيظ الله] امين د راډيو افغانستان د څپو له لارې جګړن اسلم وطنجار چې د " توريپکۍ" په نامه پيژاندل کېده او ډګروال قادر چې د " سپي قادر" په نامه پيژندل کېده، د وياندو په توګه وګړو ته ور وپيژندل. وطنجار په پښتو او قادرپه دري ژبو د نوي پوځي حکومت را تېنګېدل اعلان کړل.

په داسې يوه اړوپيچ کې ولس نه پوهېده چې څه ور پيښ شويدي او څه به ور پيښ شي، د سليمان لايق لاندينی شعر د داکټرصادق فطرت ناشناس په غږ او کمپوزکې په سنديزه توګه را خپور شو.

ســتره تپاره تېره شـــوه ســتا پر ســردرو باندې

ښــه شـوله چه تيره شـوه ستا خـوارو بچـو باندې

هـــره تپاره پای لـــري خلکـــو، ولســـو باندې

لمـر د عـد الت وخوت ستا پر جګـو غـرو باندې

خو په هېوادکې له هماغې ورځې را په دېخوا د وينو او اوښکو بهېدا په را پيلېدلو شوه./.../ څرګنده وه چې يوه خوړلنه ، ناورين وهلې او يوه ويرلړلې راتلونکې د افغانستان د ولس د برخليک په درشل کې په تېندکو او سترګې په لاره ده . د [سليمان] لايق شعر يوه ملي او ولسي شاعر داسې ور خواب کړ .

لمـــر د آزادۍ پريوت ســـتا پر ســردرو باندې

توره تپاره راغـلله ســـتا خـوارو بچـو باندې

له [پاړسي څخه پښتو ته] د ژباړونکي لمنليک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

]ښاغلو لوستونکو!

لاندینۍ کرښې زما (رحمت آریا) نه دي. دا هغه له پښتو څخه پاړسي ته د ژباړونکې لیکل شوې کرښې دي چې د دغې لیکنې له لیکوال سره یې مرسته کړې دغه کرښې مې د لوستونکو د پوهاوي او د بل لیکوال د حق د خوندي ساتلو لپاره ځای په ځای را غبرګې کړې[

د۱۹۹۷ زکال د پنځنۍ 'پنجشنبې' په ورځ " [له پاړسي څخه پښتو ته] د داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" د کتاب ژباړونکي حامد د همدغه کتاب په دریمه را ژباړل شوې پاڼه کې داسې را کښلي دي :" دا کتاب، لیکوال " الف هارون" په را پورول شوي "مستعار" نوم د پښتو په خوږې ژبې لیکلی چې د هېواد پالنې او مسلمانۍ د څپو په احساساتو کې یې د راټولونې د لړۍ له بشپړولو وروسته په دیارلس سوه او درې اویایم ل کال کې (۱۱۹۴۴زکال) په آسترلیا کې خپور کړی دی ".

نوموړی د کتاب په دیارلسمه پاڼه کې زیاتوي: " ګران لوستونکي دې د ژباړونکي پراوړود خپلې ښګڼې په اینبودنې خپله پاملرنه دې تیروتنو ته راوګرځوي ، یا دې خپل اند اویا دې د [حامد] د ژباړې په تړاو خپل څرګند وړاندیزونه او یادَونې په ګوته کړي او کولای شئ د [کتاب] د ژباړونکي په پته یې راواستوئ: حامد، ډاګي پُست ۱۱٦۴، مرکزي پُسته خانه، صدر، پېښاور، پاکستان .

حامد د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې" یا د ده په ژباړې " داؤود خان در چنګال ک.ج.ب" کتاب د ۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼو په لمنلیک کې داسې راکاړي :

۱ " .زور متې ناتارګر مې وواژه" : ښاغلي لیکوال [الف هارون] د داؤود خان د وژنې پیښې ته یې د هغو کسانو په لاس چې په پیسمنۍ " مغروریت" یې " زما د ملګرو د نوم تعبیر پرې ور تپلي، فلمي او افسانوي رنګ ورکړی چې ګنې [محمد داؤود] د افغانستان تر بیرغ لاندې ووژل شو. که هغه د افغانستان تر بیرغ لاندې وژل شوای وی، نود ملګرو په لارښوونه به یې هغه ته بدلون نه ورکاوه .

ښاغلي الف هارون غوښتي دي چې له کاوبائـي فیلمونو څخه په پیښـې یا تقلید کولو د داؤود خان د مړینې انځور ته هماغه بڼه ورکړي چې یو سپین پوټکی یعنی یو خونړی سور لاسی اروپایي د امریکا د سور پوټکو یعنې ددغې سیمې د کره اوسېدونکو له ټول وژنو او د هغوی د خاورې له نېولو وروسته دې د امریکا تر بیرغ لاندې مړ شي .

د تورن امام الدین په نامه د محمد داؤود خان یو ملګری، د ولسمشرۍ د ماڼۍ له یوه صاحبمنصب ګل آقا او د شوروي د سفارت دوه تنه غړي له داؤود خان سره د مرکې په موخه خونې ته ورننوتل او له هغه یې وغوښتل چې ځان وروسپاري .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته له هغې چې داؤود خان ته يې سپکې سپورې او ښکنځل وکړل، داؤود پر هغوی برید وکړ. د امام الدين مټ ټپي شو. د هغه په ځواب کې کودتاچیانو پر داؤود خان يرغل ور ووړ. په همدغې شېبې کې امام الدين له خونې را ووت او په چيغو چيغو يې وويل " زور متې ناتارگر مې وواژه "

۲ .محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر: د يحيى د کورنۍ د تِـبَـر د راټولېدلو خبر " تورپيکۍ جانې" يعنى محمد اسلم وطنجار په پښتو او " دَيـــدو" قادر په فارسي ژبه د راډيو افغانستان له لارې خپور کړ. دغه دوه تنه نن د طالبانو د پاچاهۍ په سرمشريزه ډلې کې دي. البته دا د دې لپاره نه دي چې لوی سردار بيرته د واک پر گدۍ را کښېنوي، بلکه ددې لپاره دي چې د هغه پر اوږو کښېني او مبارک ارگ بيرته د " خلکو پر کور" را واړوي .

"وطنجار ته يې له دې امله تورپيکۍ ويل چې د هرچا ملگری او وزير به وو. وطنجار د روسانو له پلوه د بلې کودتا لپاره په پام کې نېول شوی وو. (د څارکښې د څالې لاسوندي/ اسناد لانه جاسوسي، پ. ۱۰۹) .

قادر نه خلقي وو او نه پرچمی خو د پيسو په بدل کې يې هر کار ته ملا را تړله. د ښوونځي له پيله به خلکو د " سپي" په نامه پيژانده. ان دا چې د پولند د لوی سفارت په پَـير کې د لويدېزې نړۍ له يو شمير څارکښيزو دالانونو سره يې اړيکه را ټينگه کړې وه. پ. ۹۳) .

له ښاغلي حامد او گران هارون او ..... سره څو خبرې

د [څارکښيزې څالگۍ د لاسوندونو/ اسناد لانه جاسوسي] ليکوال حامد او الف هارون ته په ډېر درنښت غواړم ووايم چې د محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر د [شخصي � ژ] ژوند په اړه ليکل شوي خبرې سمې نه دي.

کاشکې هغوی پوهېدل چې اوس هغه وخت تير شوی چې خلک به د سپي، غوايي، خره، گيدړ، کاږبل "کفتار"، زمري، پړانگ اوپادا چې نارينه به د نجونواوښځمنو په نومونوسپک بلل کېدل.

برسيره پر هغې، داسې ښکاري چې د حامد اورېدل شوې خبرې له خپلې سرچينې څخه لوځړنې وي، ځکه :

محمد اسلم وطنجار ته يې د هغه د تنکۍ ځوانۍ په وخت کې د هغه پرتندي د راپريوتلو ښويو وېښتانو او نري ږغ له امله " تورپيکۍ" ويل. دغه له ټوکو ډکو نوم د هغه د " سياسي ملگري له نوم او د هر چا له وزيرکېدلو" سره له اره کوشنى تړاو نه لري. که "تورپيکۍ" د وزارت لپاره معيار بلل کېدای نو (له پيغلوټو او ښځمنو څخه په زرهاوو ځله د بخښنې په غوښتنې) د افغانستان په مشرتابه کې يو شيمر د پرديو په لاس کښېنول شوي لوړپوړي چارواکي به هم چې نن او پرون وزيران او ملگري ول " تورپيکۍ " بلل کېدای .

وطنجار په ۱۹۴۴زکال کې د پکتيا د اندړو په زرملې کې سترگې په نړۍ را وغړولې او د ۲۰۰۰زکال د نوامبر په مياشت کې د روسيې په اوکرائين کې د سرطان د ناروغۍ له امله مړ سو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالقادر چې د " ډګروال قادر" په نامه پیژاندل کیږي د افغانستان یو له هغودریو تنو مشرانو څخه دی چې یوازې د دري ورځو لپاره یې واک په لاس کې وو (د دیارلس سوه اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي اوومه، اتمه او نهمه / د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د میاشتې ۲۸، ۲۹ ، ۳۰). نوموړی په هرات کې زیږېدلی او اوس د روسیې /په مسکو کې ژوند کوي .

د قادر لنډکې نوم د دوه وو لاملونو له امله په یادونو کې را پاتې دی :

۱ .د دیارلس سوه اووه پینځوسم لمریزکال د غوایي د میاشتې په اوومې/ د ۱۹۷۸زکال د اپریل دمیاشتې په ۲۸ او د سبا ورځې تر نیمایۍ پورې لاندینۍ لیکنې په څو ځله دده له پلوه ولوستل شوې .

"د افغانستان په تأریخ کې د لومړي ځل لپاره د نادر د کورنۍ د ځواک او پاچاهۍ، ناتار او سورلاسۍ ته د پای ټکې کېښېښودل شو او ټول دولتي ځواک ولس ته لیږدېدلی دی. همدا اوس دولتي ځواک د انقلابي پوځي ډلې په لاس کې دی ".

"د افغاستان د وسله والو ځواکونو د پوځي شورا خبرتیا: د ناتارګر نادر د کورنۍ وروستنی غړی سردار محمد داؤود دغه بې ساری ولس - تأریخ غولوونکی او خاین د افغانستان د ولس په پَـتـېـنـۍ د تـل لپاره له منځه ولاړ. لدې وروسته ولسي ځواک تاسو د افغانستان پتمن ولس پورې اړه لري. د انقلاب له لاس ته راوړنو، ددغه ناتارګر او سورلاسي سردار د پلویانو له منځه وړل د افغانستان د هر روڼ اندي وګړي دنده ده ".

۲ .د راډیویي ګزارشونو د پرله پسې لوستلو او خپرولو په کړس کې د " قادر، شاهپور، میر علي اکبر او ....." نیول د نورمحمد تره کي او حفیظ الله امین د دولت په وړاندې د کودتا تور .

GRUاوKGB

د عبدالقادر د لا پیژندلو لپاره د لاندینۍ لیکنې لوستنه به بې ګټې نه وي :

۱ .د افغانستان په وسله وال ځواک کې د خلق او پرچم د ډلو په افسرانو سربیره په شوروي کې یو شمیر روزل شوي افسران هم ول چې د محمد داؤود په وړاندې یې په کودتا کې په خپلواکه توګه ګډون وکړ او له هغه وروسته کرار کرار له یو له دغو ډلو خلق یا پرچم سره یو ځای شول .

[له سیاسي اړخه �ژ] د یوې خپلواکې ډلې مشر جنرال عبدالقادر د هوایي ځواکونو د بولندې ډلې مشر وو چې وروسته د خلق د ډلې له پوځي څانګې سره یو ځای شو او د ۱۹۷۸زکال په کودتا کې یې بنسټیزه ونډه ولوبوله. (

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم"، د بي بي سي د خپرونو ټولگه، ډاکټر ظاهر طنین، ۲۰۰۵ زکال)

۲ .امریکایي افغانستان پیژندونکې سلیگ هریسن، گروهن دی چې د ۱۹۷۳زکال او د ۱۹۷۸ز کلونو په کودتا گانو کې ددغو ډلو شتون او ونډې د شوروي د دوه څارکښیزو څانگو یعنې د " جي آر یو" [د پوځ اطلاعاتي څانگه] او د " کې جي بي" [د شوروي د دولتي ټپکاو' امنیت' سازمان] له کړنو او سیالیو سره نیغ په نیغه اړیکه در لودله .

د ۱۹۷۸زکال په کودتا کې تر ټولو مهمه رامنځ ته شوې خبره چې ډیر لږ کسان ورڅخه خبر دي په افغانستان کې د کې جي بي د شوروي د جاسوسۍ د مرکزي سازمان او د جي آریو د شوروي د پوځ د استخباراتو د سازمان ترمنځ کورنۍ سیالۍ دي .

دا ډیره اړینه او مهمه سکالو وه، په ځانگړې توگه کله چې د شوروي د پوځ د استخباراتو د ځانگې اړیکه د افغانستان له پوځ سره رابربنډه شوه، حال دا چې کې جي بي نه له پوځیانو سره بلکه د افغانستان په حکومت کې دننه او له غیر پوځي گوندیانو سره اړیکه درلودله. دغه اړوپیچ دداسې یوې سیالۍ لامل شو چې په پورتنیو ویل شویو مهمو پیښو کې یې بنسټیزه ونډه تر سره کړه :

یو یې د کودتا لامل شو او بل هغه شرایط ول چې په پای کې د افغانستان پر نیواک او په افغانستان کې د شوروي د پوځ په لاسوهنې را وا وښتل. په هغو شپو ورځو کې د شوروي د پوځ استخباراتي سازمان ، د افغانستان په پوځ کې یوازې د یوې ډلې ملا ورو ترله ، یعنې په پوځ کې د خلقي ډلې ملاتړ چې مشري یې حفیظ الله امین کوله او د کې جي بي له څار او خبر پرته یې غوتۍ په پټه مخ په غوړیدا وې .

په حقیقت کې په پوځ کې د کمونیستو افسرانو درې ډلې را منځته شولې. تر ټولو لویه ډله یې د حفیظ الله امین تر مشرۍ لاندې خلقي ډله وه او تر هغه وروسته د میر اکبر خیبر تر مشرۍ لاندې د پرچمیانو ډله وه چې د شوروي د پوځ له استخباراتي سازمان سره یې اړیکې درلودلې او جي آر یو په ځانگړې او بیلې توگې د پوځ له نورو افسرانو سره هم اړیکه ټینگه درلودله .

د هوایي ځواکونو د بولندې ډلې مشر جنرال عبدالقادر چې په کودتا کې یې بنسټیزه ونډه درلودله، له همدغو کسانو څخه یو افسر وو. (افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم" د بي بي سي د خپرونو ټولگه ، ډاکټر ظاهر طنین، ۲۰۰۵)

۳ .خو له هماغو لومړیو څخه پوښتنه دا وه چې کودتا چا وکړه؟ روسانو یا افغانانو؟ له دې خبرې په تیربدنې چې آیا روسانو په کودتا کې نیغ په نیغه ونډه درلودله یا نه، خو هغه څه چې څرگند دي دا دي چې هغوی د کودتا له تابیا او نقشې څخه خبر ول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلق د پوځي څانګې یو غړی محمد عزیز اکبري په دې اړه داسې وايي: " سید محمد ګلابزوی د غوايي په کودتا کې د چا خبره یو له مهمو څېرو (فیګور) څخه وو او هغه څوک وو چې د چا خبره له امین څخه یې د غوايي د انقلاب امر او لارښوونه تر لاسه کړه او ټولو پوځي سازمانونو ته یې ورسوله، د [دیارلس سوه او اووه پنځوسم لمریز کال] د غوايي د مباشتې د اوومې پر سهار یې له شورویانو سره اړیکه ونیوله. یعنې د چا خبره هغه بولنده او لارښوونه یې چې له حفیظ الله امین یا د مرکزي کمیټې له مشر څخه تر لاسه کړې وه، د شورویانو له غوږونو ور تیره کړه .

خو د کودتا مشر جنرال قادر وايي چې د اپریل په پاځون کې شورویانو هېڅ لاس نه درلود: " زه په زغرده اعلانوم او په زغرده وایم چې په دې کې شورویانو عملاً هېڅ ونډه نه درلوده. خو له دې څخه نه انکارېږو چې د زده کړو په مهال مو له شورویانو څخه یو څه زده کړې ول او لیدلې مو ول، خو موږ خپله پـَـتـېـنه او واک درلود، د هېواد لپاره، د هغې هیلې لپاره چې زموږ په زړونو کې وه، زموږ هڅې د ښیرازۍ لپاره وې او له یو بل سره یو ځای شوي وو. دغې سکالو له شورویانو سره هېڅ ډول اړه نه درلوده. (" افغانستان په شلمه پیړۍ کې/ افغانستان در قرن بیستم" د بي بي سي د خپرونو ټولګه ، ډاکټر ظاهر طنین، ۲۰۰۵)

۴ .د شوروي د پوځي استخباراتو ډلې په داسې حال کې چې سترګې یې راتلونکې ته غړولې، د ۱۹۶۴ز کال د سپتامبر په مباشت کې روزل شوي افسران را وهڅول او د وسله والو ځواکونو پټ انقلابي سازمان یې را جوړ کړي." (پر افغانستان د شوروي د یرغل د پردې تر شا حقایق" سلیک هریسون، د عبدالجبار ثابت ژباړه/ د لاسوندي اخځ د " افغانستان د وسله والو ځواکونو تأریخ ۱۹۷۷-۱۹۴۷ روسي لیکنه له ۱۵۹ تر ۱۶۹ پاڼو پورې ،مسکو لویدیزې خپرونې ۱۹۸۵ز کال)

۵ .د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک ګوند تر څنګ د (ډګروال عبدالقادر) تر مشرۍ لاندې د افغانستان د کمونیستانو د مورچل تر نامه لاندې یو پټ تر څمکې لاندې سازمان رامنځ ته شو. دغه سازمان د پوځ له افسرانو سره په کار کولو کې بنستیزه ونډه درلوده. د افغانستان د کمونیستانو د مورچل غړو د افغانستان د پاچا د واک په را نسکورولو کې هم پخه ونډه لوبولې وه." په افغانستان کې توپان / طوفان در افغانستان" الکساندر لیاخوفسکي ، د عزیز آریانفر ژباړه(

٦.د غوايي له پیښې وروسته مې یوه ورځ له عبدالقادر چې د قادرخان په نامه پېژندل کېده وپوښتل، ولې دې له موږ‌څخه مخ واړاوه؟ را ته یې وویل که رښتیا را باندې وایې د کودتا د مشر د ناپامۍ له امله. و مې ویل ، ته څه وايې؟ ویې ویل، رښتیا درته وایم. بیا یې خپلو خبرو ته دوام ورکړ او ویې ویل: څنګه چې خبر یې زه د ملګرو په دویمه کړۍ کې وم او وروسته له دې چې د هوايي ځواک د بولندوی په توګه وګومارل شوم نو د مشر[داؤود خان � ژ] لېدلو ته ورتلم او د هغه په اجازې مې په اونۍ کې یوځل د قوماندانۍ د چارو د پرمختلګ اجازه ورڅخه اخیستله. پرته له دې چې پوه سم او یا دې څه را ته ووایي ، دورځې په تیریدا د هغه خبرې راسره په سرښت کمېدلې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر هغو چې يوه ورځ د امرضابط راغی او ويې ويل: ډگر جنرال موسی خان راغلی او غواړي له تاسو سره په يوازېتوب کې غونډه ولري. له دروازې د باندې د هغه هر کلي ته ورغلم او کله چې له هغه سره مخامخ او په يوازيتوب کې شوم د لاړښود فرمان يې راته راکړ. په هغه فرمان کې پرته له دې چې څه ويل شوي وي ليکل شوي ول، " ډگر جنرال موسی خان مې د هوايي ځواکونو د بولندوی په توگه وټاکه." هغه ته مې د نوې دندې مبارکې وويله او د کار له خونې را ووتلم. زما دهيلې برخلاف گورم چې څو تنه نا پيژنده ضابطان د خونې د دروازې تر شا پهره کوي. آيا د پاچا پلويانو کودتا کړې او د موسې د گومارلو فرمان جعلي دی؟ ځکه چې موسی خان د پاچا پـلَـوی وو. (" د لومړني جمهوريت بنسټ ايښوونه او نړونه / تأسيس و تخريب جمهوريت" ، ډاکټر محمد حسن شرق) .

۷ .له لويديز سره د داؤود خان د لوبو برخلاف، د شوروي کمونيست گوند د هندوستان د کمونيست گوند او د پاکستان د نشنل پارټۍ له لارې هڅه کوله چې د داؤود خان د را نسکورولو لپاره د لومړني گام په توگه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند ډلې له يو بل سره يو ځای کړي. (" په افغانستان کې توپان"/ طوفان در افغانستان"الکساندر لياخوفسکي، د عزيز آريانفر ژباړه)

۸ " .ډگروال مدهوسميران چې په هاغه وخت کې په کابل کې د هند د سفارت پوځي اشته وو او د پوځ له افسرانو سره يې پراخه اړيکې درلودلې ، ماته وويل چې قادر د شوروي د

استخباراتو سازمان د امين له پلانه خبر کړی وو، خو په کودتا کې د گډون لاړښوونه يې نه وه تر لاسه کړې .

سميران وايي : قادر اړ وو چې د شوروي سلاکارانو د موافقې ترلاسه کولو پورې په کودتا

کې خپل گډون يې شاته غورځولای وای. شوروي سلاکارانو بايد له کودتا څخه مخکې په لنډ وخت کې پريکړه کړې وای. خو له ماسکوه يې په موقع لاړښوونه تر لاسه کړه چې په کودتا کې مرسته وکړي." (پ.۵۱ " پرافغانستان دشوروي د يرغل د پردې تر شا حقايق،" سليگ هرسيون، د عبدالجبار ثابت ژباړه)

۹ .جگړن محمد رفيع د څلورم زغره وال ځواک رئيس ارکان (وروسته ستر جنرال، ددفاع وزير او د ولسمشر مرستيال) چې د کودتا په لړ کې يې د گډونوالو ځواکونو مرکزي بولنده په غاړه درلودله په خپلو خپرو شويو يادښتونو کې يې د څلورم زغره وال ځواک د يوه شوروي ډگروال په اړه ليکلي چې نوموړي ډگروال وروسته له تلفوني اړيکې ما ته وويل: ما بولنده او لاړښوونه تر لاسه کړې چې که پاڅون ماتې وخوړله نو يوځای به ووژل شو " .

کور وداني

پورته په ۴، ۵ ، ٦ ، ۷ ، ۸ او ۹ شميرو کې په نښه يوي پاراگرفونه د " فقير محمد ودان" له ليکنې را اخيستل شوې د ليکنې نوم " په تأريخ کې رسوا شوي اوښ تښتوونکي د بې گټو هڅو په ترڅ کې غلچکی تيرېږي/ شتردزد رسواى تأريخ با تلاش بيهوده خم خم رفتن" دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د " تاريخ کې رسوا شوي اوښ تښتوونکي...." بشپړه لیکنه په لاندې پته لوستلای شی .

www.payamewatan.com/Article-4/f.wadan030708.htm

په راتلونکو څپرکیو به تاسو لاندني ټکي ولولـئ :

۱ .له امام الدين سره ځانګړې مرکه

۲ .د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمريز کال د غوایي د مپاشتې له اوومې مخکې هم د محمد داؤود د وژنې تابیاوې نېول شوې وې. د کومو کسانو د پښو د پلو خاپ په دغې تابیا کې ښکاري.

ددغې لیکنې پاړسي بڼه د کابل ناتهـ له چلوونکي ښاغلي ایشورداس څخه په مننې لوستلای شـئ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسمه برخه

دا څه ډول امر دی چې ماته يې راکوئ؟

فرهاد لبيب د " پرافغانستان د روس د تيري په اړه څو ماتې کرښې/ چـند سطــــر شکسـته در باره تجــاوز روس در افـغـانســــتان" د کتاب (دليتو چاپ نوی ډيلی/هند، ۱۹۸۱زکال) په ٦۹، ۷۰ او ۷۱ پاڼوکې ليکلي دي :

"د افغانستان د خلق د ډيموکراټيک ګوند د سرمشرۍ ډله (له حفيظ الله امين پرته) ټوله په زندان کې او نياو " محکمې" ته سترګې لاره وه او د ديارلس سوه اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي د مياشتې په اوومې [د ۱۹۷۸زکال د اپريل ۲۸] داؤود خان د وزيرانو غونډه را وبلله چې د روانو سکالو په تړاو اړينې پرېکړې وکړي .

د رواني غونډې په ترڅ کې د غرمې د يو لسو بجو په شا و خوا کې د شوبلې لومړني مردکي د ولسمشرۍ ماڼۍ را ولړځوله. داؤود خان په لومړۍ شېبه کې پوه شو؛ ځکه چې د غوايي د مياشتې د سهار له پېله يې د څارګري يا استخباراتي اداري له لاري [د افغانستان د خلق ديموکرايتک] ګوند دغړو له پلوه د قواى مرکزدعملي خوځښتونوپه اړه ګزارشونه اوريدلي ول. له همدې امله امر يې ورکړ چې دوه موټره دې ورته په بېړه برابر کړي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې موټرونه راورسیدل یو یې د کورنۍ د غړو د راوړلولپاره چې له ارګه دباندې په ښوونځیو کې ول ولیږه او په پام کې یې ول چې په دویم موټر کې قوای مرکز ته ولاړ شي او د هغه ځای نیغ په نیغه بولنده په لاس کې را واخلي .

د دوه اړخیزه اورېه را تـَودېدا او د ولسمشرله پریکړې سره جوخت چې له ارګه درا وتلو په وخت کې وو د هغه ناوې او لمسیان ترې راتاو اوپه چیغو او بوغارو یې وویل: " بابا مورږ یوازې مه پرېږده." کله چې ولسمشر د خپلې کورنۍ د غړو بوغارې او زارۍ ولېدلې نو له خپلې پریکړې څخه لاس پر سر شو .

د دوه اړخیزه اور لړۍ شېبه پر شېبه را ډېرېدله. د مخابراتو او راډیو دستګاوې د روس پلوو پوځې ګوندې غړو لاس ته ورغلې او له ارګ سره د ټول چاپېریال اړیکه پریک شوه او یا یې ښار د ګوند د غړو لاس ته ورپریوت .

پرارګ له یرغل څخه یو یا دوساعته نه ول تیرشوي چې د ولسمشر د کورنۍ غړي تر هغه را تاو شول او وراندېز یې وکړ چې خپل ځانونه دې (ارګ ته نیږدې) د فرانسې سفارت ته وسپارې. هغوی ګومان کاوه چې ښایي په دې توګه به ځانونه له پیښې څخه روغ رمټ راوباسي .

دغه وړاندېز پر داؤود خان چې ټول ژوند یې په سرلوړۍ او پرتم تیر کړی وو د یوه ډېر درونـد ګوزار په توګه را پریوت او خورا زیات پرغزناک او په قهر شو او په داسې حال کې چې غاښونه یې یو پر بل ټینګ نیولي ول هغوی ته یې په چیچلي غږ ځواب ورکړ: " نه تسلمیږم ".

د ورځې رڼا خپل ځای کرار کرار د تور ماښام خړې تیارې ته ورسپاره. د الوتکوبمباریو سور قیامت جوړ کړی وو ځکه د روس لارویانو هڅه کوله چې د شپې د تیارې له رسېدنې مخکې د داؤود خان او د هغه ددولت د کار لمنه ور ټوله کړي .

د شوروي د څارګرې ادارې پټ پولیس په دې بریالې شوي ول چې په افغانستان کې په ټولو پوځې لښکرکوټونو، ددولت په څارګرو څانګو او ددولت په بنسټیزو برخو کې خپل غړي ځای پرځای کړي. د ولسمشرې ماڼۍ په ځانګړې توګه د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتونکي ځواک لېکې هم له دغې دروهې " دسیسې" څخه خوندي پاتې نه شوې. د زباد لپاره کولای شو د لاندینیو کسانو نومونه راواخلو :

1)عـبـدالحـق عـلـومي د ګـارد کشف او استخباراتو آمر

2)عـــزیز حسـاس د ګارد د تشـــریفاتو د ټولي بولندوی

3)ســید جانخان جګــړن د ګارد د اوپراســیون مرستیال

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(4لمړی بریدمن جمعه خان هراتی د گارد مخابرې مرستیال

(5آقا محمد خان قندهاری د گارد د مخابرې آمر

(6اسدالله پیمان (امام الدین دغه نوم د " ارتباطي غړي" په توگه یاداوه(.

د کودتا په ترځ کې نومړو کسانو د ارگ د مخابرو د ځالگیو په فلج کولو او له بهر سره د اړیکو د پریکولو او بل لوري ته د ولسمشرۍ د ماڼۍ په اړه د حساسو ځایونو او ټیکود گزارش په ورکولوسر بیره په خپلو وسلو او له را پورته شوې گډوډې څخه په گټې اخیستنې د داؤود خان تر ټولو زړور بولندویانو او افسران د شپې په تیاره کې د شا له پلوه تر اور لاندې ونیول او هغوی یې په شهادت ورسول .

دلته کولای شو د داؤود خان د زامنو له وژل کېدلو څخه د خالد نوم را واخلو. کله چې هغه د نیمې شپې په ترځ کې غوښتل د گلخانې له ماڼۍ څخه را ووځي، له یوه ناځرگنده ځایه پرې ډزې کیږي او نوموړی په شهادت رسیږي. په همدې توگه د داؤود پاتې ټول جنگیالي د روس د همدغوځای پرځای کړل شویو چوپړمارو او مزدورانو په لاس یو په بل پسې یو په یو په ارگ کې دننه ووژل شول .

کله چې پرناورین ځیلي کابل خونړی سورکی شفق را وغوړېد او پرارگ د الوتکو ډله ییزو یرغلونو زور واخیست ، د گارد سرتیرو او بولندویانو د داؤود خان د ځانگړې لارښوونې پر بنسټ چې کار یې له کاره تیرشوی بللی وو د سپینو بیرغونو په را پورته کولو خپله تسلیمي اعلان کړه .

د داؤود د ولسمشرۍ د ماڼۍ د گارد د آپراسیون آمر جگتورن فضل الرحمن تاجیارپه ناروې کې خپرېدونکې د " مجاهدولس" په جریدې [گڼه؟/ورځ؟/مپاشت؟/ کال؟]کې د گارد تسلیمۍ سکالو داسې راغبرگه کړې ده :

"کله چې د وروستي ځل لپاره د گلخانې ماڼۍ ته ورغلم او غوښتل مې د گارد له بولندوی صاحب جان څخه لارښوونه تر لاسه کړم، ناڅاپه مې ولسمشرصاحب ولېد. په همدغه ترځ کې د مالیې وزیر زما څنگ ته راغی او مالومات یې وغوښتل. هغه ته مې وویل:" اکربکر د تیر وخت په شان دی ".

ولسمشرصاحب (سردار محمدداؤود) ماته را نیږدې شو او دا سې یې وویل: " زویه! ځوان یې، ولاړ سه، ځان دې وسپاره. ما خپله پریکړه کړې ده. په همدغې شیبې کې صاحب جان (د گارد بولندوی) هم راته وویل: " ولسمشر صاحب خپله پریکړه کړې ده. ولاړ سی لښکرکوټ له وسلو تش کړئ او خپل ځانونه وسپارئ ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ومي ویل دا څه ډول امر دی چې ماته یې راکوئ." د ګارد بولندوی صاحب جان وویل: " په خپله د ښاغلي ولسمشر ځانګړې لارښوونه ده. ولاړ سی او تر سره یې کړئ ".

د پوځي درناوی له ترسره کولو وروسته د ګلخانې له ماڼۍ راووتلم. د غوایي د مياشتې د اتمې نېټې د شنه سهار په شاو خواکې [د ۱۹۷۸زکال د اپریل د میاشتې ۲۹] د ګارد قطعه مې د [ټول سی] ډګر ته راوبلله او سرتیرو ته مې د ولسمشر لارښوونه اعلان کړه ".

په هغو شېبو کې چې الوتکو د ولسمشرۍ ماڼۍ په ټینګه بمباردوله او د خواجه رواش د پوځي هوايي ډګر چورلکو داؤود خان ته د تسلیمېدلو اخطارونه ورکول د ګارد د تسلیمۍ د پریکړې په ترڅ کې داؤود خان د روس د لارروي ګوند د ارتباطي غړي له لارې د ګوند له غړو سره اړیکه ټینګه کړله او له قادر او اسلم وطنجار سره یې د لېدلو غوښتنه وکړه. ښايي نوموړي غوښتل هغوی ته کوم راز ووايي، ښايي بله پریکړه یې درلودله؛ خو د شوروي د سفارت د پټو پولیسو غړیو هغه ته دا شېبه په لاس ور نه کړه ".

وژلی مې دی، خو نه مې دی وژلی....

(پرافغانستان د روس د تیري په اړه د څو ماتو کرښو/ چـنـد سـطـر شـکـسـتـه در باره تجـاوز روس در افـغـانـسـتـان) د کتاب لیکوال فرهاد لبیب د ۲۰۰۸ زکال د اګست پر اتلسمې ومنله او لاندینیو پوښتنو ته یې ځواب ورکړ :

سیاه سنګ: میر محمد صدیق فرهنګ په (افغانستان په وروستیو پینځو پیړیو کې/ افغانستان در پنج قرن اخیر کې په ۸۶۷ پاڼه کې لیکلي دي : ف . لبیب د شوبلې د بولندوی امام الدین له خولې د پیښې لړۍ داسې وایي چې نوموړي د پوځ د څلورسوه بستریز روغتون په خونه کې خپلو دوستانو ته ویلې وه ".....

له پورتني پاراګرافه سمه خبره نه راڅرګندیږي چې امام الدین د محمد داؤود او د هغوی د کورنۍ د وژلو څرنګوالی ستاسو تر مخه خپلو دوستانو ته په څه ډول ویلی او یا د هغه له دوستانو څخه کوم یو تاسو ته په څه ډول ویلي دي. آیا کولای شی له همدغه ځایه یې راپیل کړئ؟

لبیب: د دیارلس سوه اووه پنځوسم لمریزکال د غوایي د میاشتې په دیارلسمه د چارشنبې یا پنجشبې په ورځ [د ۱۹۷۸زکال د مې د میاشتې په څلورمې] د یوه کار د ترسره کولو لپاره د پوځ د څلور سوه بستریز روغتون په لور وخوځېدم. د روغتون په دالان کې له خپل یوه دوست سره چې د طب ډاکټر دی مخامخ شوم. هغه له سترې مه سي او روغبړ وروسته د خپلو نورو خبرو په ترڅ کې یې راته وویل: " راځه چې درته دوه " مهم" کسان در وښییم. ښايي ددغو دواړو لېدنه ستا په درد ولګیږي. هغوی همدلته بسترشوي دي .

سیاه سنګ: په هغو شپوورځو کې تا سو چیرې او څه کار کاوه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لبیب: په هوايي ځواکونو کې د " هوايي" مجلې د چاپ پازوال او د تخنیکي اکمالاتو ښوونه او تدریس مې کاوه. د پیلوټې رشته مې په پخواني شوروي اتحاد کې زده کړې ده .

سیاه سنګ: هغه " دوه مهمه کسان" څوک ول؟

لبیب: لومړی یې خان عبدالغفار خان او دویم یې امام الدین وو .

سیاه سنګ: کولای شی له امام الدین سره د کتنې په اړه خپل د سترګو لیدلی حال ووایاست؟

لبیب: امام الدین مې له پخوا وختونو پیژانده. که څه هم هغه له ما دوه دورې مخکې وو خویو وخت مو په یوه کورس کې درس لوست او ټولګیوال وو. کله چې خونې ته ورننوتلم ومې لیدل چې دواړه اوږې او د ښي لاس مټ یې په پلاستر کې را تا شوې وې .

امام الدین د بستر پرمخ اوږد غځېدلی وو. ډیر کسان د هغه پوښتنې ته راتلل. له هغې ډلې څخه څو تنو کسانو د داؤود د وژنې د څرنګوالي په اړه پوښتنې کولې. هغه داسې وویل :

زما زغروه واله شوبله د ولسمشرۍ د ماڼۍ د دروازې مخته د تیارسۍ په حال کې ولاړه وه. د غوايي د مپاشتې د اتمې نېټې په سهار [د ۱۹۷۸زکال د اپریل د ۲۹] د ګارد قطعاتو د سپین بیرغ په پورته کولو خپله تسلیمي اعلان کړه. په همدغې شېبې کې ماته امر وشو چې داؤود ونیسم .

داؤود خان لا مخکې له موږ سره اړیکه ټینګه کړې وه او غوښتې یې ول چې د کودتا له مشرانو سره خبرې وکړي. [د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند] مرکزي کمېټې د هغه غوښتنه منلې وه. هغوی غوښتل قادر او اسلم وطنجار داؤود ته د لېدلو لپاره ورولیږي .

له همدې سره جوخت یو ځل بیا راته امر وشو چې داؤود خان ونیسم. د زغره والې شوبلې له چلوونکو او صاحبمنصبانو څخه مې ولېدل چې څوک ارګ ته د ننوتلو زړه نه ښه کوي. لنډه دا چې ما یو چلوونکی پیژانده او هغه چمتو شو چې زما زغروه واله شوبله ارګ ته دننه بوزي. نور څلورتنه پوځیانه هم را سره هملاري شول .

کله چې ارګ ته ننوتلو، تر دغې شېبې پورې هم د مردکیو د اور خال خال ډزې اورېدل کېدلې. په ارګ کې لومړنې سړې چې له موږ سره ولېدل ګل اقا وو. نوموړي موږ هغې خونې ته بوتللو چې داؤود خان پکې وو .

سیاه سنګ: د " په درو ورستیو لسیزو کې پوځ او سیاست/ اردو و سیاست در سه دهه اخیر" کتاب په ۱۴۲ مه پاڼه کې چې (سترجنرال محمد نبي عظیمي) لیکلی دي هم د ګارد د اپراسیون د آمر ګل آقا نوم اخیستل شوی. آیا دی هماغه " ګل آقا" دي؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېبب: د " گل آغا" اصلي نوم آغا محمد دی. امام الدین په برلاس د هغه نوم " گل آغا" واخیست او ویې ویل: زه پوهېدم چې نوموړی [آغا محمد] زموږ له کسانو څخه دی. کله چې د گل آغا [آغا محمد] په ملتیا له خپلو بدرگه کسانو سره د گلخانې ماڼۍ ته ننوتم ومې لېدل چې داؤود خان له لسو تنو کسانو د خپلې کورنۍ له غړو او ملگرو سره (له ښځمنو پرته) وسله په لاس موږ ته سترگې په لاروالړ دی. له ځان سره مې وویل چې ژوندي پاتې کېدل مې نا شوني دي .

په دغې شېبې کې گل آغا [آغا محمد] داؤود خان ته پوځي سلام وکړ او ویې ویل: د کودتا کسان غواړي له تاسو سره وگوري. داؤود خان د ټولو مخ ته ولاړ وو. ما هم له هغه وروسته پوځي سلام وکړ او په لوړ غږ مې وویل: " د خلق د ډیموکراټیک گوند د مرکزي کمیټې په امر خپله وسله پرځمکه کښېږدئ او تسلیم سی " .

زما له خولې زما وروستنۍ کلمه نه وه راوتلې چې د داؤود له زامنو څخه یو تن په بیړه د شاتینۍ دروازې په لور وخوځېد. څو چې هغه ته گواښنه وکړم چې له خپله ځایه دې ونه خوځیږې، داؤود خان په داسې حال کې چې دا غونډله " جمله" یې ویله : روس او د روس مزدوارنو ته نه تسلیمسږم" زما پر لور یې اور بل کړ. په پای کې درې مردکي یویې زما زړه ته تیرډې او دوه نور یې زما پر مټ او اوږه ولگېدل .

ما د یوه جناحي اور په کولو ټول تر ضربې لاندې ونېول او ورسته له هغه له هوښه ووتم. کله چې سترگې مې خلاصې کړې، په روغتون کې وم .

سیاه سنگ: جناحي اور څه دئ؟

لېبب: د ضربې په ډول پرله پسې او پرته له ځنډه اور چې له یوه گوټه د یوې نیم دایرې په ریوندوالي تر سره کیږي .

سیاه سنگ: هغو خبرو ته په کتنې چې تاسو د امام الدین له خولې اورېدلې کولای شی ووایاست چې نوموړي د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ په وژنې کې څه ونډه لوبولې ده؟

لېبب: امام الدین نه یوازې ماته بلکه په څو څو ځله یې په څوځاینو کې د ډېرو کسانو تر مخې د محمد داؤود او د هغه د کورنې د وژلو پړه هم نیغ په نیغه او هم په غیر مستقیم ډول په ځان پورې تړلې ده. خو که په ورین او ساړه تندي او په بې پرې ډول خپله اند توگه او نظر ووایم گومان کوم امام الدین چې پرون د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژلو پړه او تور یې په غاړه را اخیست نن له دغه په بر لاس جوړ شوي تور او پړې څخه په ټینگه پښېمانه دی .

سیاه سنگ: ستاسو له انده، محمد داؤود او کورنۍ یې د امام الدین په لاس وژل شوې؟ آیا همدا جاج اخیستنه سمه ده؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لبیب: د غوايي د کودتا مخکښو مشرانو ته د داؤود خان وژنه د افغانستان په سياسي تأريخ کې تر ټولوپياوړی بريالی ګام بلل کېده. دغه نه بخښونکې جنايت په بېړه او د سترګو په رپ کې تر سره شو او د چا په وينا د دغسې" د سرو زرو" د بخت پچه د کماندو د بولندوی امام الدين په نامه چې د داؤود خان د برخلېک د ټاکلو لپاره د ولسمشرۍ ماڼۍ ته ننوتلي وو، را وختله .

امام الدين د ټېپي کماندو د بولندوي په ونډه کې چې نابېره د مرګ له لومې ژوندی راوتلی وو او د خپلې ورسپارل شوې خونړۍ دندې په وروستيو شېبو کې يې د دواؤود مرګ په خپلو سترګو ولېد، ګومان کوم نوموړی د يوې له هوښيارۍ ډکې محاسبې په شميرنې دې پايلې ته ورسيد چې: که په خپل ټېر او مټ د ولسمشر د مردکو ښو ته نغوته وکړم او ووايم چې ګڼې ما سردار داؤود په خپلو لاسونو وژلی دی نو څو چې ژوندی يم د ګوند اتل او د دولت د سترګو تور به اوسم .

ټول پوهيږي او ټول په ياد لري چې د کودتا په لومړيو شپو ورځو کې د چا وينا د امام الدين د بخت غوټۍ وغوړېدلې، ځکه هغه پر خپل ځان ددغسې يوه ستر او له خطره ډک تور په منلو په رښتيا وکولای شول هغه دريځ او څوکۍ چې ده په خپلې ککرې کې په پام کې نيولي ول ورسيږي. اوس چې پخوانی " انقلابي" شور ، زوږ او خروښ له خوټېدلو پاتې دی او د بشري حقونو د نقض کوونکو په ځانګړې توګه دهغو کسانو نيونه چې وژنې يې کړې دي او د قانوني ځار خبره راپورته شوې او د نړيوالو پوليسو او د نړيوالو حقونو د بنسټونو له پلوه د هغوی د محاکمې خبره رامنځ ته شوې امام الدين په ډېرې پښېمانۍ وايي: ما داؤود خان او د هغه کورنۍ نه ده وژلې .

زما په اند امام الدين اوس رښتيا وايي : څنګه به شوني وي چې يو څوک دې په اوږو او مټ او هغه هم له نيږدې واټنه ټېپي شي بيا دې کلاشنيکوف ماشينداررا واخلي ، په ځير نښه دې ونيسي او جناحي اور دې تر سره کړي؟

البته يو بل ټکی د پام او سپړلو وړ دی: د امام الدين د وينا پر بنسټ، په لومړيو کې څوک نه حاضرېدل چې له ده سره دې ارګ ته ننوځي. له هغه وروسته د پينځو تنو په ګډون ارګ ته ننوځي، د زغروه والې شوبلې چلوونکې څوک ول، له کوم ځايه راغلل چې دده په لارښوونې ارګ ته ور ننوتل او ان د داؤود خان د څو مپاشتنې لسمي له وژلو څخه يې هم ډه ډه ونه کړه؟

[][]

په راتلونکو ګڼو کې به لاندينې سکالو ولولی :

١ .د فرهاد لبيب د يادښت ليکونو د لړۍ راسپړل

٢ .د نجيب الله داوري څو خبرې

٣.آيا د غوايي د اوومې په کودتا کې شوروي اتحاد لاس درلود؟ (محمد نبي عظيمي)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴ .یش، د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي د میاشتې له اوومې مخکې د محمد داؤود د وژلو لپاره نقشې کښلې وې. د کومو کسانو د پښو او لاسونو د خاپ نښې په دغې نقشې کې لېدل کېږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یولسمه برخه

"څو ماتو کرښو ته ..." بیا کـتـنه

"په افغانستان کې د روس د تیریو په اړه د څوماتو کرښو/ چند سطر شکسته دربارهِ تجاوز روس در افغانستان" د کتاب لیکوال فرهاد لبیب (د لیتو چاپ، نوی ډیلی/ هند ۱۹۸۱زکال) پر خپلوپخوانیو په لاس لیکل شویو یادښتونو د نویو یادښتونو د زیاتونې لارې غوارې له سره کتنه وکړي او نوموړی د خپلو مخکنیو خبرو په لړ کې زیاتوي چې :

دغوايي د کودتا پیلامې

کله چې روسان ډاډه شول چې نور له داؤود خانه په خپله ګټه، نه شي کولای ګټه پورته کړي، او پوه شول چې نوموړی د هغوی د ګټو په وړاندې خنډ ګرځېدلی نو د هغه او د هغه د دولت د را پرځولولپاره لاس په کار کیږي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ټولو لومړی، روسانو د خلق او پرچم ډلو ته چې په چلیزه او تاکتیکي ډول یې په جلا توګه فعالیت درلود د " یو والي" فرمان ورکړ. دغه دستور د دیارلس سوه او شپږ پینځوسم کال د چنګاښ (۱۹۷۷زکال جولای) په مباشت کې پلی شو او په پای کې دولتي ضد خوځوښتونه را و کتېدل .

په لومړي سر کې د کې جي بي د دوه وو کارَنده "فعالو" څارګرو، حفیظ الله امین او اسدالله سروري تر مشرۍ لاندې ، په روس پورې تړلو کسانو غوښتل په پوځي او ملکي څانګو کې د خپلو له ګواښه ډکو او ویروونکو کړو وړو له لارې د داؤود له غوړونو ور تیره کړي چې له راخپلې شوې کړنلارې څخه لاس په سر شي. د بیلګې په توګه کولای شو د پلان د وزیر علي احمد خرُم له وژنې نوم واخلو چې په خپل کاري دفتر کې د جاپان له یوه سوداګریز پلاوي سره د یوه تړون د لاسلیک کولو پر مهال ووژل شو .

د خرم وژونکی مرجان د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند] د پرچم د ډلې غړی وو او نوموړی له نیول کېدلو او منلو وروسته په ټولنیزو رسنیو کې د " اخواني" په نوم پیژندل کیږي .

مرجان له اخوان [المُسلمین] سره د اړیکو نه درلودل د څرخي پله د زندان د دویم بلاک د لومړي پوړ د " کوټه قفلیو" په برخه کې داسې رابربنډ کړل: " له اخوان سره زما له اړیکو پرته ، نور هر هغه څه مو چې د راډیوګانو له لارې اوریدلی او په ورځپاڼو کې مو لوستلي، سم دي ."

غني خان مشرقیوال د کابل د دهمزنګ د زندان بولندوی او د پلټـنو د پلاوي غړي چې د څرخي پله په زندان کې زما (فرهاد لبیب) د خوني ترڅنګ بندي وو، د مرجان د پرچمي توب خبره ومنله. د هغه تر څنګ د دیارلس سوه او اته پینځوسم کال د مرغومي د مباشتې د شپاړلسمې (۱۹۸۰ز د جنوري ٦) نېټې له " عمومي بخښنې" یوه اونۍ مخکې د مرجان ژوندی پاتې کېدل او د ببرک له پلوه له نورو پرچمیانو سره یو ځای د هغه خوشې کېدل په خپله د مرجان د سیاسي اړیکو درلودل په پرېکنده ډول روښانه کوي .

برسیره پرهغې، د زرګونو هڅاندو ، پوهو او هېواد پالو انسانانو وژنه چې نه یې کوم جرم کړی وو او نه ورڅخه ان یوه پاڼه پلټنه شوې وه ، یوازې د پلانۍ او پلانۍ سیاسي اړیکې په پلمې ووژل شول، او له ټولو بد تره د دیارلس سوه او اته پینځوسم کال د غبرګولي د مباشتې پراتمې او یولسمې [۱۹۸۰ د مې دمباشتې ۲۸ او ۳۱] د څرخي پله د زندان په انګړ کې دویم بلاک ته مخامخ د سیاسي بندیانو ډله ییزه وژنه چې یو شمیر یې د خپل ټاکلې بند موده تیره کړې وه لکه ښاغلی " فصیح" د بامیان له یکاولنګ څخه، نوري بیلګې دي .

باید ووایو چې د داؤود د پرځېدنې په لومړیو شپو ورځوکې روسانو د خپلو بومي چوپړمارو تالي څټو له لارې د اکر وکر" حالت" د بې ثباته کولو لپاره د ولس په منځ کې په ترهګرۍ ، سرې تښتونو او ویرې اچونې لاس پورې کړ او په دغه کار کې څه ناڅه بریالي ول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پوځ کې د پام وړ بدلونونه

د غوایي له کودتا [۱۹۷۸زکال اپریل] مخکې د پوځ په لوړو پوړیو کې بدلونونه رامنځته شول. دغه سکالو له یوې خوا د کودتا په ځیر ټاکل شوې تابیا او د طرحې څرګندونه کوي او له بلې خوا د پوځ په زړه کې د روسانو لاس لرلو ته بربنډه نغوته کوي .

د غواي له کودتا [۱۹۷۸ ز کال اپریل] پوره یوه مپاشت مخکې ډګروال عبدالقادر پیلوټ [وروسته د کودتا د رژیم د دفاع وزیر] چې د اوږدې مودې لپاره کورناستی وو، د پوځي مسلخ له آمریت څخه د هوایي او مدافعه هوایي ځواک د رئـیس ارکان په توګه وټاکل شو. له هغه وروسته د بګرام د ګارنیزیون بولندوی ، خدای پاله او د داؤود پـلـوَی ډګروال محمد رحیم نورستانی پیلوټ له کاره ګوښه او پر ځای یې په روسانو پوری تړلی د مشرقي یو ډګروال غلام سخي وټاکل شو .

همدارنګه له کودتا لس ورځې مخکې ، د څلورم زغره وال ځواک بولندوی سرور نورستانی د هغه د ماندینې د درملنې لپاره روسیې ته ولیږل شو. (د ظاهر/ داؤود د دَور د مصوؤنیت ملي رئـیس جنرال اسماعیل خان) ، د دغو کرښو لیکوال (فرهاد لبیب) ته داسې وویل : "له دې چې د روس له څارګرې څانګې سره پر سرور نورستاني د اړیکو د لرلو شک راپارېدلی وو، نو ځکه نوموړی د دولت له پلوه د هغه د ماندینې د درملنې لپاره شوروي اتحاد ته ولیږل شو ".

د پوځي ځواک له لوړ دربځ څخه د سرور نورستاني لیرې کول او د هغه په کالخوایي " کفالت" د پرچمي محمد رفیع ټاکنه هغه هم له کودتا څو ورځې مخکې، او مزار شریف ته د معمولي کارونو د تر سره کولو لپاره د اتمې فرقې د بولندوی جنرال شیر محمد خان لیږل ، په څرګنده د داؤود د رژیم د راپرځولو لپاره له مخکې ټاکل شویو تابیاوو او تیاریو ته نغوته کوي .

البته د کودتا د بریالي کېدلو لپاره د پوځ په اډانه کې نور خوځښتونه په پام کې نېول شوي ول. د بیلګې په توګه، د څرخي پله د تخنیکي خدماتو په څانګه کې د اردو د بیارغـَولو یا ترمیمخانې مشر، یو ګڼ شمیر شوبلې او نقلیه وسایط په دې پلمې تر " رغښت / ترمیم" لاندې ونیولي چې ګنې هغوی بیا رغښت ته اړتیا لري او له کودتا څخه لږ موده مخکې یې ترمیمخانه د جنګي توکو په پیاوړي لښکرکوټ اړولې وه. دغه مرکز په کودتا کې د یوې کارَندې او فعالې قطعې په توګه خپله ونډه ولوبوله .

د غوایي له کودتا مخکې د بګرام په هوایي ډګر کې دوولس تنو روسي پیلوټانو د " الوتنو د ښوونکو په توګه " کار کاوه. داؤود په پام کې درلودل چې هغوی کرار کرار له پوځي قطعو څخه لیرې کړي. خو له کودتا څو ورځې مخکې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دوولس تنه روسي پيلوټان " د نويو ښوونکو" تر نامه لاندې چې د پخوانيو " ښوونکو" پرځای ، ځای پرځای کېدل، له روسيې څخه د بګرام هوايي ډګر ته را ورسېدل. په دې توګه د کودتا په ورځ څلورويشت تنه روسي پيلوټان د چارو د تر سره کولو لپاره چمتو ول .

د هغو ناسمو ګنګوسو برخلاف چې ګنې له تاشکنده روسي الوتکې را والوتلې او کودتا يې بريالۍ کړه، د [۱۹۷۸ د اپريل د ۲۸] د شپې له دوو بجوڅخه ترسهارني سباوون پورې چې کودتاچيان له ماتې سره مخامخ ول، په بګرام کې همدغو ميشتو پيلوټانو ارګ او د قوای مرکز پوځي قطعې بمبارد کړې. په بله وينا، روسي پيلوټانو له افغانستانه دننه د محمد داؤود د حکومت اړونده الوتکې په کار واچولې او خپل تالي څټي يې د واکمنۍ پرګدۍ کښېنول .

د غوايي د کودتا پيل

داؤود خان د مالي ورتيا د ترلاسه کولو او د خپلو تابياوو او نقشو د سرته رسولو لپاره له لويديځو هېوادونو څخه په کتنې بوخت او د ولسي ملي شخصيتونو او د چارو د مشرانو له پلوه ورته تود هرکلی وويل شو. څو اونۍ وروسته د ناپييلو هېوادونو غونډه په کابل کې جوړېدله. دغې سکالو روسان خورا زيات لا لهانده کړل، ځکه که دغه غونډه په کابل کې جوړه شوې وای نو داؤود د ناپييلتوب د غورځنګ د مشر په توګه ټاکل کېده او له منځه وړل يې ناشونې کېدل .

څرنګه چې وويل شول ، روسانو د دولت پر هرې څانګې د خپلو اغيزو سيوري غوړولي ول او د هغوی تالي څټي هم د داؤود په سفرونو کې د اقتصادي سلاکاراو پوځي مرستيال ترنامه لاندې د داؤود بدرګه کېدل .

په دغو سفرونو کې د داؤود اقتصادي مستشار محمد خان جلالر [د خلق او پرچم په حکومت کې د سوداګرۍ وزير]، اود هغه پوځي مرستيال عبدالحق صمدي [د کودتا د رژيم د پټو څارګريزو څانګو مشر] د داؤود بدرګه ول. دغو دواړو د داؤود څرګند او پټ ترونونه او ان د هېوادونو له مشرانو سره د هغه خبرې اترې څارلې .

کله چې داؤود بيرته هېواد ته راستنيږي، په هېواد کې دننه کورني سفرونو پيلوي او خپل سفر له ختيځو ولايتونو څخه راپيلوي. دوه وو پورتـنيو څارګرو د داؤود د سفرونو ټول ګزارشونه په کابل کې د روس سفارت ته رسول .

روسانو چې مخکې له مخکې متې را بډ وهلې وې ،د نوموړو راپورونو له رسيدا وروسته لاس په کار کيږي. د [افغانستان] د خلق له ډيموکراتيک ګوند سره د شوروي د سفارت د اړيکو د ټينګولو مأمور، نور محمد تره کی ، حفيظ الله امين او ببرک کار مل ځانته رابولي او هغوی ته داډ ورکوي چې په ډير لنډ وخت کې به د داؤود د کابينې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای دوی ته ورکړل شي او زياتوي : سر له اوسه دې ژر تر ژره د داؤود پر وړاندې هڅو او مبارزې ته پونده ورکړل شي .

د بلې ورځ په سهار د نوموړي ګوند مرکزي کميټې په وزير اکبر خان مېنې کې په يوه کور کې غونډه جوړوي. په همدې ترڅ کې حفيظ الله امين ته د شوروي د سفارت له پلوه داسې لارښوونه ورکول کيږي :" د غونډې له پايه وروسته دې مير اکبر خيبر له منځه ولاړ شي " (د ګنګوسو له مخې ، مير اکبر خيبر له کودتا او د افغانستان د خلق ډيموکرايتک ګوند لاس ته د ځواک له پريوتلو سره مخالف وو.)

په هغو شپو ورځو کې مير اکبر خيبر د پرچم د ډلې د پوځي برخې او حفيظ الله امين (له ډاکټر کريم زرغون وروسته) د خلق د ډلې د پوځي څانګې مشري کوله .

د کودتا د پلي کولولو لپاره د امين په لاس د خيبر د ټغرورټولول کارنده او بنسټيزه ونډه درلودله . امين ، عارف عالميار او اسدالله سروري ته د خيبـر د ترور امر ورکوي. دغه کار د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د وُري د مباشتې په اته ويشتمې د شپې د نهو بجو په شا او خوا کې تر سره کيږي. په ګوند کې له دغو درو تنو پرته د پيښې په کره څرنګوالي نه پوهيږي .

د راډيو له لارې د فاتحې د اخيستلو د مراسمو خبر خپريږي او په کابل کې د شوروي د سفارت په لارښوونه د فاتحې اخيستونکې ، نور محمد تره کی ، ببرک کارمل او د ګوند نور څو تنه لوړ پوړي ګونديان دي چې نومونه يې په خبرتيا کې اخيستل کيږي او له هغه وروسته د داؤود پر وړاندې ځرګندې مبارزې ته لا اوږه ورکول کيږي .

يوه ورځ وروسته د ګوند غړي او له هر څه بې خبره يوه ټولنيزه بدرګه ډله د مير اکبر خيبر مړی د هغه له کور مکروريانو څخه پر اوږه کوي او شهدای صاحلين ته يې رسوي. خاورو ته د مړي له سپارلو وروسته د ګوند د مشرانو له پلوه د داؤود پر ضد ډېرې تونډې او ترخېويناوې ورکول کيږي او د خيبـر د ترور پړه پر داؤود اچوي. (ولسمشر هر خوځښت په بشپړه توګه څاري او پوهيږي چې يو پيښه رامنځته کېدونکې ده)

د خيبر ماندينه پوهيږي چې خاوند يې د کومو کسانو له پلوه وژل شوې نو ځکه د هيواد عدلي چارواکو ته يو غوښتنلیک ورسپاري او په هغه کې نورمحمد تره کی او ببرک کارمل د مير اکبر خيبر وژونکي ور په ګوته کوي .

د کودتا پر وړاندې د داؤود تياری

داؤود خان د کودتا له پيښېدلو مخکې خبر وو نو له دې امله يې لارښوونه ورکړه چې په پوځي لښکر کوټونو کې دې اړين او بې ساری تياری ونيول شي خو د (د احتياط په ويلو بايد ووايم چې) د لښکرکوټونو بيوړه توب او بې کفايتي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځانګړې توګه د دفاع د وزیر حیدر رسولي بیوره توب او د هغه شکمنو خوځښتونو ، نه یوازې د کودتا لړۍ ته لا اوږه ورکړه بلکه هغه یې د بریا تر پولو ورسوله .

داؤود مخکې د لښکرکوټونو د مشرۍ له ځانګو څخه یو شمیر پوه او رمبک " انظباط لرونکي" بولندیان لیرې کړي ول او د هغو پر ځای یې پر داسې کسانو ډه ډه ولګوله چې فطرتاً بیواکه خلک ول .

د کابل د ګارنیزیون په لښکرکوټونو کې د لمبر یو تیارسئ چمتو والی نیول شوی وو. ان لوېدیځو هېوادونو ته د داؤود د سفرونو په لړ کې پالیال اوهوډمن بولندویان شپه او ورځ د دندو پر سر ولاړ او خپلو کورونو ته نه تلل.د لښکرکوټونو څارګرو څانګو او پوستو هر سرې تر سترګولاندې نیولی وو. په همدې ډول د هر پوځي افسر کور د ښار په هر ګوټ کې د اړوند لښکرکوټ له پلوه په نخښه شوی وو .

()()

په راتلونکو ګڼو کې به تاسو لاندني ټکي ولولئ :

۱ (له جنرال امام الدین سره د کابل ناتـهـ ځانګړې مرکه

۲ (د فرهاد لبیب د یادښتونو لړۍ

۳ (د انجنیر نجیب الله داوري څو خبرې

۴ (آیا د غوایي په کودتا کې شوروي اتحاد لاس درلود؟ (محمد نبي عظیمي)

۵ (ددیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې له اوومې مخکې د محمد داؤود د وژنې لپاره تابیاوي او نقشې نیول شوې وې. ددغې نقشې په خاورو کې د کومو کسانو د لاس او پښو خاپ ښکاري؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسمه برخه

"تیرې توې شوې وینې په اوبو پرې وینځئ "

صبورالله سیاه سـنګ [د اکتوبر شپاړلسم ، 2008 ز]: له تاسو مننډوی یم چې د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مپاشتې د اوومې او اتمې نیټو [۲۷ او ۲۸ د اپریل ۱۹۷۸ز کال] د پیښو د روښانولو لپاره چمتویاست څوپوښتنو ته ځواب وایاست .

جـنرال امـام الـدین: له تاسو مننه. هیله لرم زما خبرې هغسې چې ژمنه مو کړې ده پرته له کمښت او زیادښته درندو لوستونکو ته ورسوئ. زه د هرډول پوښتنې ځواب ته چمتو یم.

سیاه سـنګ: آیا کېدای شي په پیل کې د ځان په اړه لږ څه ووایاست؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امــام الـدین: زما نوم امام الدین دئ ، کورنی نوم نه لرم او د لوګر په ولایت کې زیږېدلی یم. په دیارلس سوه و پینځوسم کال کې [۱۹۷۱ ز] له حربي پوهنتون څخه د مخابرې له څانګې فارغ شوم. د نجیب الله د واکمنۍ په پیل کې جنرال شوم او د هغه د حکومت تر پرځېدلو پورې مې د افغانستان په پوځي ځواک کې پوځي دنده تر سره کوله. پرکال ۱۹۹۸ز له هیواده دباندې ووتلم او له خپلې کورنۍ سره په اروپا کې د یوه سیاسي پناه اخیستونکي په توګه ژوند کوم. اوس په یوه لومړني ښوونځي کې د ماشومانو د ښوونکي په توګه دنده تر سره کوم .

سیاه ســنګ: د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوایي د اومې بدلون په کوم نامه یادوئ : انقلاب ، کودتا ، پاڅون ، پیښه یا څه؟

امــام الـدین: زه هغه ستره تأریخي پیښه " تدافعي پاڅون" بولم ، خو د افغانستان د خلق دیموکراتیک ګوند په پَیر کې هر چیرې د " غوایي د انقلاب" په نامه یاد شوی دئ .

سیاه ســنګ: هغه څه چې تاسو " تدافعي پاڅون" بولـئ ، په څه ډول ، چیرې او کله خبر شوئ؟

امــام الـدین: پر کال دیارلس سوه او اوپینځوسم [۱۹۷۸ز] ما د تورن په رتبې په کابل کې د کوماندو د ۴۵۵ مخابرې قطعې د بلوک د بولندوی په توګه دنده تر سره کوله. د غوایي د میاشتې د اومې ورځې په لومړۍ نیمایۍ [۲۷ اپریل ۱۹۷۸] ، د خپلې دندې په ځای کې زما پام د کابل په ښار کې وسله والې نښتې ته را واوښت. په هماغه مهال ما خبر تر لاسه کړ چې وسله وال ځواک د سردار داؤود د جمهوري حکومت پر وړاندې پاڅون کړئ دئ. په هغه ورځ د پیښې پایله روښانه او څرګنده نه وه. یو شمیرځواکونه د حکومت په پلوۍ او یو شمیر یې د حکومت پرضد دریځونه راخپل کړي ول. په پای کې د پیښې پایله هغې خوا ته وخوځېدله چې د واکمن جمهوري حکومت د پرځېدنې لامل شوه .

سیاه ســنګ: آیا له هغې ورځې مخکې ، تاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی واست؟

امــام الـدین: هو. زه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک غړی وم.

سیاه ســنګ: په کومې ډلې پورې تړلي واست؟ خلق یاپرچم؟

امــام الـدین: زه د افغانستان د خلق په ډیموکراتیک ګوند کې د ډلو ویشنه په خلق او پرچم سمه نه ګڼم.

ســیاه سـنګ: د ګوند د جوړښتیز /له سازماني اړخه په کومه خوا کې واست: په هغه خوا کې که لارښوونه یې نور محمد تره کي ته رسیدله یا هغه خوا چې لار ښوونه یې د ببرک کارمل په غاړه وه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امــام الـدین: که څه هم ما مخکې وویل چې زه د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک گوند د ډله ییزې ویشنې پلوی نه وم خو د خبرې د لا څرگندېدلو لپاره باید ووایم چې زه د خلق په ډلې پورې تړلې وم .

سـیاه سـنگ: آیا دا رښتیا ده چې تاسو له حفیظ الله امین سره ډیرې نیږدې واست؟

امــام الـدین: نه، دا سمه نه ده. ما له حفیظ الله امین سره هېڅ ډول مخکینۍ پیژندگلوي نه درلودله. ددې له لپاره چې زما له خبرې د بلې مانا ښندنه ونه شي باید زیاته کړم چې ما د هغه نوم دداسې یو چا په توگه اوریدلای وو چې د گوند د مشرتابه په ډله کې دئ. خو که له " نیږدې والي " څخه ستاسو موخه له نیږدې پیژندگلوي او یا تشکلاتي اړیکو څخه وي نو دا رښتیا نه ده. یو ځل بیا ټینگار کوم چې ما له حفیظ الله امین سره نیږدې اړیکي نه درلودل.

سـیاه سـنگ: د یوه پوځي افسر او همدا شان د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د یوه غړي په توگه ددیارلس سوه او اوه پینځوسم کال [۲۷ اپریل ۱۹۷۸ز] د غوایي د مباشتې په اوومې تاسو ته گوند څه ډول پیغام په لاس کې درکړ؟

امــام الـدین: څنگه چې ما مخکې وویل ، زه د کوماندو د قطعې د مخابرې یو افسر وم. د مخابرې دنده د بولندوی د اړیکو ټینگول د هغه ترلاس لاندې او له هغه پورته پوړیو سره وي. په هماغه لومړۍ ورځ ، یعنې د غوایي په اوومې [۲۷ اپریل ۱۹۷۸] ماته د گوند له پلوه هېڅ ډول ځانگړی پیغام نه وو راکړل شوی. زه په خپلو ورځنیو چارو بوخت وم او د کوماندو د قطعې د ډلگیو اړیکې مې له اړوند بولندوی یعنی جگړن محمد هاشم سره ټینگې کړې وې.

سـیاه سـنگ: د غوایي په اتمې [۲۸ اپریل ۱۹۷۸ز] ستاسو لوب ونډه له کوم ځایه او څنگه پیل شوه؟

امــام الـدین: د غوایي د مباشتې د اوومې ورځې په لومړۍ نیمایۍ د جگړن محمد هاشم د بولندې پر بنسټ ماته د پاڅون په ضد د کابل په ښار کې دنده راکړل شوه. د هماغې ورځ په پای کې نوموړي جگړن د قطعې د مشرتابه [سوق او اداري] دنده د لومړي ټولي بولندوی [شهنواز تني ته چې په هغو ورځ کې یې د " تني" کورنی نوم نه کاراوه] په داوطلبه توگه وسپارله او ماته یې دنده راکړه چې هغه ته ورشم او د ټولو ټولـیــو اړیکي له هغه سره ټینگ کړم او امرونه ته یې غاړه کښیږدم. د غوایي د میاشتې د اتمې ورځې د سهار په شپږو او اووه بجو د لومړي ټولي بولندوی چې اوس د ټولې قطعې بولندوی گـڼل کېده، ماته داسې امر راکړ :

"له دې چې د مخابرې دنده د اړیکو پر ټینگولو بر سیره د پوځي پیغامونو ورېه او راوړنه هم ده نو له دې امله تاسو دنده لرئ چې د پاڅون د پوځي شورى پیغام ولسمشر ته ورسوئ او ورته ووایاست".

د پیام د متن لنډه بڼه داسې وه : " له دې چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند ته لیږدېدلی دئ نو تاسو د پاڅون د پوځي شورى په امر، ځان وسپارئ ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهنواز تنې ټینګار وکړ: " کله چې ولسمشر ته نیږدې ورځې باید وسله له ځان سره ونه لرئ".

سیاه سنګ: شهنواز تنې دغه امر له چا تر لاسه کړی وو؟

امام الدین: دقیقاً نه پوهیږم. خو دومره پوهیږم چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مشرتابه ډلې نوموړی تیره شپه د راډیو دفتر ته بللی وو.

سیاه سنګ: له دې څرګندیږي چې تاسو د هغې لارښوونې پربنسټ چې له شهنواز تنې مو تر لاسه کړې وه ، محمد داؤود ته ورغللئ؟

امام الدین: هو. زه باید د هغې لارښوونې پر بنسټ چې د قوماندانۍ له مقام یا په بله وینا له خپل آمر څخه مې تر لاسه کړې وه باید ارګ ته ننوتی وای او د پاڅون د پوځي شورۍ پیغام مې سردار داؤود ته ویلای وای. ماته همداسې امر شوی وو.

سیاه سنګ: کله، په څه ډول او له چاسره محمد داؤود ته ورغللئ؟

امام الدین: د غوايي د مباشتې د سهار شپږ او اووه بجې [۲۸ اپریل ۱۹۷۸ز] وې ؛ له درې تنو سر تیرو سره هغه ځای ته ولاړم چې داؤود خان پکې وو. له ما سره وسله نه وه.

سیاه سنګ: کولای شئ ددغو دریو تنو سرتیرو نومونه واخلئ؟

امام الدین: له دې چې له هغې پیښې څخه له دیرشو کالو زیاته موده تیریږي ، د ویل شویو سرتیرو نومونه مې په یاد نه دي .

سیاه سنګ: هغه کسان چې تاسو وایاست چې له تاسو سره یوځای محمد داؤود ته ورغلل، افغانان ول؟

امام الدین: هو. دغه درې تنه سرتیري چې له ما سره یو ځای ولاړل، افغانانو ول.

سیاه سنګ: ... او هم یې وسله درلودله؟

امام الدین: هو. هغوی وسله درلودله.

سیاه سنګ: آیا دغه خبرې چې نور یې ستاسو له خولې کوي رښتیا دي : " زما زغره واله د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ختیځې دروازې مخې ته د تیار سئ په حالت کې ځای پرځای دریدلې وه. د غوايي د مباشتې د اتمې نیټې [۲۸ اپریل ۱۹۷۸ز] په سهار د ګارد قطعاتو د سپینو بیرغونو په پورته کولو خپله سلامي کېدنه (تسلیمي) اعلان کړه. په همدغه وخت کې ماته امر راکړل شو چې داؤود خان ونیسم. له هغه مخکې داؤود له موږ سره اړیکه نیولې وه او د کودتا له مشرانو سره یې د خبرو اترو غوښتنه کړې وه. د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک] ګوند مرکزي کمیټې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه غوښتنه منلې وه. هغوی پریکړه کړې وه چې قادر او اسلم وطنجار داؤود ته د لیدنې لپاره ولیږي. په همدې وخت کې یوځل بیا ما ته امر وشو چې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته ننوځم او داؤود ونیسم. و مې لیدل چې د زغره والې هیڅ چلوونکی او افسر دې ته چمتو نه دئ چې ارګ ته را سره ننوځي. لنډه دا چې ما یو چلوونکي پیژانده اوهغه چمتو شو چې زما زغره واله د ارګ په لور وچلوي. څلورتنه نور پوځیان له ما سره یوځای شول ".

امــام الــدین: دا زماخبرې نه دي. هر چا چې د هر لامل له امله لیکلي وي یوازې د خیالي خبرو د په زړه پورې کولولپاره یې کړي دي او په بر لاس یې خلکو ته درواغ ویلي دي. لومړی زه د مخابرې افسر وم، ما زغره واله نه درلودله او نه په زغره والې کې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته تللی یم ، چلوونکې خو لاپریږده چې ما به له پخوا پیژانده او ګڼې هغه به ارګ ته دننه بیولی وم. دریم دا چې ګڼې له ماسره څلور تنه پوځیان ول، دا له اره رښتیا نه ده. ماته امر شوی وو چې د پاځون د پوځي شورى پیغام داؤود ته ووایم. هلته نه د قادر او نه د اسلم وطنجار پښه ګډه وه. دا هسې باد راوړې او منځتشې خبرې دي .

سـیاه سـنګ: د هغو بدرګه کسانو د ډلې په منځ یا د هغوی ترخوا چې تاسو یې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته بدرګه کولئ ، روسي سرتیري، افسران، پوځي کارکوونکي یا غیر پوځي روسان هم ول؟

امــام الـدین: نه. په هماغه ورځ هیڅ روسي تبعه له موږ سره نه وو.

سـیاه سـنګ: په څو ځایونو کې داسې لیکل شوي دي : تاسو د ګارد د آپراسیون آمر ډګرمن ګل آقا هغې خونې ته بوتلئ چې داؤود خان پکې وو، آیا دا سمه ده؟

امــام الـدین: نه ، دغه ادعا سمه نه ده. په هغه ورځ د ګل آقا په نامه له موږ سره څوک نه ول.

سـیاه سـنګ: که وویل شي چې د ګل آقا رښتونی نوم " آقا محمد" دئ ، تاسو به څه وواياست؟

امــام الـدین : ما د آقا محمد په نامه په ګارد کې څوک نه پیژندل. او په دغه نامه له موږ سره څوک نه ول.

سـیاه سـنګ: که داسې وویل شي چې ارګ ته ستاسو له ننوتلو مخکې ګل آقا یا آقا محمد په ارګ کې وو او وروسته له دې چې تاسو ورسیدلی ، نوموړي محمد داؤود ته د پوځي سلام په کولو ویلي وي چې : کودتاچیان غواړي له تاسو سره ووینې. آیا دا رښتیا ده؟

امــام الـدین: نه. دا ادعا هم نه شي کیدلای رښتیا وي. په هغه ورځ له اره د ګل آقا یا آقا محمد په نامه څوک نه ول. تر هغه ځایه چې زما په یاد دي ، چا سردار داؤود ته ونه ویل چې د کودتا کسان غواړي له تاسو سره وګوري .

سـیاه سـنګ: کله چې تاسو محمد داؤود ولید، باید د غوایي د مباشتې د اتمې نېټې [۲۸ اپریل ۱۹۷۸ز] د سهارد ۶:۴۵ او ۷:۰۰ شېبې وي. آیا دغه انګیرنه سمه ده؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امـام الـدین: دقیقاً نه شم کولای ووایم، خو ګومان کوم د سهار شپږ ، اووه بجې وې .

سـیاه سـنګ: آیا د محمد داؤود د نیولو لپاره تاسو په تش لاس تللي واست؟

امـام الـدین: زما دنده سردار داؤود ته د پاځون د پوځي شورى د پیغام لیږل او هغې شورى ته د تسلیمیدلوخبر ورکول ول، د هغه د نیولو امر ماته نه وو راکړل شواى .

سـیاه سـنګ: که محمد داؤود ستا خبره منلاى واى ، تاسو څه کول؟

امـام الـدین: که داسې شوې واى، زما دنده پاى ته رسیدله. د هغه د تسلیمۍ خبر مې د سترګو په رپ کې خپل بولندوى ته رساوه. د پوځي شورى لوړ پوړو کسانو د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ په تړاو یې پریکړه کوله .

سـیاه سـنګ: آیا مخکې له دغې پیښې ، تاسو محمد داؤود لیدلى وو؟

امـام الـدین: هو. سردار محمد داؤود مې په پوځي پریډونو کې لیدلى وو. بر سیره پر هغې، تلویزیون او ځینو سینمایي فلمونو د هغه سفرونه هم ښوول او هم د هغه له څیرې سره بلد وم .

سـیاه سـنګ: ستاسو له انده ، سردار محمد داؤود څه ډول شخصیت وو؟

امـام الـدین: سردار محمد داؤود د شاهي کورنۍ یو لوړ پوړى جنرال وو چې په لوړو پوځي او سیاسي پوړیو کې یې دنده ترسره کړې وه. هغه په خپل وخت کې یو مخور سر لښکر وو. ما له پوځیانو اوریدلي دي چې داؤود خان یو زړور، ټینګ هوډى، پریکنده او د دسپلین لرونکى یو شخصیت وو. د هغه په چال چلند کې دسپلین او پریکندوالى تر هر څه ځرګند ول. ویل کیدل چې له خپلو همکارانو او تر لاس لاندې کسانو څخه یې کلکې غوښتنې درلودلې. دا مې هم اوریدلي ول چې د امرونو او د دندو په تر سره کولو کې یې پرغزلتیا (عصبانیت) او شاهي ښاځمنتیا (غرور) پرته وه او پرغزلتیا د هغه د سیاسي او پوځي ژوند یوه ځرګنده بیلګه جوړوله چې د ژوند په وروستیو شپېو کې ور څخه ځرګنده شوله. زما په اند د چال چلند یو شمیر بیلګو له پریکندتوب ، زړوروالي او دسپلین د سردار محمد داؤود پر پوځي کرکتر ناوړه اغیزې شیندلې وې .

سـیاه سـنګ: تاسو په خپل اند، ځان په کومه هینداره کې وینـئ؟

امـام الـدین: نه پوهیږم د ځان په ستاینه کې څه ووایم. زه یوعادي او نورماله انسان یم او پوځي افسر وم، خپله دنده او کاري ورهنه راباندې ګرانه وه له خپلې دندې او کارې ورهنې سره مې مینه درلودله. خپله دنده مې تل په سپیڅلتیا او رښتونګلوۍ تر سره کوله او تل مې هېله درلودله چې له ځان سره د خپلو مشرانو او د ترلاس لاندې کسانو خوښمني او ډاډیینه او د خپلو همليکوکسانو زړه په لاس کې ولرم. زما د دندې د تر سره کولو د کلونو په اوږدو کې زما د بریالیتوب راز همدا وو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سـنګ: یو شمیر تأریخ لیکونکي ، ګزارش ورکوونکي ، پیبنلېک لیکونکي او یادښت لیکونکي د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ وژنه ستاسو کار بولي. مخکې له دې چې دهمدغې خبرې د اړوندو ټکیو سپړنې ته راشـئ ، تاسو خپل ځان له همدغه اړخه د هینداري په کوم ګوټ کې وینـئ؟

امـام الـدین: د یادښت لیکونکو دغه تورونه رښتیا نه دي. ما د یوه پوځي خبر رسوونکي په توګه یوازې خپله دنده تر سره کړې ده او د پوځي شورى پیغام مې ولسمشر ته ورساوه او هغه ته مې ووایه. زما په اند د دندې ترسره کول کومه ګناه نه ده. زه له وجداني اړخه ډېر آرام یم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلسمه برخه

"تیرې توې شوې وینې په اوبو پرې وینځئ"

سیاه سـنګ: کله چې له سردار محمد داؤود سره مخامخ شوئ ، څه مو وکړل او څه مو وویل؟

امـام الـدین: همدا چې له سردار محمد داؤود سره مخامخ شوم ، لومړی مې په ډېر درنښت پوځي دودیزسلام وکړ. وروسته مې وویل چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلی دئ او تاسو باید د پاځون د پوځي شورى د پریکړې پربنسټ تسلیم شئ.

سیاه سـنګ: محمد داؤود ستاسو د پیغام له اوریدلو وروسته څه وویل؟

امـام الـدین: داؤود خان د پوځي شورى د لیږل شوي پیغام له اوریدلو وروسته چې ما رسولی وو او ورته مې وواېه ، د یوې کلمې په اندازه بل څه ونه ویل.

سیاه سـنګ: آیاکیدای شي داسې وانګیرو چې محمد داؤود څه ویلي وي خو تاسو نه وي اوریدلي؟

امـام الـدین: نه. سردار محمد داؤود یو ټکی هم په ژبه را نه ووړ. هغه څه ونه ویل، او که ویلي یې وای ما به حتماً اوریدلي وای او هغه به مې په ډیرامانت نن ویلي وای.

سیاه سـنګ: محمد داؤود مو چیرى ولید؟ له هغه څخه د څو مترو په واټن لیرې واست؟

امـام الـدین: ما سردار داؤود د ګلخانې د لومړي پوړ په دا لان کې ولید. د نومړي دالان پسور او اوږدوالی ښایي شپږ په اتو مترو کې وي. په دې توګه ویلای شم چې زما او د داؤود خان ترمنځ واټن ښایي په شوني توګه شپږ متره وو.

سیاه سـنګ: د ګلخانې د ماڼۍ دروازه مو څنګه خلاصه کړه؟

امـام الـدین: د ګلخانې د ماڼۍ دروازه نه وه تاله شوې، هغه خلاصه وه.

ســیاه سنګ: د " افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان درقرن بیستم : ۱۹۶۹ � ۱۹۰۰" (د بي بي سي د خپرونو په ټولګه کې ، ظاهر طنین، ۲۰۰۵) د سردار محمد داؤود د وراره ، محمد عزیز نعیم له خولې په ۲۲۴ او ۲۲۶ پاڼو کې داسې راغلي دي:

"مور مې د [دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوايي د مباشتې د اتمې / ۲۸ اپریل ۱۹۷۸] سهارنۍ پیښې په خپلو سترګو ولیدلې. دهغې پیښې لنډیز داسې دئ : په وروستیو شپبو کې [د کوماندو] یو افسرنوځي او سردار

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد داؤود ته وايي : بايد تسليم شئ. محمد داؤود خان پوښتي : تاسو ته دغه امر چا درکړی دئ؟ هغه په ځواب کې وايي : د قادر له پلوه. محمد داؤود خان وايي : زه پرته له خدايه بل چا ته نه تسليميږم او د ژوند تر وروستۍ ګولۍ پورې جګړې ته چمتو يم ".

آيا محمد داؤود تاسو ته داسې نه ول ويلي؟

امـام الـدين: نه. د پوځي شورى له پلوه د ليږل شوي پيغام له اوريدلو وروسته چې ما هغه راوړی وو او ومې وايه ، سردار محمد يوه کلمه هم ونه ويله. دغه پوښتنې او ځوابونه چې پورته راوړل شوي ، له بيخ او بنسټه رښتيا نه دي .

سياه سـنګ: دغو لانديني ۷ يادښتونو ته پام وکړئ:

۱ .۹۷ پاڼه : " د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند پاڅيدا او ډوبيدا / ظهـور و زوال حـزب دمـوکـراتيک خـلـق افـغـانسـتان د اکاډيميسن دستګير پنجشيري ليکنه:

"کله چې امام الدين دغه د لوګر د زيارګالو وګړو بچي او د کوماندو د يوه ټولي بولندوی د انقلاب فرمان سردار داؤود او د رژيم لوړ پوړو کسانو ته اعلان او هغوی ته يې د ګوند امر ورساوه چې " تاسو د مرکزي کميټې د فرمان پربنسټ محکوم ياست او ځان تسليم کړئ " ، سردار محمد داؤود نه يوازې دا چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند او د تأريخ فرمان ته تسليم نه شو ، بلکه په اشرافي بوږنوړي تاوتريخوالي يې قدير نورستاني او خپل زوی ته امر وکړ چې د امام الدين او نورو سرتيرو او هم د خپلې کورنۍ پربې ګناهو ښځمنو او ماشومانو ډزې وکړي او خپلې وروستې ګولۍ ور تشې کړي. هغوی پرته له ځنډه د سردار محمد داؤود وروستنی فرمان تر سره کړ او د امام الدين او د کوماندو د سرتيرو پر مخ يې د اور خوله پرانيستله".

۲ " - پر افغانستان د روس د تيري په اړه څو ماتې کرښې / چند سـطـر شـکـسـتـه در باره تجــاوز روس در افــغـانســـتان" [چاپ ليتو ، نوی ډيلی / هند ، ۱۹۸۱ز] د فرهاد لبيب

ليکنه پاڼې: ٦٩ - ۷۰:

"ما [امام الدين] په لوړ غږ وويل : د [افغانستان] د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې د امر پربنسټ خپله وسله پر ځمکه کښيږدئ او تسليم شئ. داؤود په ځواب کې وويل : کمونيستانو او د هغو چوپړيانو ته نه تسليميږم".

۳ " -افغانستان په ورستيو پينځو پيړيو کې / افغانســتان در پنج قــرن اخير" ، د مير محمد صديق فرهنګ ليکنه . لومړی چاپ ، د عرفان له خپرونو څخه ، تهران / ايران ، د ديارلس سوه او څلور اويايم لمريز کال د غبرګولي مياشت [اپريل ۱۹۹۵ز]د کتاب ۸٦۸ پاڼه:

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"د هغې مرکې پرېنسټ چې د تره کي د رژیم له لومړني دفاع وزیر عبدالقادر سره شوې او مځکې مو ورڅخه یادونه وکړه نوموړی په دې تړاو داسې وايي : " د لوډ سپیکر له لارې مو له هغه (محمد داؤود) څخه د هغه د تسلیمۍ غوښتنه وکړه. په پای کې یې وویل چې په دې آړ (شرط) تسلیمېږم چې قادر او وطنجار په خپله د خبرو لپاره ماته راشي. زه او وطنجار د ماڼۍ پر لور وخوځېدلو ، خو ملګرو زموږ مخه ونیوله او دوه تنو نورو ته یې دنده وسپارله چې داؤود ته ورشي" .

۴ " � د افغانستان په ورستیو دریو لسیزو کې پوځ او سیاست / اردو و سیاست در سه دهه اخیر افغانستان " د ستر جنرال محمد نبي عظیمي لیکنه : پاڼې : ۱۴۱ او ۱۴۲:

"د سردار محمد د نیولو امر د کوماندو د قطعې افسر لومړي بریدمن امام الدین ته ور کول کیږي. امام الدین د ګارد د اپراسیون له آمر ګل آقا سره یو ځای داؤود خان ته ورځي او هغه ته وايي : " د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې د امر پرېنسټ خپله وسله پر ځمکه کښېږدئ او تسلیم شئ." داؤود ځواب ورکوي : " کمونیستانو ته نه تسلیمېږم":

۵ " � له ستره امیره تر ستره لاربښوده / از امیر کبیر تا رهبر کبیر" د عبدالحق مجددي او ډاکټر فضل الله مجددي لیکنه ، د کابل چاپ ، د میوند خپرندویه ټولنه ، کابل / افغانستان ، ۱۹۹۹ ، د کتاب پاڼه ۵۹٦:

"امام الدین د کوماند په قطعې کې د لومړي بریدمن په رتبې په پوځ کې یو ټیټ پوړی افسروو چې وروسته د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د واکمنۍ په وخت کې د پوځ ګڼ شمیرلوړو رتبو ان د ډګر جنرالۍ رتبې ته لوړ شو.

جنرال امام الدین چې د خلق د ډیموکراتیک ګوند له نړیدا وروسته د جنرال عبدالرشید دوستم په ځواکونو کې په مزار شریف کې د پوځي ښوونې او روزنې د رئیس په توګه یې دنده تر سره کوله پرمحمد داؤود د برید او د هغه د وژنې په اړه داسې وايي:

"حفیظ الله امین چې د کودتا د بولندې پازوالې یې په غاړه درلودله ، د بولندې په مرکز د راډیو افغانستان په ودانۍ کې وو او د هوايي بمباران او د شوبلو د پیاوړي اورر له شته والي او هم په ریشخورو کې د یو څه مقاومت له شتون سره سره ، د داؤود خان د مقاومت او د ارګ د نه تسلیمیدلو په اړه په ټینګې اندیښنې کې ډوب وو. [نوموړي] اکر وکر ته د ژورې کتنې او د وضعیت د محکمې (څیړلو) لپاره د شپې په نهو بجو د راډیو افغانستان په ودانۍ کې د کودتا د لویو پوځي قطعو د بولندویانو او مشرانو په ګډون یوه بیړنۍ غونډه جوړه کړه او ویې ویل : په ارګ او ریشخورو کې مقاومت دوام لري. که دغه مقاومت ژر پای ته ونه رسیږي ، ښايي یو شمیر قطعات چې لا تر اوسه د پیښې څارونکی او کتونکي دي او تر اوسه بې پرې پاتې دي د داؤود خان په ګټه راپورته او را وبه خوځیږي. او یا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم د داؤود مرستي لپاره به له نورو ولايتونو څخه نور قطعات را ورسيږي. له دې امله په لومړي ګام کې دې ، د ارګ پر شخړې د پای ټکی کښيښودل شي.

په کودتا کې ښکېلو لوړ پوړو افسرانو وړانديز وکړ چې دغې موخې ته د رسيدلو لپاره د هوايي بمبارد او د شوبلو د پياوړي اور تر څنګ اړينه ده چې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته د ننوتلو لپاره، پليو سرتيرو دې ته لاره پرانيستل شي او د ارګ مقاومت به له منځه يووړل شي. له هغه وروسته حفيظ الله امين وويل : کومه قطعه چمتو ده چې په داوطلبه توګه د پلي بريد دنده په غاړه واخلي.

زه [امام الدين] چې په توده وينه کې يو لوګری ځوان ووم په ښنو ودريدم او ومې ويل چې زه چمتو يم پلی بريد تر سره کړم. موږ د داؤود خان خونې ته ننوتلو. په خونه کې داؤود خان ، وررور يې نعيم خان ، يو يا دوه تنه وزيران ، د داؤود خان يوه لور او څو تنه نور ول. همدا چې د داؤود خونې ته ننوتم د پوځي درنښت او دوديز سلام مې تر سره کړه.

داؤود خان چې په لاس کې يې تومانچه درلودله ، وويل: څه خبره ده؟ و مې ويل: صاحب! خبره له خبرې تيره ده، تسليم سئ. داؤود خان په بوږنوړې ژبه وويل : چاته تسليم شم؟ ما ورته وويل : انقلابي شورى او وسله وال ځواک ته تسليم شـئ چې وسله وال ځواک ټول قطعات تصفيه کړي او يوازې تاسو ياست چې مقاومت کوئ. داؤود خان وويل: هيڅکله به تسليم نه شم".

٦ " � په افغانستان کې د شلمې پيړۍ د وروستۍ نيمايي پيښې " د محمد کبير نذير سراج ليکنه (لومړی چاپ ، فرانکفورت ، ۱۹۹۷) د کتاب ۱۱۳ او ۱۱۴ پاڼې:

"زغره والې د ګلخانې د ماڼۍ پوړيو ته نيږدې شوې او له هغو يو تن تورن او درې تنه بريدګي را ووتل او د ګلخانې پر ماڼۍ يې بريد ور ووړ. [هغوی] په هک پک والي وليدل چې داؤود خان لا تر اوسه ژوندی او په دوه وو پښو ولاړ دئ ، خو ټپيان د ځمکې پرمخ پراته ول.

تورن امام الدين پر محمد داؤود خان چيغه کړه : " مقاومت ګټه نه لري. تسليم شـئ." سردار محمد داؤود خان په ځواب کې وويل :" خپل سر مشر راوليږه چې له ما سره خبرې وکړي." تورن بيا وويل : موږ ټول سر مشران يو. هرڅه چې لرئ له موږ سره يې وواياست".

۷ " - هغه راز چې فايق بربنډ نه کړ/ رازي که فايق افشاء نکرد" [ليکوال : خان آقا سعيد ، د عصر خپرندويه ټولنه، پيښاور / پاکستان ، منی ۲۰۰۰] : د کتاب پاڼې : ۱٦۲ او ۱٦۳:

"د غوايي د اوومې نيټې په شپه موږته له بالاحصاره ، له داؤود خان سره د جګړې او د ارګ د نيولو لپاره دنده راکړل شوه. کله چې ارګ ته ورسيدلو ، د الوتکو د غړونو پرله پسې ګرزهار او د هغوی يو په بل پسې بمبارۍ او د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوبلو نه دريدونکي ډزي هر لورته خوَرې وَرې وې او اخ او ډب په ټينګه روان وو. نيمه شپه وه چې بريا زموږ په خوا شوه او موږ د ارګ پر انګړ ور ننوتلو.

په هغه وخت کې د قطعې بولندوی زما ټولي ته د داؤود خان د نيولو دنده وسپارله. زه او زما سرتيري د ګلخانې د ماڼۍ پر لور وړاندې ولاړو او د ماڼۍ ټولي کړکۍ مو د ماشينګنو او وسلو تر اور لاندې ونيولې او پر ودانۍ ور ننوتلو.

چوپه چوپتيا خپره وه. خپلو بدرګه کسانو ته مې وويل چې مورچل ونيسي او همداسې ډزې کوئ. ما له ځان سره لود سپيکر راوړی وو او د هغه له لارې مې خپلو کسانو ته دنده ورکوله.

په کوټه کې مې د هماغه لوډ سپيکر له لارې خبرې وکړې او ومې ويل سردار داؤوده ! تاسو د پوځي شورى په امر خپل ځان راتسليم کړئ. په همدغه وخت کې د يوې فيلپايې له شا يې په خپل ويرونکي غږ وويل : " زما په قاموس کې تسليمي نشته. پرته له خدايه بل چا ته نه تسليميږم".

کله چې تاسو واياست چې " محمد داؤود د پوځي شورى د ليږل شوي پيغام له اوريدلو وروسته ديوې کلمې په اندازه څه ونه ويل " ، ستاسو له انده له پورتنيو ٧ يادښتونو څخه يو يې هم ربښتيا نه دئ . آيا همداسې ده؟

امـام الـدين: زه يو ځل بيا هماغه ويل شوی ځواب په ټينګار تکراروم چې سردار محمد داؤود د پوځي شورى د پيغام له اوريدلو وروسته يو ټکی هم نه دئ ويلی.

لومړی - که تاسو پورتنيو ليکنو ته په ځير پام وکړئ ، په رڼو درته ښکاري چې څومره له يو بل څخه توپير لري او ان اړوپيچ (ضد ونقيض) دي. ددغو ليکنو ګڼ شمير هغو هنري داستانونو ته ورته والی لري چې نه رښتوني ګزارش ته ورته دي او نه يوه تأريخي واقعيت ته.

دويم- کوم روغ رمټ عقل به دا ومني په يوې کوټه کې چې پينځه يا شپږ متره واټن ولري ما به ګڼې له لودسپيکره کار اخيستای وي؟ او يا دا چې د بولندويانو په غونډه کې د حفيظ الله امين مخې ته دې اوسم او د ولسمشر پر ماڼۍ بريد وکړم؟ حال دا چې ما په غونډه کې ګډون نه درلود. د ليکونکي د ليکنې پربنسټ په هغې غونډه کې بايد د قطعو انقلابي بولندويانو ګډون درلودای نه د مخابرې يوه عادي افسر.

دريـَم - که زه له ګل اقا سره يو ځای وای ، نوموړی له يوې خوا د لوړ سياسي او پوځي دريځ ښبتن وو او له بلې خوا زما استاد وو د هغه په شتون کې ما نه شوای کولای د پوځي شورى پيغام ووايم ځکه پيغام بايد د هغه له پلوه ويل شوای وای.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم - زه له حقيقته سترګي نه پټوم. سره له دي چي داؤود خان په عملي ډول څرګنده کړه چي نه تسليميږي خو کاشکي هغه يوه کلمه هم ويلي وای چي هغه مي لوړ پوړو چارواکو ته رسولي وای او هغه به مې نن په ټولي ګروهني ، امانت او وجدان د تأريخ پر پاڼو ليکلي وای.

سياه سنګ: ستاسو د وينا پربنسټ چي د غوايي د مياشتي د اوومي او اتمي د سهار شپږ او اوو بجي وي ، له داؤود خان سره ستاسو وروستنی کتنه د څومره وخت لپاره وه؟

امام الدين: له داؤود خان سره زما وروستی کتنه ښايي لږ تر لږه يوه يا دوي دقيقي وه. په ډاډ ويلای شم چي له دوه وو دقيقو قطعاً ډيره نه وه .

سياه سنګ: په هغو دوه وو دقيقو کي څه پيښ شول؟

امام الدين: کله چي د ګلخاني مانۍ ته ننوتلو ، ومي ليدل چي داؤود خان له څو تنو وسله والو سره وسله په لاس ولاړ دئ. د کوټي تر ستني لاندي يو شمير نوري وسلي هم ليدل کېدلي. ما د پوځي درنښت او دوديزسلام له کولو وروسته د پوځي شوری پيغام ووايه. کله چي داؤود خان پيغام واوريد ډير سخت په قهر شو خپله وسله يې چي يوه تومانچه وه را پورته کړه او غوښتل يې موږ پر لور ډزي وکړي. په همدغي شېبي کي يوې ځواني نجلي د هغه لاس ونيو چي د مخه يې ونيسي خو ډز وشو. د هغي نجلۍ لاس ټپي شو او نجلۍ پر ځمکه پريوتله. په همدي ترڅ کي د داؤود خان پاتي بدرګه وسله والو زموږ په لور ډزي وکړي چي دوه ګولۍ زما د ښۍ اوږي پر مفصل ومښتلي او لاس مي له واکه ووت. له هغه وروسته دوی د يوه سرتيري پر لور چي ما سره يو ځای د ګلخاني مانۍ ته ننوتلای وو ډزي وکړي. زما له لاسه وينو داري وهلي او ډير کلک درد يې کاوه د بې هوښي په حالت کي مې هلي ځلي کولي چي ځان د مرګ له لومو و ژغورم او په بيړه له دروازي ووتم.

سياه سنګ: آيا مخکي له دي چي له دروازي ووځئ ، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ پر خوا مو ډزي وکړي؟

امام الدين: څنګه چي ما مخکي وويل ، بيا هم په صداقت وايم چي زه ارګ ته په تش لاس تللای وم. يو بې وسلي سړی چي ټينګ ټپي شوی هم وي او ښی لاس يې له کاره لويدلی وي، څنګه کولای شي چي د چا پر خوا ډزي وکړي؟ ما نه وسله درلودله او نه مي د چا پر خوا ډزي کړي دي.

سياه سنګ: آيا له ټپي کيدلو وروسته وسله والو سرتيرو ته مو امر ورکړ چي د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ پر خوا ډزي وکړي؟

امام الدين: نه . زما دنده د پوځي شوری د پيغام وړل او رسول ول نه د چا د وژلو فرمان. نه يوازي دا چي ما داسي امر نه دئ ورکړئ بلکه د هغه واک مي هم نه درلود. زه په هغه شېبه کي يوازي د ځان په سوچ کي وم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سـنگ: هغه نجلۍ چې تاسو وایاست چې خپل لاس یې وغځاوه او ګنې نه یې غوښتل چې محمد داؤود دې خپله تومانچه و کارَوي، څوک او څو کلنه وه؟

امـام الـدین: ما هغه نه پیژندله. ښایي د داؤود خان لور یا لمسۍ وه او ګومان کوم اتلس کلنه وه .

سیاه سـنګ: محمد داؤود او کورنۍ یې څنګه و وژل شول؟

امـام الـدین: یو ځل بیا خپلې ویل شوې خبرې تکراروم : زه د لنډې مودې لپاره د داؤود خان مخې ته وم او هغه هم د پیغام له ویلو سره سم ټینګ ټپي او بیا بې هوښه شوم. په هغې شېبه کې ما د پریکړې وسه نه درلودله او په دې سوچ کې لویدلی وم چې څنګه ځان د مرګ له لومو وژغورم. له دې امله د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې د جزئـیاتو په اړه دقیقاً نه پوهیږم. زما او زما د یوه سرتیري له ټپي کیدلو او د داؤود خان د وسله وال اقدام له پورته کولو ، وروسته ښایي دوه اړخیزې ډزې شوې وي.

سیاه سـنګ: آیا محمد داؤود د ګولیو د باران په هماغه لړۍ کې ووژل شو؟

امـام الـدین: په دې اړه ډیر نه پوهیږم. ما د ټپ له امله ډیر درد درلود او وینې مې بهیدلې ، د شوک په حالت کې د مرګ له لومو د ځان د ژغورنې په لټه کې وم. په هغه شېبه کې زه یوازې او یوازې د ځان په غم کې وم او نه مې شوای کولای د بل لوري د حالت په اړه فکر وکړم.

سیاه سـنګ: په بله وینا، تاسو وایاست چې تاسو د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ وژنه مو نه ده لیدلې. آیا همدا انګیرنه رښتیا ده؟

امـام الـدین: هو. چورلټ سمه ده. ما د داؤود خان او د هغه د کورنۍ وژنه په سترګو نه ده لیدلې.

سیاه سـنګ: تاسو وویل چې د ګلخانې د ماڼۍ له دروازې ووتلی ، له هغه وروسته څه پیښ شول؟

امـام الـدین: کله چې د ګلخانې د ماڼۍ له دروازې ووتلم ، شا ته مې وکتل، ومې لیدل چې زما بدرګه سرتیري له ما سره نسته او هماغلته پاتې شوي دي. د ګلخانې له ماڼۍ د باندې د کوماندو دقطعې نور پرسونل چې د پیښو پایلو ته یې سترګې څارلې ، زه یې په ټپي او په وینو ککړ ولیدلم. ښایي ددغې پیښې کتنې د کوماندو د قطعې د پرسونل د ډله ییز برید د پارونې لپاره لاره پرانیستې وي چې د دواړو خواوو د ټپي کیدلو او په شهادت رسیدلو لامل شو. د ګارد په ختیځې دروازې کې د څلورمې زغره والې لیوا د کنډک بولندوی جګړن فتح محمد (چې اوس په اروپا کې ژوند کوي) زه یې د جیپ د موټر په مرسته د ګارد له انګړه دباندې وایستلم.

سیاه سـنګ: آیا د ګلخانې له ماڼۍ د باندې د کوماندو د قطعې د پرسونل شمیره مو په یاد ده؟

امـام الـدین: ګومان کوم د هغوی شمیر له دوه سوو تنو څخه زیات وو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنګ: له جګړن فتح محمد سره چیری ولاړئ؟

امــام الـدین: مخکې له دې چې د پوځ د څلور سوه بستریز روغتون پر لور ولاړ شو، د راډیو افغانستان ودانۍ ته ولاړو او هلته......

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

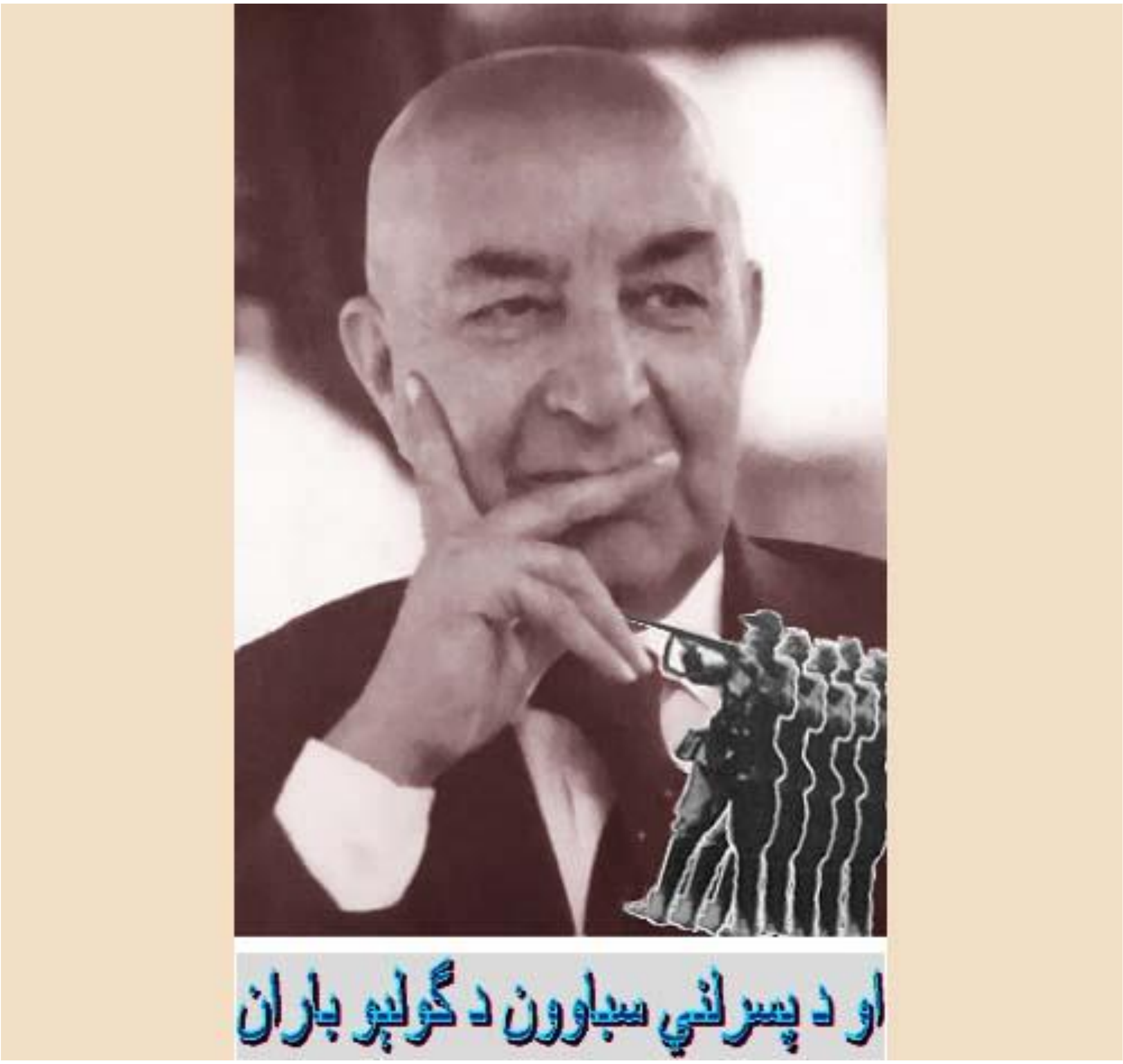

ښوارلسمه او پینځلسمه برخه

"تیرې توې شوې وینې په اوبو پرې وینځـئ "

سـیاه سـنګ: له جګړن فتح محمد سره چیرې ولاړئ؟

امـام الـدین: مخکې له دې چې ما د پوځ ځلور سوه بستریزروغتون ته ورسوي ، سره له دې چې ډیره وینه مې له لاسه ورکړې وه ، سر مې ګرځېده او په پښو کې مې دمه نه وه پاتې زه یې د راډیو افغانستان په ودانۍ کې هغې خونې ته بوتلم چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مشرتابه غړي پکې ناست ول. په دغه کوټه کې ځلور

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـنه ناست ول. ما دغه په ملکي جامو کې ځلور تنه مخکې نه ول ليدلي او نه د هغوی له مخونو سره مې کومه پخوانۍ آشنايي درلودله ، خو وروسته پوه شوم چې هغوی نور محمد تره کي ، ببرک کارمل ، دستګير پنجشيری او حفيظ الله امين يا سليمان لايق ول.

سـياه سـنګ هغو ځلور واړو ته مو څه وويل؟ ستاسو د خبرو له اوريدا وروسته ، هغوی څه وويل؟

امـام الـدين: لومړی مې سلام وکړ ، بيا مې ځان ور وپيژانده او ومې ويل : " زما نوم امام الدين دئ. ما ته دنده راکړل شوې وه چې د انقلابي شورى پيغام سردار محمد داؤود ته ووايم. د پيغام له اوريدلو سره سم داؤود خان قهرژلی شو ، په لاس کې يې وسله وه ، زما پر لور يې ډز وکړ او زه يې ټپي کړم ".

په همدغې شېبې کې له هغو ځلور تنو څخه په پاخه ګومان چې پنجشيري صاحب وو ، وويل :" هغه ژر روغتون ته ورسوئ." له هغه وروسته ، په نور څه نه پوهيږم .

سـياه سـنګ: آيا د خپلو خبرو په ترڅ کې مو له هغې ځواني پيغلوټۍ څخه هم يادونه وکړه چې ستاسو په وينا " خپل لاس يې را وړاندې کړ چې د محمد داؤود مخه ونيسي؟"

امـام الـدين: نه. زه ټپي وم او هماغه دوه � درې پورتـنـۍ جملې مې وويلې. نور مې دومره وسه نه درلودله چې د پـېـښې ټول جزئـيات هم ووايم. د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مشرتابه غړو ته مې د هغې نجلۍ د ټپي کېدلو خبره ياده نه کړه .

سـياه سـنګ: عبدالکريم ميثاق د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند بنسټ ايښودونکي او د سياسي بيرو غړي/ د ماليې وزير/ داستان ليکونکي او څېړونکي د " افغانستان په شلمه پيړۍ کې / افغانستان در قرن بيستم ۱۹۰۰ � ۱۹۶۹ " د کتاب په ۲۲۴ او ۲۲۵ پاڼو کې د ظاهر طنين ليکنه چې د بي بي سي د خپرونو يوه ټوګه او په ۲۰۰۵ ز کال کې خپور شوی ، وايي :" يو صاحب منصب چې له لاسه يې وينې څڅېدلې راغی او د مرکزي کميټې د غړو مخ ته يې پوځي سلام وکړ او ويې ويل چې زما نوم امام الدين دئ ، د ګوند غړی يم. زه دننه په ارګ کې وم. د ګلخانې [مانۍ] ته ولاړم او داؤود خان ته مې وويل : له دې چې واک د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند ته ليږدېدلې ، تاسو دنده لرئ چې تسليم سئ. يوه لور يې هم ورسره وه. عبدالاله [د سر وزير مرستيال او د بهرنيو چارو وزير] هم ور سره وو. داؤود خان زما پر خوا ډز وکړ ، زما لاس يې را ټپي کړ. لور يې په دغه وخت کې غوښتل د هغه مخه ونيسي چې ډز ونه کړي ځکه هغه هم ډزې کوي. که ته ډزې وکړئ ، هغه هم ډزې کوي. [امام الدين] وويل چې په همدغه وخت کې يې خپله لور هم وويشتـله او زه يې هم وويشتم. نو ما هم په همدغه وخت کې خپل کلاشنيکوف را وايست ، ډزې مې وکړې او ټول مې له منځه يوړل ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام الدین: لومړی دا چې ، کله زه د راډیو افغانستان دفتر ته ولاړم ، د انقلابي شورى د پیغام د رسوولو او د داؤود خان په لاس زما د ټيپ کیدلو گزارش مې ورکړ ، هلته مې یوازې څلور تنه ولیدل چې مخکې مې د هغوی نومونه واخیستل. دویم دا چې ما کلاشنیکوف نه درلود. ټول پوهيږي چې د افغانستان په پوځي جوړښت کې کلاشنیکوف د یوه افسر وسله نه ده ، بلکه په جوړښت کې نغښتې د یوه سرتیري وسله ده. دا هېڅ دود نه وو چې یو افسر دې له ځان سره کلاشنیکوف وگرځوي. دریم دا چې کلاشنیکوف کومه توره یا چاړه نه ده چې له جیب یا تیکي را وایستل شي. پورتنۍ خبرې قطعاً او له بنسټه رښتیا نه دي.

سیاه سنگ: عبدالکریم میثاق خو د هغې نجلۍ له ونډې خبره کوي چې غوښتل يې د محمد داؤود [مخه] د تومانچې د ډزو له کولو [ونیسي]. آیا د میثاق د خبرو همدغه برخه د گلخانې په ماڼۍ کې ستاسو د سترگو له لیدلي حال سره بشپړ ورته والی نه لري؟

امام الدین: ښايي نوموړي [میثاق] د پېښې لړی یا زما له خولې یا د نورو کسانو له لارې ، وروسته اورېدلي وي، مگر د بي بي سي راډیو ته يې یا په بر لاس او یا په نا پوهۍ کې له غیر واقعي بدلونونو سره ویلي دي. د هغې نجلۍ له خولې دا خبرې چې " ډزې مه کوه چې هغه هم ډزې کوي. که ته ډزې وکړې ، هغه هم ډزې کوي" قطعاً حقیقت نه لري .

سیاه سنگ: وايي چې د " غوايي د انقلاب" د مستند فلم په لړ کې چې په هغه کې حفیظ الله امین خپله ونډه لوبوله تاسو د گلخانې د ماڼۍ په لومړي پوړ کې مخکې له دې چې د فلم اخیستلو د کمرې مخ ته و درېږئ د څو تنو فلمي هنرمندانو ، د تخنیکي کارکوونکو او د فلم د کارگردان مخ مو ته وویل : " چې ما سردار محمد داؤود په خپل لاس داسې وواژه ...." آیا دغه خبرې رښتیا دي؟

امام الدین: نه. دا زما خبرې نه دي. که زما له خولې داسې خبره شوي وي ، یا مې هغه ونډه لوبولې وي، باید په فلم یا ویډیو کې ریکارډ شوي وي او د هغه لاسوند به هرو مرو وي. په ډاډ وایم چې دغه تور سم نه دئ او بې بنسټه دئ. هو د هماغه فلم د جوړلو له لړۍ خبر یم. د دیارلس سوه اته پینځوسم کال د مرغوي له شپږمې [د ۱۹۷۹ زکال ددسامبر ۲۸] وروسته نویو چارواکو غوښتل چې حفیظ الله امین رسنیو ته د ځانغوښتونکي او واک ته د یوه تږي سړي په توگه وروپېژني نو د هماغه فلم ځینې برخې يې ننداري ته وړاندې کړې خو هغه څه چې په ناروا ډول په ما تپل شوي په بشپړ ډول دروغ دي .

(1د "بینوا"، ویب پاڼه 18 جولای 2008

http://www.benawa.com/details.php?id=19703

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"د ۲۰۰۸ ز کال د جولای د مباشتې په لومړیو کې نړیوالې محکمې چې مرکز يې په دنهاخ /هاګ (هالند) کې دئ ، جنرال امام الدين [د افغانستان د لومړي ولسمشر وژونکی] يې د لومړي ځل لپاره د پلټنو لپاره غوښتی وو ".

(2د "آرمان ملي" ويب پاڼه ، 24 سپتمبر 2008:

http://armanemili.af/spip.php?article828

"نامتو کمونيست جنرال امام الدين د هالند د هيواد د پوليسو له پلوه د سردار محمد داؤود خان د وژلو په تور نيول شوی دئ. دهيواد يو تن ژورناليست رزاق مأمون ملي آرمان ته د يوې اړيکې له لارې دغه سکالو وويله او زياته يې کړه :په هالند کې ددغه جنرال نيول کېدل د افغانستان د مدني او حقوقي اداري د رئيس ډاکټرنادرشاه احمدزي د اوپراتيفي هلوځلو له کبله تر سره شوي دي.

داکټر نادر ويلي چې د سردارداؤود خان اود هغه د کورنۍ وژونکی جنرال امام الدين له افغانستانه دننه هالند ته د يوې ټيلفوني اړيکې د موندنې له لارې لاس ته راغلی دئ. ډاکټر نادر څرګنده کړه چې يو خلقي افسر چې د يوناما کارمند وو ، د 0799303280 شميرې ټيلفون له لارې کله چې جنرال امام الدين په وزبکستان او هالند کې تم شوی وو خبرې کړې او د سردار داؤود خان د وژنې لړۍ د همدغو خبرو په ترځ کې افشأ کيږي .

د افغانستان د مدني او حقوقي ټولنې دفتر ددغې پيښې له موندنې وروسته ، خپلې موندنې د ICC پوليسو ته ورليږي او د بشري او جنګي جناياتو د ځانګړو پوليسو د تعقيب او څار په پای کې د جنرال امام الدين د پټېدلو ځای موندل کيږي او د پوليسو منګولو ته ورځي.

ډاکټر نادر روښانه کړه چې امام الدين له شپږو مباشتو را په ديخوا بندي دئ او تر اوسه له هغه څخه د پلټنو جزئيات نه دي اعلان شوي خو د افغانستان محکمې ته د نوموړي د سپارلو په اړه، د افغانستان ددولت له پلوه کومه ځانګړې غوښتنه لا تر اوسه نه ده شوې ".

(3د "کابل پرس" ويب پاڼه، 28 سپتمبر 2008:

www.kabulpress.org/my/spip.php?article2303

"يوې سرچينې چې نه يې غوښتل نوم يې واخيستل شي د طالبانو ضد د يوه څارګر نادرشاه احمدزي له خولې کابل پرس ته وويل چې د محمدظاهر د اکا د زوی سردار محمد داؤود او د افغانستان د لومړي ولسمشر وژونکی ، جنرال امام الدين ونيول شو .

دغې سرچينې کابل پرس ته وويل چې د سردارمحمد داؤود وژونکی ، جنرال امام الدين د آی ، سي ، سي [د جنګي او انساني جناياتو ضد د څارنې پوليس] د پوليسو له خوا له افغانستانه دننه د يو شمير هلو ځلو او هڅو په ترځ کې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ مباشتې مخکې د هالند په هیواد کې ونیول شو. سرچینه زیاتوي : هغه شپږ مباشتې مخکې ونیول شو چې نړیوالو پولیسو د 0799303280 ټلفوني شمیرې پربنسټ چې له افغانستانه دننه ، په هالند کې د جنرال امام الدین له پټنځي سره په اړیکه کې وو د امام الدین د پښو خاپ وموند. هیښنده خو دا ده چې له افغانستانه دننه تلفوني اړیکه د ډګرجنرال عبدالاحد په نامه د یوه نامتو خلقي وه چې څو موده مخکې یې د یوناما په دفتر کې هم کار کاوه او اوس څرګنده شوې چې نوموړی د یوناما په دفتر کې کار نه کوي. د ټلفون دغه شمیره چې د افغانستان د مدني او حقوقي ټولنې په همکارۍ نړیوالو پولیسو ته سپارل شوې وه وموندل شوه او د نړیوالو پولیسوپه لاس کې ده .

سرچینه وایي ډګرجنرال عبدالاحد او امام الدین تر یوه کال مخکې په وزبکستان کې ژوند کاوه او عبدالاحد له امام الدین سره اړیکه درلودله او نوموړي ډګر جنرال داسې لارې چارې برابرې کړې چې جنرال امام الدین د ملګرو ملتونو له امکاناتو څخه په ناوړه ګټه اخیستنې له وزبکستانه هالند ته ولیږل شو. تر اوسه د افغانستان دولت د ډګرجنرال عبدالاحد د نیولو او له هغه څخه د پلټنو په تړاو کوم اړین ګام نه دئ اوچت کړئ".

امـام الدین: په دریواړو ګزارشونو کې د رانغاړل شویودرواغو یو په یو سپړنه ګټه نه لري. همدومره به بس وي چې ووایم زه هېڅکله په پټنځي کې نه وم او په هالند کې هم نه یم. د یوه پوځي افسر په توګه د خپل ژوند ټول کلونه مې د ډاکټر نجیب الله له پرځېدنې وروسته د شپږو کلونو په ګډون په افغانستان کې دننه اود ولس او پرګنو په منځ کې په سپیڅلتیا، ویاړ او ګروهنې تیر کړي دي. هم تاسو چې دغه تلفوني خبرې اترې له ما سره تر سره کوئ پوهیږئ او هم هغه کسان چې ما له نیږدي پیژني پوهیږي چې له خپلې کورنۍ سره یوځای د اروپا په دغه ګوټ کې بشپړه آزاد او څرګند ژوند لرم او دښوونکیتوب سپڅلې او ویاړلې دنده پرمخ بیایم .

په خواشینۍ چې یو شمیر لیکوالان او خبریالان په درواغجنو ډنډورو خپل زړونه خوشوي. زما په اند هغه کسان چې دغسې ناپازواله (بې مسوؤلیته) خبرو ته لاس اچوي په حقیقت کې غواړي د خپلو خیالي خبرو لپاره لوستونکي او اوریدونکي ومومي.

سـیاه سـنګ: ددغو لاندنیو ۷ لیکنو په اړه څه وایاست؟ :

۱� ستر جنرل محمد نبي عظیمي " د افغانستان په دریو لسیزو کې پوځ او سیاست / اردو و سیاست در سه دهه اخیر" د کتاب په ۱۴۲ پاڼه کې دریم چاپ ، د میوند خپرندویه ټولنه ، پیښاور/پاکستان ، ۱۹۹۹ داسې وایي :

د سردار محمد داؤود د نیولو امر د کوماندو د قطعې لومړي بریدمن امام الدین ته ورکول کیږي. امام الدین د ګارد د آپراسیون له آمر ډګرمن ګل آقا سره یوځای داؤود خان ته ورځي او هغه ته وایي : " تاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې د امر پر بنسټ خپله وسله پرځمکه کښیږدئ او تسلیم سئ." داؤود خان په ځواب کې وایي : " کمونیستانو ته نه تسلمیږم." او ناڅاپه د امام الدین پر خوا ډزې کوي. امام الدین په خپل مټ کې ټپ اخلي خو له ټپي کېدلو سره سره د هغه کلاشنیکوف له خولې چې په لاس کې یې وو یو جناحي اور د محمد

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داؤود او د هغه د هملارو پر خوا تر سره کوي. اخ او ډب پیل کیږي او په پای کې سردار محمد داؤود ، سردار محمد نعیم ، عبدالاله، د داؤود ماندینه او د ظاهر شاه خور زینب داؤود، د هغه زامن او د کورنۍ غړي یې چې ټول ټال شمیره یې ۱۷ تنه کیدل ، ځای پر ځای وژل کیږي .

امـام الـدین: ماته د پوځي شورى د پیغام د ویلو امر راکړل شوی وو. د " نیولو" خبره له اره په منځ کې نه وه. د ډګرمن ګل آقا په اړه مې مخکې هم ویلي چې د نوموړي د لوړسیاسي او پوځي دریځ په پام کې نیولو ، که هغه را سره وای نو ما هېڅکله دا واک نه درلود او نه مې شوای کولای د پوځي شورى پیغام ولولم. که د نیولو خبره په منځ کې وه ، نو دغه امر باید ګل آقا ته ورکړل شوی وای نه ماته. زما په لاس کې د کلاشنیکوف له خولې " د جناحي اور د پرانیستلو" په اړه غواړم روښانه کړم چې لومړی د پوځ په جوړښت کې کره بین توپک او کلاشنیکوف د یوه افسر وسله نه ده او ښایي تر اوسه هم نه وي ، بلکه د سرتیري وسله ده.

تاسو کولای شـئ د پوځ له ټولو افسرانوپه ځانګړي توګه له هغو افسرانو چې د دوهم بریدمن له رتبې نیولې بیا تر لوړو پوځي رتبو رسیدلي وپوښتـئ چې آیا د زده کړو له مودې پرته ، په هغه موده کې چې دوی د افسر په توګه دنده تر سره کړې کله یې کره بین یا کلاشنیکوف په خپلو اوږو له ځان سره وړی دئ؟ یا هم په داسې یوې کوټې کې چې یو تن ستاسو مخ ته د شپږو یا اوو مترو په واټن کې ولاړ وي ،تاسو کولای شـئ جناحي اور تر سره کړئ؟ نه. که د وسلې میل یو اړخ ته تاو شي ، په هېڅ ډول مرمۍ په نخښه نه لګیږي .

۲ � د ۲۰۰۸ ز کال د اپریل د میاشتې په ۲۸ نېټه د ماښام په ۷ بجو اکاډیمیسین دستګیر پنجشیري د یوې ټلفوني مرکې په ترڅ کې ما لیکوال (سیاه سنګ) ته وویل:

امام الدین راډیو افغانستان ته راغی او نور محمد تره کي ته یې ګزارش وراندې کړ. هغه وویل چې له سردار محمد داؤود څخه څو ځله په درنښت غوښتنه وشوه چې له خپلې کورنۍ سره یوه خوندي ځای ته ولاړ شي، خو له پرله پسې غوښتنو سره سره ، هغه خپل زوی ته امر وکړ چې پر افسرانو ، سرتیرو او ان د خپلې کورنۍ پر غړو ډزې وکړي. په پای کې دوه اړخیزه اور پیل شو .

همدا رنګه ، امام الدین وویل چې سردار داؤود ته مې وویل : سیاسي واکمني د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلې او تاسو باید تسلیم سـئ. داؤود خان وویل چې کمونیستانو ته نه تسلیمیږم. له هغه وروسته یې زما پر خوا ډزې وکړئ. ما هم ووهل، او ټول مو ستیای کړل".

امـام الدین: د ښاغلي پنجشیري صاحب دغه خبره ما ته د حیرانتیا وړ ده. هغه د " ظهور و زوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان" په کتاب کې داسې نه دي ویلي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ � محمد اکرم اندیشمند د عبدالحق مجددي او ډاکټر فضل الله مجددي د کتاب [افغانستان از امیر کبیر تا رهبر کبیر] د ۵۹٦ پاڼې پربنسټ ، د ۱۹۹۹ز کال د میوند دخپرندویې د کابل چاپ /افغانستان ، داسې وايي :

"د هغه خلقي صاحب منصب نوم چې د محمد داؤود د وژنې فرمان يې پلی کړ امام الدین وو. نوموړی داهم مني چې د سردار محمد داؤود پر استوګنځي د برید فرمان حفیظ الله امین ورکړی وو".

امـام الدین: ما د پوځي شورى امر له خپل بولندوی څخه تر لاسه کړی وو نه د نیولو یا وژلو فرمان ، او هغه مې په ډیر درنښت تر سره کړی دئ. له حفیظ الله امین سره مې اړیکه نه درلودله، ځکه زه یو عادي افسر وم. د امین له پلوه د لیږل شوي فرمان په اړه هیڅ ډول خبرتیا نه لرم. دا د لیکوال خیال او انځورګري ده .

۴ � محمد نذیر کبیر سراج د "رویدادهـاي نیمه اخـیر سـده بیسـت در افغانسـتان" د کتاب په ۱۱۴ پاڼه کې د [فرانکفورت لومړی چاپ ، ۱۹۹۷ز کال] داسې وايي .

زغره والې د ګلخانې پوړيو ته نیږدې شوې او له هغو یو تن تورن ، درې ته تـنه بریدګي را ووتل او پرګلخانې يې دننه برېد ور ووړ.[هغوی] په هک پک والې ولیدل چې محمد داؤود خان لا تر اوسه په پښو ولاړ دئ خو ټـپـیان د ځمکې پرمخ پرېوتلي ول .

تورن امام الدین پر محمد داؤود خان چیغه ووهله: " مقاومت ګټه نه لري. تسلیم سه." سردار محمد داؤود خان په ځواب کې وویل : " خپل سر مشر را ولیږه چې له ما سره خبرې وکړي." تورن بیا وویل : " موږ ټول سرمشران یو. هر څه چې لرئ ، موږ ته يې ووایه یا تسلیم سه ".

محمد داؤود له دې پورته نور زغم نه درلود ، په لاس کې يې تومانچه وه او په هغې يې د تورن پر خوا اور پیل کړ. تورن له داسې یوه سرې څخه چې خپل هر شي يې له لاسه ورکړي ول دداسې یوه برید هیله نه درلودله ، د سترګو په رپ کې د کلاشنیکوف د داسې یوه اور خوله پرانیستله چې ژوندي او نیم ژوندي کسان يې له یوې مخې له منځه یووړل .

امـام الدین: زه د کوماندو د قطعې یو افسر وم او په خپل تشکیل کې مې ګاز � ٦٦ موټر ، بې مزې مخابره درلودله نه زغره واله. ان په هماغه ورځ د ګارد ګرد چاپیره هیڅ ډول زغره واله نه ده لیدل شوې.له بلې خوا د ګارد د توغندي ویشتونکي لیوا توغندیو د ولسمشرۍ ماڼۍ ، ګارد مخې ته شوبلې او محاربوي ماشینونه سوځولي ول. زغره واله له اره خوندي نه وه چې ګڼې موږ دې په یوې زغره والې کې له یوه لنډ واټـنه هغه هم د ګارډ د ختیځې دروازې له لورې د ګلخانې د ماڼۍ پوړيو ته ورغلي اوسو. دغې لیکنې د لیکوال له خیال او انځورګرۍ څخه سر چینه اخیستې نه زما له خبرو څخه.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ � د افغانستان د هنریالانو د ټولنې لوی مشر محمد نیسم خوشګوار د "رازي که فایق افشـــاء نکـرد" کتاب په ۱۶۲ او ۱۶۳ پاڼو کې وایي (لیکوال :خان آقا سعید ، د عصر خپرندویه ټولنه ، پیښاور/پاکستان ، منی ، ۲۰۰۰)

د [پوځ څلور سوه بستریز] روغتون یوې خونې ته ننوتلو. د چپرکټ پرمخ د منځنۍ ونې لرونکی یو ځوان چې په ګچ کې پیچل شوی لاس یې په غاړه کې ځوړند وو، بیده وو. نوموړي ته لومړي بریدمن میرکي ور وپیژندلم او هغه یې دداسې سړي په نامه راته ونوماوه چې داؤود خان یې وژلی دئ. که څه هم د هغه د کړغیړن مخ په لیدنې پښیمانه وم خو بیا هم په سړې سینې مې له هغه [امام الدین] څخه د مالوماتو غوښتنه وکړه. نوموړي وویل :

د غوایي د مېاشتې د اوومې په ماښام مو له بالاحصاره د ارګ د نیولو او د محمد داؤود پر وړاندې د جګړې دنده تر لاسه کړه. کله چې ارګ ته ورسیدلو ، پر ارګ د الوتکو پرله پسې ګرزهار اود شوبلو اور له هرې خوا خپور او ټینګ اخ و ډب روان وو. نیمه شپه وه چې بریا زموږ په برخه شوه او د ارګ انګړ ته ننوتلو.

په هاغه وخت کې زما د قطعې بولندوی زما ټولي ته د داؤود د نیولو دنده و سپارله. زه له خپلو سر تیرو سره د ګلخانې د مانۍ پر لور وړاندې ولاړم او د هغه ځای ټولې کړکۍ مو د خپلو وسلو په پرله پسې او ټینګ اور لاندې ونیولې او ودانۍ ته ننوتلو. هره خوا چوپه چوپتیا خپره وه. خپلو بدرګه کسانو ته مې وویل چې مورچل ونیسي او همداسې دې خپل اورته دوام ورکړي. ما له ځان سره لوډ سپیکر راوړی وو او د هغه له لارې مې خپلو سرتیرو ته خبرې کولې او هغوی ته مې دندې سپارلې .

د هماغه لوډ سپیکر له لارې مې په کوټه کې خبرې وکړې او ومې ویل چې سردار داؤوده! تاسو د پوځي شورى د امر پربنسټ ځان تسلیم کړئ." په همدغه وخت کې هغه د خونې د فیلپایې د یوې ستنې له شا په خپل ویروونکي غږ وول : " زما په قاموس کې تسلیمیدل نشته. پرته له خدایه بل چاته نه تسلیمیږم." او د اور امر یې ورکړ. له هرې خوا زموږ پر لور ډزې پیل شوې. د ښځمنو په لاسونو کې توپک ول هغوی هم ډزې پیل کړې. زموږ شمیره زیاته وه ، یوه ښځه چې کړکۍ ته نیږدې ولاړه وه او له هغه ځایه یې ډزې کولې پرځمکه پریوتله خو پر داؤود یې هېڅ ډول اغیزه نه کوله .

یو وخت زما پام شو چې د داؤود په لاس کې سپینه تومانچه ده او د ستنې له شا په تومانچې یې زما پر خوا ډز وکړ، زما اوږه یې را ټپي کړه. ټینګ اخ و ډب روان وو.زما سترګو هغه خاره، د داؤود ککره ناڅاپه د ستنې له شا راښکاره شوه. هغه ډز وکړ او ما هم ډزې پیل کړې. زما په لاس کې کلاشنیکوف وو او د کلاشنیکوف ټولې مرمۍ د هغه پر ککرې ومښتلې او د سر کوپړۍ یې په هوا شوه او پرځمکه را پریوت. ما دغه بریا د بیسیم له لارې خپل بولندوی ته وویله او بیا بې هوښه شوم. کله چې په هوش راغلم ، ومې لېدل چې دلته یم ".

امـام الدین: د هغه څه په اړه چې ښاغلي خوشګوار ویلي لومړی غوام روښانه کړم چې زه د ټولي بولندوی نه بلکه د مخابرې د بلوک بولندوی وم او زما سرتیري له خپلو مخابرو سره په نورو جزوتامونو کې ویشل شوي ول او دنده

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسپارل شوي وه. د نيولو امر بايد پليو ځواکونو ته ورکړ شوی وای نه مخابرې ته. دويم دا چې د مخابرې له لارې د جزوتامونو سوق او اداره په ټولو پوړونو کې د محرميت پربنسټ د شفري لښتـنلېک له لارې تر سره کېدل نه د لوډ سپيکر له لارې. که تاسو د پوځ له افسرانو پوښتنه وکړئ تاسو ته به درڅرګنده شي چې د سرتيرو او جزوتامونو په اداره کې هېڅکله له لوډسپيکر څخه کار نه دي اخيستل شوئ. د نن ورځې جګړې " غيږ نيونه" يا د " د کچ غيږي" نه دي. له لوډ سپيکرڅخه يوازې ترافيک کار اخلي نه د پوځ افسران ؛ او نه په يوې کوشنې کوټې کې چې شپږ يا اته متره اوږد والی ولري څوک دې لوډسپيکر را واخلي او خبرې دې وکړي .

د ژبې د سپڅيلتيا د اړخ په پام کې نيولوسره غواړم ووايم چې نوموړې لیکنه د يوې تأريخي پيښې د انځور ازانګه نه بلکه د يوه خيالي داستان يوه طرح ګڼل کېدای شي چې د يوه هنري فلم د جوړلو لپاره په پام کې نيول شوي وي، ځکه په دې اړه نوموړي ښاغلي ليکوال يوازې خپله هنرياله انځورګري را انځورلې ده. وايي چې وچه ختهٔ پر ديوال نه منښلي .

٦ � حامد د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې " د کتاب د ٣٠٥ پاڼې په لمنيک کې چې د هارون لېکنه ده ، ژباړه د حامد ، سـمـَونه او يادښت د حامد ، د ميوند خپرندويه ټولنه ، پيښاور/پاکستان ، دسامبر ١٩٩٧ز کال داسې ليکي :

د تورن امام الدين په نامه د داؤود يو تن ملګری د ارګ له صاحب منصب ګل آقا او د شوروي د سفارت له دوه تنو غړو سره د خبرو اترو لپاره د داؤود خان کوټې ته ورغلل او له هغه يې وغوښتل چې ور تسليم سي. هغوی داؤود خان ته له ډېر و سپکو سپورو ويلو وروسته ، پر داؤود خان بريد وکړ. د امام الدين مټ ټپي شو. په ځواب کې کودتاچيانو داؤود ترځوابي اورر لاندې ونيو او پر هغه يې مرمۍ و وَرَولې. په همدغه شيبه کې امام الدين له کوټې دباندې راووت او په چيغو چيغو يې وويل :" ناتارګر تيرغمال مې وواژه".

امـام الدين: د يادولو وړ بولم چې زه د داؤود د ملګرو له ډلې څخه نه ووم ، بلکه د سردار داؤود په پوځ کې يو ټيټ پوړې افسر وم. د " ګل آقا او د شوروي د سفارت د دوه تنو غړو" په اړه چې ګڼې د ښاغلي حامد په وينا له ما سره يوځای د داؤود خان کوټې ته ورغلي وي، مخکې مې پراخه سپړنه وکړه او مالومات مې وړاندې کړل او بيا ويلو ته يې اړتيا نه وينم. ما دغه خبره په ځو ځو ځله کړې له هغې شيبې چې د ګلخانې ماڼۍ ته ننوتلی يم او يا مې سرداؤود ته د پوځې شورى پيغام رسولى دئ زما چال چلند له محمد داؤود سره له ډېر درنښت ډک وو او هغه ته په هېڅ ډول سپکاوی نه دئ شوئ. خو زه نه پوهيږم چې ښاغلی حامد زما له خولې په جعلي توګه راوړل شوي خبره د کوم لاسوند پر بنسټ کړي او دغه بې بنسټه خبره يې څنګه رامنځته کړې؟ آيا نوموړی په هماغه ورځ د ګلخانې د ماڼۍ ددروازې مخ ته ماته سترګې په لار وو؟ هغه څوک چې په خپله د پيښې په ځای کې نه وي څنګه کولای شي په پيښه کې د شته کسانو له خولې خبره په پازوالۍ راوړي؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷ - د "چـنـد سـطـر شـکـسـتـه در باره تجـاوز روس در افـغـانـسـتـان" د کتاب ليکوال فرهاد لبيب د ۲۰۰۸ ز کال د اګست د مېاشتې په اتلسمه له سياه سنګ له د يوې ټلفوني مرکې په ترڅ کې وويل :

د د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال دغوايي د مېاشتې په ديارلسمه د څلنۍ "چهارشنبې" په ورځ يا د غوايي د مېاشتې په څوارلسمه د پنځنۍ " پنجشنبې" په ورځ [د ۱۹۷۸ز کال د مې د مېاشتې په دريمه يا څلورمه] د يوه اړين کار د تر سره کولو لپاره د پوځ څلور سوه بستريز روغتون ته ورغلم. د روغتون په دالان کې له يو ملګرى سره مې چې د طب ډاکټر دئ مخامخ شوم. له روغبړ وروسته نوموړي د خپلو نورو خبرو په ترڅ کې راته وويل : راځه چې دوه تنه مهم کسان (چې يو يې خان عبدالغفار خان او بل يې امام الدين وو) در وښييم. ښايي د دواړو ليدنه دې کوم وخت په درد ولګيږي. هغوى دلته بستر دي .

امام الدين مې له پخوا وختونو راهيسې پيژانده. که څه هم امام الدين د زده کړو په وخت کې له ما دوې دورې مخکې وو خو کله چې موږ په يوه کورس کې زده کړې کولې ، ټولګيوال وو. کله چې د هغه کوټې ته ننوتلم و مې ليدل چې ښى مټ او دواړه اوږې يې پلاستر شوي وې. هغه د بستر پر مخ غځېدلى وو. ډير کسان د هغه ليدلو ته راتلل. په هغې ډلې کې داسې کسان هم راغلي ول چې له هغه څخه يې د داؤود خان د وژنې د څرنګوالي پوښتنه کوله. امام الدين داسې وويل :

زما زغره واله د ولسمشر د ماڼۍ ، د ارګ ختيځې دروازې ته مخامخ د تيارسۍ په حال کې ولاړه وه. د غوايي د مېاشتې د اتمې [۲۹ اپريل ۱۹۷۸ز کال] د ګارد ځواکونو د سپين بيرغ په پورته کولو خپله تسليمي اعلان کړه. په همدغه شپېه کې ما ته امر وشو چې داؤود خان ونيسم. له دې مخکې ، داؤود خان موږ سره اړيکه ټينګه کړې وه او غوښتې يې ول چې د کودتا له مشرانو سره خبره وکړي. د [افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] مرکزي کميټې د هغه غوښتنه منلې وه. هغوى پريکړه کړې وه چې قادر او اسلم وطنجار داؤود ته د لېدنې لپاره وليږي. په همدې ترڅ کې بيا راته امر وشو چې داؤود و نيسم. ما وليدل چې د زغره والو د چلوونکو او صاحبمنصبانو له ډلې څخه څوک چمتو نه دي چې ارګ ته را سره ننوځي. لنډه دا چې ما يو چلوونکي پيژانده او هغه خپله ملا وتړله چې زما زغره واله دننه ارګ ته را سره بوزي. له ما سره څلور نور څلور تنه پوځيان ول. کله چې ارګ ته ننوتلو، بيا هم د مرميو يو يو ډز اوريدل کېده. په ارګ کې لومړني سړي چې له موږ سره وليدل ګل آقا وو. هغه موږ هغې خونې ته بوتلو چې داؤود پکې وو .

د " ګل آقا" اصلي نوم آقا محمد دئ. امام الدين په بر لاس د هغه نوم د " ګل آقا" په نامه ياد کړ او بيا يې خبرو ته ادامه ورکړه: زه پوهيدم چې نوموړى [آقا محمد] زموږ له کسانو څخه دئ. کله چې د ګل آقا [آقا محمد] په لارښوونې د ګلخانې ماڼې ته ننوتلو ، و مې لېدل چې داؤود خان [له ښځمنو پرته] له خپلو لسو تنو ملګرواو د کورنۍ له غړو سره وسله په لاس سترګې په لاره ولاړ دئ. له ځان سره مې وويل : له دغه ځايه زما ژوندي وتل نا شوني دي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه شېبه کې ګل آغا [آقا محمد] داؤود خان ته دودیز پوځي سلام وکړ او ویې ویل : د کودتا کسان غواړي له تاسو سره وګوري. داؤود خان له ټولو مخکې ولاړ وو. ما هم پوځي دودیز سلام وکړ اوپه لوړ غږ مې وویل : " د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې په امر خپله وسله پر ځمکه کښېږدئ او تسلیم سئ ".

زما له خولې وروستنۍ خبره نه وه راوتلې چې د داؤود له زامنو څخه یو تن په بیړه د شا دروازې په لور و خوځېد. ترڅو چې هغه ته مې ګواښ کاوه چې له ځایه دې ونه خوځیږئ ، داؤود خان ددغو خبرو په ویلو چې " روسانو او د هغو چوپړیانو ته نه تسلیمیږم" زما پر خوا ډزې پیل کړې. په پاې کې دري مرمۍ ، یوه یې زما زړه ته نیږدې او دوه نورې یې زما پر مټ او اوږې ومښتلې. ما هم د یوه جناحي اور په کولو ټول تر اور لاندې ونیول او له هغه وروسته بې هوښه شوم. کله مې چې سترګې پرانیستلې ، ومې لېدل چې په روغتون کې یم .

امام الدین: ښاغلی فرهاد لبیب وایي چې زما " ټولګیوال" وو. زه پوه نه شوم چې موږ چیرې ټولګوال وو؟ زما له سپړنو او څرګندونو وروسته تاسو په خپله قضاوت وکړئ چې زما ددغه ښاغلي ټولګیوال خبرې تر کومې کچې رښتیا دي :

هغه وایي چې " دواړه اوږې او ښۍ مټ یې پلاستر وو" ، د ګل آغا په تړاو حکم کوي چې " اصلي نوم یې آقا محمد دئ" ، بیا ادعا کوي چې " دري مرمۍ ، یوه یې زما زړه ته نیږدې او دوې نورې یې زما پرمټ او اوږې منښتلې وې" او په بل ځای کې وایي چې ما " جناحي اور" تر سره کړی دئ .

زه غواړم په ځواب کې یې ووایم چې دواړه اوږې مې نه بلکه زما یوه اوږه پلاستر وه او څنګه چې مخکې مې وویل، موږ زغره واله نه در لودله. دغې جملې ته هم تاسو پام وکړئ چې وایي " د ګل آغا اصلي نوم آقا محمد دئ." زه نه پوهیږم چې له دغې ادعا څخه د هغه موخه څه ده او د موخې په ختّه کې یې څه پراته دي؟

ګل آغا هاغه څوک وو چې له پاڅونه وروسته په لومړیو ورځو کې د هرات د والي په توګه و ټاکل شو اود مرغومي له شپېږمې وروسته د پوځ د سیاسي چارو د عمومي رئـیس په توګه یې دنده ترلاسه کړه. آیا زه کولای شم د خپلې بدرګۍ په ډله کې د ګل آغا پر ځای ، آقا محمد یا د آقامحمد پرځای ګل آغا چا ته ور وپیژنم؟ ایا هغوی په خپله ددغې ادعا د غندلو لپاره څه نه ویل؟

هغه زما له خولې په داسې بڼه خبرې راوړي چې ګنې پـیښه یې په خپلو سترګو لیدلې وي او وایي چې " دري مرمۍ" یوه یې زما زړه ته نیږدې او دوې نورې یې زما پر مټ او اوږې لګیدلې وې او د هغه ترڅنګ مې ګنې یو جناحي اور هم تر سره کړی وي. دغه ادعا ګانې له سره تر پایه رښتیا نه دي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتیا خبره دا ده چې دوې مرمۍ څنګ په څنګ زما پر ښۍ اوږې منښتلې وې او دوې نورې یې سر سرې په کینږ اړخ او کېڼې پښې منښتلې وې. زما په مټ یا زړه ته نیږدې هېڅکله مرمۍ نه ده منښتلې او د هغه هېڅ ډول نښه زما په ځان کې نشته. په پښتو کې یو متل دئ چې وایي : " درواغ وایه خو په شرع یې روغ وایه ".

هغه سپړنه چې ښاغلي فرهاد لبیب د جناحي اور په اړه راوړي هم سمه نه ده. په یوې خونې کې دننه له پینځه یا شپږ متریز واټن څخه پر یوې نخښې جناحي اور نه ترسره کیږي. که څوک داسې اور تر سره کړي نو مرمۍ په نښه نه بلکه پر کینږ یا ښي دیوال منښلي. داسې ښکاري چې ښاغلی لبیب له پوځي اصطلاحاتو سره آشنایي نه لري. ښاغلي لبیب ته به ښه دا وه چې د حربي پوهنتون روزنیزو یادښتونو ته یې مخه کړې وای او یا له داسې یوه افسر ته ورغلی وای چې په تکتیک پوهیده او له هغه یې پوښتي وای چې جناحي اور څه دئ، چیرې او په کومې موخې تر سره کیږي او له هغه وروسته به یې په خپلو یادښت لیکنو کې ځای پر ځای کړې ول .

ددغې سکالو د ژورې سپړنې لپاره د ښاغلو لوستونکو پام یو ځل بیا د نومړو ۷ یادښت لیکونو غټو ټکیو ته را اړوم چې په پاخه ګومان یو بل غندي او نه یوبل ته ورته والی لري :

۱) ښاغلو لیکوالانو د پیغام په اړه زما له خولې په تور لګونې داسې راوړي دي :

-مقاومت ګټه نه لري. تسلیم سه .

-تاسو د پوځي شورى په امر ځان تسلیم کړئ .

-د مرکزي کمیټې د فرمان پر بنسټ تاسو محکوم یاست او ځان تسلیم کړئ.

-له دې چې واکمني د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلې ، تاسو تسلیم شئ .

-له دې چې واکمني د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلې ته دنده لرې چې تسلیم شئ.

-د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې په امر، خپله وسله پر ځمکه کښیږدئ او تسلیم شئ.

-یا دا چې سردار محمد خان له ما پوښتي چې :" څه خبره ده؟" او ما په ځواب کې ورته ویلي وي : " صاحبه! خبره له خبرې تیره ده ، تسلیم سئ. ... انقلابي شورى او وسله وال ځواک ته تسلیم شي. وسله وال ځواک ټول قطعات تصفیه کړي او یوازې تاسو یاست چې مقاومت کوئ ".

۲) ما ویلي چې ولسمشر د ویل شوي پیغام په ځواب کې هېڅ ونه ویل ، مګر ښاغلي لیکوالان پرما تور لګوي او زما له خولې د ولسمشرد ځواب په اړه ګڼې وړې جملې راوړي :

-زه به هېڅکله تسلیم نه سم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

-کمونیستانو ته نه تسلیمړم.

-خپل سر مشر راولیږئ چې له ما سره خبرې وکړي.

-کمونیستانو او د هغوی چوپړیانو ته نه تسلیمیږم.

-زما په قاموس کې تسلیمي نسته. پرته له خدایه بل چاته نه تسلیمیږم.

-پرته له خدایه بل چاته نه تسلیمیږم او تر وروستنۍ مرمۍ جګړې ته چمتو یم

له دې څرګندیږي چې د پیغام تر نامه لاندې یو له بل سره توپیر لرونکي متنونه او د ولسمشر د ځواب تر نامه لاندې توپیر لرونکي متنونه په تور لګوني زما له خولې تر سره شوي دي. اوس دې ښاغلي لوستونکي دې ته پاملرنه وکړي چې یوه ځانګړې خبره په څه ډول په بېلا بېلو او په ګنو ډولونو راوړل شوې ده .

څرګنده ده چې ما په خپله دا خبرې نه دې کړي خو یو شمیر لیکوالان په ناپازواله توګه یوازې ددې لپاره چې د چا خبره خپلې لیکنې پې په زړه پورې کړې وي ، هنریاله خیالي انځورګریو ته یې مخه کړې او د اټکلونو، انګیرنو او ګومان وهلو پربنسټ لیکنې کوي او خلکو ته یې وړاندې کوي .

زه ددوی ټولو د خبرو په نه غندلو غواړم څرګنده کړم چې د یو شمیر ښاغلو لیکوالانو په کتابو کې ، لکه ښاغلي دستګیر پنجشیري په خپل کتاب "ظهـور و زوال حزب دمـوکـراتیک خلـق افغانسـتان" ، ښاغلي سلطانعلي کشتمند په خپل کتاب "یادداشـتهای سـیاسـي ورویدادهـای تاریخـي" ، هارون په خپل کتاب "داؤود خان د کې جي بي په لومـو کې" او محمد اقبال وزیري په خپل کتاب " د ثور پاڅون، د کـا جي بي دسـیسـې او شـوروي یرغل" ، راوړل شوې خبرې په څه نا څه ډول رښتیا ته نیږدې دي .

ټول لیکوالان لیکي چې د پوځي شورى د پیغام وړونکی زه وم، ټول وايي چې ولسمشر د همدغه پیغام په اوریدلو خپلې ټولې مرمۍ پر امام الدین ور تشې کړې، ځینې یې لا زیاتوي چې " امام الدین ټپي شو ، خو ونه وژل شو ".

هو. د پیغام له ویلو سره سم په ما ډزې وشوې او زما اوږه او مفصل له منځه ولاړل. د روغتون د ډاکټرانو په وینا زما د اوږې مفصل شپاړلس ټوټې شوی وو. همدا اوس هم وروسته له دیرشو کالو زما لاس یوازې کولای شي دیرش په سلو کې کار وکړي .

له بلې خوا زه په هغه وخت کې د مخابرې یو افسر او دنده مې د اړیکو ټینګول ول. ما هېڅ اړتیا نه درلودله چې د یوه سر تیري په توګه له ځان سره کلاشنیکوف وګرځوم. لکه څنګه چې مخکې مې وویل له دې چې ما پیغام رساوه ما ته امر شوی وو چې په تش لاس له وسلې پرته ولاړ شم او بیا په تکرار ټینګار کوم چې کلاشنیکوف د یوه افسر وسله نه وه چې هغه دې ما له ځان سره اخیستې وي. ان که هماغسې هم وه ما نه شوای کولای په ټپي حالت کې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه پورته کړم او ورڅخه کار واخلم. بشپړ ډاډلرم چې که ښاغلي ليکوالان زما پر ځای وای نه يې شوای کولای دغسې يوه کړنه تر سره کړي .

سیاه سـنگ: فرهاد لبيب د ۲۰۰۸ زکال د اگست د مباشتې د اتلسمې نېټې د تلفوني خبرو په پای کې زیاتوي: امام الدين نه يوازې زما تر مخ بلکه په ځو ځو ځله په څوځايونوکې د ډېرو کسانو ترمخ د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژنې تور هم په نيغ په نيغه اوهم په غير مستقيم ډول په ځان ترلی دئ. امام الدين په لومړيو شپو ورځو کې دغه پيښه د خپل د ژوند او اتلوالۍ ستره نخښه بلله. خو که زه په سره سينه او په ناپـيلي توگه خپل شخصي نظر ووايم ، زه گومان کوم چې تر پرونه پورې امام الدين د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې تور په ځان لگاوه خو نن له هماغه په خپل لاس جوړ شوي او په ځان لگول شوي تور پښيمانه دئ او له هغه ويره لري .

امام الدين د يوه ټپي کوماندو په توگه نابېره د مرگ له لومو ژوندی راووت او د خپل خونړي مأموريت د پای په وروستيو شپېو کې يې داؤود خان هم په رڼو سترگو وليد. زه گومان کوم

چې هغه د يوې ډېرې ساده خو له هوښياری ډکې انگيرنې په ترڅ کې دې پايلې ته رسيدلې وو چې : که په تېـر، مټ او اوږه کې ټپونو ته په نغوتې چې د ولسمشر د ويشتل شويو گوليود لگيدلو له امله رامنځته شوي او ووايم چې سردار داؤود مې په خپلو لاسونو وواژه ، نو د ژوند ترپايه به اتل او د گوند او دولت د سترگو تور واوسم .

لکه څنگه چې د کودتا په لومړيو شپو ورځو کې ټول په ياد لري د چا خبره د امام الدين د نيکمرغۍ غوټۍ وغوړېدلې ، څکه امام الدين پر ځان د يوه ډېر لوی او خطرناک تور په منلو په رښتيا وکولای شول هماغه برياليتوب او دريځ ته چې په خپل ذهن او خيال کې را سپړلې وو ، ورسيږي. اوس چې د هماغه پخواني " انقلابي" څوښ اوهلهلو تودوالی سوړ شوی او د بشري حقونو د پښو لاندې کوونکو په ځانگړې توگه د وژونکو په ډله کې د هغه د قانوني نيولو او د حقوقي بنسټونو او د نړيوالو پوليسو له پلوه د هغه د محکمه کېدلو خبره په ټوله نړې کې رامنځته شوې ، امام الدين په ډېر پيښمانۍ اوس وايي چې:

ما داؤود خان نه دئ وژلی .

زما په اند امام الدين اوس په رښتيا ويلو پيل کړی دئ. يو څوک چې له اوږو او مټ هغه هم له يوه نيږدې واټن څخه په مرمۍ ټپي شوی وي ، څنگه به وکولای شي يو کلاشنيکوف ماشين گنه را پورته ، په ځير نخښه ونيسي او جناحي اور دې تر سره کړي؟

امـام الدين: د هغه کار په وړاندې چې ښاغلی ليکوال يې د خپلو انگيرنو په انځور کې را وړاندې کوي ما کوم گوندي يا دولتي دريځ نه دئ تر لاسه کړئ. د پاڅون له برياليتوب وروسته نه مې د کوم وزارت مرستيالۍ ، نه مې د کوم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزارت د وزیرتابه ، نه د انقلابي شوری او نه مې د مرکزي کمیټې د غړیتوب دریځ تر لاسه کړی چې د خپلو همليکو ملګرو په منځ کې مې ورځخه ځانته یو ځانګړې دریځ راکاړلی وي.

د پاځون له بریالیتوبه اووه مپاشتې وروسته د کنډک د بولندوی په توګه وټاکل شوم وروسته له یوې لنډې مودې د روغتیایي ستونزو له کبله یوې غیر محاربې قطعې ته و لیږل شوم او په دغو پُستونو کې مې دنده تر سره کړه : د چهارآسیاب د روزنیز مرکز، د احتیاط او پیژنتون د آمر په توګه ، د اتمې فرقې د ښوونې او روزنې د آمر په توګه ، د اپراسیون د ریاست د دویم مرستیال ،د اپراسیون د رئـیس او د پوځ د ښوونې او روزنې د رئـیس په توګه .

د ځوارلسو کالو په اوږدو کې په سر ښندنې ، هلو ځلو او د درندو دندو د پېټو په پورته کولو سره سره زما پرمختګ سوکه سوکه وو. د اړتیا او وخت د غوښتنو پربنسټ د پوځ د قطعو او جزوتامونو د مرستې لپاره ګڼ شمیر ولایتونو ته تللی یم. د پوځ د افسرانو او بریدګیو د ښوونې او روزنې ، د سرتیرو د ښوونې او روزنې او د قطعو د محاربوي احضاراتو د پیاوړتیا په چارو کې، له تکتیکي نورمونو سره سم د مدافعې د سیستم په را منځته کولو کې، د ترهګریزو کړو وړو او پر استوګنو سیمو باندې د درندو وسلو د اور د مخنیوي په لاره کې د پوځ د نورو هیواد پالو بولندویانو ترڅنګ ګام په ګام پرمخ تللی یم .

سره له دې چې د پوځي پوهو پوهاند او ارکان حرب وم، زما لسګونو همليکو ملګرو زما په پرتله په ګوند او دولت کې لوړ دریځونه درلودل. هغه څه مې چې تر لاسه کړې زما د کارپوهنې او ورهنې له پایلو څخه وې نه دا چې د ګوندي او دولتې لوړ پوړو چار واکو له پلوه راته کوم ځانګړی امتیاز راکړل شوی وي .

غواړم زیاته کړم چې هېڅکله زه په دې نه یم تورن شوی یم چې ګڼې ما دې ویاړ کړی وي. که ویاړمې هم کړی وي یوازې دومره ول چې د مخابرې د یوه خبر رسوونکي په توګه مې د پوځي شورى پیغام ولسمشر ته رسولی دئ. ولسمشرته مې له درنښت ډک دودیز پوځي سلام وروسته ویلي : " منلیه ولسمشره! واکمني د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلې ، تاسو تسلیم سـئ." هغه خپل ځواب ماته په مرمۍ راکړ چې سخت ټپي شوم .

زما د ویاړ او نومیالیتوب لامل زما ټپي کېدل ول او هغه هم د پاځون په لومړۍ ورځ په هغو مرمیو چې د هاغه وخت د ولسمشر له پلوه ویشتل شوې وې ، نه دا چې ما دې پرهغوی ډزې کړې وي .

سـیاه سنګ: آیا ددغو خبرو اترو په پای کې نورې کومې خبرې لرئ؟

امـام الدین: یو ټکی غواړم رایاد کړم چې خلکو ویل داؤود خان په خپل چال چاچلند کې د نورو ځانګړتیاوو د لرلو ترڅنګ احساساتي سړی وو اوډیر ژر په کوښنۍ خبره خپه کیده. ښایي د پوځي شوری د سولې د پیغام په وړاندې چې ماته ورته په ډیر درنښت وړاندی کړ د دداؤد خان د بورنوري غبرګون لامل ، د هغه د احساساتو غلبه وي ، که

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه په ټولیز ډول سیاستوال او ستر واکمنان هېڅکله وسلې ته لاس نه ور وړي او د سولې غږ ته د وسلې په سره اور ځواب نه ورکوي.

ان د سردار داؤود د کورنۍ غړي او ور سره بدرګه ملګري يې د هغه پیام په وړاندې چې ما ور ووړ، د سردار داؤود د بورنوړي غبرګون پلویان نه ول. هغه د پوځي شورى د پیغام په وړاندې په قهر کېږي او وسله را پورته کوي او غواړي زموږ خوا ته ډزې وکړي. په هماغه شېبه کې د هغه له کورنۍ څخه یو نجلې را پورته کېږي د هغه لاس نیسي چې د تاوتریخوالي مخه ونیسي ؛ خو نجلۍ د داؤود خان د تومانچې د مرۍ له امله ټپي کېږي او پرځمکه لوېږي. دا په خپله دهغې ربښتیا څرګندونه کوي چې له هغه سره زموږ چال چلند له تاوتریخوالي ډک نه وو ، موږ یوازې د هغه پیغام وړونکي وو چې د پوځي شورى د پریکړې پر بنسټ يې د هغه د سوله ییزې تسلیمېدنې غوښتنه کوله .

کاشکې داؤود خان د مرمۍ د ویشتلو پرځای یوه خبره کړې وای چې هغه مې اوړوندو چارواکو ته رسولې وای او د انساني انګیرنې له اړانې وتلې دداسې یوې خونړې پیښې د رامنځته کیدلو مخه نیول شوی وای.

لکه څنګه چې ما مخکې وویل، کله چې د ګلخانې له ماڼۍ وتلم د کوماندو د قطعې پاتې پرسونل زما راتلو ته سترګې په لاره ول زه يې ټپي او په وینو کې لیت پیت ولېدلم. ښایي دغسې یوه حالت ددې لامل شوی وي چې پاتې پرسونل په ډله ییزه توګه او په خپل سر ناڅاپي برید کړی وي .

زه ورځپاڼه لیکونکی نه یم ، خو ماته په زباد رسیدلې چې یو شمیر لیکوالان د خپلو لوستونکو د شمیرې د زیاتوالي لپاره د مطالبو په وړاندې کولو کې له ډوزو (مبالغو) اوپر حقیقت د سیوري د غوړولو له لارې ډنډورې د واقعیت په توګه خپروي .

هر هغه څه چې ما په سترګو لیدلي ول پرته له زیادښت او کمښته د کابل ناتهـ ددرندې ویب پاڼې ښاغلو لوستونکو ته مې وړاندې کړل او ورمنډ (قضاوت) ولس ته سپارم .

له تاسو د هیواد د یوې مهمې پیښې په اړه د واقعیتونو د چاڼ کولو په اړه ستاسو له ټولګې څخه منندوی یم چې زما خبرې په ورین تندي پرته له زیادښت او کمښته خپروئ. تاسو ته د ډېر صبر او حوصلې غوښتنه کوم او هیله مند یم چې د بې بنسټو ډنډورو پر ځای رښتوني واقعیتونه د هیواد تأریخ ته وړاندې کړئ .

همدغه واقعیتونه به وي چې زموږ د رېړېدلي او جګړو ځپلې پرګنو په منځ کې د پوهاوي لاره پرانیزي ، د ولس د ټپونو درملنه به وکړي او توی شوې وینې به پرې وینځي. دا ټول به ددې لامل شي چې زموږ د ټاټوبي پرګنې به د بشري ټولنو د پرمختګ په لاره کې په سر لوړې او ویاړ و درومي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپاړسمه برخه

"د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې اوومه توره ورځ "

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د وري د مباشتې په دوه ویشتمه نېټه [د ۱۹۷۸ز کال د اپریل یولسمه] د منځنۍ "سه شنبې" په ورځ مخکې له دې چې د وزیرانو غونډه پیل شي د کابینې له څو تنو ملګرو سره د دفتر د رئـیس په کوټه کې ناست وم. د فوائـد عامې وزیر " غوث الدین فایق" ناڅاپه راغی او ویې ویل : " خبریاست چې له دغو لعنتیانو څخه یو یې مردار شوی دئ؟" او بیا یې کیسه را پیل کړه چې د میر اکبر خیبر مړی مطبعې ته نیږدې د سړک د غاړې د یوې ویالې ترڅنګ موندل شوی دئ. لږ وروسته غونډه پیل شوه ، که مې له یاده نه وي وتلي ، ګومان کوم د کورنیو چارو وزیر هم په غونډه کې له نوموړې پیښې څخه یادَونه وکړه.

پرچمیانو د ډېر شورماشور په را پورته کولو د خیبر له وژنې څخه ګټه پورته کړه او حکومت یې د نوموړي په وژنه ګرَم و باله. د خیبر د ښخولو او د فاتحې د لمانځلو په ورځ ، په فوتي اعلانونو کې په خیبر پورې د اړوندو خپلوانو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فاتحه اخیستونکو د نومونو ترخنګ د ببرک او اناهیتا راتبزاد نومونه هم د خلکو تر غوږونو ورسول شول. (په رسنیو او فوتي اعلانونو کې په دودیز ډول یوازې د مړي د ډېرو نیږدې خپلوانو د نومونو یادَونه د منلو وړ وه. په دې ترآو ښايي پرچمیانو په راډیو کې خپل کسان درلودل او پرته له دې چې د اطلاعاتو وزیر ورڅخه خبر شي په غلا یې اعلان د راډیو د څپو له لارې خپور کړی وو.)

جنازه د یوه عجیب لاریون په ترڅ کې له مکروریانو څخه پورته شوه او هغه یې د " مړه دې وي امریکا" د شعارونو په ورکولو د امریکا د سفارت ترمخ ، ارګ ته د راغځیدلې سړک ، د پښتونستان واټ ، پل خشتي او د میوند د جادې له لارې شهدای صالحین ته د یوې لویې بدرګې په ملتیا ورسوله .

د قبر پرسر مخکې له مخکې لودسپیکرونه اینښودل شوي ول. د پرچم او خلق د رَمو مشرانو په ترخه ډال او ډېل ویناوې واورولې او په غړیتاو او بریدونو یې حکومت د خیبر په وژنې تورَناوه .

د هماغې ورځې په سبا په صدارت کې د ولسمشر د مرستیال سید عبدالالله تر مشرۍ لاندې یوه غونډه وشوه چې د همدغې سکالو په ترآو هم خبرې اترې وشوې. د سوداګرۍ وزیر محمد خان جلالر چې په پښتونستان واټ کې د پلان د وزیر د دفتر له کړکۍ څخه یې د لاریون ننداره کړې وه ، د لاریون کوونکو د زیاتې شمیرې د یادَولو په ترڅ کې یې پیښه دانديښنې وړ وبلله. د کورنیو چارو وزیر ټینګار کاوه او ویل یې : " هېڅ د اندیښنې ځای نه دئ ، ځکه د لاریون کوونکو غټه شمیره زموږ خپل لیبرل شوي کسان ول." (د فاتحې په لمانځلو کې ګڼه ګوڼه ډیره وه ، ان د اندرابي له پله څخه د شاه دوشمشیرې تر جومات پورې خلکو لیکې جوړې کړې وې) .

د وزیرانو په غونډه کې ټول په یوه غږ ول چې د لاریون کوونکو پر وړاندې دې قانوني ګامونه اوچت شي. له هغه وروسته د همدغې خبرې په اړه د ولسمشر مرستیال او د مالیې وزیر سید عبدالالله او د کورنیو چارو وزیر عبدالقدیر له ولسمشر سره خبرې اترې وکړې .

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د وري د مباشتې په نهه ویشتمه نېټه [د ۱۹۷۸ز کال د اپریل اتلسمه] د وزیرانو د شورى په غونډه کې په دې اړه اوږدې خبرې اترې وشوې او پریکړه وشوه چې ددولت دستګاه دې د پرچم او خلق په ډلو پورې د اړوندو کسانو له شتون څخه پاکه او د لاریون کوونکو پر وړاندې دې د قانون په اډانه کې ګامونه اوچت شي. د لوړو اومسلکي زده کړو وزیر صدیق محبي د خنډونو په را وړاندې کولو ویل : "د پوهنتون د یو شمیر استادانو بدلول ساده کار نه دئ ".

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې په پینځمه نېټه [د ۱۹۷۸ز کال د اپریل شپږویشتمه] د وزیرانو د شورى په غونډه کې د عدلیې وزیر او لوی څارنوال وفي الله سمعیي د میر اکبر خیبرد ښخولو په ورځ د کمونیستانو د لاریون او پردولت د هغوی د بې شرمو بریدونو په ترآو د جزأ د قانون په اډانه کې سپړنه او روښنایي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

واچوله او ویې ویل چې د قانون د ... مادې پربنسټ محکمه کولای شي دغسې مجرم کسان تر اوو کالو پورې بندي کړي .

د ماسپښین شا او خوا کله چې د ډوډۍ د خوړنې پر لور روان وو ، د زینو په لاره کې د مالیې وزیر راته وویل : " زما په ګومان هیڅ ډول ګام اوچتولو اړتیا نه نسته. ما ورڅخه وپوښل : " نو څه وکړو." هغه په ځواب کې وویل : " هیڅ"

د ماسپښین په غونډه کې د خلقي او پرچمي د رهبرانو د نیولو په اړه خبرې اترې راپورته شوې او د کورنیو چارو وزیر خپلې لارښوونې تر لاسه کړې. له دې چې د مجلس اجنداوې پای ته نه وې رسیدلې د غونډې په پای کې پریکړه وشوه چې د پنځنۍ " پنجشنبې" په ورځ د دیارلس سوه او اووه پنځوسم کال د غوایي د مباشتې په اوومه نېټه [۱۹۷۸ز کال د اپریل ۲۸] دې راتلونکې غونډه و نیول شي .

کور ته له رسیدلو سم له صدارت څخه تلفون راغی [او راته وویل شول] " راځې چې غونډه ده ".

په صدارت کې د مالیې وزیر راته وویل : " ښه به دا وي چې ټول دلته پاتې شو چې د نیونو خبره پټه پاتې شي". د شپې تر ناوخته پورې په صدارت کې پاتې شوو. د کورنیو چارو وزیر شیبه په شیبه د پولیسو له کړو وړو څخه مجلس ته ګزارش ورکاوه. ترهغه ځایه چې زما په یاد راځي ، له حفیظ الله امین پرته چې د نیولو څرنګوالی یې روښانه نه وو نورې ټولې نیونې ترسره شوې وې. د شپې ناوخته غونډه پای ته ورسیدله او ټول خپلو کورونو ته ستانه شوو .

د څلَنَۍ "چهارشنبې" په ماښام [۱۹۷۸ز د اپریل شپږویشتمه] د ویل شویو نیونو په اړه له راډیو څخه یوه خبرتیاخپره شوه. د نوموړې خبرتیا په مسوده کې ولسمشر د " نورمحمد تره کي" نوم په " مشهور په تره کي" سم کړی وو .

د پنځنۍ "پنجشنبې" په ورځ د غوایي په اوومه [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] له غونډې مخکې وزارت ته ولاړم. د لیکونو د لاسلیک کولو په ترڅ کې ، اداري رئیس ، محمد رحیم رفیق راته وویل چې د هغه یو ګاونډی د پرچم د ډلې غړی دئ او نن سهار یې ورته ویلي ول چې "موږ غرونو ته خیږو او د دولت پر وړاندې وسله وال مقاومت را پیلوو ".

د ګلخانې په ماڼۍ کې د غونډې له پیلیدا مخکې د کورنیو چارو له وزیر سره د مخه ښې په وخت مې د ولسمشر وینا را یاده کړه. هغه وویل : " وروره! موږ باید خپلو غوږونه او سترګې کابو او پرانیستې وساتو." له دغو خبرو وروسته دواړه د غونډې خونې ته ننوتلو. په دودیز ډول محمد داؤود یوه شیبه وروسته د غونډې خونې ته راغی او له هر وزیر سره له روغبړ او پوښتنو وروسته د غونډې د مشرۍ په ځای کې کښیناست.

په پیل کې د کورنیو چارو وزیر امنیتي ګزارش وړاندې کړ او څرګنده یې کړه چې د خلق او پرچم د رهبرو مشران څنګه او چیرې بندیان دي. د عدلیې وزیرهم چې د لوی څارنوال دنده یې هم ترسره کوله د قانون په اړانه کې د هغوی پروړاندې د دعوی په اړه مالومات ورکړل. له هغه وروسته غونډې د اټکل شویو سکالو په تړاو خبرې اترې پیل کړې.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غونډې د اجندا يوه سکالو هم د کار او کارګر د قانون خبره وه او موږ بايد د کاربندۍ د څېرکۍ په اړه خبرې او شننې کړې واى .

يوه لنډه شيبه وروسته د ولسمشرۍ د رياست يو مرستندوی (ياور) د غونډې خونې ته ننوت ، او نيغ د ولسمشر خواته ورغی او هغه ته يې د ليکل شوې پاڼې يوه ټوټه ورکړه. اروابناد مرستندې ته څه وويل او د سرپه ښورولو يې هغه ته د تللو اجازه ورکړه. له څو لنډو شېبو وروسته د ګارد بولندوى صاحبجان او يوبل تن (چې نوم يې زما په ياد نه دئ) خونې ته را ننوتل. هغوی هم نيغ په نيغه د ولسمشر پر لور ورغلل او هغه ته يې يوه ليکل شوې پاڼه وسپارله. هغوی [محمد داؤود] د پاڼې له لوستلو وروسته ناڅاپه له ځايه پورته شو او په ډېرو ستوغواوتوندو ګامونو د غونډې له خونې دباندې د خپل کار د خونې په لور وخوځېد.

څو دقيقې نه وې تيرې شوې چې د شوبلو يوه ويرووونکي ډز ودانۍ وښوروله. وحيد عبدالله راته وويل : " ځلورم زغره وال ځواک له څرخي پله څخه را خوځېدلى دئ" دغه خبره د ټولو غوږونو ته ورسيدله او د غونډې لړۍ په ټپه و دَريدله. د غونډې ټول غړي د غونډې په خونه ، دالان او د دفتر د رئـيس په خونه کې په تګ راتګ کې ول. د ماليې وزير عبدالاالله او د کورنيو چارو وزير د ولسمشر په خونه کې ول. ددفاع وزير حيدر رسولي او د فوائـد عامې وزيران غونډې ته نه ول راغلي .

زه ډيرې وختونه د دفتر د رئـيس په خونه کې وم او کله ناکله به دالان يا د ګلخانې د ماڼۍ د مخ چمن ته راووتلم او غوښتل مې پوه شم چې څه تيريږي. په دغو شېبو کې مې څو ځله د ګارډ بولندوى وليد چې د لاړښوونو د اخيستلو لپاره د ولسمشر دفتر ته په تګ راتګ کې وو. د ارګ ټولې دروازې تړل شوې وې. د ودانيو ګرد چاپيره ډېر سرتيري د ځار لپاره ځاى پرځاى شوي ول. له ارګ دباندې د شوبلو د ګړزهار او د ماشينګنو او درندو وسلو نه دريدونکې ډزې اوريدل کېدلې .

د ياور خونه چې د ولسمشر د دفتر په خوله کې وه ورغلم او غوښتل مې پوه شم چې څه خبره ده. له هغه ځايه مې د مخابراتو وزارت ته ټلفون وکړ چې خبر واخلم. د ټلفون هاغه بل لوري د ټلفون رئـيس سيد فقير علوي په ډيرې ترخې ژبې او بوږنوړې غږ وويل: " د خداى په پار! دا څه حال دئ؟" له هغه سره خبرو ګټه نه درلودله ځکه د هغه واښې او واڼې تښتېدلې وې. د ټلفون له مرکز سره مې اړيکه ټينګه کړه. يو تن مؤظف چې له غږ سره يې ټول لوړ پوړې چارواکي بلد ول ، ماته وويل : " وزير صاحب! حالت ډېر کړکيچن دئ او همدا اوس وسله وال کسان د وزارت ودانۍ ته را ننوتلي دي." ما د ټلفون له لارې ډزې واوريدلې او په ډيرې نهيلۍ مې ټلفون بيرته کښېښود .

د ولسمشر له خونې څخه د کورنيو چار د وزير له را وتلو سره سم د ولسمشر دفتر ته ولاړم او د مخابراتو و دوزارت خبر مې ورکړ.ولسمشر چې ترهيدلى ښکاريده وويل : " هو. د راډيو مرکز يې هم نيولى دئ." د ياور په خونه کې نورکسان هم ليدل کيدل چې اوس د هغوی څيرې زما په ياد نه دي. کله چې له زينو را کښته کيدم د دفتر رئـيس

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارواښاد اکبرجان مې مخې ته راغی او ويې ويل: " بايد د دلکشا د دروازې له لارې د کورنۍ غړي د ګلخانۍ ماڼۍ ته راوستل شي. عمر جان وايي چې نه غواړي له خپلې کورنۍ سره له کوره ووځي. که وکولای شی هغوی راولی، ښه به وي." له دغې خبرې سره يوځای د نومورې خونې ته ننوتلو. د کابينې يو شمير غړي هم هلته ليدل کيدل .

د ټلفون زنګ يو په بل پسې راته او هيڅ نه دريده. له هر لورې د تلفونونو زنګونه راتلل ، چا مالومات ورکول او چا مالومات غوښتل. په دغه شيبه کې د نامتو حضرت " شيرآغاجان" ټلفون راغی. هغه ويل : " ښاغلي ولسمشر ته ووایاست چې که کوم امر وي زه د مرستې لپاره چمتو يم." ځواب: " مننه! هرکله که اړتيا پيښ شوه ، تاسو ته وايو. " همدارنګه د ملي مصؤنيت د رئيس جنرال محمد اسماعيل ټلفون راغی. هغه ويل : " همدا اوس د دولت په پـلـوي جيټ الوتکو په الوتـنې پيل وکړ. هيله لرم چې په څو شيبو کې دغې ماجراته پای ورکړل شي." کله چې دغه خبر مو واورید ، د الوتکو د درندو غړونو ازانګې له ورايه را خپرې شوې.

ساعت ته مې پام شو ، د ماسپښين دوې يا درې بجې وې. غوښتل مې دويم پوړ ته وخيږم ، د زينو په ورستۍ برخه کې له عمرداؤود سره مخامخ شوم. له روغبړ وروسته مې ورڅخه وپوښتل چې ولې ګلخانې ته نه راځی. هغه وويل : " زه په کور کې وم توپک را سره وو. که هر چا تيرى کړی وای ، نو ډزې مې کولې." د ملي مصؤونيت د رئـيس له خبرڅخه مې خبر کړ او لږ شيبه مو سره خبرې وکړې. هغه وويل." کله چې دغه ستونزه له منځه ولاړه شي، په دولت کې له يوې پاک کارۍ وروسته بايد هرڅه په کلکه او ځير په پام کې ونيول شي ".

اوس هغه شيبه وه چې د کورنۍ ټول غړي ګلخانې ته راوړل شوي ول او د ولسمشر ددفتر ترشا په نورو دفترونو کې ځای پر ځای شوي ول. ارواښاد محمد نعيم ، د ماليې وزير ، د کورنيو چارو وزير او يو يا دوه تنه نور[چې د کابينې غړي نه ول] د ولسمشر په خونه کې له اروښاد سره يو ځای ول. سردار محمد داؤود د ټلفون له لارې د دفاع له وزارت سره اړيکه ونيوله خو اوضاع ډيره خړه پړه وه .

زه ، ودانې ته د ننوتلو د دالان په دروازه کې ولاړ او په سوچونو کې ډوب وم. د ماليې په وزير مې سترګې واوښتلې چې يو کلاشنيکوف يې په لاس کې وو او له زينو راکښته کيده. موږ دواړه له هغه ځايه را ووتلو او د ګلخانې ترمخ په چمن کې ودريدلو. کلاشنيکوف ته مې په نغوتې ووېل " په دې څه کوئ؟" هغه ووېل:" وروره ! لږ لره د ځان ساتنه خو وکړو ".

په دغه شيبه کې د ګارد يو افسر (عبدالحق علومي چې وروسته غټ پرچمی را وخوت) موږ ته رانيږدې شو او ويې ويل:" تر څو چې زموږ له ټټرونو او سينو څخه ځوک نه وي تير شوي ، هيڅوک نه شي کولای تاسو ته نيږدې شي ".

موږ دواړه بيا ودانۍ ته ننوتلو. هغه پورته په زينو وخوت او زه لاندې پاتې شوم. په دغه شيبه کې ومې ليدل چې مجيد ياور (د بازمحمد خان زوی) په بيړه له زينو راکښته شو او له يوې نيمه ترلې کړکۍ څخه چې مخه يې د دلکشا د بڼ پر لور پرانيستل کيدله ، په کلاشنيکوف د جيټ الوتکو پر لور ډزې کوي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور نیږدې شوم او ومې پوښتل :" څه خبره ده؟" مجیدپرته له دې چې ماته وګوري ، وویل:" هغوی زموږ پرضد عملیات کوي." د مجید دغې خبرې د ملي مصؤونیت د رئیس پر ورکړل شوې خبر د نهیلۍ سرې اوبه وشیندلې. په همدغه شیبه کې ما له کړکۍ ولېدل چې د دلکشا د برج ساعت د الوتکې په توغندي ویشتل شوی وو .

خړمازیګر خپله لمن کرار کرار غوړوله او لمر په لویدو وو. د توپکو یو یو ډز اوریدل کیده او د الوتکو د ویرونکې ګړزا ږغ له لیرې لیرې تر غوږو کېده. د ولسمشر د خونې ترڅنګ د کابینې غرې په یوې کوشنۍ خونې کې راټول شوي ول او د زبیښونکي چوپتیا په ناورین کې یې یو بل ته په پټه خوله کتل .

ولسمشر خونې ته را ننوت. موږ ټول له خپلو ځایونوڅخه د هغه د درنښت لپاره را پورته او په پښو ودریدلو. هغه په یوې آرام څوکۍ کې کښیناست. معنویات یې پیاوړي او ان څرګنده موسکا یې په څیره کې ځلیدله. ولسمشر سوکه سوکه خبرې پیل کړې او د خبرو په ترڅ کې یې ټوله پازوالي (مسؤولیت) په غاړه اخیستله او دداسې پیښې ګومان یې نه کاوه .

موږ ټول چوپه خوله پاتې وو. په پای کې ما وویل : " موږ ټول ستاسو همکاران یو. هغه څه چې ستاسو پازوالي ده زموږ هم ده." نور د چا غږ پورته نه شو. څو شېبې وروسته ، ولسمشر وویل : " د ګارد ځواک ډیر کوشنی دئ. ولیدل شي چې څه کیږي. " په همدغې شېبې کې د کوټې دروازه پرانیستل شوه او......

د هغه لیکوال نوم او د کتاب پیژندنه چې پربنسټ یې د " پسرلني سباوون د ګولیو باران" شپاړلسمه او اوولسمه برخه لیکل شوې ، په راتلونکو برخو کې وشي .

د ژباړونکي یادَونه: لیکوال درې ځایه د [ګله] وییکی یاد کړی دئ. د فارسي ژبې تر ټولو د ډاډ وړ قاموس [فرهنګ دهخدا] کې د ګله وییکی داسې مانا کړی دئ :

]ګله . [گ َ ل َ / ل ِ / گ َل ْ ل َ / ل ِ] (اِ) گله و رمه ٔ گوسفند و شتر و خر و گاو و آهو و امثال آن باشد. (برهان). گله ٔ اسپ و شتر و گاو و گوسفند ودر قوشخانه ٔ پادشاهان هندوستان گله کلنگ و گله قرقره نیز گویند. (آنندراج): اعرم ؛ گله ٔ (بز. (منتهی الارب).جول ؛ گله ٔ شتران و شترمرغان و گوسپندان . جمه ؛ گله ٔ شتران . جلمد؛ گله ٔ بزرگ شتران . جزمه ؛ یک گله از شتر.جماله ؛ گله ٔ شتران نر. خرقه ؛ گله ٔ ملخ . خذروف ؛ گله ٔشتران . خطر؛ گله ٔ شتران . خیط؛ گله ٔ شترمرغ . خیطی ؛ گله ٔ شترمرغ . خنطوله ؛ گله ٔ گاو و شتر و ستور. دیکساء؛گله ای بزرگ از گوسپندان و چهارپایان . رأب ؛ گله ٔ هفتاد شتر. صِوار؛ گله ٔ ماده گاوان . صیار؛ گله ٔ گاوان . عَجاجَة؛ گله ٔ بزرگ از شتران . عانة؛ گله ٔ خرگور. علابط، عُلبط، عُلبطة؛... گله ٔ گوسفند از پنجاه تا هر قدر که باشد. مِنسِر یا مَنسِر؛ گله ٔ اسب از 30 تا 40 و یا از 40 تا 50 یا تا 60 یا از صد تا دو صد. ورد؛ گله ٔ مرغان . وَقِر؛ گله ٔ پانصد گوسپند. همهامه ؛ گله ٔبزرگ از شتران . هادیات ؛ گله ٔ گاوان دشتی و جز آن که پیش پیش روند. هور؛ گله ٔ گوسپندان بدان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهت که از کثرت بعض بر بعض می افتد. هند؛ گلهٔ صد شتر یا اندکی زائد از صد یا اندکی از آن یا دو صد. (منتهی الارب.(

ترکیب ها:

-گلهٔ آهو . گلهٔ اسب . گلهٔ خر. گلهٔ خروس . گلهٔ زنبور. گلهٔ شتر. گلهٔ شترمرغ . گلهٔ کبوتر. گلهٔ گاو. گلهٔ گوسفند. گلهٔ مرغان . گلهٔ ملخ :

نماند ایچ در دشت اسبان گله

بیاورد چوپان به میدان گله.

همدې ته وَرته مانا د فرهنگ عمید په قاموس کې شته :

[گله] [گَ لَ] رمه ، گروه ، دسته ، رمه ء گاو و گوسفند و سایر چهارپایان

زه د یوه ژباړونکي په توګه دا حق نه لرم چې د لیکوال یو لیکل شوی توری یا لیرې یا په بل ډول مانا کړم او د پښتو په څلور ټوکیز تشریحي قاموس او د پښتو ټولنې په دوه ټوکیز پښتو په پښتو قاموس کې [ګله] په رمې مانا شوی دئ.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه لسمه برخه

"د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې اوومه توره ورځ -۲ "

ولسمشر خونې ته را ننوت. موړ ټول له خپلو ځایونوڅخه د هغه د درنښت لپاره را پورته او په پښو ودریدلو. هغه په یوې آرام څوکۍ کې کښیناست. معنویات یې پیاوړي او ان څرګنده موسکا یې په څیره کې ځلیدله. ولسمشر سوکه سوکه خبرې پیل کړې او د خبرو په ترڅ کې یې ټوله پازوالي (مسؤولیت) په غاړه اخیستله او دداسې پیښې ګومان یې نه کاوه .

موږ ټول چوپه خوله پاتې وو. په پای کې ما وویل : " موږ ټول ستاسو همکاران یو. هغه څه چې ستاسو پازوالي ده زموږ هم ده." نور د چا غږ پورته نه شو. څو شېبې وروسته ، ولسمشر وویل : " د ګارد ځواک ډیر کوشنی دئ. ولیدل شي چې څه کیږي. " په همدغې شېبې کې د کوټې دروازه پرانیستل شوه او پیشخدمت پتنوس په لاس چې ساندوویچ پکې ټول شوي ول خونې ته را ننوت. لومړی ولسمشر چې د ټولې ورځې په اوږدو کې یې څه ول خوړلي یو ساندوویچ واخیست او نورو هم په خوړلو پیل وکړ .

هوا تیاره شوې وه. د ماشینګنو غږونه نه اوربدل کېدل. راډیو افغانستان په خپرونو پیل کړی وو. د محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر په نومونو دوه تنو افسرانو په دري او پښتو ژبو خبرتیا خپره کړه او په هغه کې یې د والاحضرت سردار محمد داؤود او د هغه د حکومت د پرځېدلو خبرې وکړې. د مالیې وزیر په ملنډو وویل : " ته دغه وطنجار ته و ګوره !" (د بي بي سي راډیو هم په افغانستان کې د کمونیستي کودتا خبر ورکړ او ویې ویل :" د ولسمشر برخلیک لا تر اوسه څرګند نه دئ.")

ولسمشر د ګلخانې د ماڼۍ په لاندیني دالان کې ناست وو. ښاغلی محمد نعیم ، د کابینې غړي او د کورنۍ یو شمیر غړي تر هغه را تاو ول. وحید عبدالله ولسمشر ته ولاړوراندیزوکړ :" تاسو باید کندهار ته ولاړشی" نومړي ارواښاد د لارې په اوږدو کې د مهتاب قلعې ، مقر او کلات د ځواکونو یادَونه وکړه او ویې ویل: " دژوند تر وروستۍ شېبې به دغه ځای پرینـږدم" عمرداؤود غږ وکړ :" بابا! زه هم همداسې فکر کوم." وحید عبدالله وویل: " د خدای په پار! د افغانستان برخلیک به څنګه شي؟ "

زه د ارواښاد نعیم تر څنګ ولاړ وم. هغه د خپل همیشني عادت له مخې چې د هغه یوه ځانګړتیا وه په نرمه ژبه وویل : نن موباید د پیښې له هماغه لومړۍ شیبې څخه په دې اړه فکر کړی وای." وروسته ، پرته له دې چې د کندهار پر لور د تګ کومه پریکړه شوي وي ، صاحبجان ته لارښوونه وشوه چې د کندهار په لور د تګ لپاره دې یو موټر چمتو کړي. ګومان کوم دغه لارښوونه وحید عبدالله ورکړه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ شېبه وروسته صاحبجان راغی او خبر يې ورکړ چې موټر چمتو دئ. ددغه خبر په اوريدلو وحيد عبدالله زينو ته نيږدې ولاړ او په لوړ غږ يې وويل :" راشئ!" د کورنۍ ټول غړي په ځغاستو ځغاستو له زينو راکښته شول. د ولسمشر ماندينه ميرمن زينب داؤود چې تر ټولو مخکې ولاړه وه او کله چې کندهار ته د تګ په اړه خبره شوه ، ولسمشر ته يې وويل : " زه نه ځم. ته ولاړ شه چې مهمه ده." د ميرمن زينب موخه دا وه چې د ولسمشر يوازې تګ به هغه ته آسانتيا رامنځته کړي. ددغو خبرو له څو ځلي تکراريدلو وروسته ، ارواښاد ولسمشر زړه نا زړه له خپله ځايه پاڅېد ؛ د بالاپوښ اغوستلو او خولۍ پرسرکولو په شېبه کې ډيرسترې او لالهاند ښکاريده .

ولسمشر له دروازې ووت او د هغه ترشا ټول ولاړ کسان هم وخوځېدل. له دې چې موټر د دروازې څنګ ته ولاړ يو شمير له دروازې ور سره ووتل او نور په دالان کې ودريدل. زه د هغو کسانو په ډله کې وم چې د ولسمشر ترڅنګ ول .

د موټر دروازه لا نه وه خلاصه شوې چې د ارګ (د ګلخانې ماڼۍ ته له مخامخ ودانۍ) د جومات له لوري د ونو له منځه لومړی د توپک يو ډز او له هغه وروسته بل ډز وشو او مردکې د ګلخانې د ماڼۍ په کاڼو ومښتـل. ما واوريدل چې ارواښاد داؤود خان وويل : " اولا!" او په بيړه د ارګ د ګلخانې د دروازې پر لور وخوځيد. موږ هم ورپسې وخوځېدلو. د توپک پرله پسې ډزې خپرې شوې پاتې کسانو هم په تښتېدلو واښو وانړو په موږ پسې را وځغستل او د دالان ښي او کيڼ لوري ته يې د ځان د ساتنې او خونديتوب لپاره ځای لټاوه .

د ماشينګنو ډزې له هرې خوا خپرې شوې او دالان ته د راننوتلو لاره ، زينې او د زينو ديوالونه تر ټينګ اور لاندې ونيول شوې. په همدغې شېبې کې د دالان ځراغ ټوټې ټوټې شو او ټوټې يې هرې خواته خپرې شوې. ساتونکې مې وليد چې پرځمکه پريوت ، ودانۍ تياره شوه او سور قيامت بل شو. له هغه وروسته د ماشينګنو ډزې بندې شوې، کراري شوه ، د آرامۍ يوه لنډه شېبه را ورسيدله. ټولو د يوه تاندې سا کښلو لپاره داسې يوې شېبې ته اړتيا درلودله .

له کړکيو څخه د پيکه روښنايۍ تر رڼا لاندې د ټپي شويوکسانو په لټه کې شوم. نظام الدين غازي زما ترڅنګ ولاړ وو ، هرې خواته يې په تر هورو سترګو کتل او هڅه يې کوله چې ټپيانو ته مرسته ورسوي. له هغه مې وپوښتل : " ښاغلی ولسمشر څنګه دئ ، چيرې دئ ؟" هغه وويل :" شکر ښه دئ او په شاتينۍ کوټه کې دئ ".

په دې شېبه کې د ميرمن زينب داؤود غږ مې واوريد چې ويل يې : " راشی ، مرسته وکړئ!" نظام الدين غازي په بيړه له ځايه پورته شو او پيغله زرلښته داؤود يې چې په پښې ټپي شوې وه په غيږ کې ونيوله. د کورنيو چارو وزير مې وليد چې خپله کوشنۍ ماشينګنه يې د خونې د بخارۍ له پاسه په کوپه (تاقچه) کې کښېښودله او له لاسه يې ويني بهېدلې .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول په لالهانده سرګردانی کې ډوب ول او زه نه پوهیدم چې څه وکړم ، د چا خبر واخلم ، چیرې ولاړ سم او له چا سره مرسته مرسته وکړم. زه نه پوهیدم چې څنګه او ولې نه یم ټپي شوی او روغ رمټ پاتې شوی یم. توره تیاره وه ، کله به ودریدلم او کله به کښیناستم ، ګرد چاپیره مې څه نه لیدل. نه پوهیدم چې څومره وخت همداسې تیر شو. د نهیلیو څپو مې پرمخ منګولې لګولې او ګومان مې کاوه چې هرڅه له لاسه تللي دي .

په دغه شېبه کې زما سترګې په اروابناد محمد نعیم ولګېدلې چې زما له مخه تیر شو او کرکی ته نیږدې په ډیرې خوارۍ او سختۍ پر څوکۍ کښیناست. په ډیرې کرارۍ د هغه څنګ ته ور نیږدې شوم او ومې پوښتل : " څه وکړو؟ آیا سپین بیرغونه پورته کړو؟" هغه په بشپړې نومیدۍ او ډیر ټیټ ټپي غږ وویل : " هر څه مو چې زړه غواړي ، ویې کړئ." څو شېبې وروسته پوه شوم چې هغه هم ټپی شوی وو .

د لالهاندو او ځیلو ګومانونو زبیښونکو منګولو زبیښلم. د ګارد بولندی صاحبجان مې چې لویه ورځ یې پوځي جامې په ځان کې وې ، په ملکي جامو کې ولاړ ولید. په بیړه د هغه څنګ ته ور نیږدې شوم او و مې پوښتل :" څه خبره ده؟" د هغه پرمخ چې ترخې موسکا په بیرحمۍ منګولې ښخې کړې وې وویل :" اوس چې د ګارد له منځه خیانت را پیل شوی دئ ، زما له لاسه هېڅ نه کیږي." (هغه چا چې ډزې کړې وې د عبدالمجید په نامه د ګارد یو تن افسر وو او په دې خبره زه د څرخي پله په زندان کې پوه شوم) صاحبجان وویل : " ما دغه خبره ښاغلي ولسمشر ته وړاندې کړه." صاحبجان هغې خونې ته د سرپه ښورولو پوه کړم چې ولسمشر هلته وو. له هغه وروسته یې ماته د خدای په امانی لاس راکړ او ولاړ .

صاحبجان یو ډیر ښه رښتونی او سپیڅلی سړی وو. هغه له خپل ځواک ، د ولسمشرۍ له ګارد ، سره یو ځای د سهار له لومړیو بیا د هاغې تورې شپې تر وروستیو شېبو پورې د هیواد او ولس د دښمنانو پر وړاندې په میړانۍ او سرښندنې مقاومت وکړ. صاحبجان یوه شوبله په خپل لاس په توغندیو له منځه وړې وه ؛ د عزیز په نامه د جنرال عارف خان وراره غوښتل په همدغې شوبلې د ارګ دروازه والوزوي. د ګارد دټپیانو شمیره هم لوړه وه .

کله چې د ګارد بولندوې د دالان له دروازې ووت ، زه پورته په زینو وختلم او غوښتل مې د ولسمشر د کار له دفتر څخه له خپلې کورنۍ سره اړیکه ونیسم چې د خپلو کوشنیانو خبر واخلم. د ښاري ټلفونونو ځالګۍ شنډه شوې وه. ما د ولسمشر د کار د دفتر ترشا د ټلفون یوه بله کوشنۍ ځالګۍ ځای پرځای کړې وه چې د ښاري ټلفونونو له ځالګۍ څخه یې جلا کار کاوه او ولسمشر کولای شوای له خپلو نیږدې همکارانو سره د دفتر او کور له لارې اړیکه ټینګه کړي. له دې کبله نومورې تلفوني ځالګۍ کار کاوه .

کله چې دفتر ته ننوتلم ، میرمن زهره نعیم راته وویل : " د ودانۍ تر شا یو ځای اور اخیستای دئ." د ولسمشر د دفتر ترشا کوټې ته ولاړم. له هغه ځایه مې ولیدل چې د ارګ د کالیو او جامو یو زیرمتون د وسلو د اور په درَب کې اور اخیستای وو او سوځېده. خپل کورته مې ټلفون وکړ. لس کلنې لور مې ټلفون پورته کړ. له هغې مې وپوښتل :"

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنګه یاست" هغې ځواب راکړ:" ښه یو تر ده به بد نور څه حال وئ؟" په یاد مې نه راځي چې له چا سره مې نورې خبرې کړې وي .

له دفتره راووتلم او له زینو کښته شوم. په دالان کې ، د غونډو په خونه او د هغه ترڅنګ خونې کې چې دروازې یې خلاصې وې ، څوک ولاړ او څوک ناست په سترګو کېدل. توره تیاره وه ، د چا مخ مې نه شوای لیدای. یوازې دومره پوه شوم چې ارواښاد محمد نعیم په خپل ځای کې ناست دئ. له ځان سره مې وویل: آیا ولسمشر وګورم؟ هغه به چیرته وي؟ که ورشم و نه ځوریږي؟ څه ورته ووایم؟

په همدغو سوچونو او اندیښنوکې ډوب د غونډو د خونې ترڅنګ کوټې ته ننوتلم. د کړکۍ له لارې د راغځېدلې پیکه رڼا په روښنایۍ کې مې کولای شوای مخونه و پیژنم. د کابینې څوتنه غړي هلته ناست ول .

څو شېبې ټول چوپه خوله ناست وو. وروسته د کانو او صنایعو له وزیر تواب آصفي سره له ودانۍ دباندې ووتلم. نه پوهیږم موږ پسې څو تنه نور را وخوځېدل. څو شېبې د ودانۍ ګردچاپیره وګرځېدلو. د شپې لس بجې وې. له ساتونکو پرته د هېڅ چا څرک نه لګیده .

په یاد مې دي چې د تورې تیارې په چوپه چوپتیا کې سپوږمۍ ځلیدله ، نرمه هوا چلیدله او ګونګې مرګونې چوپتیا په هر چا خوله لګوله. احساس مې کاوه چې دغه چوپتیا د یوې سترې او بدمرغې پیښې زیږنده ده. نهیلۍ ټول چاپیریال په خپلو منګولو کې داسې په ټینګه زبیښه ته به وایې چې دغه شپه پای نه لري. چاپیریال د لالهاندو سرګردانیو او فکري تمرکز په نشتوالي کې ډوب وو. د همدغې تورې شپې په زړه کې څوک د ودانۍ په لاندینې پوړ، څوک په پورتني او څوک هم له ودانۍ د باندې ناست ، پروت او یا د ګام وهلو په حال کې وو او د راپیښېدونکې پیښې لپاره د ټولو سترګو لارې څارلې .

د سهار د روښنایۍ څرک راښکاره شو. د کلابندۍ کړۍ ماته شوې وه. کمونیستان ارګ ته دننه راننوتل ، په لومړي ګام کې یې د کابینې وزیران ونیول. د مالیې او کورنیو چارو وزیران چې وسله وال ول له ولسمشر سره پاتې شول. په همدې شېبه کې د ګلخانې او جومات ترمنځ سیمې کې پوځي قطعه را ورسیدله او په یوې قومانده د ښادۍ له ډزو وروسته ماڼۍ ته ننوتل.

څو شېبې وروسته ، د ویروونکو مرمیو ګړزهار کټ مټ لکه دا چې د څو کلاشنیکوفونو شاژورونو په یوه ځل تش شي واوریدل شول او بیا مرګونې چوپتیا چې د هیواد د بدمرغۍ پیلامه وه خپره شوه. افغانستان له هماغو شېبو وروسته تر نن پورې د خپل تأریخ په ناپایو تیارو ورځو کې ډوب دئ .

په دې توګه د هیواد د تأریخ پرتندې د پلرنې ټاټوبي د مینې په لاره کې ستره سرښندنه او قرباني د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې په اتمه [۱۹۷۸زکال ، د اپریل ۲۸] ولیکل شوه. دغه سرښندنه د افغانستان د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تأريخ دوه تنو سترو نومياليود خپلو گرانو كورنيو د غړيو په گډون د سر په وينو په لاس كې واخيستله. په دغې وينې بهونې كې د ارواښاد محمد داؤود په گډون د هغه د كورنۍ اتلس تنه غړي په شهادت ورسيدل. اروا دې ښاده او سپيڅلى جنت دې ورپه برخه وي !

په دغه اور كې سيد عبدالله هم وژل شوى وو. د كورنيو چارو وزير عبدالقدير چې د پرون شپې په اور كې ټپي شوى وو ، د روغتون ځلورسوه بستريزه روغتون ته وليږل شو او هلته يې ځان حق ته وسپاره. عمر داؤود او خالد داؤود د پرون شپې په ډزو كې له ټپي كېدلو وروسته وژل شوي ول .

د لمر رڼا هر لور خپره وه خو ما گومان كاوه چې زما ټول چاپيريال په توره تياره كې ډوب او ژوند خپله مانا له لاسه وركړې ده. ماته يې اوس پروا نه كوله چې څه به را پيښيږي .

د ارگ د ټلفون په مركز كې موږ تر ځارنې لاندې ونيول شوو او په چوپه خوله مو يو بل كتل. ټول په نوميده او درې ورې توگه د رڼدې ترهگرۍ په لوموكې زبيښل كېدلو. وخت په وژونكې سوكه توب تيريده .

د سرحداتو وزير عبدالقيوم مې و ليد چې د يوه سرتيري په بدرگه كوټې ته راوستل شو او ويې ويل چې د گارد له بولندوى صاحبجان سره په حرمسراى كې دننه وو. له هغه وروسته يو پنډ او غښلى سړى خونې ته ننوت ، ټول يې له سترگو لاندې تير كړل او له كوټې ووت. لږ شيبه وروسته هماغه سړى (څو موده وروسته څرگنده شوه چې د نوموړي سړي نوم اسدالله سروري وو او دى هماغه سړى وو چې د تره كي د ضبط احوالات د اداري مشر چې [د افغانستان د گټو د ساتلو اداره] نوميده و ټاكل شو او په زرگونو زرگونو بې گناه كسان يې د وژلو لومو ته وليږل) او يو بل افسر چې سرې سترگې يې گاټې وتلې وې ، كوټې ته راننوتل .

نوموړى افسر چې په كلاشنيكوف يې برچه هم سپره وه د كوټې په يوه گوټ كې و دَريد ، كلاشنيكوف يې زموږ پر خوا را تاو كړ او ويې ويل :" لاسونه مو پورته كړئ!" افسر چې ډير توغمناک او قهرولې ښكاريده د كرهښې له وزير عزيزالله واصفي څخه و پوښتل :" باختري صاحب چې د هډې په فارم كې تاسو ته ميلمستيا (په هغه وخت كې چې واصفي د ننگرهار والي وو) دركړې وه ، ولې رانغلې ؟ واصفي وويل: " وروره ! د چا يې پرې څه؟ زړه مې ونه غوښتل ، وَرَنغلم".

د همدغو خبرو په ترڅ كې اسدالله سروري زموږ د هريوه پلټنه پيل كړه. سروري ډاكټرعبدالمجيد خان ته وويل " د دربار وزير صاحب !" ما د سروري خبره ور سمه كړه او مې ويل : " ددولت وزير". سروري وويل :" پروا نه لري . له يو بل څخه كوم توپير نه لري". سروري ددې په ويلو غوښتل څرگنده كړي چې د جمهوريت او شاهي رژيمونه له يو بل څخه توپير نه لري. . تواب آصفي ته يې د " سردار صاحب" په ويلو ، وويل: " په ياد مو دي چې ستاسو د چورلكې پيلوټ وم؟ (ښايي كوم وخت يې آصفي د هيواد لويديځو سيمو ته بيولى وو). كله چې ما ته را نيږدې شو و يې ويل: " تاسو ولې داؤود خان ته ونه ويل چې تسليم شي؟ هغه به تل ويل چې ستاسو خبره مني " (د سروري دغه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبره زما غوږته آشنا ښکاره شوه. کله چې عبدالقیوم د کانو او صنایعو وزیر وو ما ته یې ویلي ول چې [رهبر] ستاسو خبرې ا َوري. د سترګو په رپ کې دا خبره مې پخه په زړه را پریوتله چې قیوم له دوی سره اړیکه درلودله. کله چې د څرخي پله په زندان کې بندي وم خبر شوم چې عبدالقیوم له خلقیانو او ښځې یې میرمن معصومې وردک له نور محمد تره کي سره نیغې اړیکې درلودلې) .

چوپه خوله پاتې شوم او څه مې ونه ویل. عبدالله عمر زما ترڅنګ ولاړ وو ، سروري ورته نیږدې شو او د بنز موټر کیلي یې ورڅخه واخیستله او ویې ویل : " اوس زموږ وار دئ چې د موټرانو سواری وکړو". په همدې ترڅ کې مې ولیدل چې د کورنۍ روغ او ټپي غړي د دروازې له مخې تیریږي او د محمد عمر نور ماندینه میرمن سلطانه نور د نورو ترمخ روانه ده. د نظام الدین کوشنیان زهرا او داؤود مې ولیدل چې دواړه ټپیان شوي ول .

کله چې د میرمن سلطانې نور سترګې په ما ولګېدلې ، و دریدله او د لاس په اشاره یې را ته وویل : " ټوله ګناه د دوی ده. هغوی چنواري کړئ!" د افغانستان د پخواني پاچا محمد ظاهرشاه خور او د ولیعهد سردار احمد شاه خواښې ګومان کاوه چې زه د چنګاښ د شپږویشتمې [۱۹۷۳زکال د جولای ۱۷] د پاڅون د لاملینونو له ډلې څخه یم .

زموږ له پلټلو وروسته اسدالله سروري له څېلو ساتونکو سره له خونې ووت. موږ تر ډیرې مودې پورې سترګې په لار کښېنول شوو. سروري بیا له دوه تنو ساتونکو سره بیرته راغی او د دروازې څنګ ته دوه تنو ناستو کسانو ته یې د لاس په نغوته وویل : " تاسو او تاسو" او دواړه یې له ځان سره بوتلل .

سروري د هرو لسو یا پینځلسو دقیقو په ترڅ کې راته او یو یا دوه تنه به یې له ځان سره بوتلل. زما او د ډاکټر عبدالرحیم نوین وار را ورسید. موږ په موټر کې کښېنول شولو او ددفاع وزارت ودانۍ ته یې بوتلو او نیغ په نیغه یې د ودانۍ ځمکلاندې برخې ته یوه ځای ته چې د دفتر په شان ښکاریده بوتلو. نور کسان هم هلته ول .

ماسپښین مهال چې وو سروري کوټې ته راغی او له ماسره یې خبرې پیل کړې. ما له سروري څخه و پوښتل : " د ولایتونو حالت څنګه دئ؟ " هغه وویل : " کابل مرکز دئ . مرکز چې تسلیم وي ، په ولایتونو کې ستونزه نه وي." بیا مې له هغه وپوښتل :" شهیدان کله خاورو ته سپارل کیږي؟" هغه وویل : " لومړی داؤود خان او نعیم خان غیابي محاکمه کیږي." هغه نظام الدین غازي نه پیژانده. کله مې چې هغه ور وپیژانده ویې ویل : " حیف د هغه د ځوانۍ "!

سروري وویل : " نعیم خان زموږ یو تن ملګری ټپي کړی دئ." او زیاته یې کړه : " د ګارد له بولندوی صاحبجان څخه مې وپوښتل چې ولې مو مقاومت وکړ؟ هغه وویل : خبر نه وم (په بله مانا چې) کمونیستان په پیښه کې ښکیل دي ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په ډېرې توندي او جدي ژبې وويل: " كه نن نه واى تسليم شوئ ، په پام كې نيول شوې وه چې يو پينځه سوه كيلويي بمب پر ارگ را وغورځول شي. پوهيږئ چې پينځه سوه كيلويي بمب څه كوي؟ ارگ به يې له خاورو او دوړو سره په هوا كړئ واي ".

له هغې ورځې وروسته مو بيا سروري ونه ليد. څو وخته وروسته له يوه تن سرتيري څخه چې د شهيدانو د ساتونكو له ډلې څخه وو خبر شوم چې د شهيدانو مړي يې د مرنجان په غونډۍ كې خاورو ته سپارلي دي. اروا دي ښاده وي .

د غوايي د اتمې د ماسپښين په يوه بجه [١٩٨٧ د اپريل ٢٨] د ډوډۍ خوړلو لپاره يوې لويې خونې ته بوتلل شوو. په خونه كې ډېر لوړ پوړي چارواكي ، د پوځ او پوليس افسران ليدل كيدل. يوه په زړه پورې سړي چې زما پام يې ځانته را واړاوه جنرال محمد عظيم وو چې له تقاعد څخه له لاس په سركېدلو وروسته د كندهار د قول اردو د بولندوى په توگه ټاكل شوى وو. (د غوايي له مياشتې څو مباشتې مخكې ما كندهار ته سفر كړى وو. د لښكركوټ د ودانۍ د كتلو په ترخ كې جنرال عظيم راته وويل :" زما سردې له [رهبره] ځار وي" او خپل لاس يې په ټينگه پر ټټر واهه خو اوس يې د كندهار د والي ايوب عزيز له ټينگار څخه په سترگو پټولو يوه بشپړه قول اردو د ولس او هېواد دښمنانو ته سپارلې وه.)

دورځې په اوږدو كې ابراهيم مجيد سراج ، غوث الدين فايق چې په پكتيا كې ول ، وحيد عبدالله چې تيره شپه له تيمورشاه آصفي او د باز محمد خان له زوى مجيد ياور سره له ارگه وتلي ول هم زموږ په ډله كې را زيات شول. وحيد عبدالله ماته وويل :" پرون شپه د فريد رشيد كورته ولاړم او غوښتل مې پاكستان ته ولاړ شم خو راته ډېره خطرناكه وه ، ونه شوه ".

دا ورځ هم په همدې ډول تيره شوه. د ماښام ډوډۍ د دفاع د وزارت د ډوډۍ خوړلو په خونه كې جوړه شوې وه. په خونه نور كسان هم چې د غوايي په اتمې نيول شوي ول ليدل كيدل. له هغې ډلې څخه محمد رحيم د پخواني پاچا ناظم چې د خوب په بالاپوښ كې ليدل كيده ، زما پام يې ځانته را واړاوه. ولي جان يوسف هم د خوب په جامو كې ليدل كېده .

د بيديدلو لپاره يوې لويې خونې ته بوتلل شوو. ټولو بنديانو ته پوځي كمپلې وركړل شوې. ټول پر ځمكه پريوتل چې بيده شي. سباسهار بيا د ډوډۍ خونې ته د سبا ناري لپاره ولاړو. له سباناري وروسته بيرته ترځمكلاندې خونو ته راغلو. پريمينځل او تشناب ته تگ خورا زيات ستونزمن وو ځكه د دفاع د وزارت د ودانۍ د اوبو ټانكۍ د شوبلې د مرمۍ له امله چې د ودانۍ كينې خواته لگيدلې وه زيانمنه شوې وه. د تشنابونو د پاكۍ حالت ډېر بد وو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی اونی په همدې ډول تیره شوه. د ورځې په اوږدو کې به تل خلقیان او پرچمیان زموږ خونې ته راتلل او کمونیستي ببولالې به یې ویلې. کله به چې د سباناري او د غرمې د ډوډۍ لپاره د ډوډۍ خونې ته تللو د ارګ خواته له پاسنیو کړکیو مو لیدل چې خلک ډله ډله ارګ ته ننوځي ځکه چې کمونیستانو د ارګ او دلکشا دروازې د خلکو پرمخ پرانیستلې وې .

د راډیو له لارې اوریدل کېدل چې د ارګ دننه خبریالان خلکوته وایي چې : " دا ظلم او خپل سرى مانۍ وه". هغوی د خلکو د تیرایستلو لپاره ځو دانې ځنځیر او زولنې نندارې ته ایښودلې وې او زیاتول یې:" اوس دلته هېڅ بندي نشته" او ویل به یې:" تیره اونۍ په دغې مانۍ (دلکشا) کې د شپې باندارونه او نڅاوې وې ".

دغو خبریالانو چې تر پرون پورې یې د جمهوریت لپاره خپل ستوني ځیرل نن له هماغه ستوني د هیواد او ولس د دښمنانو لپاره چیغې وهي .

جمعه محمد محمدي چې د کابینې غړی وو ، په خپله ژبه یې په بدو او سپکو ویلو پیل وکړ.(هغه له خلقیانو سره اړیکه درلودله). جنرال شاهپور احمد زی چې د ولسمشر د ډیر ډاډ وړ سړی وو او د حربي پوهنتون د بولندوی په توګه ټاکل شوی وو پښې یې د کمونیستانو له برستنې را ووتلې. لنډه دا چې هر څه چې لیدل او اوریدل کېدل له ډیرې ژورې خواشینی سره په ککړتیا نغښتي ول .

د غوایي د مباشتې په شپاړلسمه د پیلنی "شنبې" په ورځ [۱۹۷۸زکال د مې ٦] ډاکټر عبدالمجید ، ابراهیم سراج او محمد خان جلالر له زندانه خلاص شول. ډاکټر عبدالمجید څو وخته وروسته بیا بندي شو او تر یوې مودې پورې له موږ سره په څرخي پله کې وو. د لوړو او مسلکي زده کړو وزیر صدیق محبي په دویمه یا دریمه ورځ له بنده خلاص او کور ته ولیږل شو .

د غوایي د مباشتې په نولسمه نیټه د منځنۍ "سه شنبې" په ورځ [۱۹۷۸ د مې ۹] د عسکري کلوپ آمر عبدالعلي چې نور محمد تره کي د کابل د امنیې د بولندوی په توګه ټاکلی وو زموږ کوټې ته راغی او له ځمکې او آسمانه یې په ګز او پل او اوتو بوتو را پیل کړه او ویل یې چې ده ته دنده سپارل شوې وه چې ارګ ته د داؤود خان د نیولو لپاره ورشي ، خو په وروستنۍ شېبه کې تره کي د هغه د تګ مخه ونیوله او ویې ویل :" بل څوک اوستوم ، تاته به تاوان ورسیږي" هغه وویل :" نن د مازدیګر په څلورو بجو انقلابي شورا په صدارت کې غونډه لري او ستاسو د برخلیک په اړه پریکړه کیږي." (نوموړی په لوګر کې د مجاهدینو له پلوه ووژل شو)

د شپې نهه بجې شا او خوا کله چې د ماښام د ډوډۍ له خوړولو وروسته بیرته راستانه شوي وو د خونې دروازه خلاصه شوه او د ډاکټر محمد حسن شرق یو ملګری خلیل د مرکزي کمیټې غړی او د مهتاب کلا د توپچي غــنـډ بولندوی را ښکاره شو. (د تاج بیګ د غونډۍ مانۍ د غوایي د مباشتې په اوومه [۱۹۷۸ د اپریل ۲۷] د توپچي ځواک تر اور لاندې راغلې وه). خلیل د عدلیې وزیر وفي الله سمیعي ته چې په کوټه کې ګرځېده ، وویل : " ښاغلی وزیر!

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو راځی او خپل بکس هم در سره واخلی." وحید عبدالله وویل: " خلیل جانه ، دا دئ د مخابراتو وزیر هم دلته دئ" د هغه موخه دا وه چې که د خلیل پام ماته نه وي شوی ، نو له ما سره دې روغبړ وکړي. وحید عبدالله له خوشحالۍ خندل او ګومان یې کاوه چې اوس ټول بندیان خلاصیږي .

د وفي الله سمیعي له تللو لنډه موده تیره شوې وه چې خلیل بیا دروازه خلاصه کړه او دا ځل یې وحیدعبدالله ته لاس و ښورواوه او ویې ویل:" ښاغلی مرستیال! تاسو راځی او خپل بکس هم در سره را واخلی." وحید عبدالله په ډیره خوشحالۍ او خندا له ځایه پورته شو او له در وازې ووت. سبا ماښام د یوې راډیویي مرکې په ترڅ کې د نورمحمد تره کي له خولې مو واوریدل چې : " وحید عبدالله په ارګ کې د مقاومت په لړ کې وژل شوی دئ ".

په دې توګه د بندیانو لومړۍ ډله و حید عبدالله ، وفي الله سمعیي ، جنرال عبدالله روکی ، جنرال عبدالقدیر خلیق ، محمد رحیم او یو شمیر نور د وژونو لومو ته ولیږل شول .

محمد موسی شفیق ، د دفاع وزیرغلام حیدر رسولي ، ستر درستیر جنرال عبدالعزیز ، د قوای کار بولندوی جنرال عبدالوهاب د کودتا په لومړۍ ورځ اعدام شوي ول. د ولسمشرۍ د ګارد بولندوی صاحبجان د غوایي د مېاشتې په اتمه [۱۹۷۸ز کال د اپریل ۲۷] د ارګ د کلابندۍ له ماتیدلو وروسته اعدام شوی وو ".

اخځ :

)د "قـیام و جـمـهوریت بیسـت و شش سـرطان سـیزده پنجاه و دو هــجـري شمـسي" [۱۹۷۳ د جولای ۱۷] د کتاب له ۲۴ تر ۳۲ پاڼې پورې. لیکوال او ټولګه د : دیپلوم انجنیر کریم عطایي ، دویم چاپ ، سـنت ګلن، سـویتزرلند، 2004(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

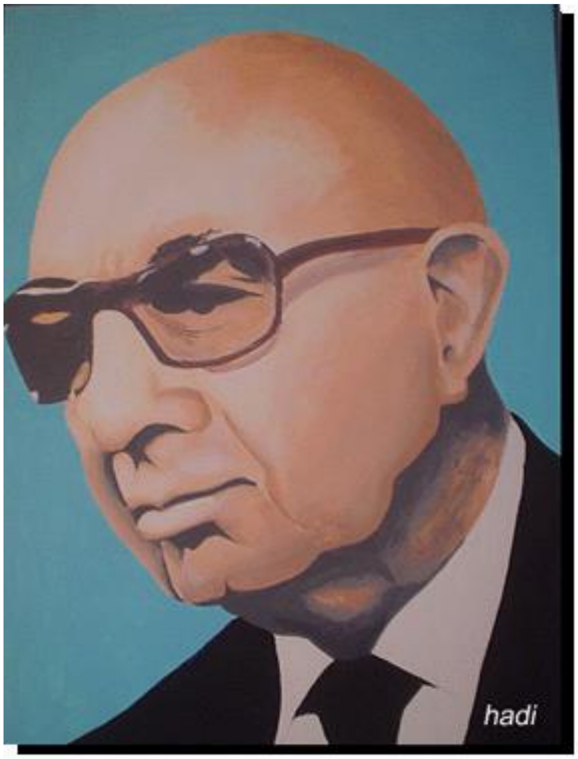

اتلسمه برخه

فـضـل الـرحـمـن تاجـيار

"د خلقي او پرچمي باغيانو پر وراندي د افغانستان د جمهوري ارگ دفاع" ، د محمد داؤود د جمهوري ارگ د اپراسيون د آمرفضل الرحمن تاجيار د خبرو سرليک دئ. دغه د لومړي لاس يادښت لېک په کليفورنيا کې د " مجاهد ولس" د خپرونې له بنسټ اېښودونکي او چلوونکي محمد حسن ولسمل سره د يوې مرکې په ترڅ کې په [؟] گڼه /ورځ/ مياشت/ ۱۹۹۴ز کال کې خپور شوی دئ .

مورږ د ښاغلي تاجيار خبري دلته د هغه له اجازي پرته لږ څه را لنډې کړې او غټ غټ ټکي مو ورڅخه اخيستي دي. ددغه يادښت بشپړه بڼه کولای شی www.dawatfreemedia.org :ولولـئ او مورږ هم له همدغه ځايه په پورَوني را اخيستی دئ .

"د ارگ ساتنه"

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې د غوايي په اوومه [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] د شوروي اتحاد په نیغ ملاتړ په افغانستان کې د غوايي کودتا کیدله زه جګتورن فضل الرحمن تاجیار د شهید سردار محمد داؤود خان د جمهوري ګارد رئـیس ارکان او د اپراسیون آمر وم. پر ارګ د کمونیستو کودتاچیانو د برید له پیله ما په خپله د ارګ په وسله واله مدافعه او د مدافعې په سمبالولو کې برخه اخیستې او د جمهوري ریاست د غمرلې پرځېدنې ترپای پورې ددغې ناورین ځپلې تأریخي پیښې شاهد وم .

د ګارد افسران : ضیا مجید د جمهوري ګارد بولندوی ، جګتورن عبدالحق علومي د کشف آمر، جګړن سید جان او تورن محمد عزیز حساس پیژندل شوي کمونیستان ول. یو شمیر نور افسران چې یا د خلق او پرچم په چوپړ کې ول اویا یې له مخورو کسانو سره نیږدې پیژندګلوي درلودله، د ګارد د ساتونکو په ډله کې ول .

په خپله ولسمشر او د دفاع وزیر د دغو کسانو موخو ته په پاملرنې یو څه مودې مخکې د ګارد په قطعه کې د هغوی پر شتون په شک کې لویدلي ول. له دې امله ضیا مجید یې له ګارد څخه لیرې کړ او د هغه پر ځای یې صاحبجان چې له هیڅ اړخ سره یې تړاو نه درلود د ګارد مشرپه توګه و ټاکه .

د ګارد نوي بولندوی صاحبجان چې ظاهراً غاړه ایښوونکی او پازپیژانده �دنده پیژندونکی� ښکاریده د (خلق د ډلې له یو لوړپوړي غړي) شیرجان مزدور یار سره یې نیږدې اړیکې درلودلې. ښايي دغه به شخصي اړیکې وې. هرګوره ، د ولسمشرۍ له ماڼۍ څخه په نااغیزمن مقاومت کې ددغسې کسانو شتون بې اغیزې نه وو .

له دغې ډلې څخه یو شمیر کسانو لکه عبدالحق علومي او سید جان زما تر مخه دوه مخیزې ونډې لوبولې. یوه ورځ د ګارد بولندوی له ګارد څخه د عبدالحق علومي ، سید جان او عزیز حساس د شړلو په اړه زما د لید لورى غوښتنه وکړه. ما وویل : " دا په تاسو او د ښاغلي ولسمشر په پریکړې پورې اړه لري." وروسته څرګنده شوه چې ولسمشر د هغوی د بدلون پریکړه ځنډولې وه. پاتې دې نه وي چې د ګارد د افسرانو په منځ کې یو شمیر ښې لاسي اورپکي افسران هم ول .

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوايي د مپاشتې د کودتا تر ورځې د جمهوري ګارد د قطعې په جوړښت کې دوه پلي کنډکونه ، د دافع هوا ژغورونکی د ماشینګنو ټولی او د مخابرې ټولی په لاندې ډول ول :

د سوق او اداري ډله : د قطعې بولندوی : جګړن صاحبجان /د قطعې د بولندوی مرستیال او د اوپراسیون آمر: جګتورن فضل الرحمن تاجیار/ د اوپراسیون مرستیالان : جګړن سید جان ، تورن عزت الله ، تورن ظاهر او تورن حمیدالله د سپورت آمر/ د کشف آمر: جګتورن عبدالحق علومي / د کشف مرستیال : ..../ د مخابرې آمر: جګتورن آقا محمد / د مخابرې ټولی : د ټولي بولندوی : تورن عبدالفتاح / د انضباط بلوک : د بلوک بولندوی: جګتورن فضل احمد/ د اور وژنې بلوک : د بلوک بولندوی: تورن خواجه عبدالمجید/ داور وژنې د بلوک ضابط : بریدمن ببرک .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اکمال ډله: د لوژستیک آمر : جگړن عبدالغفور/ د تخنیک آمر: جگړن ذاکر/ د روغتیا آمر جگتورن ډاکټر لالا جان/ د پیژند مدیر: جگړن عبدالرحیم شادان / د موزیک ټولی : جگتورن عبدالسمیع ابوي/ د نقلیې ټولی: تورن عبدالحفیظ

لومړی پلی کنډک : د کنډک بولندوی : ډگرمن محمد سرور/ لومړی پلی ټولی: د ټولي بولندوی: تورن عزیزحساس / دویم پلی ټولی: د ټولی بولندوی: تورن غلام رباني/ دریم پلی ټولی: د ټولی بولندوی: تورن محمد اکبر/ د درندو ماشینگڼو بلوک: د بلوک بولندوی: تورن ضیأ الدین

دویم پلی کنډک : د کنډک بولندوی: جگړن محمد عزیز/ لومړی پلی ټولی: د ټولي بولندوی: تورن محمد صدیق / دویم پلی ټولی: د ټولي بولندوی: جگتورن محمد ظاهر/ دریم پلی ټولی: د ټولي بولندوی: جگتورن محمد نادر/ د درندو ماشینگڼو بلوک: د بلوک بولندوی زلمی

مرستندویه جزوتام: د دافع هوا ماشینگڼي : د ټولي بولندوی : جگتورن دایان / د افسرانو ، بریدگیو او د جمهوري گارد د قطعې د سرتیرو ټوله شمیره: یو زرو او شپږ سوه تنه

د سترگو لیدلو پیښې

د غوایي د کودتا له پیښې څو ورځې مخکې میر اکبرخیبر د یو شمیر ناپیژندل شویو کسانو له پلوه وژل شوی وو. کمونیستانو د سمبال شویو لیکو په ترڅ کې چې شمیر یې زرگونو کسانو ته رسیده د جنازې لمانځنه تر سره کړه. دغه لیکې د " مره دې وي پانگوالي" د شعار په ورکولو د امریکا د سفارت له مخې د جمهوري ارگ پرلور په خوځښت راغلې. کله چې د ارگ مخې ته را ورسیدلې، د جمهوري ارگ د اوپراسیون آمر سیدجان او د کشف آمر عبدالحق علومي دواړه له اجازې پرته د گارد ختیځې دروازې ته ولاړل او د پیښې د لړۍ نندارہ یې کوله. د ارگ له مخې ددغو لیکو تیریدنه حکومت ته د یوه ځرگند گواښ او اخطار په توگه وو .

د خیبر د مړي له ښخولو وروسته ، ما د گارد له بولندوی صاحبجان سره نوموړی خبره یاده کړه. هغه د ترلاسه شویو راپورونوپر بنسټ وویل: " ددغو لیکو گڼ شمیر کسان د چاردهي د ولسوال (د داؤود خان د ناظر د باز محمد خان د مشر زوی) جاسوسان او یو شمیر یې د کورنیو چارو د وزارت ، د دفاع د وزارت او ملي مصؤونیت مخبران ول. ځارگرو ځانگو ددغې ډلې گڼ شمیر کسان د حکومت ور لیږل شوي کسان بلل او په دې توگه یې چارواکي غولول چې روان اکر وکر ته په کلکه او جدي توگه ونه گوري .

د وزیرانو د غونډې د پریکړې پربنسټ د نورمحمد تره کي ، ببرک کارمل او دهغوی د ډلې تپلې د نیولو د امر له ورکړې وروسته ، د گارد بولندوی امر وکړ چې شپه په قطعه کې پاتې شم. د دفاع د وزیر ډگر جنرال غلام حیدر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسولي د امر پر بنسټ د غوايي اوومه [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۷] د تره کي او کارمل او د هغوی د پلويانو د نيولو په ښادۍ کې د خوشالۍ د ورځې په توګه اعلان شوې وه .

د هماغې ورځې د سهار د اتو بجو په شا او خوا کې مې د اور وژنې د موټرانو غږ واورېد. د پخوا په شان مې د کابل د ولايت د اور وژنې له نوکريوال څخه مالومات تر لاسه کړل. هغه وويل : " د بالا حصار په غـُنـډ کې اور رامنځته شوی دئ" . بولندوی صاحبجان ته مې ټيلفون وکړ، هغه په دفتر کې نه وو. څو شېبې وروسته هغه په خپله ټيلفون وکړ او ويې ويل: " د ريشخورو په اوومه فرقه کې د فرقې پربولندوی جنرال نظيم خان باندې بريد شوی خو نوموړی تښتيدلی دئ. د فرقې رئيس اركان ډګروال قاسم خان ټپي دئ او هغه يې روغتون ته لېږدولی دئ ".

په همدې ترڅ کې دګارد له منځه د ډز غږ واوريدل شو. وويل شول چې : د تورن عزيز حساس د ټولي يوه سرتيري په تير وتنې ډز کړی دئ " دغه په لوی لاس ډز ، ښايي په ارګ دننه کمونيستانو د قطعې د سربدالۍ او ويرولو لپاره کړی وي .

د نهو بجو په شا او خوا کې د داؤود خان مرستندوی " ياور" بريدمن مجيد (د بازمحمد خان زوی) د ګلخانې له مانۍ ټيلفون وکړ او ويې ويل: " د ملي دفاع وزير صاحب ټيلفون کړی وو او ويې ويل چې صاحبجان ته وواياست چې له څرخي پله څخه دري ځنځيره شوبلې را خوځېدلې او د کابل د ښار پر لور را رواني دي." مجيد خان په پای کې وويل : " قوماندان صاحب مې ونه موند ، له دې امله دغه خبرتيا مې تاسو ته در ورسوله ".

د ګارد د بولندوی په لټه کې شوم چې د دفاع د وزير امر ورته ور ورسوم. د قطعې د پلټلو لپاره د اپراسيون له دفتره لاندې راغلم. کله چې د کانو او صنايعو وزارت ته مخامخ د ګارد دروازې ته ورسيدلم ، د ګارد بولندوی مې وليد .

د څرخي له پله څخه را خوځېدلې شوبلې د محمودخان له پله څخه په را تيريدا نيغ په نيغه د ارګ پر لور راتللې او په ډېره بيړه د دفاع د وزارت د ودانۍ مخ ته را نيږدې کېدلې. له دغو شوبلو څخه يوې يې د دفاع د وزارت پر ودانۍ ډز وکړ. شوبلې د ملي دفاع د وزارت له مخې په تيريدا د ګارد ختيځې دروازې او بيا د چنګاښ د شېرپويشتمې د څلور لارې پر خوا په خوځښت راغلې .

د قواى مرکز د څواک رئيس اركان تورن جنرال عبدالعلي ګارد ته ټلفون وکړ او ويې ويل : " دګارد د مرستې لپاره د بالاحصار له غـُنـډه مرسته در رسيږي." د ګارد بولندوی چې له ختيځې دروازې څخه يې پيښې په سترګو ليدلې د ملي دفاع د وزارت د استخبارتو رئيس ته ټلفون وکړ او د دفاع د وزارت پر ودانۍ د شوبلو د اور په اړه يې ورڅخه د مالوماتو غوښتنه وکړه. نوموړي په ځواب کې وويل: " ما ګومان کړی وو چې شوبلې تاسو را بللې دي ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته څرګنده شوه چې دغه شوبلې په اسلم وطنجار پورې تړلې وې. ویل کیږي چې د دفاع د وزارت پر ودانۍ لومړی ډز په خپله وطنجار کړی وو. له هغه وروسته د محمود خان د پله له لورې درې څنځیره شوبلې د ارګ مخې ته را ورسیدلې او بیا د پښتونستان واټ پر لور ولاړې .

د ګارد بولندوی ما ته امر وکړ چې شوبلې و دَرَوم. دا ځکه چې د شوبلو سرتیرو ته ویل شوي ول چې تاسو ته د کابل ښار په منځ کې د لاریون د مخنیوي لپاره دنده درکړل شوی او هغوی له کودتا څخه خبر نه ول. له دې امله شوبلې زما د لاس په ښورولو ودَریدلې او زما امر یې ومانه په دې مانا چې سرتیري له ټانکه دباندې را ووتل. هغوی مې د پلټنو لپاره ګارد ته دننه ولیږل خو د شوبلو چلوونکي چې بریدګي ول او له کودتا خبر ول له خپلو شوبلو سره و تښتیدل. هغوی د پلان د وزارت مخ ته مورچل و نیو او د شوبلې پرسر په ایښودل شوي ماشینګڼې یې زما پر خوا ډزې پیل کړې.

زه یوازې وم، د بانک ودانۍ ته نښتی یو زیارت وو او د زیارت ترمخ د ونو په منځ کې پټ شوم. د ماشینګڼو د ډزو د اور په ترڅ کې زیارت ته ننوتم له هغه وروسته له دیواله پورته وختلم او ګارد ته ننوتم .

د ګارد بولندوی امر وکړ چې د پلټنو یوه ډله دې وټاکل شي او له سرتیرو څخه دې پلټنې پیل شي. له دې چې د اضطرار حالت وو ما د سرتیرو د حبس امر وکړ. د ګارد له بولندوی سره یو ځای د ختیځې دروازې پر لور ولاړم. د ارګ پر لورد چنګاښ د شپږویشمتې له څلورلارې څخه د محاربوي ماشینونو د راتګ غږ اوریدل کیده. وروسته څرګنده شوه چې نوموړې محاربوي ماشینونه د څلورم زغره وال ځواک محاربوي ماشینونه دي .

دګارد بولندوی ماته امر راکړ چې نوموړي محاربوي ماشینونه و دَرَوم. کله چې د ګارد د لومړي کنډک له بولندوی ډګرمن محمد سرور سره یوځای د محاربوي ماشینونو د لیکې پر لور و خوځیدم، و مې لیدل چې د محاربوي ماشین نښه ویشتونکی د وسلې میل زموږ پر لور را وڅرخاوه او موږ یې تر نښې لاندې و نیولو. ما او محمد سرورځای پر ځای پروت وکړ ، د محاربوي ماشین توغندی د بالاحصار پریوه زغره وال ګاډي چې د مرستې لپاره راغلی وو ومښت چې د ډګروال سردار غلام صدیق زوی د نظام قراول د بریدمن غلام عثمان تندی یې ټپي کړ .

د ګارد بولندوی پیښه په خپلو سترګو ولیدله او امر یې وکړ چې شوبلې تر اور لاندې ونیسم. د هغه د امر پر بنسټ " اور" مې پیل کړ. د جمهوري ګارد زړه ورو ، میرنیو او مسلمانو سر تیرو محاربوي ماشینونه تر اور لاندې ونیول او شوبلو اور واخیست. ددغو محاربوي ماشینونو په منځ کې د جنرال عارف وراره عمر هم وو. هغه له نورو لسو تنو سره د اور په منګولو کې وسوځېد. له هغه وروسته د محاربوي ماشینونو تر شا دَریدلو شوبلو د ګارد پر لور خوځښت پیل کړ .

ماجزو تامونو ته امر کړی وو چې تر بل امر پورې د ارګ پر لورهره راتلونکې شوبله یا بل ډول جنګي ګاډی دې دړې وړې کړي. په نوموړو نښتوکې د ګارد قطعې د کودتاچیانو اته شوبلې د کانو او صنایعو د وزارت د ودانۍ تر مخ ،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د" افغانستان بانک" د ودانۍ د ګوټ تر څنګ زیارت " د ارګ ختیځې دروازې او د چنګاښ د شپړویشتمې په څلور لاره کې له منځه تللي وې. د نوموړوشوبلو دړې وړې ټوټې تر څو ورځو پورې هلته لیدل کېدلې .

د وطنجارد شوبلو کنډک د چنګاښ د شپړویشتمې له څلور لارې څخه بیرته د محمود خان د پله پر لور په شا شو. له پیښو وروسته راته څرګنده شوه چې هغوی د هوايي ځواک رئیس ارکان قادر ته خبر ورکړی وو چې د جمهوري ګارد ځواکونو شوبلې له منځه وړي او موږ نه شو کولای مقاومت وکړو له دې امله په شا کیږو. خو قادر د هغوی د په شا کیدنې مخه و نیوله او ژمنه یې و سپارله چې ډیر ژر به الوتکې د هغوی مرستې ته ور ولیږل شي .

د کودتا د ورځ په پیل کې د هوایي او مدافعه هوایي لوی بولندوی ډګرجنرال موسی خان د هغه له یاور سره یوځای د هوایي ځواک د کمونیستانو له پلوه وژل شوي ول .

د دفاع د وزیر موټر چلوونکی د ګارد ختیځې دروازې ته راغی او ماته یې وویل : " د ملي دفاع وزیر د خپلې تومانچې جاغور د نښې په توګه د ګارد بولندوی ته را لیږلی او ویلي یې دي چې هېڅ اندیښنه مه کوئ ، ما د هوایي ځواکونو بولندوی ته امر کړئ دئ چې الوتکې را والوزي او پاتې شوبلې له منځه یو سي "!

شاژور مې را واخیست چې دغه اړینه نښه د ګارد بولندوی ته ورسوم. د مازدیګر د څلورو بجو په شا او خوا کې د ولسمشر د کور له دایمي ساتندویه ټولې څخه یو سرتیری چې مشري یې تورن غلام رباني کوله راغی او د مرستې غوښتنه یې وکړه. له هغه مې وپوښتل : " ستاسو افسران چیرې دي؟" هغه وویل : " ټول تښتیدلي دي." د لومړي کنډک له لومړي ټولې څخه د تورن رباني پرځای بریدمن معاذالله مې د داؤود خان کورته ولیږه ، خو هغه هم و تښتیده. غلام رباني او د هغه افسران د ګارد د بولندوی او د لسمشر د ډاډ وړ کسان ول خو له ځانه یې د ورسپارل شویو دندو په پرمخ بیولو کې یې جدیت نه څرګنداوه.(د کودتا په ورځ ، غلام رباني خپل ټولی په یوه لیکه په مورچل چې ځای پر ځای کړی وو. له همدې امله د کمونیستانو هوایي بمباریو د هغه د ټولي ګڼ شمیر کسان ور وژلي ول)

وروسته له دې چې د دفاع د وزیر شاژور د نښې په توګه زما لاس ته راغی ، د الوتکو را رسیدلو ته سترګې په لار وم. ماسپیښن مهال د الوتکو د ګرزهار غږونه مې تر غوږو شول. الوتکو د مرستې پر ځای د جمهوري ګارد پر جزوتامونو ډزې او د بمونو وَرَول را پیل کړل. یوې الوتکې د دلکشا پر ماڼۍ ډزې وکړې. د ګارد د دافع هوا بلوک چې دویم بریدمن شاه محمود یې بولندویي کوله د الوتکو پر لور ځوابیه ډزې پیل کړې. د ځوابیه ډزو له امله یوه الوتکه د ریشخورو په سیمه کې را وغورځېدله. پاتې الوتکو د ګلخانې پر ماڼۍ بمونه را وغورځول .

چوپه چوپتیا هرې خوا ته خپره شوه. په مدافعه کې د ګارد سرتیرو لوړه روحیه درلودله او راتلونکې بولنې ته سترګه په لاره ول. یو ځل بیا د ګارد د بولندوی په لټه کې شوم. په دې شیبه کې هغه په خپله د ګارد ختیځې دروازې ته ټلفون وکړ او ماته یې امر راکړ چې دهغه دفتر ته ورشم او ویې ویل: " ښاغلي ولسمشر امر کړئ دئ چې په هرډول چې کیږي باید د راډیو ودانۍ او ستیشن بیرته ونیسو. له دې امله تاسو (د هغه موخه زه : د اوپراسیون آمر وه) له

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرټولي څخه يو يو توغندی ويشتونکی ، چې ټول اته تنه کيږي له ځان سره واخلی او داسې په پټه ولاړ شي چې څوک در باندې پوه نه شي ".

د ګارد بولندوی پوهيده چې په هر ټولي کې يو يو تن توغندی ويشتونکی شته او د کسانو په ټاکنه او د راډيو ستيشن ته د هغوي پر ليږنه ګوندي افسران په آسانۍ خبريدل. په هغه شيبه کې چې نوموړي خپل امر ورکاوه ، د ګارد د مخابرې آمر جګتورن آقا محمد هم وو.(آقا محمد د صاحبجان له ډيرو نيږدې خپلوانو او د هغه د ډاډ وړ سړی وو او له يو بل سره يې کورنی تګ راتګ درلود)

د کابل راډيو ودانۍ (د اسلم وطنجار تر مشرۍ لاندې) د ځلورم زغره وال ځواک کنډک نيولې وه. شيرجان مزدوريار هم هلته وو. هغه هم له صاحبجان سره کورنی تګ راتګ درلود .

د غوايي د اوومې له کودتا څو مباشتې مخکې ، يوه ورځ د ګارد د بولندوی دفتر ته ولاړم. د بولندوی ياور راته وويل:" جګړن شيرجان مزدوريار د ګارد له بولندوی سره يو ځای ناست دئ، خو تاسو کولای شی ولاړ شی." دفترته ننوتلم. له سلام او روغبړ وروسته مزدريار راته وويل:" آمرصاحب! زه کله ناکله د شپې له پلوه د صاحبجان خان ليدلو ته راځم. ستاسو سرتيري له ما " د شپې نوم" غواړي او دننه راتللو ته اجازه نه راکوي. ما په ځواب کې وويل." ښاغليه ! تاسو په خپله يو د تجربې خاوند افسر ياست اوپه پوځي دود او قانون ښه پوهيږئ. دا به څنګه شوني وي چې څوک دې ارګ ته ننوځي او په دنده ولاړ کسان دې ورڅخه پوښتنه ونه کړي؟" مزدورياد وويل :" ټول خلک ما پيژني چې زه د صاحبجان ملګری يم." ما ځواب ورکړ : " پوهيږم چې تاسو د ښاغلي بولندوی ملګری او ټولګيوال ياست. که ښاغلی بولندوی يو رسمي امر ورکړي چې ستاسو مخه دې څوک ونه نيسي ، زه به هغه ټولو اړوندو جزوتامونو ته ووايم اوتاسو به له دغې ربړې څخه خلاص شی." څرګنده ده چې د ګارد بولندوی هيڅکله داسې امر نه شو ورکولای.

د راډيو د ودانۍ د نيولو په اړه ما د ګارد بولندوی ته داسې وويل: " ښاغلی بولندوی! زه يو سرتيری يم. هرڅه چې تاسو امر وکړئ ، په سترګو! ترسره کوم يې. کله چې د راډيو د ودانۍ د نيولو لپاره ولاړ شم نو زما پرځای د ګارد د سوق او اداري لپاره بل څوک وټاکئ." هغه د څو شيبو لپاره په سوچونو کې ډوب شو او بيا يې وويل:" نه! تاسو مه ځئ. تاسو د ګارد سوق او اداره په لاس کې واخلئ. زه به په دې اړه لږ څه نور ژور سوچ وکړم ".

کله چې له دفتره دباندې راوتلم ، هغه غږ وکړ او ويې ويل:" عبدالحق علومي بندي کړئ. ټول فساد د هغه تر پښو لاندې دئ." (څرګنده ده چې د اضطرار په هغسې شيبو کې د هغه بندي کول نا شوني ول)

په دغه شيبه کې هغه شوبلې چې نن سهار د ګارد د يوال تر مخ دَرول شوې وې او سرتيري يې قطعې ته دننه د پلټنو لپاره ليږل شوي ول د شوبلو د هغو چلوونکو په مرسته چې له خپلو شوبلو سره تنبتېدلي ول د پلان د وزارت له ودانۍ سره له جوخت ټکي څخه يې د ګارد پر لور په ډزو پيل وکړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د گارد د مخابرې آمر آقا محمد د مخابرې له لومړي بریدمن سره د جمهوري گارد مخابرې په شنډولو کې ، د بې سیم د بطریو په لیرې کولو ، نیغه او اغیزمنه ونډه درلودله. وروسته څرگند شوه چې هغوی دواړه د سرسپارلو خلقیانو له ډلې څخه ول .

زه بیا قطعې ته راغلم او لیدل مې چې اکر وکر لا کرکچین اود خونړیتوب پر خوا درومي. ما باید خپل سرتیري د لاس او گریوان جگړې لپاره چمتو کړي وای. امر مې ورکړچې ټول سرتیري او افسران دې بمبونه په لاسونو کې واخلي. له هغې ډلې څخه جگتورن محمد نادر (د فقیر خوشدل زوی) ځای پر ځای زما امر پلی کړ ؛ هغه خپلې ټولې دندې په ډیرې رښتونلۍ ، گروهنې او سپیڅلتیا تر سره کړې .

د جزوتامونو د (ځانگړي شوي) وسلتون وسلې خلاصې شوې وې او وسلتون باید بیرته د ډیپو له غـُنـډ څخه ډک شوای وای. خو د گارد د وسله پالۍ آمر جگړن ذاکرد کار د نیمگړي کولو لپاره بې پروایي کوله او پلمې یې پلټلې ، هغه د غـُنـډ د ډیپو پرانیستل د گارد د بولندوی په امر پورې تړلې گاڼه. هغه نه غوښتل چې جزوتامونه ته وسله ورکړل شي. ما په خپله پازوالۍ یا مسؤولیت لیکلی امر ورکړ چې پرجزو تامونو دې د غـنډ له وسلتون څخه وسلې وویشل شي .

له هغه وروسته د گارد له بولندوی څخه د نورو لارښوونو د اخیستلو لپاره د گلخانې ماڼې ته ولاړم. و مې لیدل چې ښاغلی ولسمشرصاحب داؤود خان په خونه کې گرځي . پوځي سلام مې وکړ. ویې ویل :" څوک یې؟ ځان را وپیژنه." ما خپل نوم ، پوځي رتبه او دنده په پوځي غږ ورته وویله. ولسمشر راڅخه وپوښتل: " د یوه سرتیري په توگه د وضعیت په اړه څه گومان کوئ؟" د اکر وکر د انځور په راکښلو مې داسې ځواب ورکړ:

"ښاغلی ولسمشر صاحب! د زغره وال ځواک د قطعو اوجزوتامونو بریدونه د جمهوري گارد د جزوتامونو له پلوه په شا تمبول شوي دي ؛ د ختیځې دروازې ، د دلکشا د ماڼۍ دروازې ، د کابل سینما او د چنگاښ د شپږویشتمې څلور لارې مخته ټولې یرغلگرې شوبلې دړې وړې شوي دي. موږ پر اکروکر بر لاسي یو. یوازې د پلان د وزارت د ودانۍ له څنگه د هغوی درې شوبلې یو یو دز کوي. ښایي هغوی ډیره وسله او مردکي ونه لري او ژر به چوپ شي. خو نه شو کولای د هوایي ځواک د بریدونو مخه ونیسو ځکه د هوا ضد وسلې نه لرو. که د کابل د گارنیزیون د لیواگانو له ډلې څخه یو څوک د راډیو د وانۍ نیولو ته وگومارل شي ، که لوی څښتن غوښتي وي نو بریا به زموږ په برخه شي ".

ښاغلي ولسمشر وویل: " زویه! اندیښنه مه کوئ. ما په کندهار کې عظیم جان ته امر کړئ دئ چې د مرستې لپاره را ودانگي." (د ولسمشر موخه ډگرجنرال عظیم خان د کندهار د قول اردو بولندوی وو. هغه باید الوتکو ته امر کړی وای چې د یرغلگرو شوبلو د دړې وړې کولولپاره دې راشي. وروسته څرگنده شوه چې عظیم خان د خپل پرچمي یاور اکرم له پلوه تسلیمیدلو ته اړ شوی وو.)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ځل بيا مې پوځي سلام ورکړ او د ګلخانې له مانۍ څخه را ووتلم. کابل راډيو د داؤود خان د وژل کېدلو او د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د بريا خبرتياوې خپرولې. د حرمسرا له پاسه ناڅاپه د الوتکو يو ډله تيره شوه. حرمسرا يې تر اور لاندې ونيوله. نه پوهيږم چې د ګارد بولندوی له کوم ځايه ټلفون وکړ او ويې ويل چې د حرمسرا د تشولو لپاره بايد لاس په کار شو .

الوتکو د ګلخانې مانۍ تر اور لاندې نيولې وه. په دې شيبه کې د کنډک د بولندوی ډګرمن محمد سرور د ټپي کېدلو خبر راغی. د ګارد د بولندوی موټر مې په بيړه چمتو کړ او دنده مې وسپارله چې نوموړی دې د پوځ څلور سوه بستريز روغتون ته ورسوي. روغتون ته له ليږلو مخکې سرور خان د ژوند په وروستۍ شېبې کې راته وويل :" د خپل ځان احتياط وکړه، دا کمونيستان ما او تا نه پرېږدي." او له خبرو پاتې شو. وروسته څرګنده شوه چې د لارې په اوږدو کې يې ځان حق ته سپارلی وو. هغه يو ډير زړور ، ميړنی او هيوادپال افسر وو. ارواح دې ښاده وي!

له دې چې جزوتامونه په خپلو مورچلونو کې ول ، د قوای کار د ټولې په مرسته چې د ارګ د ودانيو د بيا رغاولو لپاره راغلې وو ، د ګارد يو يا دوه بلوکه مې په کار و ګومارل چې د قروانې او د سرتيرو د ډوډۍ خوړلو د لويو لوښو په کارَولو د حرمسرای اور مړ کړي او د هغه يو شمير توکي مو دباندې را وايستل .

د حرمسرا له تشولو وروسته ، بيا مې د شپې تر نيماييو پورې د ګارد بولندوی ونه ليد. د نيمې شپې شا او خوا وه چې ما ته يې د ارګ په ختيځې دروازې کې زنګ وواهه او ويې ويل چې يوه لارۍ د ګلخانې مانۍ ته ور وليږم څکه چې پام کې ده ښاغلی ولسمشر د ګلخانې له مانۍ څخه د باندې ووځي .

په همدغې شېبې کې د محمد داؤود له زامنو څخه يو تن غوښتل د مانۍ له دروازې څخه را ووځي خو کمونيستانو په ارګ کې دننه وويشت. د دوازې دوه تنه ساتونکي يې هم وويشتل .

څو موده وړاندې عزيز حساس چې وروسته د ببرک د ګارد د بولندوی په توګه وټاکل شو او د ډګر جنرالۍ رتبې ته رسول شوی وو راته داسې وويل: " کله چې د داؤود خان زوی عمرجان غوښتل د ګلخانې له مانۍ څخه دباندې را ووځي ، د اور وژنې د بلوک ضابط ، بريدمن ببرک عمرجان وواژه. د ګلخانې د مانۍ دوه تنه ساتونکي چې زما له ټولې (عزيزحساس) څخه ول ټپيان شول ".

بريدمن ببرک د جمهوريت له پرځېدنې وروسته د نورمحمد تره کي د ياور په توګه ټاکل شوی وو. نوموړی د تره کي د ډلې له خلقيانو څخه وو چې د امين او تره کي ترمنځ په شخړه او اخ و ډب کې د امين د پلويانو له پلوه و نيول شو او بيا يې وواژه .

ما د ۲۰۰۸ز کال د سپتامبر په مياشت کې د داؤود خان د جمهوري ګارد د پخوانيو افسرانو د ټولې له يوه تن بولندوی او له دوه تنو نورو څخه چې په نورو دفترونو کې يې کار کاوه د همدغې خبرې په اړه پوښتنې وکړې. هغوی وويل:

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

" د اور وژني د بلوک بولندوی تورن عبدالمجید یوه ټولي ته ولاړ او غوښتنه یې وکړه چې یو ډلگی سرتیري دي د هغه د مرستې لپاره په خدمتي ډول ورکړل شي. د نوموړي ټولي بولندوی یو ډلگی سرتیري تورن عبدالمجید ور ولیږل چې مشري دې هم په خپله وکړي .

کله چې د هوايي ځواک بمبارۍ پیلیږي د ببرک په نامه د خواجه عبدالمجید یو ضابط د شپې له تورې تیارې څخه په گټه اخیستنې په غلا د جومات څنگ ته نیږدې د بوټو په منځ کې ځان پټوي. نوموړی خدمتي ډلگي ته چې له یل ټولي څخه د مرساتې لپاره ور لگیږل شوی وو د " اور" امر ورکوي او د هغه له امله د لومړي کنډک بولندوی ډگرمن سرور تپي کیږي (د نوموړي ډلگي ، ډلگی مشرغلام رسول نومیده او د فراه له ولایت څخه وو. نوموړي د ټولي بولندوی ته ویلي ول : " پرون شپه وروسته له دې چې له خپل ډلگي سره د تورن عبدالمجید تر مشرۍ لاندې ولاړم ، زه یې د گلخانې ماڼۍ ته بوتلم. توره تیاره وه او ما ته یې د " اور" امر راکړ. ما هم امر پلی کړ او پوه نه شوم چې څوک وژل شوي او څوک ټپیان شوي دي ".

له پورتنیو خبرو داسې ښکاري چې د اور وژني د بلوک بولندوی تورن عبدالمجید او د هغه ضابط ببرک د داؤود خان د زوی عمراو ډگرمن سرور خان په شهادت او د گلخانې د ماڼۍ د دوه تنو ساتونکوپه ټپي کېدنه کې نیغ لاس درلود .

د ۲۰۰۸ز کال د سپتامبر په ۲۱ نېټه مې د گلخانې د ماڼۍ د ډزو په اړه د داؤود خان د جمهوري گارد د سپورت له پخواني آمر څخه پوښتنه وکړه. هغه وویل :" د اور وژني د بلوک بولندوی تورن خواجه عبدالمجید او ضابط یې ببرک چې د هغه سرې وو ، د گلخانې پر ماڼۍ ډزې کړې وې." د سپورت آمر دغه پیښه د خواجه عبدالمجید له خولې راته داسې وویله: " خواجه ویل چې پر غلام سرور خان مې د شا له لوري داسې ډزې وکړې چې دوه قاته شو." (عبدالمجید دا هم ویلي ول : " ډېره هڅه مې وکړه چې د اوپراسیون آمر [تاجیار] هم له منځه یوسم خو هغه هرې خواته په ځغاسته کې وو او پر یوه ځای نه درېده.)

کله چې زه [تاجیار] د سیاسي بندیانو له عمومي بخښنې وروسته ...... د ببرک کارمل د رژیم په امر له بند څخه خلاص شوم د یوه خپلوان د مړي د ښخولو لپاره قول آبچکان ته تللی وم او هلته مې خواجه عبدالمجید ولید. له سلام وروسته ، د جگړنۍ د رتبې مبارکي مې ورته وویله. تورن حمیدالله چې په جمهوري گارد کې یې دنده درلودله هم راغلی وو. نوموړي د خبرو په ترڅ کې راته څرگنده کړه چې : " آمرصاحب! خواجه مجید تاسو ته نوی ژوند در کړی دئ." و مې پوښتل :" څنگه؟" په ځواب کې یې وویل :" خواجه مجید وايي چې د تشریفاتو د ټولي بولندوی عزیز حساس غوښتل تاسو د شا له لوري په ماشینگڼه وولي او له منځه مو یوسي، خو مجید د هغه مخه نیولې وه." ما مننه وکړه او ومې ویل:" البته زما اجل نه وو راغلی ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۲۰۰۸ز کال د سپتامبر په مباشت کې مې دغه خبره له عزیز حساس څخه وپوښتله. هغه وویل: " اصله خبره خو دا ده چې خواجه مجید ستاسو د وژلو په لټه کې وو." دا چې څوک رښتیا وایي ، یوازې لوی څښتن پوهیږي. خو خواجه مجید چې یو غیرګوندي ، مرتجع او موقع پیژندونکی او ورځچاری (مرتجع) سړی وو یوازې یې د پیښو دروندوالي ته کتل چې پیښه د چا په ګټه پای ته رسیږي نو له هغه وروسته یې ځان په هماغې ډلې پورې نښلاوه. له بلې خوا له دې چې د خواجه مجید ضابط ببرک یو سرسپارلی خلقی وو د کودتا په شپه یې خواجه مجید ته ویلي ول چې له هغه سره دې هم اندی (همفکر) اوسي. له نومړو شننو ، کره کتنو او شواهدو څخه په څرګنده بربنډیږي چې د سردار داؤود خان د زوی عمر جان او د لومړي کنډک د بولندوی سرورخان په شهادت ، د ګلخانې د ماڼۍ د دوه تنو ساتونکو په ټپي کیدلو او زما د له منځه وړلو په هڅه کې د خواجه مجید او ببرک نیغ په نیغه لاس لرل په زباد رسیږي.

له دغې پیښې وروسته د ګارډ قطعه د شپې تر نیمایيو پورې مرستې او لارښوونې ته سترګې په لار ناسته وه. د لوړو چار واکو له پلوه هیڅ ډول ګام اوچت نه شو. د شپې د یوې بجې شا او خوا [۱۹۷۸ز کال د اپریل ۲۸] وه چې د ګلخانې ماڼۍ ته د لارښوونې د اخیستلو لپاره ولاړم. د لارې په اوږدو کې عبدالحق علومي او سید جان هم له ما سره یو ځای شول. هغوی پر ما زور اچاوه او په ټینګار یې ویل : " د ګارد بولندوی ورک شوی دئ او د بولندې واک ستاسو (د اوپراسیون آمر) په لاس کې ده. باید یوه لاره و پلټې ، مانا دا چې قطعه ور تسلیم کړئ ".

د ګلخانې ماڼۍ ته ننوتلم ، د ګارد بولندوی نه ښکاریده. د جګتورن نادر په وینا هغه خپل ځان د کوټۍ د باغچې تر ځمکلاندې ځای کې پټ کړی وو. داؤود خان بیا هم د وضعیت مالومات وغوښتل. په ځواب کې مې وویل: " په وضعیت کې د پاملرنې وړ بدلون نه دئ راغلی او موږ ته مرسته هم نه ده را رسیدلې ".

په همدغه وخت کې سید جان او عبدالحق علومي داؤود خان ته په دوه مخې او منافقت داسې اوتې بَوتې وویشتلې : " موږ د ځان د وینې تر وروستي څاڅکي پورې له تاسو دفاع کوو." دغه هوډ او ژمنه درواغ ول. رښتیا دا وه چې دواړه یې پرچمیان ول او د داؤود خان له شهادته وروسته تر جنرالۍ او لوړو څوکیو ورسیدل .

داؤود خان ته د راپور له سپارلو وروسته له سیدجان او عبدالحق علومي سره یو ځای د ګلخانې له ماڼۍ را ووتلم. صاحبجان ټلفون وکړ او ویې ویل چې یو شمیر وسله د ګلخانې ماڼۍ ته ور ولیږم. د انضباط بلوک ته مې په بیړه امر وکړ. وسله و سپارل شوه. په ماڼۍ کې دننه د کورنیو چارو وزیر قدیرنورستاني ، د مالیې وزیر سید عبدالاالله ، د کانو او صنایعو وزیر تواب آصفي ، د عامې روغتیا وزیر عبدالله عمر، د کرهنې وزیر عزیزالله واصفي ، د بهرنیو چارو د وزارت مرستیال و حید عبدالله ، د عدلیې وزیر وفي الله سمیعي او د کابینې نور غړي ول .

د نیږدې سهار درې نیمې بجې وې. د پل خشتي له جوماته د آذان غږ راغی. د جګتورن نادرخان له لارې خبر شوم چې د ګارد بولندوی د ګلخانې ماڼۍ ته راغلی دئ. غوښتل مې د لارښوونو د اخیستلو لپاره هلته ورشم. ماڼۍ ته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننوتلم او داؤود خان مې ولید. د ماليې او کورنیو چارو وزیران دواړه راته نیږدې شول او مالومات یې وغوښتل. ما وویل :" وضعیت د پخوا په شان دئ." هغوی ، سید عبدالله او د کابینې نور غړي له داؤود خان سره په یوه خونه کې ول. داؤود خان را نیږدې شو او داسې یې را ته وویل:" زویه ! ځوان یې ، ولاړ سه ځان ور تسلیم کړه. ما خپله پریکړه کړې ده." صاحبجان هم راته وویل :" ښاغلي ولسمشر صاحب خپله پریکړه کړې ده. تاسو ولاړ سئ ، قطعه را ټوله کړئ او امر ورکړئ چې خپلې وسلې دې وسلتونونو ته وسپاري ".

د یوه مسلمان او افغان په توګه چې د ناموس ، اسلام د هیواد د ځمکنۍ بشپړتیا او د ملي نوامیسو د ساتلو لپاره مې په خدای او قران سوګند او لوړه کړې وه د داسې یوه امر منل او هغه ته غاړه ایښوونه را ته خورا ګرانه وه. صاحبجان د دویم ځل لپاره راته وویل :" دا د ښاغلي ولسمشر صاحب امر دئ. ولاړ سئ او امر پلی کړئ." ما په درنښت سلام وکړ او را ووتم .

د غوايي د مېاشتې په اتمې [۱۹۷۸ز اپریل ۲۸] شا او خوا د سهار شپږ بجې وې چې د کابل په آسمان کې د کفر او کمونیزم د تیارې لمر په را ختلو شو او د ولسمشر او د ګارد د بولندوی د امر پر بنسټ مې د ګارد د قطعې ته د ټول سئ امر ورکړ. وروسته له دې چې د ګارد ټوله قطعه را ټوله شوه ، په داسې حال کې چې د هیواد مینه ، دین ، افغاني غیرت ، د افغانستان د مسلمانانو د ناموس او د هیوادپالنې احساس را ته اجازه نه راکوله او ستونې مې غم لړلې ناورین کښیکاږه ، د ولسمشر صاحب امر مې اعلان کړ. د ګارد د قطعې سرتیرو نه منله او نه یې غوښتل خپله وسله پر ځمکه کښیږدي .

پورته مې وویل چې د کودتا د پیل په شېبو کې له بالاحصار څخه یو مرستندوی ټولی راغلی وو او ما د نوموړي ټولي افسران او سرتیري بې وسلې کړي ول او د مخابرې په ټولۍ کې مې بندیان کړي ول ، له همدغه ټولي څخه د لعل محمد او تورن رسول په نومونو دوه تنو پرچمیانو د ګارد کنترول په لاس کې ونیو او مونږ ته یې داسې امر وکړ:" لاسونه مو پر سرونو کښیږدئ او یو یو په یوه لیکه د ګارد له دروازې څخه ووځئ ".

کله چې د پښتونستان واټ ته را ورسیدلو، زه چې د کتار لومړی سړی وم (له خپل پخواني ټولګیوال) جګړن نورالله سره مخامخ شوم. هغه وویل : " اوس که زر مرمۍ دې په دا خېټه کې در تشې کړم ، بیا هم لږ ده. همدا ته وې چې " عمرجان" دې شهید کړ، او شوبلو ته دې اور واچاوه." په ځواب کې مې وویل : " هرڅه چې کوئ ویې وکړه. په جګړه کې حلوا نه ویشل کیږي." (نور الله خلقی وو ، وروسته د حربي پوهنتون مرستیال او د هوايي ځواکونو د بولندوی په توګه وټاکل شو. هغه د ..... کمونیستي رژیم له ړنګیدلو ورسته له افغانستانه و تښتید او اوس په ډنمارک کې د .... له پیسو په چرچو بوخت دئ.)

وروسته له دې چې افسران او سرتیري له ګارد څخه راووتل د پښتونستان واټ د تندوبي " فواره" ګرد چاپېره د " خیبر کافي" ته مخامخ د محلدینو او کمونیستانو .... تر څار لاندې ونیول شولو. له هغه ځایه یې د آریانا سینما ته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوتلو. عزيزحساس ، عبدالحق علومي او نور پرچميان په هماغه ورځ خوشې شول. د مازديگر څلور بجې وې د ملي بس په سرويسونو کې يې څلورم زغره وال څواک ته بوتلو .

درې ورځې وروسته زما سترګې په هاغه جيپ موټر را او وښتې چې صاحبجان په کې سپريده. اوس زما پخوانی ټوليګوال توفيق احمد عزيزي پکې سپريده. څرګنده شوه چې نوموړی د ګارد د بولندوی په توګه ټاکل شوی دئ. کله چې سترګې يې په ما ولګېدلې ويې ويل :" اې هيواد پلوريه! اې د امريکا سي آی اې! وه خائينه! ولې دې د جمهوري ګارد مخې ته شوبلو ته اور واچاوه؟ ولې دې زموږ کسان ووژل؟ " ناڅاپه يې په ما بريد وکړ او کله څپېړه يې زما په مخ راکړه او امر يې وکړ چې په هېڅ ډول نه شم کولای نه کوټې دباندې ووځم او لس تنه ساتونکي يې زما د ساتلو لپاره و ټاکل .

د کمونيستي رژيم له منځته راتګ وروسته توفيق احمد عزيزي په ډيلي او مسکو کې د پوځي اتشې او د پوځ د مفتش په توګه و ګومارل شو او د ډګر جنرالۍ تر رتبې ورسيد. کله چې په هند کې يې دنده تر سره کوله ، د پوهنتون زده کوونکو او خلکو پر سفارت بريد وکړ او نوموړی يې په ترځ ښه و ډَبَـاوه. نوموړی په ۱۹۸۹ز کال کې له يوګوسلاويا څخه امريکا ته ولاړ. (دوه مباشتې مخکې [اکتوبر ۲۰۰۸] د نبيل مسکينيار په ټلويزيون کې د ښاغلي حسن اميري په پروګرام کې يوې ميرمن ټلفون وکړ او ويې ويل: " توفيق احمد عزيزي ، د ګارد پخوانی بولندوی ، صاحبجان يې د راډيو له ودانۍ بوت او په خپل لاس يې وواژه.")

څرنګه چې وويل شول ، ما د غوايي د مباشتې په اتمې نېټه [۲۸ اپريل ۱۹۷۸زکال] د نيږدې سهارپه درې نيمو بجو شهيد سردار محمد داؤود خان د ګلخانې په مانۍ کې د ګام وهلو په حال کې ليدلی دئ. هغه ماته د مقاومت د دَرَولو امر راکړ او دغه امر يې د ګارد د بولندوی له خوا را ته دوه ځله تکرار شو چې هرو مرو دې پلی شي. ما نوموړی امر د سهار په شپږو بجو يعنې دوه نيم ساعته وروسته پلی کړ .

داسې انګيرل کيږي چې د مقاومت له پای ته رسيدلو او د ګارد له سيمې زموږ له وتلو وروسته د سهار له شپږو بجو وروسته [۲۸ اپريل ۱۹۸۷] په بالاحصار کې ميشتې د ۴۴۴ کوماندو قطعې بريدمن امام الدين او يو شمير وسله وال کسان کلاشنيکوفونه په لاس مانۍ ته ننوتلي او په ډيرې سپين سترګۍ يې داؤود خان او جمهوري رژيم لوړ پوړو چارواکو ته ويلي :" د ګوند د مرکزي کميټې د امر پر بنسټ تاسو محکوم ياست او ځانونه تسليم کړئ "!.

سردار داؤود د امام الدين او تش په نامه مرکزي کميټې امر ته د غاړې په نه ايښودلو او نه پاملرنې په تومانچه ډز کوي او د امام الدين بدرګه کسان يو ځای په يوه وار پر سردار محمد داؤود او د کابينې پرنورو غړو ډزې کوي او د سردار محمد داؤود خان ، د هغه د ورور سردار محمد نعيم خان ، د کورنۍ او د کابينې د غړو په ګډون نهه ديرش تنه په ډيرې شډلتيا او وحشت په شهادت رسوي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نولسمه برخه

د فرهاد لبیب د خبرو د لړۍ دوام

د ۲۰۰۹ زکال د جنورۍ په څلورمه نیټه د " چند سطر شکسته در باره تجاوز روس در افغانستان" د کتاب لیکوال فرهاد لبیب ، چې د [هند په نوي ډیلي کې په ۱۹۸۱ زکال د لیتو د خپرندویې ټولنې له پلوه خپور شوی] ، د www.kabulpress.orgویب پاڼې ته یې د " عمق فاجعه" تر سر لیک لاندې یو یادښت لیک را لیږلی وو. د هماغې ورځې په سبا د نوموړي یادښت لیک پراخه بڼه د یوې ښکلې سریزې په ترڅ کې په څو نورو رسنیو کې خپور شو .

نوموړي په پیل کې په هر ځای کې د " و آن گلوله باران بامداد بهار/ د پسرلني سباوون دګولیو باران" د "لیکوال" له ونډې څخه پرته له دې چې د " صبورالله سیاه سنگ" نوم یاد کړي یادونه کړې او ګنې په دغې لنډې څیړنې کې لیبب ته لیکوال له یوه " تایپ کوونکي" پرته بل ښه ځای نه دی موندلی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا دئ د فرهاد لبیب د خبرو لړۍ د هغه له اجازې پرته له شپږم پارګراف څخه وروسته را اخلو. لوستونکي کولای شي لومړۍ ټوله لیکنه دلته و لولي:

http://kabulpress.org/my/spip.php?article2799

www.farda.org/articles/08_updates/081200/article_f_labib.htm

"د ناتار ژور تَـل "

سره له دې چې د افغانستان د لومړني ولسمشر ، د هغه د کورنۍ او یارانو د شهادت د پیښې په اړه پراخ لاسوندونه او مدارک په لاس کې شته او په داسې حال کې چې د ولسمشرپه وژنه او وژونکو ته د وژنې د شریک او لارښود په توګه لا تر اوسه د امام الدین پر اوږې او مټ د ولسمشر د ډزو د ټپونو نښې لیدل کیږي بیا هم د درو لسیزو په تیریدا د وژونکو پیژندنه نه ده شوې .

په همدې لړ کې ، امام الدین اوس د غوایي د کودتا خونړۍ جنایت "مشروع دفاع" (!) بولي. آیا په دغسې له ملنډو ډک اړ و دوړ کې کیدای شي د هغې ورځې راتګ ته سترګې په لاره کښینو چې زموږ د هیواد د خپلواکۍ د ګټلو د زرګونو زرګونو وژونکو په سرو وینو پښې د نیاو یا محاکمې تر میز پورې را ورسول شي او د کړو وړو سزا یې په لاس کې ورکړل شي؟

د زرګونو زرګونو شهیدانو ژوند او شتمنې د " افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند" د غړو له پلوه دړې وړې او له خاورو سره یو شوه ؛ لړ تر لړه په دیارلس سوه او اته پینځوسم لمریز کال [۱۹۷۹ز] کې د غوایي د کودتا د رژیم له پلوه د دولس زرو شهیدانو نوملړ په برالا او څرګند ډول د کورنیو چارو د وازت په دیوالونو وځړول شول دا ځکه چې نور د هغوی پاتې کسان او خپلوان د جلادو واکمنو د سر خوږۍ لامل ونه ګرځي. خو هغه څه چې د وخت تیریدا په زباد رسولي دا دي چې د کړو وړو سزا حق او تأریخ هم بیرحمه ،سخت زړی او سپیڅلی ورمنډګر"قاضي" دئ .

اووه ویشت کاله مخکې [۱۹۸۲ز] کله چې ما د غوایي د کودتا په اړه خپل یادښتلیکونه لیکل د امام الدین د خبرو په تړاو زه دې پایلې ته رسیدلی وم چې نوموړی د دوه وو خبرو په اړه رښتیا نه وایي:

۱ (دا چې ویلي یې ول د یوه " څنګیز /جناحي اور" په تر سره کولو یې داؤود خان او ور سره کسان ووژل ، او

۲ (په دغو خونړیو عملیاتو کې د اصلي وژونکو د نومونو او پیژند نه بربنډول

ما د امام الدین د خبرو په اړه خپله جاج اخیستنه ولیکله او د هیواد یو شمیر تاریخپوهانو هغه په کلکه په پام کې و نیوله او په خپلو لیکنو کې یې ځای ورکړ. له دې چې له ډیرو کلونو وروسته پورتنۍ خبره یو ځل بیا د صبورالله سیاه سنګ له پلوه تر شننې او کره کتنې لاندې راغلی دا دئ زه هم د افغانستان د پخواني وسله ځواک د یوه غړي په توګه اړکیړم خپل دلایل را وړاندې کړم .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوازي امام الدين؟ که د منطق او ژور ځير له کړکۍ ورته وکتـل شي نو د دغسې عملياتو د پلي کولو لپاره ، په ځانګړي توګه د يوه هيواد د ولسمشر د نيولو يا وژلو لپاره عادي اوکار نا آزموېلي خلک نه ليږل کيږي. دا به لنډ پوهنه او ساده باده توب وي که ومنو چې د کودتا د مشرتابه ډله هرڅومره چې ناپوهه وي د داؤود خان د نيولو لپاره دې نا خبره او کارنا ازموېلي کسان د ولسمشرۍ ماڼۍ ته وليږي. ځکه کودتاچيان ښه پوهېدل چې په حقيقت کې دغه ځانګړي او مهم عمليات د دوی برخليک جوړوي. په دې توګه هر پوه او عاقل انسان دې ومني چې د هغه وخت د ولسمشر د نيولو لپاره هرو مرو کارپوه ، د ډاډ وړ او د پوځي علمياتو له رمزونو او رازونو ښه خبر کسان ليږل شوي دي .

څو بنسټيزې پوښتنې: په دغسې يوه فوق العاده حساس او خونړي خوځښت کې ولې امام الدين يوازې وو؟ که دا و انګيرو چې له هغه سره بدرګه کسان يوازې د افغانستان د وسله وال ځواک څلور تنه افسران يا سرتيري ول نو څرګنده ده چې امام الدين په يوازې سر د ولسمشر وژونکی نه بلکه دوی ټول د ولسمشر وژونکي دي. په دې توګه پوښتنه دا ده چې د ولسمشر له شهادته وروسته ولې يوازې امام الدين لوړو پوړيو ته رسول کيږي او پاتې بدرګه کسان بې نومه او بې نښانه ورک پاتې کيږي؟ که له هغه سره بدرګه کسان د افغانستان د وسله وال ځواک غړي ول او په داسې يوې سرسپارنې يې د کودتا د رژيم لپاره سرښندنه کړې نو ولې دغو کسانو ته د امام الدين په شان رسمي درېځونه او امتيازات ونه کړل شول؟ که له هغه سره بدرګه کسان په رښتيا د افغانستان د وسله وال ځواک غړي ول ، آيا د دومره کلونو په اوږدو کې دوی نه شوای کولای لږ تر لږه د خپلو دوستانو او همليکو ملګرو په منځ کې کوښنې سر ټکونه او شکايت وکړي؟ ولې يوازې امام الدين ټيې او د همدغه داستان يوازينی " اتـل" وبلل شو؟

د ښاغلي مير محمد صديق فرهنګ] د کتاب [افغانستان در پنج قرن اخير] په ۸٦۷ پاڼه کې ولسمشر ته د خبرو اترو لپاره د قادر او وطنجار د ليږلو په اړه داسې ليکل شوي دي : " دغه وړانديز د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند په مرکزي کميټې کې وړاندې شو" ؛ او له هغه وروسته د هماغه کتاب په ٦٨٦ پاڼه کې د قادر له خولې ويل کيږي : " زه او وطنجار د ماڼۍ پر لور و خوځېدلو . خو ملګرو زموږ مخه و نيوله او دوه تنو نورو ته دنده ورکړل شوه چې داؤود خان ته ورشي." ، اوس نورې اړينې پوښتنې را منځته کيږي :

دغه " ملګري" څوک ول چې د ګوند د مرکزي کميټې له صلاحيت څخه د هغوی صلاحيت لوړ وو؟ ولې قادر په رندۍ او چالاکۍ د دغو پټو او مرموزو " ملګرو" له مخ څخه تيکرى له ليري کوي چې ان د هغوی د يوې ايکۍ وړيا خبره د خلق د ډيموکراتيک ګوند د مشرتابه له حکم څخه لوړه ده ؟ ولې دغه پټ راز لا تر اوسه همداسې پټ ساتل کيږي؟

ددغسې اړينو عملياتو لپاره د چمتووالي اړتيا: له نيکه مرغه چې په هم په هيواد کې دننه او په بهر کې ميشت د افغانستان د وسله وال ځواک ګڼ شمير غړي چې د غوايي د کودتا په شپو ورځو کې د افغانستان د ملي وسله وال

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواک غړي ول لا تر اوسه ژوندي دي. هغه کسان چې پوځي زده کړه لري په ځانګړې توګه د لوړو زده کړو خاوند افسران ښه پوهيږي چې د افغانستان د وسله وال ځواک غړي هېڅکله د همدغسې عملياتو (د ولسمشر پر ماڼۍ د بريد ، د هغه د وژنې يا نيولو) لپاره نه کومه ځانګړې روزنه ليدلې او نه د وسله وال ځواک په ښوونيزو او روزنيزو بنسټونو کې د دغسې عملياتو روزنه تر سره شوې ده. مانا دا چې په يو چا يا څو کسانو په مخامخ ډول په يوه ځلور د يوالي چاپيريال کې د بريښنا په توندوالی بريد تر سره کول ....

خو له دې سره سره په روښانه ډول وينو چې په دغو عملياتو کې پينځه تنه د يَوُ لسو يا (اووه لسو) سرپه لاس کې اخيستي کسانو پر وړاندې په يوې کوشنۍ سرپوښلې ځلور ديوالۍ کې درېږي ؛ په انګړ کې دننه کوربانه د يرغلګر په پرتله له خپل چاپيريال سره ښه بلد او آشنا دي خو پرته له دې چې د يرغلګرو له ډلې څخه يو تن ووژل شي ، هغوی ټول د همدغې پينځه کسيزې ډلې له پلوه له پښو غورځول کيږي او يوازې د امام الدين په نامه د کومانو د قطعې افسر لږ ټپي کيږي او بس .

د عملياتو وَرته والی : هغه عمليات چې د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې د اتمې په سهار [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۸] د ولسمشرۍ په ماڼۍ کې پلي کيږي او په پای کې ولسمشر او د هغه د کورنۍ ګڼ شمير غړي شهيدان کيږي (دا چې د ارګ په مدافعه کې څومره ساتونکي په هاغه ورځ وژل شوي ، څرګند نه دي) ، د افغانستان په تأريخ کې د دغو ډول عملياتو د پلي کولو بېڅه او څرنګوالی ساری نه لري ، په ځانګړې توګه د ښځمنو او ماشومانو پرمخ د اور د خولې پرانيستل چې ټول يې د ولسمشر له استوګنځي څخه د باندې ول. يوازينۍ منطقي انګيرنه دا ده چې د افغانستان د وسله وال ځواک په جامو کې د دغه له شرمه ډکې کړنې او جنايت په تر سره کولو کې د روسي کوماندو لاسونه ښکيل و بولو .

بايد ورغبرګه کړم چې دغه عمليات له څو اړخونو له هغو عملياتو سره وَرته والی لري چې د ديارلس سوه اته پينځوسم کال د مرغومي په شپږمه نېټه [۱۹۷۹ ز د دسامبر ۲۷] د تاج بيګ په غونډۍ کې د حفيظ الله امين او هغه ته د نيږدو کسانو پر وړاندې تر سره شول .

ولې امام الدين په عملياتو کې د خپلو ښکېلو بدرګه کسانو د نومونو له بربنډولو څخه اوږه سپکوي؟ د غوايي له کودتا يوه اونۍ وروسته امام الدين نومورې پيښه په دغو ټکيو ما [فرهاد لبيب] ته وويله : " کله چې ما ته د داؤود خان د نيولو امر راکړ شو هيڅ چا زړه نه کاوه چې له ما سره ارګ ته دننه ولاړ شي. ما يو چلوونکی پيژانده ، له هغه او نورو څلورو تنو سره يوځای چې ما نه پيژاندل په زغره وال ګاډې کې ارګ ته دننه ولاړو ".

له دې به تير شو چې نن امام الدين له خپلو ټولو خبرو ټپ منکره دئ او زياتوي چې د خپلو بدرګه کسانو نومونه نه پيژني! خو د پاملرنې وړ ټکی دا دې چې : د فتح محمد په نامه يو تن ښه په ياد لري چې هغه يې روغتون ور ساوه. ان د هغو کسانو خبرې او نومونه لا تر اوسه په ياد لري چې هغوی يې د راډيو افغانستان په ودانۍ کې ليدلي ول او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هم په داسې يوه مرګوني ټپي حالت کې "چې له لاسه يې ويني څڅېدلې" ، خو د " غوايي د نه په شا کېدونکي" انقلاب د توپکوالو نومونه چې له هغه سره يوځای په دغوعملياتو کې بدرګه شول په ياد نه لري!

د هغې پېښې د ګوليو د باران په وَريا کې امام الدين چې په خپله وينا يې هډوکی يې " شپاړلس ټوټې" شوی وو او د " شوک" او وينې څڅېدنې له امله هره شېبه بې هوښه کېده د ولسمشرۍ په ماڼۍ کې د ميشتو کسانو نومونه ، روغتون د تللو لاره ، د راډيو افغانستان ودانۍ او نور ټول په ياد لري خو يوازې د " ځلورو تنو" برخليک جوړوونکو کسانو نومونه چې له ده سره بدرګه ول په ياد نه لري!

هيښنده خو دا ده چې امام الدين د " مرګ او ژوند" د پولې په هاغسې يوې حساسې شيبې کې کولای شي د راډيو افغانستان په ودانۍ کې د بريالیو عملياتو راپور " په ډېر ځير او ټکی په ټکی" د کودتا د مشرتابه ډلې ته وړاندې کړي .

منځپوښتونکي ټکی دا دئ چې که امام الدين پر ارګ د عملياتو د پلي کولو امر د شهنواز تني له لارې د کودتا له مشرتابه څخه ترلاسه کړی وو نو ولې يې د پوځي سلسله مراتب په پام کې نيولو نومړی "راپور" يې شهنواز تني ته چې په هماغه سيمه کې حاضر وو ور نه کړ او د هغه پرځای په ټپي ځان د پوځي سلسله مراتبو په نه پام کې نيولو نيغ په نيغه ځان د راډيو په ودانۍ کې ديره د کودتا د مشرتابه ډلې ته رسوي ؟

پايله : له دغو پوښتنو ، شننو او کره کتنو څخه زما ټوله جاج اخيستـنه او انګيرنه دا ده چې د ولسمشر محمد داؤود اصلي وژونکي نه د افغانستان د وسله وال ځواک غړي او نه هم د پوځ د ښوونيزو او روزنيزو بنسټونو غړي دي بلکه نومړي " ځلور تنه" د پخواني شوروي د (کي جي بي) د ملکي او د (جي آريو) د پوځي ځارګرو څانګو تکړه او ښه روزل شوي غړي ول چې د يوه سنجول شوي پلان له مخې له امام الدين سره يو ځای شوي او د عملياتو له تر سره کولو وروسته بيرته خپلو پـټـنځايونو ته تللي دي.

په پخې انګيرنې ويلای شو چې په دغو عملياتو کې امام الدين د روسي کماندويانو د لارښوونې او ژباړې دندې په غاړه درلودله او بس. دلته که د شهيد محمد داؤود خان د ژوند وروستۍ خبرې په پام کې ونيسو چې : " زه روسانو او کمونيستانو ته نه تسليميږم" نو موږ به تر ډيرې کچې ددغو پټو رازونو تـَل ته لاره ومومو .

هر ګوره ، د پورتنيو يادَونو له سپړنې او شننې څخه زما موخه دا نه ده چې له يو شمير څرګندو او ځانګړو کسانو سره دښمنۍ ته مـټـې را بډ وهم او نه هم د هيواد د تأريخي حقايقو د تحريف هيله لرم. زما هيله دا ده چې حق دې خپل رښتونې او ټاکلې ځای ومومي او زموږ راتلونکي زوزاتونه د ناپوهۍ او بې لارۍ د ژورو کرليچونو په لوخړو کې بند پاتې نه شي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوايي کودتا ، د افغانستان د لومړني ولسمشر او په پټو سترګو د هغه د کورنۍ وژنه ، او هم د کودتا له پايلو څخه رامنځته شوې ورانۍ يوه ساده پيښه نه وه چې پر هغې دې سترګې پټې شي ، بلکه ددغې پيښې پايلې له موږ غواړي چې هر اړخيزه ، ژوره ، محتاطه او عادلانه څېړنه تر سره کړو. بشپړ ډاډ لرم چې زموږ د هيواد په ناتار او ناورين ځپلی چاپيريال کې به که نن وي يا سبا د عدالت د رامنځته کيدلو او د عادلانه لټون او غوښتون لپاره لاره پرانيستل شي".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلمه برخه

عبدالرحيم شـــادان

د ۲۰۰۷ ز کال د نوامبر د مياشتې په يولسمه نېټه يو چا چې نه غواړي نوم يې دلته واخيستل شي وويل: "د ديارلس سوه او اوه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې په اوومه او اتمه نېټه عبدالرحيم شادان د محمد داؤود د ولسمشرۍ په مانۍ ارگ کې وو. غوره گڼم چې د نومو‌ړي يادښتـلېکونه هم دلته راوړل شي ".

له عبدالرحيم شادان څخه مننه چې پرته له زيادښت او کمښته دغه درې يادښتليکونه يې را واستول:

"د عبدالحميد مبارز د خبرو پر وړاندې " ليک"/ د يوه بې ځايه تور غندنه/ ۱۹۹۹زکال د جنوري پينځلسمه" ، " (يوه ليکوال ته) ليک/۲۰۰۱ زکال د جولای ۲۷" او " (هماغه ليکوال ته) دويم ليک/ ۲۰۰۱ز کال د نوامبر ۱۲ "

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم د دويم ليک ډېرې برخې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کيدلو له څرنګوالي سره نيغ تړاو نه لري ، ښايي د ليک يو شميرروښانوونکې برخې د ځينو لوستونکو لپاره په زړه پورې وي .

"د يوه بې ځايه تور غندنه "

تأريخ بايد له توکميزو ، ژبنيزو ، سيمه ييزو ، سياسي او ګروهنيزو تـنګ الواکيو "تعصب" پرته د واقعيتونو پربنسټ وليکل شي نه د کوڅې او بازار د ګنګوسو او ډنډورو پر بنسټ .

ما په وروستيو وختونو کې [د ۱۹۹۸ز کال په دسامبرکې] د عبدالحميد مبارز کتاب " تحليل واقعات سياسي افغانستان" ولوست. په خواشينۍ چې په کتاب کې دننه په ډيرو برخو کې له خيټې راوتلو کيسو ، ذهنيګريو، خيالي انځورګريو، سپکو بازاري روايتونو، درغليو او تور لګونو سره مخامخ کيږو .

د دغه کتاب په تومنه کې له ډيرتضاد او اړوپيچ " تناقض" سره مخامخ کيږو چې ښاغلي ليکوال د ځان د غتاوي لپاره راوړي دي. ددغه کتاب شننه به شنونکو او کره کتونکو ته پريږدم ، دلته غواړم د يوه بې ځايه تور په اړه خبرې وکړم چې پر ما[عبدالرحيم شادان] لګول شوى دئ:

ښاغلى مبارز د خپل کتاب په ۳۷٦ پاڼه کې د ديارلس سوه اووه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې د اوومې د ماښام په اړه د خپلو کيسو جوړولو په لړ کې وايي چې :

"د غوايي د اوومې ورځې په ماښام د [ګارد بولندوى] صاحبجان سردار محمد داؤود خان ته وړانديز کوي چې دى به د ارګ سويلي لارچې (کرکۍ) بلل کيدله پرانيزي او يو ولايت ته دې ولاړ شي. محمد داؤود چې خپله او د محمد نعيم کورنۍ يې په ارګ کې راټوله کړې وه ، دغه وړانديز مني او کله چې غواړي په موټر کې سپور شي له يوه ګوټ څخه ډزې کيږي او دا ډزې له ارګ څخه دننه دي. وروسته څرګنده شوه چې دغه سبوتاژ د شادان له پلوه (چې وروسته پرچمى جنرال شو) تر سره شوې وو، ځکه د ګارد په لوړ پوړو افسرانو کې نوموړى يوازينى ژوندى افسر دئ چې نورو پاتې افسرانو په سرښندنې ځانونه له لاسه ورکړي ول ".

دغه کيسه د سړي په ذهن کې " په کورکې ناست له ټول بغداده خبر ړانده " کيسه را ژوندۍ کوي. عبدالحميد مبارز په ډيرې سپين سترګۍ درواغ وايي ځکه:

۱ (موږ په کلکه له ارګ څخه ساتنه کوله. په هماغو لومړيو شېبو کې ، کله چې د زغره والې ليوا شوبلو د ددفاع د وزارت پر ودانۍ او د ارګ پر ختيځې دروازې بريد وکړ ، په لومړي ګام کې د لومړى کنډک د بولندوى شهيد ډګرمن په بولنې مو د زغره وال ځواک څلور محاربوي ماشينونه د ارګ دروازې ته مخامخ ، د کانو او صنايعو د وزارت ودانۍ ته مخامخ ، ختيځې دروازې ته مخامخ او د سلامخانې دروازې ته مخامخ په سپکو توغنديو ويجاړ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړل. همدارنګه د ارګ د دفاع په لړ کې د زغره وال ځواک په لسګونو شوبلې له کاره و لویدلې او په نومورو شوبلو کې څلور شپیته تنه مو ژوندي یرغمل و نیول او په ارګ کې مو بندیان کړل .

۲ (هر یوه سړی کولای شي و انګیري چې د ګارد ټول وسله وال ځواک له ارګ ، له ولسمشر او د هغه له کورنۍ څخه ساتنه کوي او له ارګه دباندې په لسګونو شوبلې او زغره وال ګاډي دړې وړې کوي ؛ که په دغسې یوې شېبې کې په ارګ کې دننه یو یا څو تنه پر ولسمشر ډزې وکړي نو د ګارد ځواکونه به پر ډزې کوونکي داسې د ګولیو باران جوړ کړي چې د هغه یوه ټوټه به هم ونه موندل شي.

۳ (کتاب د لنډ پوهنې او له ساده او رڼو حقایقو څخه د بې خبرۍ پربنسټ لیکل شوی دئ. ټول پوهیږي چې د پوځي کودتا بولنه پرچمیانو نه وه ورکړې.(ښاغلي لیکوال مبارز ته ښایي چې په دې تراو لږ پلټنه وکړي). له همدې امله په ګارد کې میشتو پرچمیانو ګومان کاوه چې ښایي یو شمیر اور پکودغې دروهې ته لمن وهلې وي نو ځکه یې په پریکنده ډول جګړه او له ارګ څخه یې ساتنه کوله .

۴ (زه عبدالرحیم شادان په هغه وخت کې د ولسمشرۍ د ګارد د پیژند د مدیریت آمر وم. محمد داؤود زه پیژندلم. عربي هیوادونو ، یوګوسلاویا ، هند ، پاکستان او ایران ته یې زه د خپلو سفرونو په ترڅ کې د خپل امنیت د سرګروپ په توګه ټاکلی وم. ماته زما وجدان اجازه نه را کوله چې ددغسې یوه ډاډ په بدل کې هاغسې یو ناځوانه کړو وړو ته لاس واچوم چې مبارز له خپلې ګېډې را ایستلي دي .

هغه څه چې ما په رڼو سترګو لیدلي دي لنډیز یې په لاندې ډول دئ:

د ګارد بولندوی ارواښاد صاحبجان د [۱۹۷۸ز کال د اپریل په ۲۸] د شپې د دوه وو بجو په شا او خوا کې امر وکړ یوه لاری چې ګرد چاپیره یې په سپکو توغندیو سمبال شوې وي چمتو شي. په لارۍ کې د یوه بنز موټر لپاره ځای پرځای کول هم په پام کې و نیول شول ؛ د ارګ شمالي دروازه د دلکشا ماڼۍ او لومړۍ ماڼۍ ته لاره ورکوي چې له هغه ځایه د فرانسې سفارت ته د تللو خوندي لاره ځي ؛ که سردار محمد داؤود خان منلې وای نو کولای یې شوای چې له همدې لارې د فرانسې سفارت اویا هرې خواته چې زړه یې غوښتل ولاړ شي .

د ګارد بولندوی سردار محمد داؤود خان ته ورغی او د لارۍ له چمتووالي څخه یې ورته خبر ورکړ. ددغه خبر د ورکولو په ترڅ کې دغه کسان د ولسمشر مخ ته حاضر ول :

ډګرمن سیدجان د ګارد د اوپراسیون مرستیال (وروسته د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت د وسله والو ځواکونو په اعلی قوماندانۍ کې تورنجنرال) ، عبدالحق علومي د جمهوري ریاست د ګارد د کشف آمر (وروسته د تورنجنرال په رتبې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې د عدل او دفاع د کمیټې مشر) او جګتورن آقا محمد

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سردار محمد داؤود د صاحبجان را پور واورید خو د هغه وړاندیز يې ونه مانه او په زغرده يې وويل:

"زه په ارگ کې پاتې کیږم "

مبارز وايي " د ارگ له یوه گوټ څخه ډزې کیږي ، او دغه ډزې له ارگ څخه دننه دي. وروسته څرگنده شوه چې دغه سبوتاژ د شادان له ...." زه له مبارز څخه پوښتنه کوم چې " زه خو د توغندیو او مرمیو د سره اور په باران کې له هغو کسانو سره یو ځای چې نومونه مې پورته یاد کړل د ولسمشر تر مخ ولاړ وم ، ته د ارگ په کوم گوټ کې پټ شوی وې او د ارگ له کوم گوټ څخه تا لیدلي ، اوریدلي یا پوه شوی يې چې ډزې د چا دي؟"

درغلن لیکوال بیا لیکي چې : " د گارد له لوړپوړو افسرانو څخه یوازې شادان ژوندی وو او پاتې کسانو په سرښندنې ځانونه له لاس ورکړي ول ".

مبارز یا په لوی لاس درواغ وايي او یا يې یوازې د سپينې ناپوهۍ په ټال کی سپينې پانې توري کړې دي ؛ ځکه د گارد د افسرانو له ډلې څخه ځوان بریدمن چوپان (د هماغې ورځې د شپږو بجو په شا او خوا کې) او ډگرمن محمد سرور په شهادت ورسیدل ، دیرش تنه سرتیري ټپيان شول او نور ټول ژوندي پاتې دي. له هغې ډلې څخه تورنجنرال عبدالحق علومي په ۱۹۹۳ کال کې په کابل کې شهید شو او تورن سید جان ژوندی دي .

نوموړی لیکوال د هماغې شپې د پیښو په تړاو د سپړلو په دوام وايي :" ډگروال صاحبجان د غوايي د اتمې [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۸] تر نیمې شپې پورې مقاومت ته دوام ورکوي چې وروسته د هوايي بمباریو په لړ کې په شهادت رسیږي "

بیا هم د مبارز بې خبري او د حقایقو تحریف! شهید صاحبجان په بمباریو کې و نه وژل شو، بلکه د ارگ له تسلیمۍ وروسته کود تاچیان نوموړی یرغمل نیسي او بیا يې د راډیو افغانستان۵۲ شمیرې سټدیو ته بيايي. (د راډیو څو تنو کارکوونکو او ویاندانو کیسه وکړه چې د [۱۹۷۸ز د اپریل په ۲۸] نیټه يې د ورځې په لومړیو ساعاتو کې صاحبجان د راډیو په سټډیو کې لیدلی وو. البته څرگنده ده چې کودتا چیانو له هغه وروسته نوموړی په شهادت و رساوو)

د پیښې د لړۍ دوام په دې ډول دئ : د غوايي په اتمې [۱۹۷۸ز د اپریل په ۲۸] د سهار د څلورو بجو په شا او خواکې سردار محمد داؤود خان صاحبجان ، سید جان او عبدالحق علومي را وغښتل ؛ ارگ ته د نورو قطعاتو د مرستې د نه رسیدنې او د مقاومت د بې ځای والي په پام کې نیولو يې داسې لارښوونه ورکړه:

"نه غواړم ځوانان له منځه ولاړ سي. ددې لپاره چې د ډیروځوانانو د وژل کیدلو مخه نیول شوي وي ، گارد تسلیم کړئ. زه نه تسلیمیږم. ما د دفاع د وزارت ، صدارت او د ولسمشرۍ په پـ�ُستونو کې هیواد او ولس ته سپيځلي خدمتونه کړي دئ. هیڅکله مې افغانستان او د افغانستان ولس ته خیانت نه دئ کړئ. که ما کومه پازوالي یا جرم درلود نو ما دې د افغانستان د ولس په نیاو کې محکمه کړي ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وي د افغانستان د لومړني ولسمشر سردار محمد داؤود خبرې چې د ولسمشر د ګارد افسرانو ته يې وکړې. د همدغې لارښوونې پربنسټ د ارګ د ختيځې دروازې پرسر سپين بيرغ و ځړول شو او ګارد تسليم شو.

په څو ورستيو کلونو کې يوشمير افغان ليکوالانو يو شميررسالې ، يادښتليکونه ، د سترګو ليدلي حالونه او تأريخي کتابونه خپاره کړي دي چې د افغانستان د شلمې پيړې د دويمې نيمايي د تأريخي واقعيتونو په روښانونو کې خورا مرسته کوي. په دې ډله کې يو شمير " تش په نامه ليکوالانو" هم چې د تأريخ د ليکلو واک نه لري او ان د هغوی د ليکنې د ليکلاردود څرنګوالی ترپوښتنې لاندې دئ پاڼې تورې کړې دي او د پازوالی د پيټي له پورته کولو او د رښتيامونډنې له هڅو پرته يا غټ غټ درواغ وايي او يا تحريف شوي حقايق رامنځته کوي .

ددغو درغلنو له ډلې څخه يو يا دوه تنه چې د خلق او پرچم د واکمنی په کلونو کې يې " د غيرګونديي" ترنامه لاندې لوړ دولتي دريځونه درلودل نن ددغو تورونو او ليکنو له لارې پرته له دې چې د هغو کلنو په پيښو کې يې "ګډون کړی وی" غواړي تا او ما ته ووايي چې " خپلواک ، اتل او مجاهد" وو.دغسې کسان هغو چوغکو ته پاتې کيږي چې ککره تر وزرونو لاندې ننباسي او د تيارو په تال کې په سوچوهلو زانګي او څوک نه ويني. له همدغې ډلې څخه يو يې عبدالحميد مبارز دئ .

د " تحليل واقعات سياسي افغانستان" د کتاب په څلورم پوښ کې د هغه ليکل شوی ژوند ليک څرګندوي چې نوموړي د خپل ژوندانه لوړ اداري دريځونه د خپلو لوڅو پوڅو او هلو ځلو له لارې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګونداو د پخواني شوروي اتحاد د سلاکارانود ډاډ له ترلاسه کولو وروسته د پرچميانو په وخت کې د " ښوونې او روزنې د وزارت د مرستيال" پر څوکی کښينول شوی وو.

په دغسې رسمي دريځ کې د يوه سړي د ټاکلو واک يوازې د سياسي بيرو يا د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د لوړ مقام په لاس کې وو. هيڅ يوه سړی نه شي کولای ومني چې يو " ګوندي ضد" (په کتاب کې د مبارز بله څيره!) دې په ناځاپه او د ګوند د ډاډ له تر لاسه کولو وروسته پر دغسې يوه اداري دريځ ټکوهل شي .

مبارز په ناورهنه توګه غواړي د لوستونکي په سترګو کې خاورې و شيندي. هغه د خپلو دندو د سپړنې په لړ کې وايي : " په ۱۹۸۰ز کال کې د سواد د زدکړې مرستيال او له هغه وروسته فرانسې ته کډوال شو" ، خو نه غواړي ووايي چې تر څو کلونو پورې په نوموړي اداري کې دريځ پاتې شو. تر هغې شېبې پورې چې ډاډه وو چې شوروي ځواکونه په افغانستان کې پاتې کيږي ، کلونه کلونه د " وزير د مرستيال" په توګه پاتې شوی وو ، خو کله چې ورته څرګنده شوه چې شوروي ځواکونه له افغانستانه وځي ، نود تيښتې او کډوال کيدلو په لټه کې کيږي او له خلقيانو او پرچميانو سره د مخالفت د ډغرو وهلو لپاره ملاتړې!

د هيواد د سياسي او پوځي حقايقو تل ته رسيدل ، پر هغو پوهيدل او له هغوڅخه کره کتنه کول ژورې څيړنې ، پلټنې ، شپه او ورځ خولې تويولو او بشپړ ناپييلتوب ته اړتيا لري. نه ليکل ډيرښه دي تر درواغ ويلو او تور تړلو. يو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بل پسې کتاب خپرول ، درواغ ، تور ترل او د ولس سترګو ته افسانې د حقیقت په توګه څرګندولستره ګناه ده او عبدالحمید مبارز پر دغه بې لارې شوې له ګرنګونو ډک کړلیچ ، یوازینې یا لومړنی تللی سړی نه دئ .

پیړۍ پیړۍ مخکې مولانا جلالالدین بلخي له دغسې قلم په لاس لیکوالانو څخه داسې سر ټکَونه کړې ده:

"چون قلم در دست غداری بود/ لاجرم منصور بر داری بود."� جرمنی، 15 جنوری 1999

لومړنی لیک

ګرانه دوسته......،

د سلام له ډالۍ کولو وروسته هیله من یم چې له خپلې کورنۍ سره روغ او رمی اوسی. ستاسو د دیارلس سوه اتیایم لمریزکال د غوایي د میاشتې د لسمۍ [۲۰۰۱ز د اپریل د ۳۰] نېټې لیک مې تر لاسه کړ. دا دئ ستاسو پوښتنو ته په لاندې ډول ځواب وایم :

۱ (له دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز [۱۹۷۸ز] کال مخکې ، ما د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د پرچم له ډلې سره اړیکه درلودله ، لامل یې دا وو چې د ولسمشرۍ د ارګ یو شمیر افسرانو د پرچم له ډلې سره اړیکه درلودله او ما د دندو د تر سره کولو په ترڅ کې له هغوی سره نیږدې اړیکې درلودلې .

د غوایي له کودتا وروسته د دواړو خلق او پرچم د ډلو له پلوه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړیتوب ته وبلل شوم. ماته د خلق یا پرچم په ډله کې شکیلوالي ارزښت نه درلود ځکه د دیارلس سوه شپږپینځوسم لمریز کال د چنګاښ د دولسمې [۱۹۷۷ز د جولای ۳] نېټې له کنفرانس وروسته ګوند د یوه یوموټي د [ا. خ.ډ.ګ] په نامه یادیده. له دې امله پرکال دیارلس سوه او اووه پینځوسم [۱۹۷۸ز] د ګارد په لومړني سازمان کې د ازمایښتي غړي او پرکال دیارلس سوه اته پینځوسم [۱۹۷۹ز] د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په اصلي غړیتوب ومنل شوم .

۲ (د غوایي له کودتا مخکې د جمهوري په اردو کې د دواړو خواوو افسران ول. ولسشر ، ارواښاد صاحبجان او په څه ناڅه ډول د دفاع د وزارت مشرتابه د پرچم د ډلې کدرونه پیژندل.د ګارد د کشف آمر عبدالحق علومي د خلق دډلې افسران اوما (عبدالرحیم شادان) چې په هغه وخت کې د ګارد د پیژند مدیر وم پرچمي افسران پیژندل .

۳ (له دیارلس سوه څلور پینځوسم [۱۹۷۴ز] وروسته د ولسمشرۍ او د دفاع د وزارت د مشرتابه د لومړنی څپې ټکان د پرچم د ډلې پرافسرانو ورغلې. په لومړي پړاو کې د ولسمشرۍ د ګارد بولندوی ښاغلی ضیا مجید په هند کې د پوځي اتشې په توګه وټاکل شو .

په دیارلس سوه او پینځه پینځوسم او دیارلس سوه شپږ پینځوسم [۱۹۷٦ او ۱۹۷۷] کې ، د پرچم د ډلې اتلس تنه افسران چې ګڼ شمیر یې د ګوند نامتو کدرونه ول او د خلق د ډلې لس تنه افسران له ګارد څخه د (دفاع د وزارت)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرکز او یا د ولایتونو قطعاتو ته تبدیل شول. البته ، له دې سره سره د دواړو ډلو افسران د غوايي د کودتا تر شپو ورځو پورې د ولسمشرۍ د گارد په جزوتامونو کې جذب او ځای پرځای شوي ول .

۴ (دغوايي له کودتا وروسته د (پرچم) د ډلې له دوه ويشت تنو څخه چې گڼ شمير يې د گوند کدرونه ول په لوړو گوندي او دولتي مقامونو وگومارل شول چې د يوشمير نامتو کسانو نومونه يې په لاندې ډول دي :

-ښاغلی ضيا مجيد د ولسمشرۍ د گارد بولندوی/ په هند کې پوځي اتشه/ د ملي دفاع د وزارت د نړيوالو اړيکو مدير

-اروابناد ډگرمن گل آقا خان د ولسمشرۍ د گارد د اوپراسيون آمر/ د غوايي له کودتا وروسته تر بريد جنرالۍ ورسيد/ د هرات د اوومې فرقې بولندوی، د ملي دفاع د وزارت د سياسي چارو رئـيس او د افغانستان د خلکو د ډيموکراتيکې جمهورۍ د انقلابي لوړې شورى مرستيال

-ډگرمن سيد جان د گارد د اوپراسيون د آمريت مرستيال/ د غوايي له کودتا وروسته

د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسيد/ د افغانستان د خلکو د ډيموکراتيک جمهوريت د وسله وال ځواک د سرقوماندانۍ د پوځ د څانگې پازوال

-اروابناد عبدالحق علومي د ولسمشرۍ د ماڼۍ د کشف آمر/ د غوايي له کودتا وروسته د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسيد/ په کندهار کې د دولتي امنيت (خاد) رئـيس ، د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د مرکزي کميټې د عدل او دفاع مشر

-محمد عزيزحساس د ولسمشرۍ د گارد د تشريفاتو د ټولي بولندوی/ د غوايي له کودتا وروسته د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسيد/ د ولسمشرۍ د گارد بولندوی ، د حربي پوهنتون د قوماندانۍ مرستيال ، د دولتي امنيت (خاد) د لسمې اداري رئـيس

-جگتورن سيد حسن رشاد د گارد د دويم کنډک بولندوی/ د غوايي له کودتا وروسته د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسيد/ د ستردرستيز د امنيت آمر

-ډگرمن محمد نادر خان وردک د ولسمشرۍ د گارد د تشريفاتو د کنډک بولندوی

-جگړن دستگيرخان د ولسمشرۍ د مخابرې د آمريت مرستيال

-يو شمير ټيټ پوړي افسران اوبريدگي چې د غوايي له کودتا وروسته يې په سرښندنې ارزښتناکې دندې تر سره کړې د مډالونو او دولتي نښانونو په ورکړې و ستايل شول

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلق د ډلې د غړو شمیر لس تنه وو. هغوی هم د غوایي له کودتا وروسته د خلق په ګارد او د وسله وال ځواک په قطعاتو کې په سرښندنې سترې دندې ترسره کړې

۵ (د غوایي د مپاشتې په اوومه د پنځنۍ په ورځ [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] د دفاع د وزارت په لاربښوونې د مرکز او ولایتونو په ټولو قطعاتو او ګارنیزیونونو کې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مشرتابه د نیول کیدلو او زندان ته د هغوی د لویدلو په خوشحالۍ د ښادي لمانځنې په لاره اچول شوې وې. د ګارد د جزوتامونو په ګډون ټول قطعات د سهار له نهو بجو وروسته د ښادۍ د لمانځنې په خوښیو بوخت ول. د ورځې د یولسو بجو په شاوو خوا کې د دفاع وزارت ټولو قطعاتو په ځانګړې توګه د ولسمشرۍ ګارد ته دنده ورکړه چې د ولسمشرۍ له ماڼۍ څخه دفاع وکړي. ځکه د پینځلسم او څلورم زغره وال ځواک شوبلې او محاربوي ماشینونه له خپل وضع الجیشي حالته دباندې را وتلې او د ښار پر لور په خوځېدو وې .

ارواښاد صاحبجان د دفاع د وزارت د لارښوونې له ترلاسه کولو وروسته د اضطرار حالت اعلان او امر یې ورکړ چې د ولسمشرۍ د ګارد ټول جزوتامونه دې له ارګ ، جمهوري ریاست او ګارد څخه په ساتنه کې چمتو شي .

د ګارد جزوتامونو ، له خپل پرسونل او په خپل جوړښت کې له ټاکلې وسلې سره چې لا مخکې په لومړۍ درجه احضاراتو کې راغلي ول په ډیر لنډ وخت کې (درې نیمې دقیقې) د ټول سئ په ډګر کې راټول او له هغه ځایه یې خپلو دفاعي مورچلونو ته مخه کړه. هغوی له مورچل نیولو وروسته دفاع را پیل کړه .

په پیل کې [د ګارد � ژ] ټولو خلقي او پرچمي افسران له سمبالو وسله والو جزوتامونو سره ټاکلې سیمې او مورچلونه (چې مخکې یې په څو څو ځله د لومړي درجه احضاراتو په ترځ کې د مورچلونو د نیولو تمرین کړی وو) و نیولې او له ارګ ، ګارد او جمهوري ریاست څخه په دفاع کې شکېل شول .

په هماغو لومړیو شیبو کې چې د پینځلسم زغره وال ځواک ۷۱۵ شمیرې شوبلې د دفاع د وزارت پروداني او د ارګ پرختیځې دروازې ډزې وکړې ؛ د ولسمشرۍ د ګارد د لومړي کنډک بولندوی ارواښاد محمد سرور خان (د ګارد د ختیځ اړخ د دفاع او ساتنې پازوال) خپلو ترلاس لاندې سرتیرو او جزوتامونو ته داسې امر ورکړ: " د پینځلسم او څلورم زغره وال ځواک شوبلې او محاربوي ماشینونه چې ګارد ، ارګ ، جمهوري ریاست اویا د ملي دفاع وزارت ته نیږدې کیږي او ډزې وکړي د سترګو په رپ کې د توغندیو تر اور لاندې ونیسئ او درې وړې یې کړئ ".

د جزوتامونو بولندویانو او پرسونل (سرتیرو) په بیړه پر شوبلو او محاربوي ماشینونو په سپکو توغندیو هغه شوبلې چې د دفاع د وزارت پر ودانۍ او د ارګ پرختیځې دروازې یې ډزې کړې وې له کاره و غورځولې. هغوی د ګارد د قراول مخته ، د ختیځې دروازې مخته او د سلامخانې دروازې مخته (د څلورم زغره وال ځواک او د شهید عمر قطعه) راغلي محاربوي ماشینونه او په هغو کې ناست پرسونل درې وړې کړل او وسوځېدل .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوايي د اوومې د پېښو په لړ کې شهيد ډګرمن محمد سرورخان او يو شمير په وسلو سمبال افسران د ګارد او ارګ مخته پرسړک ننوتل او د يرغلګروشوبلو ٦۴ تنه پرسونل چې د ګارد دپرله پسې توغنديو او نورو وسلو دډزو له امله له خوځښته پاتې شوي ول او يا د ارګ اوګارد پر لور د خوځښت زړه يې نه درلود پلي او ټول يې بندي او تر جدي څار لاندې يې ونيول. نيول شوي کسان د هماغې ورځې د سهار ترشپږو بجو پورې تر هغو ښېبو چې ګارد تسليميده ، هماغلته ول .

٦ (له دې چې د پوځي کودتا لاړشوونه او امر د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د پرچم د ډلې له پلوه نه ورکړل شوې ، د پرچم د ډلې افسران د ماښام تر اوو بجو پورې د اړيکې د نشتوالي له امله د پيښې له لامل څخه خبر نه ول ،ځکه چې د ګارد او جمهوري رياست د ټلفوني اړيکو ټولې اړيکې پريک شوي وې. هغوی د مخابرې د آمريت مرستيال دستګيرخان ته دنده ورکړه چې له ګارد څخه دباندې ووځي او د بشپړو مالوماتو له تر لاسه کولو وروسته دې بيرته ارګ ته راشي .

د ستګيرخان د هر ډول ګواښ په منلو د ارګ تر ديوال لاندې وپالې له لارې له ارګه دباندې ووت. نوموړی د مالوماتو له تر لاسه کولو وروسته د ماښام په اوو بجو بيرته راغی او د پرچم د ډلې افسرانو ته يې خبر ورکړ چې کودتا د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د خلق ډلې پيل کړې ده .

له هغه وروسته د پرچم د ډلې افسرانو د ګوند د پوځي څانګې د ملاتړ پياوړتيا ته ملا وتړله. همدارنګه د جزوتامونو بولندويانو چې ګڼ شميرېې د ګوند د دواړو ډلو غړي ول له دفاع څخه لاس پر سر شول او د ګوند په ګټه يې هڅې پيل کړې .

٧ (اروابناد صاحبجان د ګارد د بولندې (د قوماندې په قرارګاه) په ځای کې وو او کله نا کله به د ګلخانې مانۍ ته د ولسمشر د ليدلو لپاره په تګ راتګ کې وو. د کندېکونو ، ټوليو او بلوکونو بولندويانو له خپلو مورچلونو څخه دفاع کوله .

د ماښام له شپږو بجو وروسته د جمهوري رياست په هوايي چاپيريال کې د هوايي ځواک الوتکې راښکاره شوې او جزو تامونه په ځانګړې توګه د دلکشا د ساعت برج ته خيرمه د دافع هوا) ستريلا 2 (Mټولی او د ارګ د سويلي ديوال اړخونه يې تر اور لاندې ونيول. د) دافع هوا د ستريلا 2 (Mد ټولي بولندوي بريدمن چوپان د الوتکو د ماشينګڼو د ډزو له امله شهيد شو.

د ماښام له اوو بجو وروسته بم غورځوونکو الوتکو د ګارد ټولې سيمې ، ارګ او د دلکشا پر بڼ د بمبونو وَريا پيل کړه. د هغې په پای کې په ارګ کې دننه يو شمير زيرمتونونو اور واخيست او د اور په لمبو کې ايرې شول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پينځلسم زغره وال ځواک شوبلو د آريانا له څلور لاندې ، پښتونستان واټ او د کابل هوټل له شا او خوا د ګارد او ارګ پر ودانيو پرله پسې ډزې کولې. د همدغو ډزو له امله د ګارد دروغتون د ودانۍ يوه څنډه " د افغانستان بانګ" ونړيدله .

د ماښام له اتو بجو وروسته د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د خلق ډلې په دې نامه چې يرغلګر ځواکونه د دلکشا بڼ ته ننوتلي او غواړي له هغې لارې ګارد او ارګ ته ننوځي د ګارد د لومړي کنډک سرغندويه او هڅاند بولندوی يوه ګوټ ته بيايي او هلته يې په شهادت رسوي (نومړي له خپلو جزوتانونو سره يوځای د ارګ له ختيځ اړخ ، ګارد او جمهوري رياست څخه په سرښندنې اوسرسپارلې توګه دفاع کوله)

د شپې له لسو بجو وروسته د ګوند د لارښوونې پر بنسټ اغيزمن تبليغات ترلاس لاندې ونيول شول: " که جمهوري ګارد تسليم نه شي ، لارښوونه شوې چې پرګارد او جمهوري رياست دې ۵۰۰ کيلويي بمونه و ورَول شي ترڅو ټول له خاورو سره يو شي ".

د غوايي په اتمې نيټې د سهار په څلورو بجو [۱۹۷۸ د اپريل په ۲۸] سردار محمد داؤود ، د ګارد بولندوی صاحبجان، د ګارد د اوپراسيون مرستيال سيدجان او د ګارد د کشف آمر عبدالحق علومي را غواړي او ارګ ته د نورو ځواکونو له پلوه د مرستې د نه رسيدلو او د مقاومت د بې ځای والي په پام کې نيولو داسې وويل:

"نه غواړم ځوانان له منځه ولاړ سي. د دې لپاره چې د ډيروځوانانو د وژل کيدلو مخه نيول شوي وي ، ګارد تسليم کړئ. زه نه تسليمېږم. ما د دفاع د وزارت ، صدارت او د ولسمشرۍ په پـ�ُستونو کې هيواد او ولس ته سپيڅلي خدمتونه کړي دئ. هيڅکله مې افغانستان او د افغانستان ولس ته خيانت نه دئ کړئ. که ما کومه پازوالي يا جرم درلود نو ما دې د افغانستان د ولس په نياو کې محکمه کړي ".

د ولسمشر له لارښوونې او د ګارد د بولندوی د امر پربنسټ د سهار له څلورو بجو وروسته د ارګ د ساعت د برج (ختيځې دروازې) پرسر سپين بيرغ لوړ او د تسليميدلو تابيا تر لاس لاندې ونيول شوه.

۸ (ماسردار محمد داؤود څو څو ځله د ګلخانې په ماڼۍ کې ، او کله چې هغه د ودانولو له پروژو څخه ليدنه کوله او هم عربي هيوادونو ، يوګوسلاويا ، سويس ، ترکيې او هند ته د سفر پر مهال ليدلی دئ. چال چلند يې له سپيڅلې دوستۍ ډک وو او سړي ته يې زړورتيا وربخښله .

په هغه شيبه کې چې صاحبجان ولسمشر ته د ګلخانې ماڼې ته مخامخ لارۍ برابره چې کړه چې که وغواړي د فرانسې سفارت (يا بل لوري) ته ولاړ شي د محمد داؤود روحيه ډيره لوړه وه. (هغه ونه منله چې له ارګ څخه ووځي). خو د هغه د هملارو ملګرو په ځانګړې توګه د کابينې د غړو روحيه چې په هماغه ورځ د وزيرانو په غونډه کې يې ګډون کړی وو ، ډيره الوتې او ضعيفه وه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره له دې چې ما له کابل څخه خپل یادښت لیکونه نه دي راوړي که تاسو د ارګ ، ګارد او جمهوري ریاست په اړوند نوري پوښتنې هم ولرئ مالومات به درکړم. والسلام. عبدالرحیم شادان ، جرمني ، د دیارلس سوه او اتیایم کال د چنګاښ شپږمه [۲۰۰۱ز کال د جون ۲۷]

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم لیک

ښاغلی..... ،

د سلام او درناوي له وړاندي کولو وروسته هیله من یم چې له خپلې کورنۍ او خپلوانو سره روغ او رمی اوسۍ. ستاسو د دیارلس سوه او اتیایم کال د لړم د مپاشتې د دیارلسمې [۲۰۰۱ د اکتوبر د ۲۹] نېټې لیک را ورسید. دا دئ هغه ټکي چې زما په یاد دي سپړنه یې په لاندې ډول تاسو ته وړاندې کوم :

۱ (د ولسمشر سردار محمد داؤود او د جمهوري ګارد د بولندوی د لارښوونې پربنسټ د افغانستان د پخواني پاچا محمد ظاهر شاه د حسابي او عایداتي شتمنیو د پلټلو لپاره یو څېړونکی پلاوی په لاندی ډول جوړ او وګومارل شو :

ښاغلی محمود لطیف د محمد ظاهر شاه شخصي مرستیال چې په هاغه وخت کې یې د لنډ مهال لپاره د جمهوري ریاست اداري چارې پرمخ بیولې : د پلاوي مشر/ عبدالرحیم شادان د جمهوري ګارد د پیژند مدیر : د پلاوی مرستیال او غړی/ ښاغلی آقا محمد د ګارد د مخابرې آمر: د پلاوي غړی/ ښاغلی ....(نوم یې زما په یاد نه دئ) د لوژستیک محاسب : د پلاوي غړی

پلاوي دنده درلودله چې د قلم مخصوص او شتمنیو (کاریز میر او دره آجر) حسابي چارې له نیږدې و پلټي ، کنترول یې کړي او ویې څیړي .

۲ (د پخواني پاچا د کورنۍ غړو د چنګاښ له کودتا مخکې [۱۹۷۳ د جولای ۱۷] په ډېر پرتم اودرناوي بهر ته سفرونه کول. له لوړ پوړو مامورینو او د هوايي ډګر د امینت له آمر پرتهVIP خونې یا د الوتکې څنګ ته چا نه شوای کوای هغوی ته ور نیږدې شي. له کودتا وروسته کله چې د پاچا میرمنې او د کورنۍ نورو غړو غوښتل روم ته سفر وکړي ، د هغوی توکي او بکسونه د یوه ټیټ پوړي افسر له پلوه ضبط شول .

د هغه وخت د کورنیو چار د وزارت د ژاندارم او پولیسو د لوی بولندوی د لارښوونې پربنسټ د محمد ظاهرشاه د کورنۍ نقدي او جنسي توکي چې په یوه اوسپنیز صندوق کې ځای پرځای شوي ول د کابل د هوايي ډګر د امنیه قوماندانۍ د چارواکو له پلوه ونیول شول .

دغه بکس د جمهوري ریاست د لارښووني پربنسټ له هوايي ډګر څخه " دافغانستان بانک" ته ولیږل شو چې هلته ساتل کیده. نوموړي توکي د ښاغلي محمود لطیف ، عبدالرحیم شادان ، ارواښاد صاحبجان ، ښاغلي محمد موسی عظیمي له پلوه چې په هاغه وخت کې "د افغانستان بانک" مرستیال وو لاسلیک ، مهر او په نښه شو .

۳ (د پلټنو د لاسوند په څلورمې مادې کې راغلي : " څرمن لاسي نصواري بکس چې په تَل کې یې سره زر او جواهر دي په سرتړلي توګه له پوښ سره یوځای د یوولسو کیلوګرامو په وزن د مخکیني پلاوي له پلوه وزن ، په نښه او لاسلیک شو ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴ (کله چي پلاوي بکس خلاص کړ ومي ليدل چي په بکس کې دننه يو شمير سره زر لکه په غميو پسولل شوي د غاړې د سرو زرو گرانبيه هارونه ، گوتې او واليگان د بکس په کښتنۍ برخه کې ځای پرځای شوي ول .

د څرمن بکس په تَل کې يو شمير ډالر (چي شميره يې زما له ياده وتلې) هم چي د سرو زرو ترځنگ په پاکټونو کې اېښودل شوي ول د کابل په هوايي ډگر کې د شاهي کورنۍ له لاسه واخيستل شول .

۵ (د غه توکي او اسعار له يوه کال او څو مياشتو وروسته د نوموړېکورنۍ د غړو د نومونو له ځرگنديدلو او د پلاوي له نښو او لاسليک وروسته د هريوه په نامه او پتې په بيلا بيلو پاکټونو کې د(شاهي کورنۍ د استازي) محمد علي سليمان له لارې چې په هغه وخت کې يې د بهرنيو چارو د وزارت د تشريفاتو په رياست کې دنده تر سره کوله روم ته وليږل شول. (د اسعارو شميره د هريوه په نامه : له ۵۰۰ او ٦۰۰ ډالرو تر ۸۲۰ او ۱۱۰۰ ډالرو پورې او تر ټولو غټه شميره يې ۱۸۰۰ ډالره وه)

٦ (د جمهوريت په لومړيو او دويمو کلونو کې [۱۹۷۳ او ۱۹۷۴] په صندوق کې دننه د سرو زرو په څرمن بکس کې له ځای پرځای شويو اسعارو پرته ، محمد ظاهر او کورنۍ ته يې نورې پيسې ونه ليږل شوې. د جمهوريت د دريم کال په پای او د څلورم کال په پيل [۱۹۷۵ او ۱۹۷٦] کې د محمدظاهر د اقتصادي ستونزو په پام کې نيولو د هغه د شتمنۍ او بانکي ونډې له گټې څخه په مياشت کې دوه زره ډالر د شاهي کورنۍ د لگښت لپاره ليږل کېدل. همدا رنگه په ديارلس سوه او پينځه پينځوسم کال کې [۱۹۷٦ز] کې د پاچا د بانکي ونډې بيه د يوه چک له لارې هغه ته وليږل شوه .

۷ (د هغه ترځنگ د پاچا د کار په دفتر کې يو ټوک په لاس ليکل شوی کتاب ، لرغوني خطي نسخې او ارزښتناک کتابونه د محمد ظاهر په کتابتون کې ول. دغه ټول د اطلاعاتو او فرهنگ د وزارت، ملي آرشيف ، د دفتر د رياست او د جمهوري رياست او گارد د يوه بشپړ او سمبال شوي پلاوي له لارې ملي آرشيف ته وليږل شول .

۸ (ددې پوښتنې په ځواب کې چې آيا د غوايي د مياشتې [۲۷ اپريل ۱۹۷۸ز] کودتا ناکامه يا شنډه کيدای شوای ،بايد وويل شي :

سره له دې چې د جمهوري گارد سرتيرو او بولنډويانو د غوايي د مياشتې د اتمې [۲۸ آپريل ۱۹۷۸] د سهار تر څلورو بجو پورې په ټينگه او سرښندنې له گارد ، جمهوري رياست او خپلو مورچلونو څخه دفاع وکړه له دې چې په گارد کې دننه د گوند ډيرغړي ول له دې امله د وسله ځواک پروړاندې مقاومت بې ځايه او د کودتا شنډول نا شوني ول .

په حقيقت کې د همدغې خبرې په پوهيدا سردار محمد داؤود لارښوونه وکړه چې :" گارد تسليم کړئ تر څو ځوانان ونه وژل شي "...

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وروستيو کلونو کې که د افغانستان په کورنيو چارو کې د سترو هيوادونو لکه امريکا او چين او د عربي هيوادونو، ايران او پاکستان لاسوهنې نه وې شواى او د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند کورنۍ گوندېمارى او شخړې هوارې شوې واى ، د افغانستان وسله وال ځواک دومره پياوړى شوى وو چې په ۱۹۹۲ زکال کې يې دولت پرته له کوشني مقاومته نه تسليماوه ".

ستاسو د بريا په هېله. والسلام. عبدالرحيم شادن ، جرمني ، د ديارلس سوه او اتيايم لمريز کال د لړم يوويشتمه نېټه [۱۲ نوامبر ۲۰۰۱ زکال]

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوویشتمه برخه

د " مرجان" د پردې ترشا نقشه جوړوونکی

د دیارلس سوه او اووه پینځسوم لمریز کال د غوایي د اوومې له کودتا مخکې هم د محمد داؤود خان د وژلو نقشې کښل شوې وې. د دغې نقشې په خاورو کې د چا د لاس نښې په سترګو کېږي؟ دغې پوښتنې ته د سم یا لږ تر لږه رښتیا ته د نیږدې ځواب موندلو لپاره باید د ځو سمو او ناسمو ګزارشونو له کړلیچونو څخه واوړو.

۱ (مرجان او توره په شاتګپالنه یا ارتجاع

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښايي باور کول پرې ګران وي ، خو د ميرمحمد صديق فرهنګ د " افغانستان در پنج قرن اخير" کتاب په ۸۴۱ پاڼه کې [لومړی چاپ ، د عرفان ، تهران/ايران له خپرونو ، د غوايي مياشت ، ديارلس سوه او څلور اوياېم لمريز کال � ۱۹۹۵ ز کال ، اپريل] د علي احمد خرم د وژل کيدا په اړه لاندنی پاراګراف په سترګو کيږي :

"[پرکال ؟] د نوامبر په مياشت کې د پلان وزير علي احمد خرم چې له يوه جاپاني پلاوي سره د خپل کار په دفتر کې په خبرو اترو بوخت وو د پوليسو د ساتونکو د افسر د سترګو تر څار لاندې د يوه سړي په لاس چې په وچ زور د هغه دفتر ته ننوتلی وو را و ايستل شو او د سړک پرغاړه د تومانچې په مرمۍ ووژل شو. وژونکي چې د پلان له وزير څخه غوښتل نوموړی دې تر هيواد مشر [محمد داؤود] پورې ورسوي ، د سړک د غاړې په ګڼه ګوڼه کې ورک شو. خو وروسته د مرجان په نامه يو سړی د بګراميو پرسړک له يوه ښکاري توپک سره و نيول شو او د نياوتون د حکم پربنسټ د وژونکي په توګه تورن و بلل شو. کمونيستانو پر هغه د اخواني تور ولګاوه خو د هغه وخت د عدليې وزير نوموړی پرچمی و باله. له دې چې خلکو پر حکومت ويسا او ډاډيينه نه درلودله نو د هيڅ لوري پر خبرو يې باور ونه کړ. څرګنده نه ده چې هيواد مشر له رښتينو خبرو تر کومې کچې خبروو خو خاورو ته د علي احمد خرم د مړي د سپارلو پر وخت د هغه وژونکی يې د توري ارتجاع له چوپړيانو څخه و ګاڼه." بس .

۲) مرجان چپی وو کې ښي اړخی؟

"د پلان وزيرعلي احمد خرم ووژل شو : پلټنو څرګنده کړه چې وژونکی [مرجان] په چپيانو پورې تړلی وو خو له ورايه له اخوانيانو سره يو ځای شوی وو. هيواد مشر [محمد داؤود] د مړي د ښخولو پر مهال ګواښ وکړ او ويې ويل : دولت به هېڅکله او هيڅ ډوک که چپي وي که ښي اړخی پرينږدي چې د افغانستان له برخليک سره لوبې وکړي. خاورو ته د علي احمد خرم د مړي د سپارلو پرمهال د شوروي سفير هم راغلی وو. (د " قيام جمهوريت بيست و شش سرطان سيزده پنجاه و دو هجري شمسي" [۱۹۷۳زکال د جولای ۱۷] د کتاب ۱۹ پاڼه ، ليکوال او ټولګر : ديپلوم انجنير کريم عطايي ، دويم چاپ ، سنټ ګلن ، سويتزرلند ، ۲۰۰۴ز کال)

۳) مرجان ، ګلبدين حکمتيار او جيمي کارټر

"د ديارلس سوه شپږ پينځوسم لمريز کال د لړم د مياشتې په څلورويشتمه نېټه [۱۹۷۷ز کال د نوامبر ۱٦] په رڼا ورځ د پلان د وزير علي احمد خرم وژنه يوه بوږنوونکې پيښه وه. د مرجان په نامه د لغمان د ولايت استوګن يو ښوونکی چې کمونيستي ليد لوری يې له ورايه څرګند وو د وزارت په ودانۍ کې د پلان له وزير څخه د ليدنې کتنې غوښتنه وکړه. دغه غوښتنه په ډير ټينګار او له ګواښونو ډکه وه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزير له جاپاني پلاني پلاوي سره خپله غونډوه وځنډوله او مرجان سره د ليدنې په موخه د غونډې له خونې راووت. د مرجان له ګواښه ډکه غوښتنه پر همدغه ځای پای ته ونه رسيدله. مرجان له خرم څخه وغوښتل چې هغه دې هيواد مشر داؤود ته و رسوي. خرم چې د ګواښ او ويرې په منګولو کې راښکيل شوی وو د مرجان غوښتنه و منله او له هغه سره د ارګ پرلور وخوځيد .

د [دواړو ترمنځ] د پوښتنو او ځوابونو لړۍ اوږده شوه.د وزير مرستې ته کوم مأمور يا څارندوی را ونه دانګل. وزير مخته او ترشا يې مرجان د وزارت له ودانۍ د ارګ پر لور په خوځېدا شول. علي احمد خرم د وزارت د ودانۍ مخته د مرجان د تومانچې د ډز له امله پر ځمکه را پريوت. وزير ته د مرستې په رسولو کې ډير ځنډ شوی وو. نوموړی په روغتون کې مړ شو .

مرجان و تښتيد او په شاه شهيد مېنه کې په خپل کور کې پټ شو. له پلټـنيزو هڅو او مقاومت پرته نوموړي له خپلې تومانچې سره ځان پوليسو ته وسپاره. نوموړي داؤود ته څرګنده کړه چې وزير د وزارت په ودانۍ کې خوندي نه دئ .

خاورو ته د خرم د جنازې د سپارلو په وخت کې د ملګرو او عربي هيوادونو د سفيرانو تر څنګ د شوروي سفير ميخائـيلوويچ پوازنوف هم راغلی وو. داؤود له ويرغاړۍ او نوميدۍ ډکه وينا واوروله. هغه چې نه شوای کولای خپل احساسات په خپل واک کې وساتي له دواړو د امريکا له متحده ايالاتو او شوري اتحاد څخه سر ټـکـونه وکړه او زياته يې کړه چې د شوروي په مرستو کې هم شخصي ګټې نغښتې دي. (د داؤود خان دغه وينا په رسنيو کې خپره نه شوه. د اطلاعاتو او کلتور وزير عبدالرحيم نوين په بيړه د راډيو ودانۍ ته راغی او وينا يې له منځه يووړه.)

د پيښې د پلټنې لړۍ پيل شوه. د پيښې په تړاو ډيرې ريښې او څانګې و څغليدلې او ښځايه و پړسول شوه. يو شمير مأمورين په پلټـنو کې وګومارل شول. مأمورينو ته د شپې تنخوا وټاکل شوه او د کورنيو چارو د وزارت ترځمکلاندې ودانې د پلټنو لپاره په پام کې و نيول شوه .

د نوي اساسي قانون پربنسټ د پلټنې واک څارنوالۍ ته ورکړ شوی وو خو څارندويانو و کولای شول د " مرستندويانو" تر نامه لاندې د پلټنې لړۍ ته لاره ومومي او په پای کې د پلټنې د پرمختګ لړۍ په خپله ولکه کې ونيسي. د پلټنې په ډله کې يوشمير پيژندل شوي او ښکاره څارندويانو لکه باقي ، نبي ، اتمر، همکار ، قطره ، خير محمد او نورو پرچميانو برخه درلودله او څارنوالانو ته څرمه يا فرعي ونډه ورکړل شوه. (د څارنوالو پر تنديو لا له پخوا د اخوانيت ټاپې لګول شوې وې ، ځکه چې د هغو په منځ کې يو شمير د شرعياتو له پوهنځي څخه راوتلي کسان هم ول.)

له هغه وروسته چې مرجان خپله خوله په څرګندونو او منلو پرانيستله او د علي احمد خرم وژنه او خپله اړيکه يې له اخوانيانو سره په تړاو ومنله نو د څارنوالانو ويره او وحشت لا زيات شو. له دې امله هغوی د څارندويانو برلاسۍ ته غاړه کښيښودله .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عدليې وزير وفي الله سميعي او د هغه مرستيال عبدالهادي هدايت کمزوی دريځ درلود ځکه، د هغوی پر نومونو د اسلامي غورځنګ د غړو او د " اخوانيانو" تور لګول شوی وو. له دې چې د عدليې وزير د چنګاښ په کودتا کې ونډه نه درلودله نو دې امله د دويمې کچې وزيرانو په کتار کې شميرل کيده. نور څوک هم نه ول چې داؤود د پيښو له لړۍ او جرړوڅخه خبر کړي .

مرجان نه ووهل شو او نه وځپل شو او په خپله خوښه او زړه يې خوله په خبرو پرانيستله. وژونکی يوازې يو سړی وو او د پلټنې د ډلې غړي ډير ول. د پوښتنو او ځوابونو لړۍ تر يوې مودې دوام وکړ. دوسيه بشپړه شوه او په پای کې په راډيو کې يې خبر ورکړل شو .

په دغه پيښه کې د امريکا متحده ايالات او د هغه هيواد ولسمشر نيغ په نيغه، ګلبدين حکمتيار او په ولسي جرګه کې د شينوارو استازی محمد اعظم شينواری د لاس لرلو په تور پړ وبلل شول .

وژونکي داسې ومنله : " ګلاب الدين حکمتيار د جيمي کارتر په لارښوونه د شينوارو له استازي محمد اعظم سره په ګډه د مير علي احمد خرم د وژنې نقشه جوړه کړه. ددغې نقشې په پلي کولو کې ما [مرجان] ته حکمتيار لارښوونه را کړه او ما د کارتر نقشه پلې کړه ".

)له دغې پيښې مخکې د جبل السراج د سمنټو د شرکت مشر، مهندس شيرآقا چې د محمد داؤود د ملي کلوپ د دور د ملګرو له ډلې څخه شميرل کيده په خپل کورکې پرته له دې چې د کور شيانو ته يې لاس ور وړل شي ، ووژل شو. داسې انګيرل کيږي چې دغه وژنه کوم پاخه او تکړه جنايتکار په پخسناکۍ (غصه) او سړې سينې تر سره کړي وي (

محمد داؤود د پلټنې د ډلې جاج او په دوسيه کې وړاندې شوي لاسوندونه و منل. دوسيه په عادي توګه نياوتون ته وليږل شوه. هغوی ونه شوای کولای چې خپلې خپـړې کارتر ، حکمتيار او د شينوارو استازي ته و غځوي ، په پای کې يوازې د مرجان په زنداني کولو بسنه وشوه .

سره له دې چې مرجان کولای شوای و تبتي خو سرښندنه يې ومنله. خو که مرجان تښتيدلای وای چا کولای شوای د جيمي کارتر او ګلبدين حکمتيار ښنه په دغه پيښه کې ښکيل و ګڼي؟

په همدغه وخت کې د شينوارو استازی محمد اعظم شينواری د محمد افضل خان شينواري زوی د ديورند له کرښې هاغه غاړه واووښت او وتښتيد. نوموړي د شينوارو په سيمه کې ژوند کاوه او په جهاد کې يې هم برخه واخيستله. سره له دې چې د نور محمد تره کي او حفيظ الله امين د رژيم پروخت د هغه د کورنۍ ښځمنې او کوشنيان د څرخي پله زندان ته لويدلي ول ، پرکال ديارلس سوه او اووه شپيتم [۱۹۸۸] د ډاکټرنجيب په بلنه کابل ته راغی او د ننګرهار د والي په توګه وټاکل شو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)ډاکټر حقشناس د خپلو نورو ليکنو په شان پرته له دې چې لاسوند وړاندې کړي د " دسايس و جنايت روس در افغانستان" د کتاب په ۴۷۴ پاڼه کې له عبدالسميع ژوند څخه نوم اخلي او هغه د مرجان د پيښې د نياوتون (محکمې) د مشر په توګه يادوي. ښايي د هغه موخه د عدليې د وزارت د پلټنو رئـيس سميع الدين ژوند وي ، ځکه د عبدالسميع ژوند په نامه نه کوم څارنوال وو او نه کوم ورمنډګر 'قاضي (''

د غوايي له اوومې [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۲۷] وروسته مرجان له چا سره ونه ليدل. ويل کيږي چې ښايي مرجان روسيې ته ليږل شوی وي. (سره له دې چې مرجان د خلق د ډلې غړيتوب درلود خو بياهم د نورالاميني او اميني په رژيمونو کې په زندان کې پاتې شو او آزاد نه شو.خلقيانو ادعا کوله چې نوموړي له ګوندي لارښوونو څخه سرغړونه کړې ده. دا خبره ددې لامل شوه چې مرجان ليونی شي. د ببرک د رژيم پرمهال هم مرجان د څو مودې لپاره په زندان کې پاتې شو. هغه پرکال ديارلس سوه دري شپيتم [۱۹۸۴] تر درمنلې لاندې ونيول شو او پرکال ديارلس سوه او څلورشپيتم [۱۹۸۵] له بند څخه خلاص شو.د هغه مړی څه موده وروسته د کابل د [سړک ؟] ترغاړې وموندل شو، داسې ښکاري چې نوموړی د زيات الکهولي څښاک له امله چې [پلاستيکي شراب] بلل کيدل مړ شوی وي. [د [داؤود خان د کې جي بي په لومو کې/داؤود خان در چنګال کي جي بي] د کتاب له ۱۳۳ تر ۱۳٦ پاڼو پورې او هم ۲۹۸ پاڼه، د الف هارون ليکنه ، ژباړه ، سـَمـَونه اوياد‌َونه د حامد، د ميوند د خپرندويې ټولنې خپرونه ، پيښاور/پاکستان، دسامبر ۱۹۹۷] .

۴ (مرجان او ډاکټر حليم تنوير

د مرجان په اړه د پورتـنيو مالوماتو ۹۹په سلو کې برعکس د " تاريخ و روزنامـه نګاری افغـانـسـتان" [د ډاکټرحليم تنويرليکنه ، د صبور د اسلامي مرکز چاپ /پيښاور/پاکستان، جنوري ۲۰۰۰] د کتاب په ۲۱٦ او ۲۱۷پاڼو کې پرته له دې چې د " داؤود خان د کې جي بي په لومو کې / داؤود خان در چنګال کي جي بي " له کتاب او يا د ليکوال او ژباړونکي (الف هارون او حامد) څخه په کوم ګوټ کې ياونه شوي وي ، مالومات ورکړل شوي دي .

دا دئ هماغه سل په سلو کې مالومات چې له هماغه ځايه څخه اخيستل شوي دي :

"د شاهدانو له ډلې څخه يو تن ليکي : " کله چې د ديارلس سوه اووه پينځوسم لمريزکال د مرغومي په مياشت کې [دسامبر ۱۹۷۸] د خرخي پله په زندان کې بندي شوم معلم مرجان مې په دويم بلاک کې وليد. لاس او پښې غورځول او خوځښت يې غير نورماله او يو شېبه يې هم د يوه روغ رمټ انسان په څير خبرې نه کولې. مرجان د يارلس سوه اته پينځوسم لمريزکال د مرغومي په پينځلسمه نېټه [۱۹۷۹ز د جنوري پينځمه] د عمومي بخښنې په ترځ کې له زندانه خوشې شو ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکټر تنویر د "تاریخ و روزنامه نگاری افغـانسـتان" کتاب په هماغه ۲۱۷ پاڼه کې زیاتوي : " رښتیا خبره دا ده چې کمونیستانو مرجان د نوم په بدلون روسیې ته بیولی ، د هغه ماغزه یې ورګډ وړ کړل او د رښتیا د بربنډېدلو د مخنیوی لپاره یې مرجان په یوه لیوني بدل کړ او بیا یې کابل ته را ولیږه چې د هماغې دروهې د رښتونې ختې او تومنې په اړه څه ونه شي ویلای .

څو ترخې پوښتنې : د ډاکټر حلیم تنویر په وینا د مرجان د لاس او پښو غورځول او خوځښت چې غیر نورمال " ول ، نو ولې په بند کې له دوه کاله او څو میاشتو وروسته د هیواد له کرښو دباندې د یوې پیاوړې دستګاه له پلوه دې په " عقلي ګډوډې" ککړ شي او له هغه وروسته دې ورځخه یو" لیونی" جوړ شي؟ ولې کمونیستانو مرجان روسیې ته بیوه او هلته یې په یوه " لیوني بدلاوه ؟ " آیا کمونیستانو نشوای کولای مرجان ته د څرخې پله په زندان کې یو ساده امپول ورکړي چې خوله یې د تل لپاره ور وتړي او یا یې په یوه لیوني بدل کړي؟ دغه ماجرا یې ولې د " مرجان" د ښایسته نوم له بدلولو څخه را پیل کړه؟ ولې مرجان یې له روسیې څخه بیرته کابل ته راولیږه؟ او همدغو ته ورته څو نورې پوښتنې چې د [ځکه] ځواب نه لري.....

کاشکې ډاکټر تنویر د خپلو خبرو په پیل کې د " رښتیا خبرې ..." ضریب نه وای راوستای او دا یې نه وای هیره کړې چې : داسې یوې دستګاه ته چې د خپلو او پردیو مشرانو وژنه د ودکا د شرابو څښلو په څیر ساده وي ، نو د مرجان په څیر د یوه سرې وژونکي له غاړې ځړول چې پرته له وهلو او ټکـولو یې ویلي ول " ما علي احمد خرم وژلی دئ " ښایي د یوې غوماشې له وژلو هم ساده وي .

که د ډاکټر حلیم تنویر د لیکنې هماغه پارګراف د مشرانو له دغې خبرې سره سمون خوړلای چې " حقیقت یا له ماشوم یا له لیوني وپوښتئ" نو دا به ومنو چې ښایي روسیې د مرجان په لیوني کولو او په لوی لاس کابل ته د هغه په بیرته رالیږلو غوښتل د پلازمینې تلوسناک استوګن د " دروهې یا دسیسې په رښتنو" جرړو پوه کړي !

۵ (مرجان او حفیظ الله امین

"د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند] د خلق د څانګې د ډیرو پټو پوځې سازمانونو پازوالي حفیظ الله امین او ډاکټر شاه ولي ، او د پرچم د څانګې د پټو سازمانونو پازوالي نور احمد نور او عبدالوکیل په غاړه درلودله. دغه داوړه سازمونونه د دوه اړخیزه ارګانیک ډاډ د نشتوالي له امله له یو بل سره ټینګ نه ول اوبدل شوي .

د همدغه یو ګوني ګوند د مشرتابه په ټولو پوړیو کې د خلق او پرچم د څانګو فرکسیونونو په برابره توګه ونډه اخیستې وه. د ا.د. خ.ډ.ګ نا اټکل کیدونکي یووالي ، د " ملي غورځنګ" ګوندي مشر سردار محمد داؤود ، واکمنې اشرافي کړی ، بیلابیل ښي لاسي سازمانونه او هم د سیمې په شاتګپالې ټولنې له هر وخت پخوا بوخ، غچ اخیستونکي ، پرغزناک ، ترهوري او په ژوره توګه هیښ پیښ کړل. خو د انترناسیونالیستې یو موتې وروری او د ا.د. خ.ډ.ګ کې دننه د سیاسي او سازماني یو موټیوالي له پېڅې د " ملي غورځنګ" د ګوند د مشرانو له لیونتوبه د ډکو دروهو جرړې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په دغه سازمان کې د نړیوال ښکېلاک د پټو او ښکاره ایجنټانو هڅې په خپل وخت بربنډې او د اصولي نرمښت او نوښت په رڼاکې شنډې او له خاورو سره یو شوې .

د ګوندي یو والي د لړۍ غوړیدا او پرمختلنه ، د مخ په ودې روڼ اندې ټولنیزې مبارزې چټکتیا ، د ا.د. خ.ډ.ګ د ژوندانه او جګړیزې وړتیا غښتلي کیدل ، د هیواد انقلابي مبارزینو ته دا پیاوړتیا ور په برخه کړه چې د واکمن ملي غورځنګ د امر او نهی او د سردار محمد داؤود د ځانغښوتونکي بنسټپالنې او د دولت د نورو لوړ پوړو استازو پر وړاندې د پینځه کلنې ترهګرې پالیسۍ له تراخه زغم وروسته لانجمنه او ډیموکراته جګړه راپیل او د ۱۹۷٦زکال د مې د مباشتې په لومړۍ د نړۍ د کارګرانو د یوموتیوالي د ښادۍ د لمانځنې په ورځ یې د لومړي ځل لپاره په واټونو کې د لاریونونو د سبمالولو له لارې د رژیم د چوپې خولې د دروهې کړۍ ورماته کړه. خو د د ا.د. خ.ډ.ګ د سیاسي بیرو له دغې زړورې او په وخت برابرې پریکړې څخه د هغه مهال پولیس لا مخکې خبر شوي ول ؛ او دغه خبره د غوایي له پاڅون وروسته را بربنډه شوه .

د سردار محمد داؤود د واکمنۍ په وروستي کال کې د سیاسي بیرو د غونډو لړۍ د نورمحمد تره کي د کور د کین اړخ په ګاونډیتوب کې د خپل سري رژیم د پولیسو له پلوه ثبتیدلې او د " ملي غورځنګ" د مشر منګولو ته ور رسیدلې. هر ګوره ، دولت د ګوند له دغې پریکړې څخه په خبریدلو د ا.د. خ.ډ.ګ د مشرتابه پرډلې یې د خپل برید لړۍ ته چټکتیا ورکړه. مخکې له دې چې سردار داؤود د ا.د. خ.ډ.ګ پرمشرتابه برید وکړي ایران او عربستان ته یې سفر وکړ او د روحانیت غدکه (چپن) یې پرځان کړه او د بې ځایو پلمو او بېخوندو تلوسو په لټه کې شو .

د سردار محمد داؤود په شان حفیظ الله امین او ببرک کارمل هم هر یوه په بیلابیلو کچو د ګوند د دواړو څانګو د یو والي په تړاو ویرې او اندیښنې درلودلې. هغوی د دوه اړخیزو خناوتنو اوبدګومانیو له امله دې ته غاړه کښېنښودله چې د ګوند پوځي سازمانونو له یوبل سره یوځای او و اوبدل شي ، ځکه هغوی ویل چې افسران نه شي کولای پریو بل ډاډ وکړي.

دا چې آیا امین له سردار محمد داؤود سره تړاو او اړیکه درلودله یا نه ، په دې اړه د ډاډ وړ لاسوندونه نشته. خو حفیظ الله امین د سردار داؤود د دولت د بیروکراتیکې واکمنۍ پرمهال په آزاده توګه او د مبارزې د اصولو په نه پام کې نیولو، د پوځي سازمانونو او افسرانو چارې په ډاډه زړه پرته له کومې ستونزې پرمخ بیولې. له بله اړخه د سیاسي بیرو کار پوهه غړي به تـل او په پرله پسې ډول د سردار داؤود د کورنیو چارو د وزیر قدیر نورستاني د څارګرو ځالګیو تر سیوري لاندې څارل کیدل .

د کودتا د رژیم د ملي مصوؤنیت د سازمان دوسیې ددغه انکار نه منونکي حقیقت پرستـنې ولاړې وې چې سردار داؤود د ا.د. خ.ډ.ګ د پوځي سازمانونو او افسرانو له کړو وړو څخه په بشپړ ډول خبر وو. هغه د " خلق" د ډلې افسران پیژندل او ددغو افسرانو د هر یوه د نامه ترڅنګ یې (٧) نښه په سره رنګ کاږلې وه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سياسي بيرو د غړو د دوسيو په پرتله د حفيظ الله امين دوسيه پريړه وه. د ګوند د مشرتابه او د پوځي سازمان (د سردار محمد داؤود د ملي مصؤونيت لاسوندونه) ما په خپله د غوايي د پاځون [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۲۷] د لومړۍ اونۍ په پای کې د یوه پلاوي په مشرۍ و پلټلې .

کله چې له واکمنو کړيو سره د حفيظ الله امين د ترېښت په اړه له نور محمد تره کي څخه پوښتنه کيدله هغه به په موسکۍ خوله ، نغوتو ، لغازو او غير جدي توګه داسې ويل: هماغسې چې موږ د کارګري پاړكې د دوران جوړونکې ايډيالوژۍ د خپراوي لپاره د " پيام وجدان" له خپروني څخه ګټه اخلو ، پرته له دې چې د واکمنو کړيو انديښنې را وپارول شي زموږ ګوند ته هم ښايي چې د پوځ په کړښو کې د پيژندل شويو کسانو له لارې د اصوالي نوښت او نرمښت په اډانه کې د مخکښو زيارګالو ايډيالوژي دود او ترويج کړي او د ګوند سياسي او ټولنيز بنسټ پياوړی کړي .

که دغه ګومانونه او ذهني ټرېښتونه يوې خواته کښيږدو ، په دې شک نشته چې حفيظ الله امين يو انارشېست ، پيښه پارووونکې ، وېلاړ وال (اراده ګرا) ، ځانخوښی ، بيرحمه ، د سرې سينې خاوند، پريکند، څوکۍ پال، لوړتياپال، تيزهوښه ، هڅاند، زړور او د لوړهوډ لرونکی او د رياضي ښه ښوونکې وو. هماغسې چې بارق شفيعي يې ستايي ، حفيظ الله امين ليواله وو چې د ګوند د مشرتابه په کړۍ کې " يوازينی بې سياله" مشر و اوسي. د غوايي له پاڅونه مخکې او له هغه وروسته د هغه په کړو وړو کې پياوړې ځانـتـنـی ، هرڅه پر خپله ستنه راتاوول (ځان چورلېځ) ، او د واکمنۍ خونړي تمرکز ته د ځرګندو لوڅو پوڅو او هلو ځلو هڅې ليدل کيدلې.

حفيظ الله امين د بهرنيو چارو د وزارت په تالار کې د " ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريزکال د پاڅون" د لومړۍ کليزې د لمانځنې په ماښامنۍ ميلمستيا کې په براالا او ځرګند ډول ويل چې هغه به په افغاني ټولنه کې د ستالين ونډه و لوبوي. د امين د سياسي ژوند ستره نيمګړتيا او د هغه د ماتې لامل دا وو چې نوموړي د ګوندي او دولتي اصولو اوتګلارو په پرتله شخصي اړيکو ته ډير لومړيتوب ورکاوه. همدارنګه هغه ګوندي اودولتي کړنلارو او سازماني موازينو ته پاملرنه نه کوله .

بايد يوه شو چې طاهربدخشي ، کريم زرغون ، امان الله استوار، ظاهر افق او ابراهيم سامل ټول خلقي کادرونه ول چې د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې د اوومې [۲۷ د اپريل ، ۱۹۷۸ز کال] له پاڅون څخه مخکې له امين سره په ګوند کې دننه د شخړو له کبله په يوه بنه نه په بله بنه دې اته ړ شول چې له ګوند څخه لاس واخلي. له ډاکټر زرغون پرته ، نورو په بيلا بيلو ډولونو او تکتيکونو په نورو سازمانونو کې په جلا جلا نومونو خپلې مبارزې ته دوام ورکړ .

د حفيظ امين د خپلسرو پاروَنو له ډلې څخه يوه يې د ديارلس سوه او شپږ پينځوسم لمريز کال د لړم په پينځه ويشتمه [د نوامبر۱٦ ، کال ۱۹۷۷ز] نېټه د سردار داؤود د حکومت د پلان د وزير علي احمد خرم د ترور نقشه وه.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کندز په ولایت کې د گوند د کنترول د کمیسیون پلټنو څرگنده کړه چې دغه نقشه د حفیظ الله امین له پلوه جوړه شوې وه .

زه په هغه وخت کې د گوندي کنترول د کمیسیون مشر وم. د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د مرکزي کمیټې د سیاسي بیرو د فوق العاده پلاوي په جوړښت کې ، د گوندي کنترول د کمیسیون غړي سلیمان لایق، د کندز د ولایت د ورهڼگرو پازوال نظام الدین تهذیب او د کمیسیون نورو غړو گډون درلود.

پلټنو څلور ورځې دوام وکړ. د پلاوي پوښتنو ته د نظام الدین تهذیب په کور کې د گوند له سلو تنو څخه زیاتو کادرونو ځوابونه وویل. د ځیرنو له پایلو څخه را څرگنده شوه چې حفیظ الله امین د خپلې دروهې د پلي کولو لپاره د گوند له غړو او ان د گوند له کادرونو څخه گټه اخیستې وه او هغوی یې کارَولي ول .

له دغو پارَوونکو کړو وړو څخه د امین موخه دا وه : د مرجان د گواښنو په ویره کې دې علي احمد خرم ارگ ته ننوځي او ترهگر مرجان دې تر سردار محمد داؤود پورې بوزي. له هغه وروسته دې د سردار داؤود پرضد ترهگره کړنه ترسره او سردار داؤود دې ووژني. بیا دې پوځ په تیارسي ودرَول شي. په دې توگه به حفیظ الله امین د وسله وال ځواک د پاڅون له لارې په آسانۍ سیاسي واکمني په خپلو منگولو کې راخپله او هم به د وسله وال ځواک د پاڅون په لړ کې خپل سیاسي سیالان او مخالفین درې وړې او وځپي. (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند پر مشرتابه د داؤود تر برید پورې د گوند د کنترول دوسیه ، د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د غوایي د میاشتې تر پینځمې [۱۹۷۸ز، د اپریل ۲۵] نېټې پورې د سلیمان لایق په کور کې خوندي وه. خو د سلیمان لایق د شفاهي گزارش پربنسټ دغه لاسوندونه د سردار محمد داؤود له برید سره سم له منځه ولاړل.)

د سیاسي دفتر د لیږل شوي پلاوي جاج اخیستنې او لید لوري د غوایي د پاڅون په پیښو کې په زباد ورسیدلې؛ ځکه د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت د جوړیدلو په سبا ورځ د امین لومړنی گام د خرم د ترور د زندانیانو را بلل ول او له هغو څخه د شینواري په نامه د یوه سړي آزادَول او پنځول ول چې نوي جوړ شوي دولت خپلې لومړنۍ مادي مرستې له شینواري څخه را پیل کړې. د نومورو بندیانو له ډلې څخه یوازې وژونکی مرجان له زندانه خوشې نه شو .

کله چې د ا.د. خ.ډ.گ، د گوند د څار یا کنترول د کمیسیون له لارې د حفیظ الله امین دغه پارَوونکې دروهه را بربنډه کړه نو په بیړه یې له مرکزي کمیټې څخه د حفیظ امین د ایستلو او په لومړي سر کې د گوند د پوځي څانگې د پټو سازماني چارو له پازوالۍ څخه د هغه د شړلو سکالو را پورته کړه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیاسي دفتر په یوه غونډه کې د پټ سازمان له پازوالۍ او له مرکزي کمیټې څخه د حفیظ الله امین د شړلو د مصوبې طرح کریم میثاق ولیکله. خو نور محمد تره کی او ببرک کارمل د مصوبې د لیږد او منلو مخه ونیوله .

تره کي د امین د شړلو خبره ځکه وځنډوله چې لومړی دې د یوې میاشتې په اوږدو کې د وسله وال ځواک لوړپوړي افسران او د پوځي ځانګي مخکښ کسان د امین د اغیزو له کوډو څخه را وایستل شي .

د تره کي دغه دریځ په هېڅ ډول د سیاسي بیرو ډ ډېرو غړو لپاره د بسنې او منلو وړ نه وو. د دغه دریځ د پخې ختې او تومنې لامل لا تر اوسه څرګند نه دئ او پرهغه قضاوت کول هم ګران ښکاري." (ظهور و زوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان" ، د اکاډیمسین دستګیر پنجشیري لیکنه ، له ۵۲ تر ۵٦ پاڼو پورې ، پېښاور / پاکستان ، ۱۹۹۹ زکال ، جنوري)

د همدغو خبرو پر سر د ۲۰۰۸ز کال د اګست پر شپاړلسمې نېټې د لاندنیو پوښتنو او ځوابونو لړۍ ورزیاته شوه :

سیاه سنګ: مرجان د پوهې او زده کړې له اړخه څه ډول سړی وو؟

پنجشیری: مرجان لوړې زده کړې وې، په عالي دارالمعلمین کې یې لوستنې کړې وې او ساینس یې درس ورکاوه .

سیاه سنګ: ستاسو د څار یا د کنترول کمیسیون د مرجان د کارنامې د پلټلو لپاره چې تاسو یې مشري کوله او سلیمان لایق ، قدوس غوربندی او نظام الدین تهذیب یې غړي ول ولې کندز یې غوره کړ؟

پنجشیری: مرجان د کندز د ولایت د علي آباد په ولسوالۍ کې په یوه ښوونځي کې ښوونکی وو. هماغلته ډېري خلک د نوموړي له سیاسي کړو وړو څخه خبر ول.

سیاه سنګ: ستاسو په وینا د څارکمیسیون د خپلې څلور ورځنۍ پلټنې په ترڅ کې له سلو څخه پورته ګوندي کادرونو سره خبرې اترې کړې چې مرجان د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی وو او د محمد داؤود د وژلو فرمان یې له حفیظ الله څخه تر لاسه کړی وو. د دغه پټ راز له رابربنډېدلو وروسته ستاسو په ګوند کې کورنی غبرګون او د ګوند ټولیز دریځ په څه ډول وو؟

پنجشیری: د څار د کمیسیون د کار د پایلو له هر اړخیزو څېړنو وروسته په لومړي سر کې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له مرکزي کمیټې څخه د حفیظ الله امین د شړلو او له پټ پوځي سازمان څخه د هغه د پازوالۍ د بیرته اخیستلو سکالو تر خبرو اترو لاندې ونیول شوه. د هغه په څنګ کې د ګوند مشرتابه لارښوونه وکړه چې ژر تر ژره دې یوه خبرتیا خپره او په هغې کې دې ټینګار وشي چې مرجان اخوانی دئ او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی نه دئ.

سیاه سنګ: آیا د مرجان په تړاو نوموړې خبرتیا خپره شوه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجشیری: هو. موږ هغه خبرتیا په پراخه کچه خپره کړه .

محمد اقبال وزیری: بله نقشه

د ۲۰۰۸ زکال د جولای د مپاشتې په دیارلسمه نېټه کاندید اکاډیمیسین محمد اعظم سیستاني د " پسرلني سباوون د گولیو باران" ته لاندینی یادښت لیک را ولیږه :

"د نور محمد تره کي په حکومت کې د دفاع د وزارت د سیاسي چارو پخوانی رئیس محمد اقبال وزیری چې اوس په هالند کې کډوال دئ په خپل کتاب کې " د ثور پاځون ، د کي جي بي دسیسې او د شوروي یرغل" [د دانش د خپرندویه ټولنې خپرونه ، پیښاور، ۲۰۰۷] ترڅغه سرلیک لاندې " د شوروي اتحاد له خوا د محمد داؤود پرضد د کودتا تجویز" داسې لیکلي دي :

۱ (۷۲ پاڼه - [دغه پاڼه سیستاني صاحب له پښتو ، دري ته ژباړلې وه[

"د داؤود خان د جمهوري ریاست ارگ ته ، خلقیانو له دوه وو لاره څخه ځانته لاره پرانیستلې وه : یو شمیر ننگرهاریو ملگرو د داؤود خان د ناظر بازمحمد د زوي نیک محمد له لارې او بلې ډلې د گارد له بولندوی صاحبجان سره د پیژندنې او ملگرتوب له لارې (د یادونې وړ ده چې د لومړۍ ډلې مخ د غوایي له کودتا څخه مخکې لوڅ شو او له گارد څخه په شړوني ، د وسله وال ځواک نورو لیواگانو ته ولیږل شول.)

د خلقیانو له پلوه د مخابرې افسر آقا محمد د گارد بولندوی گومارل شوی وو، سره له دې چې د گوند د مشرتابه له پلوه د گارد ملگرو ته لارښوونه نه وه ورکړل شوې خو آقا محمد تر سهاره د محمد داؤود تر څار او سترگو لاندې د مخابراتو دنده پر مخ بیوله او خپله دنده یې په ډیرې پوهې او ورهنې د خلقیانو په گټه تر سره کړه ، ان داؤود خان د کار تر پایه پرهغه بدگومانه نه شو .

په هغو شپېو کې چې داؤود خان یا د هغه نورو ملگرو آقا محمد ته لارښوونه کوله چې پلاني بولندوی یا پلانۍ قطعې ته دغه پیغام مخابره کړه نو اقا محمد به د مخابره کولو په وخت کې په ډیرې چالاکۍ او ټگمارۍ د مخابرې ځانگړې تنۍ دومره کنبیکاږله چې غږ به رشکین (مغشوش) کیده او بل لوري به نشوای کولای د داؤود خان غږ په روښانه او څرگند ډول واوري. په پای کې بل لوري نه شوای کولای قومانده ترلاسه کړي .

د ماخستن د لمانځه مهال وو چې د داؤود خان ملگرو پریکړه وکړه چې له ارگ څخه ووځي. له دغه پټ راز څخه محمد آقا خبر شو او خپلو خلقي ملگرو ته یې ورساوه. په پای کې د داؤود خان زوی شهید شو او نور کسان د گلخانې ماڼۍ ته و تښتیدل. په دې توگه د تیښتې پلان ناکامه شو ".

۲ (۵۱ پاڼه - [دغه پاڼه سیستاني صاحب له پښتو ، دري ته ژباړلې وه[

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ديارلس سوه دريځلويښتم کال [۱۹۶۴] د اساسي قانون پربنست د نبستاً ډيموکراتيکو لاسته راوړنو تږغر محمد داؤود ور ټول کړ او يوازخيز يو ګوندي سياسي جوړښت يې رامنځته کړ. محمد داؤود چې ددولت په چارو کې پر يو شمير ناوړو کسانو ډېړه لګولې وه د يوه ګرګر (مستبد) واکمن په انځور کې يو ځل بيا را وځليد. محمد داؤود له خپل ځنګ څخه د پخواني پاچا يو شمير پلويان و شړل او روڼ اندي يې پرځان را ټول کړل. ان محمد نعيم خان [د محمد داؤود ورور] له دغې يو پنا کوونکې تګلارې څخه دومره زړه تورن وو چې د [محمد داؤود] له زوی عمر داؤود سره يوځای د هغه د وژلو په لټه کې شو .

دغې موخې ته د رسيدلو لپاره محمد نعيم خان ، عمرداؤود ته دنده سپاري چې په دې تړاو دې له پاچاګل وفادار سره خبرې وکړي. داؤود خان کلونه مخکې پاچاګل وفادارله پکتيا څخه کابل ته راغوښتی وو او په حربي ښوونځي کې يې زده کړې کولې. پاچاګل وفادار د آدينې (جمعې) او پيلنۍ (شنبې) په ورځو د هيواد مشر په کور کې وو او د دغې کورنۍ د غړي په توګه روزل شوی وو. داؤود خان پر پاچاګل وفادار بشپړ ډاډ درلود .

عمر داؤود ، پاچا ګل خپل کور ته رابولي او له نوموړي سره د همدغې خبرې په ګډولو هغه ته وايي چې اکا يې [محمد نعيم] هم غواړي په دې تړاو ور سره خبرې وکړي. بله ورځ نعيم خان او پاچا ګل له يو بل سره ګوري. پاچاګل د محمد نعيم د وړانديز په ځواب کې وايي : " که داؤود خان د يوه لوړ غره پر سر بيده وي او زما په لاس کې ګل وي ، زه به ګل هغه ته نيږدې ور نه وړم چې د ګل بوی يې له خوبه را ويښ نه کړي. تاسو خود هغه د وژلو په اړه له ما سره خبرې کوئ." دغه خبرې ماته پاچاګل په فرانکفورټ [جرمني / کال؟] کې ويلي دي " .

ښاغلی اعظم سيستاني په پای کې زياتوي : " ما نوموړي خبره له ډاکټر اکرم عثمان سره ياده کړه. هغه وويل : عمرجان زما ټولګيوال وو او ترهغه ځايه چې زما په ياد راځي دومره پوهيږم چې عمرجان د چرګ د وژلو زړه نه درلود، څه دا چې يو سړی ووژني او په تيره بيا د خپل پلار وژنې ته دې زړه ښه کاندي. عمر ډير بې تمې سړی وو او هڅه يې کوله چې ځان له سياسته ليرې وساتي. خپل پلار ته يې ډيرژوردرناوی درلود. د هغه ترڅنګ سردار نعيم خان خپل ورور داؤود خان ته د زړه له کومې درناوی درلود او اړيکی يې لکه د پلار او زوی اړيکې وې. له دې امله کولای شم ووايم چې د ليکوال دغه ادعا بې ختې او تومنې ده او جرړې نه لري".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوویشتمه برخه

بیا هـم مـرجـان...

د"Conflict in Afghanistan: A Historical Encyclopedia" ، کـتاب په ۱۴۹پاڼه کې چې د Frank Clements لیکنه ده د "خـرم، عـلـی احـمــد له 1931 تر 1977" سرلیک لاندې داسې راغلي دي:

"علي احمد خرم په [کابل/افغانستان کې] خپل کار د پلان په وزارت کې له ۱۹۵۶زکال څخه را وروسته پیل کړ. نوموړی په ۱۹۵۷ز کال کې د کابل پوهنتون د اقتصاد له پوهنځي او په ۱۹۶۸ د [امریکا په پنسلوانیا کې] د پیتـزبور له پوهنتون څخه فارغ او تر ۱۹۶۸ز کال پورې د امریکا په متحده ایالاتو کې د نورو زده کړو لپاره پاتې شوی دی. خرم په ۱۹۵۸ ز کال کې د پلان په وزارت کې د پلان جوړولو او د پلانونود همغږۍ د څانګې مشر وو او تر ۱۹۷۱ ز کال پورې د پلان جوړولو او سوداګرۍ د څانګې د مشر په توګه پاتې شو. له ۱۹۷۱ تر ۱۹۷۷ز کال پورې یې د پلان د وزیر په توګه کار کاوه .

د علي احمد خرم د وزارت په دور کې محمد داؤود پریکړه کړې وه چې د هیواد له اوړو څخه د شوروي د مالي مرستو د پیټې درونداوالی راټیټ او د پرمختګ په چارو کې د مالي مرستو لپاره ایران او عربي دولتونو ته مخ واړوي .

له همدې امله علي احمد خرم ته ویل شوي ول چې تر لاس لاندې او په پام کې نیول شوي پروژې دې ژر تر ژره پای ته ورسوي او د شوروي د نورو مرستو له منلو څخه دې ډډه وکړي .

خرم د ۱۹۷۷ز کال د نوامبر په شپاړلسمه نېټه د محمد مرجان په پلوه ووژل شو. مرجان ویل چې دغه وژنه یې د " اسلامي انقلاب" په نامه تر سره کړې ده ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د " خلق" له ډلې سره د هغه تړاو نورې پوښتنې را پورته کړې وې. نوموړی په ابدي حبس محکوم او وروسته د عمومي بخښنې په لړ کې له زندانه خلاص شو ".

(References: Louise Dupree & Albert Linette, eds 1974

Afghanistan in the 1970s, New York: Praeger), ABC CLIO, 2003

"مرجان د کې جي بي مرۍ "

ما د دیارلس سوه او یو اویایم کال د وري د مباشتې په دیارلسمه [۱۹۹۲ داپریل ۲۶] د " افغان ، ملي یو والي" د خپرونې په دریمه ګڼه کې د " هاشم میوند وال په وژنه کې پر محمد داؤود د بې بنسټو تورونود لګولو" تر سرلیک لاندې یوه لیکنه خپره کړه او ټینګار مې کړی وو چې د علي احمد خرم ، میراکبر خیبر ، سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ او زموږ د نورو زرګونو هیوادوالو د وژنې پریکړه د کې جي بي ځارګرې اداري کړې وه." (غوث الدین

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فائـق د " رازي که نميخواستم افشأ گردد" د کتاب ۱۰۸ پاڼه ، پيښاور/پاکستان د افغاني مطبوعاتو مرکز، ۲۰۰۱زکال ، مارچ)

"زه اخواني نه يم"

د مرجان په لاس د علي احمد خرم د وژنې په اړه د " چند سطر شکسته در باره تجاوز روس در افغانستان" (نوی ډيلی/ هند ، د ليتو د خپروندېي ټولنې خپرونه) په کتاب کې په ۱۹۸۱زکال کې په ډير لنډيز راغلې او همدغه ليکنه په ۱۹۹۵ زکال کې د " پګاه" د مياشتنۍ خپرونې په پينځمه گڼه کې په کاناډا کې د دويم ځل لپاره خپره داسې شوې ده :

د ديارلس سوه او اوه پينځوسم [۱۹۷۸ز] کال په وروستيو شپو ورځو کې د هوايي ځواک له يو شمير افسرانو سره يو ځای و نيول شوم چې د څرخي د پله د زندان دويم بلاک ته و سپارل شوو. د وخت په تيريدلو د زندان له چاپيريال سره اشنا کيدلو ؛ وا مې وريدل چې مرجان هم د بلاک د همدغه دالان په خونو کې بندي دی. د علي احمد خرم د وژنې خبر او د هغه د وژونکي اعترافات مې د رسنيو له لارې اوريدلي ول او د مرجان ليدنه راته په زړه پورې وه.

له يوې مودې وروسته مې مرجان وليد او غوښتل مې له نيږدې ورسره وګورم. مرجان /..../ لوړه ډنګره ونه او له هډوکو ډک وچ مخ يې درلود. د تفريح په ترڅ کې د بلاک په انګړ کې درېده ، خپله غاړه به يې لږ کږه نيوله او تر ډير وخت پورې به يې سترګې لمر ته نيولې. مرجان ډيرې لږ خبرې کولې او د بې سر او پايو خبرو لور او ګودر يې مالوم نه وو او خبرې يې بې انډوله وې .

يوه ورځ مې له مرجان څخه د پلان د وزير د وژنې په اړه پوښتنه وکړه. هغه ځواب راکړ :" هر هغه څه چې تاسو د راډيو له لارې اوريدلي او په ورځپاڼو کې مو لوستلي ، له اخواني توب او له ګلبدين حکمتيار سره زما له نيغو اړيکو پرته ، نورې ټولې خبرې سمې وې"!

موږ په لومړيو کې انګيرل چې ګنې مرجان د [افغانستان د خلق] ډيموکراتيک ګوند او واکمن حکومت له ويرې درواغ وايي خو د وخت تيريدلو او د خلقي حکومت د پرله پسې وژنو لړۍ چې موخه يې د اخوانيانو ، مساواتيانو او په روس پورې د نه تړل شويو چپيانو وژنه وه بل ډول انځور رامنځته کړ ، له ټولو د پام وړ خواشينوونکې خبره د دويم بلاک په انګړ کې د ديارلس سوه اته پنځوسم لمريزکال د غبرګولي د مياشتې په اتمه او يولسمه نېټه [۱۹۷۹ز کال د مې ۲۹ او د جون لومړۍ] د داؤود د واکمنۍ د دور د بنديانو ډله ييزه وژنه وه (په وژل شويو کسانو کې داسې بنديان هم ول چې د خپل بند قانوني موده يې تيره کړې وه لکه ښاغلی فصيح د باميانو د ولايت د يکاولنګ له ولسوالۍ څخه)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغو ټولو پيښو په لړ کې چې زموږ ترمخ تيريدلې د مرجان د خطرناکې دوسيې په پام کې نيولو سره د هغه ژوندي پاتې کيدل موږ ټول په شک کې و غورځولو او پوه شوو چې ترکاسې لاندې بله نيم کاسه هم شته .

د څرخي پله په زندان کې د مرجان د دوسيې مستنطين او د دهمزنګ د محبس مدير غني عمرزی صافي هم له موږ سره د زندان په حجره کې بنديان ول. مرجان چې هر وخت نوموړي کسان ليدل نو د خپل د لاس د ګوتو په کږولو به يې ويل : " هغوی زما د لاس ګوتې را ماتې کړې دي ".

يوه ورځ مې له غني څخه د مرجان د " اخوانيتوب يا نه اخوانيتوب" په اړه وپوښتل. هغه ماته ځواب را نه کړ. هر ګوره ، زموږ شک هغه مهال په يقين واوښت چې مرجان د ديارلس سوه اته پينځوسم لمريز کال د مرغومي د مياشتې د شپاړلسمې [۱۹۸۰ز کال د جنوري شپږمه] نيټې له عمومي بخښنې يوه اونۍ مخکې له يو شمير نورو بندي پرچميانو سره يو ځای له بنده آزاد شو)"دو تصحيح و يک تبصره، فـرهـاد لبيب، ګڼه 91، د مـارچ لومړۍ 2009، www.kabulnath.de)

"مرجان نه خلقي وو ، نه پرچمي "

د ۲۰۰۹ زکال د فبرورۍ په شپاړلسمه نېټه جنرال خوشحال پيروز صافي په ورين تندي ومنله چې د مرجان د ژوندانه او د هغه د کارنامو په اړه يو شمير پوښتنو ته ځواب را کړي .

سـياه سنګ: ويل کيږي چې تاسو مرجان له ډير نيږدې پيژانده؟

جنرال پيروز: له مرجان څخه زما پيژنده زما د دندې په تړاو وه. کله چې نوموړی د علي احمد خرم د وژنې په تور و نيول شو زه د کورنيو چارو د وزارت د منتظره قطعې د کشف آمر وم. د هغه له نيول کيدلو وروسته مې پينځلس شپې په يوې خونې کې ورسره تيرې کړې. د يوه ساتونکي په توګه ما د مرجان د ځاني امن او خوندي ساتلو دنده درلودله .

سـياه سنګ: هغه څه ډول سړی وو؟

جنرال پيروز: که ستاسو موخه د هغه د څيرې بيلګې وي ، مرجان تور بخونې لمرسوځولې رنګ درلود ، لوړه ډنګره ونه ، غټې سترګې او ډکې وروځې يې درلودلې ، له رواني اړخه لړ نا آرامه او عصبي وو. د پلار نوم يې غلام سخي وو. يو ورور يې ډاکټر افضل نوميده چې په روسيه کې يې زده کړې کړې وې او په سيد نور محمد شاه مينه [کارته نو] کې يې ژوند کاوه. سره له دې چې مرجان د يوې بې وزلې کورنۍ له ټغر څخه سر راپورته کړې وو خو ښوونځې يې په لوړو نمرو او لوړې درجې پای ته رسولی وو. په تنکۍ ځوانۍ کې يې ګلان پلورل. د ليد لوري له اړخه ويلای شم چې ښې زده کړې يې کړې وې ؛ هغه لوړې زده کړې يې ترسره کړې وې او په منځنۍ کچه يې هر اړخيزه مالومات

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم درلودل. مرجان د ننگرهار ولایت په شگه کې زیږېدلی وو او په تېبر زاخیل وو. مرجان درې ماندینې درلودلې، دوې ماندینې یې له شگې او یوه ماندینه یې له کندز څخه وه.

سیاه سنگ: له دغو دوه وو گزارشونو څخه کوم یو یې رښتیا یا لږ تر لږه له رښتیا سره ډېره لگوي. گزارشونه وایي چې : " مرجان د بگرامیو پر سړک له ښکاري توپک سره و نیول شو" او " مرجان د [پلان د وزیرعلي احمد خرم له وژنې وروسته] و تښتید او ځان یې په شاه شهید مینه کې خپل کورته ورساوه. نوموړی د تیښتې او مقاومت له هځو پرته ځان له یوې تومانچې سره پولیسو ته سپاري ".

جنرال پیروز: د دیارلس سوه شپږ پینځوسم کال د لړم د مباشتې په څلورویشتمه نېټه د ځلنۍ " چهارشنبې" په ورځ [۱۹۷۷ د نوامبر ۱۶] مرجان و کولای شول چې د علي احمد خرم له وژنې وروسته د پېښې له سیمې څخه وتښتي. وروسته څرگنده شوه چې په ټکسي کې سید نور محمد شاه مېنې ته د خپل ورور کورته تللی وو. له هغه وروسته مرجان له ډېرو گړنگونو او کړلیچونو په تیریدا ځان د یک لنگه کوتل ته رسولی وو او له هغه ځایه یې غوښتل له بگرامیو څخه ولاړ شي او ځان د خلکو له سترگو په کوم گوټ کې پټ کړي. د لارې په اوږدو کې د نساجي د رئیس موټر ناڅاپه د مرجان مخې ته ورځي. مرجان موټر دَرَوي او له زور زیاتي او گواښونو څخه کار اخلي او غواړي چې ده ته هم په موټر کې ځای ورکړي. په دغې شېبې کې د مرجان هڅې بریالۍ نه وې ځکه په همدغه شېبه کې یو بل سړی تیریږي چې دوه سپیان له ځان سره لري او پیښه یې له ورایه څارله نوموړي سړي لیدل چې یو ناپېژندل شوی سړی شکمنې لوڅې پوڅې او هلې ځلې کوي. هماغه سړی د مرجان پرځان خپل سپیان خوشې کوي. مرجان بله لار نه لري او بیرته سید نورمحمد شاه مېنې ته را گرځي. په پای کې د هماغې ورځې د ماسپښین په څلورو بجو د سید نورمحمد شاه مېنې د ۲۴ سړک [کارته نو] د نانوایي په تم ځای کې د پولیسو گوتو ته لوېږي ، سره له دې چې په لاس کې یې توپک او تومانچه وه ، نیول کیږي .

سیاه سنگ: آیا خرم په هماغه تومانچې وژل شوی وو؟

جنرال پیروز: نه! د عدلي طب پلټنو او څېړنو څرگنده کړه چې د پلان د وزیر له مړي څخه د امریکایي Walther تومانچې گولۍ موندل شوې وه. خو دا څرگنده نه شوه چې نوموړې والتر تومانچه په څه ډول ورکه شوه. آیا مرجان نوموړې تومانچه په کوم نا مالوم ځای کې لیرې غورځولې وه یا یې په پټه چاته ورکړې وه؟ زه نه پوهیږم. خو له وژونکي څخه یو ښکاري (چره یي) توپک او یوه اسپانوي "Llama" تومانچه لاس ته راغلې وه .

سیاه سنگ: آیا تاسو پوهیږئ چې د مرجان گوتو ته نوموړی ښکاري توپک په څه ډول ورغلی وو؟

جنرال پیروز: د مرجان ورور ډاکټر افضل د پلټنې ډلې ته داسې ووېل : د علي احمد خرم له وژل کیدلو دوې ورځې مخکې ما مرجان ته په کور کې ډېر نصیحت وکړ او ورته مې ووېل چې تا زده کړې کړې دي او تا ته ښایي چې له ورانکارو او غیر قانوني کړو وړو څخه ځان لیرې وساتی خو مرجان د تل په شان له ما سره شخړه کوله او زما د خبرو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروا یې نه کوله. وروسته خبر شوم چې دغسې یو غټ جنایت یې تر سره کړی دی. مرجان د پیښې له سیمې څخه له تښتیدا وروسته ، زما د ماندینې په وینا زما کورته راغی او له هغې یې و غوښتل چې ښکاري توپک او تومانچه دې ورته په بیړه ورکړي. زما ماندینې مقاومت او مخالفت وکړ. خو مرجان په دې بریالی شو چې نومړې وسله له اجازې پرته را پورته او له کوره ووځي .

سیاه سنګ: د مرجان تر ځادر لاندې د پټو نقشو او کسانو په اړه څه مالومات لرئ؟

جنرال پیروز : مرجان د خپلو شخصي او خصوصي کیسو ترځنګ چې هره شپه به یې ماته کولې د پلټنې د ډلې د پوښتنو او ځوابونو لړۍ به یې هم ټکی په ټکی را ته ویله. یوه شپه مرجان راته داسې وویل : " دوه کاله مخکې (۱۹۷۵) کله چې زه کندز ته د ساینس د ښوونکي په توګه ولاړم هلته په امام صاحب کې له ګلبدین حکمتیار سره آشنا شوم. هغه ماته وویل ' غریب سړی یې او روزګار دې هم سم نه دی.مګر زه در سره مرسته کولای سم چې ژوند دې ښه سي. ګلبدین زیاته کړه چې : ' له ما سره اړیکه ټینګه وساته. تا له ځان سره پاکستان ته بیایم او له یوې مودې وروسته بیرته هیواد ته را ستنیږو" لنډه دا چې له هغه سره پاکستان ته ولاړم او هلته مې د پوځي زده کړو یوه دوره تیره کړه. هیواد ته د ستنیدا په وخت کې ماته حکمتیار د شګې په سیمه کې وویل :" دلته د څو شپبو لپاره د یو چا لیدلو ته ورځو." له هغه وروسته زه یې یوه سړي ته ور وپیژندلم اوورته یې و ویل : " دا سړی زما نوی ملګری دی." نومړي سړي له روغبړ او د هر لور او ګودر له خبرو وروسته یې یوه سړي ته چې بزګر ښکاریده ګوته ونیوله او ویې ویل : " ایا کولای شی د هغه سړي ژوند په یوه ډز واخلې؟ " هک پک پاتې شوم او ګلبدین ته مې وکتل. ګلبدین غلی او بې تفاوته ولاړ وو. پوه شوم چې اوضاع خرابه ده. ما هم له ناچارۍ پریکړه وکړه او ناپیژانده بزګر مې په یوه ډز مړ کړ. حکمتیار په ډیره سړه سینه ماته مخ را تاو کړ او په موسکا یې وویل : " آپرین ! ښه نښه ویشتلای شي. له هغه وروسته د کندز په لور و خوځېدلو ".

سیاه سنګ: مرجان د علي احمد خرم په اړه څه ویل؟

جنرال پیروز: زه به یې تاسو د مرجان له خولې ووایم." ماته یوه ورځ ګلبدین حکمتیار داسې دنده را وسپارله : کابل ته ولاړ شه او علي احمد خرم د کار له دفتره دباندې را وباسه. له هغه سره یو ځای د وزیرانو په موټر کې پورته شه او ورته ووایه چې تا ارګ ته داؤود ته بوځي. له دې چې د وزیرانو موټران د ارګ په دروازه کې نه پلټل کیږي د خرم په مرستې په ډیرې آسانۍ کولای شی د داؤود خان د کار دفتر ته ولاړ شی او هلته یې ځای په ځای ووژنی. ددغې پیښې په ترځ کې به درې تنه نور ستا امنیت ونیسي ".

سیاه سنګ: ولې د نورو وزیرانو له ډلې څخه علي احمد خرم په نښه شوی وو؟

جنرال پیروز: د مرجان په وینا خبره په هیڅ ډول د پلان د وزیر پر سر نه وه. هر وزیر چې ګوتو ته ورغلی وو د هغه کار کیده د هغه موخه دا وه چې د وزیرانو په ځانګړي موټر کې ارګ ته دننه ولاړ شي او د سردار داؤود لیدلو ته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسول شي. د مرجان موخه د ولسمشر وژل ول او له وزیر سره یې سر او کار نه درلود. مرجان د خپلې نقشې د پلې کولو لپاره د پلان وزیر ځکه غوره کړ چې د نورو وزارتونو برخلاف د پلان د وزارت ودانۍ په ډېر ښه ځای کې د سړک په غاړه کې پرته وه ؛ او نومړې ودانۍ نه کومه څلور دیوالي او نه ساتونکي درلودل. په دې مانا چې په ډېرې آسانۍ یې کولای شول ځان خپلې ټاکلې موخې ورسوي .

سیاه سنګ: او د علي احمد خرم د وژل کیدلو څرنګوالی؟

جنرال پیروز: مرجان وویل : کله چې زما زړه مې ډاډه شو چې هغوی زما امنیت د افغان لوی پلورنځي [فروشګاه بزرګ افغان] ودانۍ ته نیږدې نیولی دی او د کومې خرابۍ په رامنځته کیدلو د امنیت نیوونکو ټکسي زما د ژغورنې لپاره را دانګلای شي نو د پلان د وزارت له دروازې نیغ په نیغه د وزیر سکرتر ته ورغلم او هغه تهومې ویل: د پلان ښاغلي وزیر صاحب ته یو ډېر ضروري او مهم پیغام لرم. سکرتر وویل : وزیر صاحب له یوه بهرني میلمه سره د لیدلو په غونډه کې بوخت دی. سترګې په لار کښېنئ چې غونډه پای ته ورسیږي. ما وویل : نه ! نه شم کولای سترګې په لار پاتې شم. زه باید همدا اوس هغه ووینم. سکرتر وویل : اجازه نشته. وزیرصاحب ته ستاسو تګ هېڅ امکان نه لري. هغه د جاپان له یوه سوداګریز پلاوي سره ډېره مهمه او ضروري غونډه لري. ما وویل : زما کار تر ټولو مهم او ضروري دی او پرته له دې چې د سکرتر ټینګار او مخنیوی په پام کې ونیسم د وزیر خونې ته ننوتلم او هغه ته مې په بیړه وویل چې ما له ځان سره د داؤود خان د لیدلو لپاره ارګ ته دننه بوځي. مخکې له دې چې علي احمد خرم کوم غبرګون له ځانه څرګند کړي وړاندې ولاړم او د هغه د دفتر د ټیلفون مزی مې پریک کړ. وزیر بله چاره نه درلودله او له ما سره یوځای له خونې را ووت او په لاره روان شوو. وزیر موټر ته د پورته کیدلو په حال کې خنډونه رامنځته کول. له بلې خوا وخت مې له لاسه ورکاوه او له بل لوري خلک او څو تنه وسله والو کسانو مخته را دانګل. ما چې داسې ولیدل نو ما هم وزیر په ډزو وویشت او په ټکسي کې و تښتیدم .

سیاه سنګ: آیا دا رښتیا ده چې مرجان د پلټنو په لړ کې نه وهل شوي او نه ټکول شوی او هر څه یې په خپله خوښه وویل؟

جنرال پیروز: سل په سلو کې رښتیا ده. مرجان له وهلو ټکولو پرته هرڅه په خپله ومنل. دا هم باید ور غبرګه کړم چې د مرجان له نیول کیدلو وروسته تر څو اونیو پورې په ولچک او زولنو کې ساتل کیده. چارواکي اندیښمن ول چې مرجان ځان ونه وژني او یا کوم بل خطرناک کار ته لاس وانه چوي .

سیاه سنګ: آیا د ځان وژنې نښې نښانې په هغه کې لیدل کیدلې؟

جنرال پیروز: مرجان په څو څو ځله ماته ویلي ول چې : کاشکې یوه تیره اوسپنه ، میخ ، چاکو یا تیغګی مې لاس ته راغلی وا ی چې ځان مې ددغه ژوند له شر څخه خلاص کړای وای .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنګ: ویل کیږي چې مرجان رواني ستونزې درلودلې ، آیا رښتیا ده؟

جنرال پیروز: په پخوانیو یې نه پوهیږم. خو دومره پوهیږم چې د چا خبره د مرجان " اعصاب لړ خراب" ول. ما د مرجان په ساتلو کې پینځلس شپې ورځې نوکریوالي وکړه ، بیا کورته ولاړم ، دوه ورځې ورسته بیرته راغلم په هکپکوالي مې ولیدل چې د مرجان رنګ تک ژیړ او مخ ، لاس او پښې یې شنې اوښتې وې او سر یې په یوه دستمال کې پیچلی وو. ما وپوښتل چې څه ورباندې شوي ول ما ته وویل شول : کله چې ته نه وی ، د کابل ولایت د قرار ګاه بولندوی هاشم (غویی هاشم / هاشم ګاو/دا د مرجان تکیه کلام وو چې هر چا ته به یې " غویی/ ګاو" ویل) د مرجان خونې ورغلی وو او له هغه یې یو شمیر پوښتنې وکړې. یا مرجان سم ځوابونه نه ول ورکړي یا یې داسې شیان ورته ویلي ول چې هغه یې ډیر سخت په قهر کړی وو. په پای کې نوموړي بولندوی مرجان ته د ناموس سپکې سپورې او ښکنځل وکړل ؛ د مرجان دوې ماندینې هم د کورنیو چارو وزارت ته راوړل شوې وې او هغوی ته یې په نغوتې سپکې خبرې کړې وې. مرجان د ښکنځولو په اوریدلو د خونې له ګوټ څخه کوشنی میز را پورته کړ او د بولندوی هاشم په ککره یې وواهه او هغه یې په ځمکه را ښملاوه. په همدې ترڅ کې مرجان بولندی ته لاس واچاوه چې د هغه تومانچه را واخلي. وسله والو ساتونکو په بیړه را ودانګل او مرجان یې ټینګ ونیو چې تومانچه یې لاس ته ور نه شي. د وسله والو ساتونکو یو تن د تومانچې میل د مرجان په ککره دومره ټینګ وواهه چې د مرجان د ککرې پوټکې او هډوکې ژور ټپ واخیست. ددې لپاره د مرجان د ټپي کیدلو پازوالي بیرته د مرجان په غاړه ور و غورځوي هغوی وویل چې مرجان د بولندوی هاشم له وهلو ورسته د تشناب په لور منډه کړه او خپله ککره یې د لاس مینځلو د اوبو په نلکه ټپي کړه. هر ګوره همدو پیښبو ته ورته او د مرجان نورو کارونو ته په کتنې کولای شو ووایو چې مرجان په نسبتاً ژورې عصبي ناروغۍ اخته شوی وو. د ساري په ډول ، مرجان به په نا څاپه سترګې لمر ته نیولې او تر شونډو لاندې به په بې مانا ډول غومبیده .

سیاه سنګ: د مرجان د سیاسي اړیکو په اړه څه مالومات لرئ؟

جنرال پیروز: مرجان د خپلو اعترافاتو او کیسو پربنسټ د ګلبدین حکمتیار د اسلامي ګوند غړی وو .

سیاه سنګ: آیا مرجان د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی نه وو؟

جنرال پیروز: دا چې وایي مرجان کیڼ اړخی وو او یا کیڼ اړخی لید لوری یې درلود له سره تر پایه غلطه ده. په هماغو لومړیو پینځلسو ورځو کې چې زه له مرجان سره وم ، هغه راته داسې وویل : نه پوهیږم زه لیونی شوی یم یا د پلټنې ډله لیونۍ ده. و مې پوښتل ، څنګه؟ مرجان وویل : نن یې ماته ویل چې که ته ومنې چې د خلق د ډلې غړی یې ، موږ دې خوشې کوو!

سیاه سنګ: د پلټنې د ډلې نومونه مو په یاد دي؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال پیروز: صدیق واحـدي وردک ، مـیر گل ، له مرجان څخه پلټنې کولې او یو بل تن هم وو چې هر څه کوم نوم یې زما په یاد نه راځي.

سـیاه سنگ: الف هارون د " داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" کتاب لیکلی ، نوموړی کتاب حامد ژباړلی او ځینې سَـمَونې یې هم پکې راوړي دي. په نوموړي کتاب کې د پلټنې د ډلې د غړو نومونه داسې یاد شوي دي : " باقي ، نبي ، اتمر ، همکار ، قطره ، خیر محمد او نور پرچمیان"...

جنرال پیروز: دا سمه ده چې نوموړي کسان ټول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د پرچم د ډلې غړي ول. خو راځـئ لومړی په هماغه کال کې چې د مرجان د پلټنې خبره تر لاس لاندې وه د هغوی برخلیک ته پام وا چوو او بیا د خبرې له سوالي یا نه سوالي څخه جاج واخلو:

باقـي د کورنیو چارو د وزارت د پیژند مدیراو د کابل د قاضي له کلا [قلعه قاضي] څخه وو. نوموړي د کورنیو چارو له وزیر سره د ستونزې له امله لومړی د هلمند ولایت د امنیې د بولندوی په توگه ټاکل شوی وو او بیا کورناستی شو او رسمي دنده یې نه درلودله. د اتمر نوم غلام علي وو او د کورنیو چارو د وزارت د څارگرې څانگې غړی وو. اتمر له کارپوهنیز اړخه نه شوای کولای د مرجان د پلټنې په پلاوی کې برخه واخلي. په همدې توگه نبي د ترافیکو د ریاست کار کوونکی وو، قطره د قوای کار بولندوی او خیر محمد د ښوونې او روزنې آمر وو. دغو کسانو له کومو سوریو او سرچینو کولای شوای د مرجان د پلټنې په لړۍ کې برخه واخلي؟

سـیاه سنگ: ستاسو له خبرو داسې ښکاري چې د مرجان لپاره د پردې ترشا نقشه جوړوونکی گلبدین حکمتیار وو ، نه حفیظ الله امین. آیا همدا پایلیزه جاج اخیستنه سمه ده؟

جنرال پیروز: حفیظ الله امین دومره ساده سړی نه وو چې د سردار محمد داؤود د له منځه وړلو لپاره داسې یوه ساده نقشه را و باسي او د وزیرانو په موټر کې د علي احمد خرم له لارې مرجان ارگ ته دننه ننه باسي او نقشه پلې کړي. البته ، همدغه حفیظ الله امین داسې کارونه تر سره کړي چې له هغو سره په پرتله د علي احمد خرم وژنه " هېڅ" بلل کیږي. خو کله چې رښتیا ویل کیږي باید یوازې او یوازې هماغه " حقیقت " دې پرته له زیادښت او کمښت او پرته له شخصي دریځ نیولو او غرضونو وویل شي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيڼ لوری : مولا گل ، او ورسره ورور يې کابل ته نيږدې د خاورو د هغې کواړۍ پر سر توغ ږدي چې تر لاندې د افغانستان د لومړنی ولسمشر شهيد سردار محمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ مړي پراته دي چې د ۱۹۷۸ز کال په کودتا کې د کمونيستو کودتاچيانو په لاس په ډيرې بيرحمۍ ووژل شول د سردار محمد د ښخيدلو ځای تر ديرشو کالو پورې د پټ راز په توګه پاتې وو.

درويشتمه برخه/ وروستۍ برخه

شب رفت و حديث ما به پايان نرسيد

شب را چه گنه؟ قصه ما بود دراز

ژباړه :

شپه ولاړه زموږ خبرې لا پاتې دي تر اوسه

د شپې ګناه په څه ده ؟ کيسه زموږ اوږده وه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغسې چې پروسږ کال ویل شوي ول ، دغه لنډه څیرنه لا تر اوسه او هیڅکله به ونه شي کولای چې د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سیاسي کارنامو پراخ اړخونه ، د هغه د ګناه یا د بې ګناهۍ سَموالی یا نه سَموالی را وسپړي.

د " پسرلني سباوون د ګولیو د باران" په پای کې ښايي یو شمیر لوستونکي و غواړي یو څه د " پایلیزې اخیستنې" په نامه ولولي. له دې چې زه د نورو کسانو د ویناوو د ټایپ کوونکي په توګه ځان د " پایلیزې جاج لیکنې" د لیکلو جوګه نه بولم هیله من یم هغه مشران او کارپوهان چې کارپوهنیزه دنده یې تاریخ لیکنه ده پرته له دې چې په زړونو کې یې د هغو له پایلو څخه کوشنۍ اندیښنه یا خرخښنه را و پارېږي ، دغه تشه ډکه کړي .

پورته لیکل شوي دي : درویشتمه برخه/ وروستۍ" ، دا ځکه چې د محمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژل کیدا په اړوند نورې نوې لیکنې لاس ته نه دي راغلي چې د " بینوا او کابل ناتهـ" په ښکلو ویبپاڼو کې کښیښودل شي. خو په یاد ولرئ چې د " پسرلني سباوون د ګولیو باران" څلورویشتمې او پینځویشتمې څنګیزې برخې یا ملپاڼې هم لري .

دوې راتلونکې برخې به چې په پراخو مالوتي څانګو پسولل شوي د هغو کسانو د نومونو له لښتـنـلیک سره به جوګه وي چې ددغې لیکنې له پیله تر نن پورې یې خپلې هڅې نه دي سپمولي ؛ نومورې برخې د "فـــــردا " www.farda.org اوwww.Benawa.com ویبپاڼو ته ولیږل شي .

که د دوستانو ملاتړ، یاري ، زغم او د زړه له کومې تاوده پیامونه را سره نه وای نو د" پسرلني سباوون د ګولیو باران" به هم د پاڼو پر کرښو نه وای راغلای .

سیاه سـنګ

د ۲۰۰۹ز کال د مارچ پینځلسمه

د دوه وو برخـلېکونو تر منځ کرښه

Carlotta Gallچې د افغانستان او پاکستان په تړاو ګزارشونه یې ډیري وختونه د New York Times په ورځپاڼه کې راغبرګیږي ، د الیانور ګال او سندیګال لور ده (ښايي د ډیرلږ شمیر کسانو لپاره د سـندی ګال نوم چې د افغانستان د جهاد د کلونو په اوږدو کې له نامتو څیرو او " د افغانستان لپاره د سندیګال د بلنې د ټولنې " بنسټ اینښودونکی وو ، نا آشنا وي.)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرمن ګال د ۲۰۰۹ زکال د جنوري په ۳۱ نیټه نیو یارک ټایمز ته یوه لیکنه ولیږله. د لیکنې سرلیک دا وو : " د هغه راز له مخې څادر لیرې شو چې پر یوه پـَیـر د پای ټکې بږدي". نوموړې لیکنه په لاندینۍ پته د ۲۰۰۹ز کال د فبرورۍ په لومړۍ نېټه خپره شوې ده .

www.nytimes.com/2009/02/01/world/asia/01afghan.html

کله چې د ۱۹۷۸ ز کال [د اپریل د ۲۹/۲۸] په مرګونې خونړۍ شپې ، د شپاړلسو مړیو د ښخولو فرمان ورسید ، د وسله وال ځواک یوه ځوان خو ویرجن افسر وغوښتل د دغه ځای جغرافیا په خپلو یادونو کې ژوندۍ وساتي. افسر، د خپلو همکارانو د خبرو اترو له منځه پوه شوی وو چې هغوی د افغانستان د لومړني ولسمشر " سردار محمد داؤود خان" او د هغه د کورنۍ مړي تر خاورو لاندې کړي دي. افسر ، د ښخولو له ځایه د سړک تر غاړې واټن په شمارلو ګامونو میچ کړ .

له هغه اله ګوله ځپلي دَور وروسته ، د کمونیستي کودتا په ترڅ د داؤود خان وژنې ، له ځان سره د دیرش کلن ناورین د جګړو لړۍ نغښتې درلودله. دغې خونړۍ جګړې چې د پای څرک یې لا تراوسه نه دی څرګند ، هره افغانه کورنۍ درېي وړې او تاواني کړه .

د پخواني وسله وال ځواک افسر پادشاه میر له دیرش کلنۍ جګړې وروسته د حامدکرزي د واکمنۍ تر رڼا لاندې له څه ناڅه آزادۍ او آرامۍ وروسته یو پټ راز را بربنډ کړ. اوسنۍ واکمنې د شاهدانو په مرسته د دې جوګه شوه چې د لومړني ولسمشر او د هغه د کورنۍ د مړیو هډوکي بیا و مومي چې ډیر ژر خاورو ته له بیا خارو سپارلو ورسته به د هغوی د فاتحې لمانځنه ترلاس لاندې ونیول شي .

محمد داؤود د " افغانستان د جمهوریت" بنسټ ایښودونکی او د " مډرن" دولت د پرمختګ ځلانده څیره وه. هغه خپل د اکا زوی ، د افغانستان وروستنی پاچا محمد ظاهر، د دیارلس سوه او دوپینځوسم لمریز کال د چنګاښ د شپږویشتمې [۱۹۷۳ ، جولای ۱۷] په کودتا کې را وپرځاوه او پینځه کاله وروسته د هغه وژنې ، هیواد د وینو او ورانیو د ژور تـل پر لور و خوځاوه .

د محمد داؤود درې څلویښت کلن لمسی نادر نعیم وایي : " که له هر افغانه وپوښتـئ چې دغه تولة [وراني] له کومه ځایه راپیل شوه نو هغه به هرو مرو درته ووایي : د داؤود خان له وژل کیدا وروسته چې د دوه وو برخلیکونو ترمنځ یوه کرښه ده. د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریزکال د غوایي اوومه [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] د افغانستان د خپلواکۍ وروستۍ ورځ وه ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغه شپه د ولسمشرۍ په ماڼۍ کې د محمد داؤود د کورنۍ اتلس تنه غړي او د ماڼۍ يو شمير کارمندان او افسران ووژل شول او له ښاره دباندې د شپې د تيارې په تورتم کې تر خاورو لاندې شول. څوک نه پوهيدل چې چيرې .

د ژول شويو کسانو په ډله کې د ولسمشر د کورنۍ اتلس تنه غړي ، د ولسمشر ماندينه ، ورور ، درې لوڼې ، درې زامن ، زوم ، نږور او څلور تنه لمسيان ول.

د هغه څه پر بنسټ چې نادر نعيم يې وايي د محمد داؤود د کورنۍ ټول غړي د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي د مياشتې په اتمې [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۸] نېټې د سهار د څلورو او پينځو بجو په شا او خوا کې د سرو ګوليو په باران کې ووژل شول. له يوې ورځنۍ خونړۍ جګړې وروسته ، د امام الدين په نامه يو افسر له يوې ډلې سره د ولسمشرۍ ماڼې ته ولاړ چې ولسمشر ونيسي. محمد داؤود د کودتاچيانو له ډلې سره تـلل ونه منل او د خپلې تومانچې اور يې د هغوی پرمخ پرانيست. د تومانچې د اور په ځواب کې ياغي توپکوال پر محمد داؤود او د هغه پر کورنۍ د ګوليو په باران کې را توی شول .

کمونيستانو د ولسمشر له وژلو وروسته د شلو مياشتو په اوږدو کې د وينو ويالې و بهولې او کار هغه ځای ته ورسيد چې د ديارلس سوه او اته پينځوسم کال لمريز د مرغومي په مياشت کې [۱۹۷۹ز دسامبر] د " شوروي اتحاد" سره لښکر پرافغانستان يرغل وکړو او د لس کلن نيواک په اوږدو کې په زرګونو افغانانو ووژل شول او يا ترې تم شول.

ډيرې بلهاريان " قربانيان" د وسله وال ځواک اډې ته نيږدې د څرخي پله د لمن د لمر خاته لورته په بې نښو ګورونو کې تر خاورو لاندې کيدل .

پروسږ کال ، د اوسنۍ واکمنۍ د پلټونکو يوې ډلې د دوه تنو شاهدانو په مرستې د نومورې ځای پلټنې پيل کړې. له دغو دوه تنو شاهدانو څخه يو تن د نن ورځې کورناستی جنرال او د پرون ورځې د [څلورم زغره وال ځواک] د څارنې او ساتـنې/ حفظ و مراقبت] مدير پادشاه مير وو. هغه ته امر شوی وو چې د [زيس] په موټر کې ټول راوړل شوي مړي په څرخي پله کې پوځي اډې ته نيږدې د شپې په تور تم کې تر خاورو لاندې کړي.(د پادشاه مير په وينا ، په نومورې شپه کله چې مړي تر خاورو لاندې کيدل ، د کودتا له مشرانو څخه يو تن ډګرمن محمد اسلم وطنجار هم هلته وو)

پادشاه مير د يوې مرکې په ترڅ کې روښانه چې په څه ډول يې مړي له خپلو همکارانو سره د شوبلې په يوه کيندل شوي مورچل " موضع" کې واچَول. کله چې مړي په کيندل شوي ځای کې واچول شول ، پادشاه مير د مړيو د جسدونو په منځ کې پټې کښيښودلې چې له اسلامي دود سره سم د مړيو مخونه قبلې ته واړوي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوموړي زياته کړه : " ما ونه شو کولای مړي و پيژنم ، خو دومره پوهيدم چې د داؤود خان له کورنۍ څخه ول."
همدا شان پادشاه مير د يوه موټر چلوونکي خبرې په ياد راوړي. هغه ويلي ول : " ما کلونه کلونه د دغې کورنۍ چوپړ کې کړی دی ".

له هغه وروسته چې " د مړيو پر جسدونو د خاورو اچولو " امر وشو ، ښاغلي پادشاه مير لومړی د لوی موټر ترپال را واخيست او د مړيو پر مخ يې خپور کړ او بيا يې د قبر له څنډې د سرک تر غاړې پورې (۹۰) ګامونه و شميرل تر څو د ګور ځای ځايګی يې سم په ياد پاتې شي .

په دويمه شپه د پادشاه مير مرستيال ته فرمان ورکړ شو چې ديارلس نور تازه جسدونه په بل قبر کې هماغه شا او خوا ته تر خاورو لاندې کړي.

ښاغلی مير ډير ژر له کابله ووت او په غرونو کې د کمونيستي ضد مقاومت له پاڅون سره يو ځای شو ؛ څو کاله وروسته يې د محمد داؤود د کورنۍ د پاتې غړو يوه تن ته د مړيو د برخليک څرنګوالی څرګند کړ.

د هغو ورځو شپاړلس کلن بزګر، ملاګل يو بل شاهد دی. ملاګل د کودتا په لومړيو ورځو د هماغه داستان سرچينه د هغو سرتيرو له خولې چې دده پر ځمکه يې کيږدۍ وهلې وه ، ترلاسه کړې وه او خپلې مور ته يې ويلې وه.

درې مياشتې وروسته ، کله چې سرتيري ولاړل ، ملا ګل د مور په غوښتنې د قبرونو تر شا او خوا ډبرې راټولې کړې او د " شهيد د توغ" په نامه يې يو ټوکر پر قبر په رَپا کړ.

دغه ماجرا د واکمن ګوند د " تلاشي ډلې" ته بس وه چې لاس په کار شي. هغوی د ملا ګل پر کور را توی شول. شپاړلس کلن ځوان غرونو ته و تښتيد او له مجاهدينو سره يو ځای شو ؛ د ملاګل له تيښتې وروسته ، کورنۍ يې پاکستان ته ولاړه .

ښاغلي ګل هم دغه پټ راز ، له ځان سره ساتلی وو تر څو چې شپږ مياشتې مخکې [د ۲۰۰۸ز کال د جولای / اګست مياشت] د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د ګور د موندلو د پلټونکي کميسيون کارمندان د (کابل) د خواجه غار کلي ته راغلل.

د محمد داؤود لمسی سردار محمود غازي د قبرونو د کيندنې پر مهال هم وو. نوموړي له ښاغلي پادشاه مير غوښتنه وکړه چې کابل ته راشي او مرستې ته ور ودانګي. جنرال له خپلې وروستۍ نښې سره را ورسيد.

ښاغلي غازي وويل : " موږ ټول د غونډۍ پر سر ولاړ وو. جنرال پادشاه مير د ځمکې يوه ګوټ ته ګوته ونيوله او زياته يې کړه : " دلته ...!" دوې ورځې وروسته د کيندونکو ډلې هغوی وموندل ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عامې روغتيا د وزارت مرستيال او د كميسيون سمبالوونكي فيض الله كاكړ وويل : " د هډوكو بيا پيژندنې څو مياشتې و نيولې. د ديرش كالو په اوږدو كې د پرېږ او زاړه ترپال كرباس د مړيو مخونه رَژَولي ول او يوازې د ترپال اوسپنيزې كړۍ پاتې وې. د مړيو جامې له منځه تللي وې. د ولسمشر د خور ، عايشې ، پيژندنه د هغې د ځانګړو اورتوپيديكو بوټانو له مخې وشوه ، د ولسمشر د زوی عمرداؤود ، پيژندنه د اوږو د سر د دوه وو چټک تسمو د كړيو له مخې چې د خپل كمربند په دوه وو څنډو به يې تړلې ، وشوه".

په پای كې محمد داؤود هم د غاښونو د قالب او د قرآن مجيد د سرو زرو د يوه كوشني ټوک له مخې وپيژندل شو چې تل به يې د خپلې كرتۍ په استركې دننه د ټټر پرسر ټومبه.

ډاكټر كاكړ د محمد داؤود د يوه تن د ياورانو ، جنرال انور شاه خان له خولې وويل : " د قرآن مجيد دغه ټوک د سعودي عربستان پاچا د افغانستان ولسمشر ته ور كړی وو".

د كميسيون كارمندانو د دربار له جامه مينځونكي غلام درويش سره چې د محمد داؤود جامې به يې مينځلې هم خبرې اترې وكړې. هغه وويل : " هو. ولسمشر تل قرآن مجيد د خپلې كرتۍ په جيب كې دننه ايښوده".

د ډاكټر كاكړ په وينا ، د هډوكو څېړنه څرګندوي چې پر ولسمشر د ګوليو باران شوی وو او زوی يې عمر په دوه وو ګوليو وژل شوی وو .

د محمد داؤود د خوښينې او د هغه د لور له خوا د لمسي د مړيو څرک چې د كودتا په ورځ ټپيان شوي ول او په روغتون كې يې سا وركړې وه ، لا تراوسه نه دی لګيدلی. د دغې كورنۍ څو تنه پاتې غړي لومړی بنديان شول او بيا له هيواده د باندې ووتل. د هغوی يو شمير د ۲۰۰۱ ز كال په پای كې د طالبانو له پرځېدنې وروسته افغانستان ته راستانه شول .

د محمد داؤود د فاتحې لمانځنه به نه يوازې د افغانستان د تاريخ يوه خونړۍ څنډه په نښه كړي ، بلكه د هغه د كورنۍ پاتې غړو په ځانګړې توګه هغو كسانو ته چې ديرش كاله مخكې يې پرهرونه ليدلي ول ، رواني آرامي ور په برخه كړي.

د محمد داؤود لمسيانو ، ښاغلو غازي او نعيم وويل ، هغوی هيله من دي چې خاورو ته د مړيو دويم ځل سپارل د ملي پخلاينې د لړۍ درشل وګرځي او داسې يوه كميسيون ته لاره پرانيزي چې د تيرو ديرشو كالو د ورانيو حساب او كتاب چې د هر حكومت تر سيوري لاندې شوي وي ، را څرګند كړي .

ښاغلی غازي د محمد داؤود د زوم محمد نظام زوی دی. د غازي پلار په هغه وخت كې د بهرنيو چارو د وزارت كارمندوو چې د غازي له نيكه سره يوځای ووژل شو. غازي زياته كړه : موږ دلته د وينې په بدل كې د وينې د غچ ،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يا د دښمنۍ په بدل کې د دښمنۍ لپاره نه يو راغلي. د رښتيا او رښتونولۍ له مخې بايد ځادر ليرې شي او د افغانستان د ولس مخې ته دې کښيښودل شي ".

دغې کورنۍ ته د وژل شويو کسانو د هډوکو بيا موندنې د زړه تسل ورپه برخه کړې دی. ښاغلي غازي زياته کړه : " موږ مسلمانان يو. مړي بايد آرامځايونه او ژونديان بايد لمانځنځايونه ولري چې لمنځنې ترسره کړای شي. که دغه غوښتنې تر سره شي ، زموږ زړونه به خورا زيات تسل شي ".

مل کرښې

۱ (له څيړنيز اړخه ، د نيويارک ټايمز په گزارش کې يو شمير بيلگې سمې نه دي. د ساري په ډول لاندينۍ کرښې :

-محمد داؤود او کورنۍ يې د ديارلس سوه او اووه پنځوسم لمريز کال د غوايي د مياشتې په اومې نېټې [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۸] د سهار د شپږو او اوو بجو او په پياوړې انگيرنې د سهار د شپږ نيمو او اوو بجو ترمنځ ووژل شول ، نه د هغې ورځې د سهار د څلورو او پينځو بجو تر منځ.

-په ارگ کې دننه د وژل شويو افسرانو او کارمندانو شميره څرگنده نه ده ، خو دومره څرگنده ده چې د محمد داؤود له کورنۍ څخه يوازې عمر داؤود د نيمې شپې په تور تم کې او نور ټول د غوايي د اوومې له تور ماښام وروسته د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي د مياشتې د اتمې [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۲۷ او ۲۸] نېټې د شنه سهار د گوليو تر باران لاندې ونيول شول .

۲ (د دغه گزارش په انځوريزه برخه کې مولا گل او ورورېې د هغو کواړيو خاورو پر څنډه ليدل کيږي چې تر لاندې يې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ مړي ايښودل شوي ول.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور ویشتمه برخه

مل کرښې

۱ (د ۲۰۰۹ز کال د مارچ د میاشتې په ۳۰ نېټه چې ددغې لړۍ د لیکنې د پای مهالیز وخت وو ، د کاناډآ د مونتریال له ښاره د محمد آصف صافي په نامه یوه افغان دوست وویل چې تر راتلونکې میاشت پورې به د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کېدا د څرنګوالي په اړوند د " پسرلني سباوون د ګولېو د باران" د لړۍ لپاره نوي او تاند مالومات وړاندې کړي .

محمد آصف صافي د خبرو په لړ کې له " جګتورن نور احمد تره خیل" څخه یادونه وکړه او زیاتوي چې خلکو د کتهور په نامه پیژانده . محمد آصف صافي د تره خیل په اړه داسې وایي:

"کتهوري راته " د ۱۹۷۸ز کال د اله ګولې او نښتو خبرې کولې ؛ هغه د خبرو په ترڅ کې ما ته وویل : " زه هم د بولندوی شهنواز تـنـي په امر د ولسمشرۍ ماڼۍ ته تللی وم. وروسته له دې چې امام الدین ، سردار محمد داؤود ټپي کړ ما خپلو پینځلس تنو کوماندیانو ته د اور امر ورکړ. د هغه ټوله کورنۍ په ډزو کې له منځه ولاړه. کله چې ډاډه شوم چې نور هېڅ څوک ژوندي نه دي پاتې ، ولاړم او د داؤود خان سپینه تومانچه مې له ځان سره را واخیستله ".

د محمد آصف صافي په وینا وروسته له دې چې تره خیلی نوراحمد کتهور د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ په وژنې اعتراف وکړاحمد شاه مسعود د ۱۹۸۳ ز کال د نوامبر په میاشت کې په خپل امر په پیشغور " پنجشیر " کې له غاړې وځړاوه او او زیندۍ یې کړ.

د محمد آصف صافي او شهنواز تنې ترمنځ د ثبت شویو خبرو لیکنزه بنه چې په هغې کې د جګتورن نور احمد تره خیلی د لیږلو او ارګ ته او د هغه د ونډې په اړه خبرې شوې دي زموږ پر دغو مل کرښو به یوه بله لړۍ ورزیاته کړي .

۲ (د انجنیر خلیل الله رؤوفي د لیکنې " افشای حقایق بیشتر ....." ځینې برخې : هېڅ شک نشته چې حفیظ الله امین او اسدالله سروري دواړه د KGB جاسوسان ول خو د داؤود خان د هاغه وخت د واکمنۍ په پړاو کې چې د چا په ګومان کې د کودتا د سمبالتیا او د رژیم د پرځېدا خبره لا نه ګرځېدله بیا هم داؤود خان په کلکې سرټمبه ګۍ او پریکنده ډول د هیواد د واکمنۍ واګې په یوازې او خپلواکه توګه په لاس کې درلودلې. هغه خپل هر مخالف په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وچ زور ټکاوه او هر شکمن سړی ان که د هغه د ډاډ وړ سړی به هم وو ، هغه به یې له سیاسي او پوځي ډګر څخه لېرې کاوه .

د ببلګې په توګه په دغه وخت کې یې خپل ځوان کودتاچي ملګري لکه د مخابراتو وزیرعبدالحمید محتاط ، د سرحداتو وزیر پاچا ګل وفادار ، د کورنیو چار وزیر فیض محمد ، د هوایي او هوایي مدافعې رئیس ارکان ډګروال اکبرمقصودي چې ددوی په مرستې یې واکمني تر لاسه کړې وه له ځانه لیرې ، پر هغوی په قهر شو او له دندې یې ګوښې کړل او یو شمیر نور کسان یې تر څار لاندې و نیول .

کیڼ لاسي لارښود پرته له دې چې د خپل کاري شپول ترګرد چاپیره چاپیریال یوه پوهه او هوښیاره ډله را ټوله کړي پر نورو ټولو کیڼ لاسو سیاسي بهیرونو او ډلو یې د غندنې پریړه کرښه را وکاږله. د داؤود خان دغه سیاست هغه مهال پلی کیږي چې له روسانو سره یې په بربنډه اړیکې پریک کړې وې او د هغوی تر ځمکې لاندې کورنۍ ځالګۍ د سر سپارلو کسانو له پلوه لکه د دفاع وزیر حیدر رسولي ، د لوی درستیز عزیزخان چې خلکو د " تور عزیز / عزیز سیاه " په نامه پیژانده ، او د د دفاع د وزارت د استخباراتو د رئیس جان نثار خان تر کلک څار او نیونې لاندې راغي وې .

د روسانو له څارګرو ځالګیو سره د اسدالله سروري له اړیکو سره سره او پرته له دې چې نوموړي له روسانو څومره ژورې او څه ډول اړیکې درلودلې بیا هم د داؤودي ددغسې درانده سیاست تر سیوري لاندې هغوی هېڅ کاره ول او د داؤود د قهار رژیم پر وړاندې یې دومره زړه او جرئـت نه درلود چې په براﻻ ډول سر راپورته کړي ځکه د KGB له مرستې سره سره په هغوی کې دومره زړه او جرئـت نه وو چې کوم ګواښ زیږوونکي چلند ته دې لاس واچوي.

که امین د خلق د ډلې په استازیتوب د پوځ په یوې کوښنې کړی کې د افسرانو د جلب او جذب دنده درلودله دا ددې مانا نه ښندي چې نوموړی دې په هیواد کې د یوه مطرح ځواک په توګه د ښاغلي لبیب په وینا د داؤود د لارې خنډ وګرځي او په دې دې بریالی شي چې د هغه مخه ور ډب کړي او نه سروري کومه پخه ونده درلودلای شوای چې د یوه ورک نومي تورن په توګه یې په هوایي ځواک کې کار کاوه. خو د غوایي له کودتا وروسته دواړه د بې خرته واک او ځواک پر ګدۍ ځای پر ځای کیږي او دواړه د دوه سرو ښامارانو په جامه کې د ټولنې پر زړه ور ننوځي او په خپل هیواد کې د وژنې او د ستر خونړي ناتار په بنسټ ایښودونکو بدلیږي.

د هغې تر څنګ داؤود خان د هیواد په ملکي او پوځي چارو کې د شوروي سلاکارانو د آزادې لاسوهنې د لړۍ لمن کرار کرار ور لنډه کړه او د هغوی پر ځای یې کورني سلاکاران ځای پر ځای کړل او هغوی یې اړ کړل چې په خپلو کار پوهنیزو برخو کې له ژمنې او هوډ وروسته خپله پازوالې په غاړه واخلي ، ددفاع وزرات ته امر شوی وو چې د وسله وال ځواک په ټولو څانګو کې دې د سلاکارانو د اړتیا څرنګوالی و څیړي او د هغوی شمیره دې اړینې کچې ته را ټیټه کړي. د ببلګې په توګه د توغندیو په لیوا (لیواي راکټ) کې چې د وسله وال ځواک تر ټولو عصري ځواک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمیرل کېده څوارلس سلاکاران ول چې په ځانګړو کارپوهنیزو برخو کې ښکیل ول ، خو له کورنیو انجنیرانو څخه د ژمنې له اخیستلو وروسته د نورمورو سلاکارانو شمیره دریو تنو ته راټیټه شوه او پاتې کسان بیرته خپل هیواد ته ستانه شول. دغسې چاڼ د وسله وال ځواک په ټولو لیواګانو او کنډکونو کې ترلاس لاندې ونیول شول او پلي شول .

ښاغلی لبیب په خپل کتاب کې وایی چې د غوایي له کودتا مخکې د دفاع په وزارت کې په ځانګړې توګه د هوایي ځواکونو په اډانه کې د مهمو کادرونو مقرریدل او بدلیدل د روسانو له پلوه ترسره کېدل ، حال دا چې شوروي مستشاران نور هغه خپلسري واکمنان نه ول چې په هر کار کې دې په خلاص لاس ، لاسوهنه وکړي ، دا خو لا پرېږده چې روسان دې دومره واک ولري چې ډګروال قادر خان دې د هوایي ځواک د درستیزوال په توګه و ګوماري یا دې د بګرام له ګارنیزیون څخه رحیم نورستاني لیرې کړي ، دا دومره آسانه نه وه اوهغسې نه وه لکه څنګه چې ښاغلي لبیب یې وایي. په پوځي چارو کې یوازینی پریکړه کوونکی او واکمن سړی په خپله ولسمشر وو او د یوه قهاره پاچا په څیر به یې امرونه لیږل. خو د هغه تیروتنه په دې کې وه چې ددغسې برخه لیک جوړونکي سیاست په لاره کې یې د کرملین غبرګون په هېڅ شمیرلی وو .

د KGB د لاسپوڅو یوه بله روزل شوې مرۍ ډګروال قادر خان وو چې د غوایي د کودتا په بریالیتوب کې یې پریکنده ونډه درلودله. ښاغلي لبیب باور لري چې د وسله وال ځواک په داسې یوه مهم دریځ کې د هغه مقررېدل له کودتا څخه یوه میاشت مخکې د KGB د ځالګیو په منځګړیتوب ترسره شوي ول. خو تر هغه ځایه چې روښانه ده د هوایي ځواک د درستیزوال په توګه د قادر خان ګومارنه د غوایي له کودتا یوه میاشت مخکې نه بلکه ډېره موده وړاندې د داؤود خان د ډېرو د ډاډ وړ او د کورنیو کړیو او ځالګیو له پلوه تر سره شوې وه .

د چنګاښ د کودتا د ګډونوال په توګه قادر خان د څو استوي کرکټر په لرلو دا وړتیا او ورهنه درلودله تر څو د داؤود خان ډاډ په هرې شونې بیې تر لاسه کړي چې د همدغې موخې د ترسره کېدا لپاره د دفاع د وزیر غلام حیدر رسولي د زوم او د آریانا د رئیس انجینیر نجیب الله له لارې یې و کولای شول د " ملي غورځنګ " د ګوند غړیتوب تر لاسه کړي. او په همدې ترڅ کې یې د هوایي ځواک په کړیو کې د " ملي غورځنګ " د ګوند د چارو سمبالتیا هم پر مخ بیوله .

قادرخان په چابکۍ او هوښیارۍ و کولای شول چې داؤود خان ته ځان له همدې لارې نیږدې کړي او د یوه افسر [ظاهرأ د یوه پالیال او سر سپارلي افسر په جامه کې] د داؤود خان ترمخ د پالیالۍ لوړه وکړي او د هوایي مدافعې د درستیزوال دریځ په خپلو منګولو کې راخپل کړي .

د داؤود خان په دولت کې نورستانیانو د پام وړ ځواک را خپل کړی وو او قادرخان د هغوی پر ضد د دفاع وزیر رسولي ته له اړو پیچه ډک " ضد ونقیض" راپورنه ور کول ، د هغه موخه داوه چې د بګرام د ګارنیزیون هڅاند او منضبط بولندوی ډګروال رحیم نورستاني له خپلې لارې د یوه خنډ په توګه لیرې کړي ؛ ځکه د هغه په شتون کې په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بگرام کې هېڅ پیلوټ نه شوای کولای په خپل سر الوتنه وکړي. قادرخان په خپلې موخې کې بریالی کېږي. له کودتا څو میاشتې مخکې یې د داؤود خان په لاس رحیم خان له دندې گوښه کړ او دغه دنده یې نرم چلند ډگروال غلام سخي ته ور کړه. دا هغه تیر وتنه وه چې په حقیقت کې داؤود خان په خپل لاس د خپل مرگ حکم لاسلیک کړ ځکه دا د بگرام او شینډنډ هوایي ځواکونه ول چې د یوه هیواد او دولت برخلیک یې د خلق د گوند د کودتا پر تندي و لیکه .

خپلې موخې ته د رسېدا په لاره کې قادر خان له ځانه پورته کسانو ته هېڅکله سر ټیټ نه کړ او تر لاس لاندې کسانو باندې یې هېڅ ډول خپلسري ونه سپموله. د کودتا د بریا په شنه سهار یې د هوایی او مدافعه هوایی ځواک بولندوی ډگر جنرال موسی خان چې د هیواد د وسله وال ځواک یو سپیڅلی او کارپوه افسر وو د هغه له یوه مرستیال تورنجنرال ستارخان سره یو ځای د کار په دفتر کې په کلاشنیکوف ووژل . له هغه وروسته په بیړه د بگرام د هوایي ډگر پر خوا والوت ، هلته یې د گارنیزیون بولندوی ډگروال سخي و نیو او بندي یې کړ ، د بولنې " قوماندې " د دریځ ولکه یې په خپل لاس کې واخیسته او خپل ژمن ملگري پیلوټان یې د کودتا لپاره چمتو کړل چې والوزي. یو ساعت وروسته یې د خواجه رواش د هوایي ډگر په اډه کې د بلې وژنې امر ورکړ. هغه خپل نیږدې او هم مسلکه ملگري لکه د څارگرې څانگې مدیر ډگروال قاسم خان ، د ښوونې او روزنې آمر ډگروال عنایت ، د هوایي ځواک سر انجنیر مرتضی قل د حرکاتو مدیر ډگروال سلطان پیلوټ او یو شمیر نور هیواد پال او په کار پوه افسران یې پرته له دلیل او گناه په خپل امر په ټرلو لاسونو د هوایي ډگر پولیگونونو ته ولیږل او تر خاورو لاندې یې کړل. ددغو تأریخي او ځلاندو غوره مالیو او چوپړونو له شامته نوموړی د دفاع د وزیر په توگه وټاکل شو او یو ځل بیا یې نوي رژیم ته د پالیالۍ لوړه وکړه. د غوایي د کودتا په همدغو شپو ورځو کې د هیواد په وسله والو ځواکونو کې نورستانیانو ډیر ځواک درلود او ددفاع وزیر حیدر رسولي له هغوی سره د یو شمیر سیاسي ټکرونو له امله ښه چلند نه درلود .

د ځلورم زغره وال ځواک بولندوی سرور نورستاني چې د داؤود د چنگاښ د کودتا یو په ځان غره افسروو ، دفاع وزیر ته یې هېڅ پام نه درلود او نه یې هغه ته ارزښت ورکاوه ، له داؤود پرته یې په خپل سر بل سر نه پیژانده . د بگرام په گارنیزیون کې ډگروال رحیم نورستانی ، د گارنیزیون یو تر ټولو ځواکمن بولندوی وو. ډگروال دین محمد نورستاني د هوایي ځواک د بولندوي په توگه کار کاوه ، قدیر نورستانی د کورنیو چار وزیر وو ، دوی ټولو د داؤود خان د ولسمشرۍ د ځمکنیو او هوایي ځواکونو کلیدي جرړې جوړولې .

داؤود له یوې خوا ددغو ستونزو په تړاو په اندیښنه کې ډوب وو او له بله اړخه د ځلورم زغره وال ځواک پرضد د حیدر رسولي پاروونکو راپورونو د داؤود شک لاپسې را وپاراوه ، داؤود له قدیر نورستاني پرته ، نور ټول د ځواک او واک له لوړې څوکې راکښته کړل ،ان د سرور نورستاني د جنرالۍ رتبه یې منظور نه کړه. له همدې امله وو چې د ځلورم زغره وال ځواک د بولندوی خوا له داؤود خانه شنه شوه او د خپلې ماندینې د ناروغۍ په پلمه شوروي ته ولاړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داؤود خان د نورو کسانو په پرتله حیدر رسولي ته ډیر غوږ نیوه او پر هغه یې ډاډ کاوه ، د هغه خبره به یې منله ، د سرور نورستاني او د نورو پوځي کړکیچنو سکالو په اړوند یې د حیدر رسولي راپورنه حقیقت ته نیږدې بلل ، خو ربښتیا دا ده چې دغه نورستاني کادرونه په ټولې سپیڅلتیا خپل مشر او لاربشود داؤود خان ته خورا زیات پالیاله ول ، د هغوی شتون د داؤود د واکمنۍ ستنو ته ټینګښت ور بخښلی وو ، یو شمیر پوځي او سیاسي ناندرۍ د دولت په کورنیو او له دولته دباندې کړېو کې په کلکه د غوړیدا په درشل کې وې او په دغسې یوه چاپیریال کې داؤود خان له خپل ناوړه او لټ دفاع وزیر سره یو ځای ددغو ناندریو خطرناکو پایلو ته پام نه کاوه او په پای کې هر څه په بل مخ واوښتل چې د جمهوري رژیم د هغه له لاربشود سره ځای د پوپنا کېدنې په ډنډ کې ډوب شو /..../ .

د هغې تر څنګ د هیواد د پیاوړي او ځواکمن ولسمشر داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وینو بیه بې ارزښته او ټپټه وبلل شوه ، داؤود خان د یوه مؤمن او ګروهن افغان په توګه د افغانستان له پرمختګ او خپلواکۍ سره ډیره مینه درلودله او د هغه لپاره یې هلې ځلې کولې خو لږ تر لږه ان د هغه غوښتنې ته چا غوږ ونه ونیو ، د کودتا دوه تنه پاخه ګډونوال او سمبالوونکي قادر خان او اسلم وطنجار د هغه حضور ته ارګ ته ور نه غلل او د (امام الدین په وینا) یوازې د کوماندو د لومړي ټولي بولندوی شهنواز تني ته امر ورکړل شو چې د پوځي شورى پيغام داؤود خان ته ورسوي .

تورن شهنواز تنی چې د نامتو کېدا ازانګی یې وروسته یې خپرې شوې د دغسې یوې مهمې دندې د سرته رسولو پازوالي چې هیواد د بدلون په درشل کې وو د خپل ټولی بریدمن امام الدین ته سپاري ، دغه ځوان بریدمن له خپلو دریو تنو سرتیرو سره په ارګ ورننوځي او هغه داؤود خان ته چې خروښ او قهر یې د تور ایندوکش " هندوکش" له لوړ والي لا لوړ تللی وو وایي چې وسله دې پرځمکه واچوه او ځان تسلیم کړه .

دا هغه تأریخي سپکاوی وو چې د افغانستان ولسمشر سل ځله مرګ تر هغه غوره باله او په پای کې یې خپل ځان او خپله کورنۍ د نام و ننګ او پت قرباني و ګرځاوه .

د امام الدین په ځوابونو کې د دغې ویروونکې تأریخي پیښې انځور په دومره بې ارزښته لیرلید کې غبرګون موندلی چې ګنې کودتا ، کودتا وي او په هغې کې وچ او لانده یوځای سوځي ، د کودتا فرهنګ له رحم او روغې جوړې سره تل په ټکر کې وي او خپل مخالفین باید په هماغه شېبه کې دړې وړې کړي. له دې امله د هغه په انګیرنې ، د افغانستان د ولسمشر محمد داؤود له منځه وړل هم ددغه فورمولې له اډانې نه شي وتلای ".

ددغې لیکنې د بشپړ متن د لوستلو لپاره کولای شئ و ګورئ:

www.farda.org/articles/08_updates/081100/article_kh_rauffi.htm

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ (انجنیر نجیب الله داوري د " فاکتهای غیرقابل انکار دست روسها در امر سقوط رژیم محمد داوود و پیروزی کودتای ثور" تر سر لیک لاندې د ۲۰۰۸ زکال د اګست د مباشتې د لیکنې په پای کې داسې لیکلي : (د لیکوال له اجازې پرته دغه برخه لږ را لنډه شوې ده)

د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ان د مرکزي کمیټي او سیاسي بیرو د غړو په منځ کې داسې کسان هم ول چې د شوروي پالنې په پرتله ، ولسپال ول. له هغې ډلې څخه کولای شو د میرمحمد اکبر خیبر او خلیل زمر نومونه را واخلو. خلیل زمر د غوایي له کودتا څو میاشتې مخکې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له مرکزي کمیټې سره پریکون وکړ او د داؤود خان له حکومت او دولت څخه یې خپل ملاتړ اعلان کړ. د غوایي له کودتا وروسته نوموړی د لسو کالو لپاره د همدغه جرم په کړس کې لس کاله د څرخي پله په زندان کې د محکمې له حکمه پرته تیر کړل.

خیبر ددې پلوی وو چې د پرچم ډله دې د ملي غورځنګ له ګوند سره یو ځای شي تر څو له داؤود خان سره د بنسټیزو پروژو په سرته رسولو کې جوګه شي. خو د خیبر دغه لیر لید د مسکو له نړۍ واکۍ او هیلو سره سمون نه خوړ ، ځکه چې روسان په خپلو ګټو پسې ګرځېدل سره له دې چې د داؤود خان رغښتیزو پروژو له اقتصادي اړخونو په یوه بڼه له سوسیالیزم سره ډېره لګوله خو روسان هېڅکله د افغان ولس د سوکالۍ او د داؤود خان د ملي رغانیزو پروژو پروا نه کوله. په پای کې میر اکبر خیبر د سترګو په رپ کې د پرچم د ډلې له پوځي پازوالۍ څخه ګوښه کړای شو او پر ځای یې نور احمد نور د پرچم د ډلې د پوځي څانګې پازوال و ګومارل شو .

تر اوسه د خیبر د وژنې په اړوند بیلابیل لید لوري او انګیرنې وړاندې شوې دي او په دې وروستیو کې دا ګنګوسې هم خپرې شوې چې ګنې ګلب الدین حمکتیار د خیبر وژنه د خپلو پلویانو له کارونو څخه ګڼلې ده .

هغه څه چې څرګند دي دا دي چې د افغانستان په وسله وال ځواک کې له خلقي او پرچمي افسرانو پرته یو شمیرو نورو خپلواکو افسرانو د شوروي له GRU یا د (شوروي له پوځي څارګرې اداري Glavnoje Razvedyvatel'noje(Upravlenije (GRU)سره نیغ په نیغه اړیکې درلودلې او هره شیبه تیارسۍ ول چې د شوروي د ګټو پر بنسټ کار وکړي . په دې کې شک نشته چې د پرچم د پوځي څانګې د پازوال په توګه د خیبر اوGRU تر منځ اړیکې له یوې خوا او د GRU او حفیظ الله امین ترمنځ په اړیکو کې له بل خوا چې په وسله وال ځواک کې د خلق د ډلې پازوال وو ، یو شمیر رمزونه او رازونه پټ ول. ښایي خیبر له GRU سره د ټولو اړیکو لرونکو افسرانو لیست درلود او د ټولو پرچمي او یو شمیر خلقي افسرانو په نومونو پوهیده چې د اور د بولنې واک یې په لاس کې درلود.

هر ګوره ، مسکو پریکنده پریکړه کړې وه چې د داؤود خان واکمنې را وپرځوي ، ان نور محمد تره کي په خپلې یوې مرکې کې ویلي ول چې غوښتل یې انقلاب د هماغه کال د زمري [جولای/اګست] په مباشت کې پلی کړي تر څو د " زمري " د انقلاب په نامه و نومول شي!

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملي غورځنګ له ګوند سره د پرچم د ډلي د يو ځای کېدنې په تړاو د خيبر پريکړه او له داؤود خان څخه له څونې ځار پرته د خيبر ملاتړ له يوې خوا او له بلې خوا د ديارلس سوه او اوه پينځوسم کال د زمري په مېاشت [جولای/اګست ۱۹۷۸ز] کې د داؤود خان پروړاندې له کيدونې کودتاڅخه د خيبر خبرتيا ، شورويان په شک کې و غورځول او وېې انګيرل چې ښايي خيبر د هغو پرچمي او خلقي افسرانو نومونه به داؤود خان ته ورسوي چې د اور ورکړې واک په لاس کې لري .

دلته ده چې د خيبر د ترور تابيا نيول کيږي. د ديارلس سوه او اوه پينځوسم لمريز کال د وري د مېاشتې په اته ويشتمه د دوه نۍ " دوشنبې " په ورځ [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۱۷] د کابل په مکروريانو کې دولتي مطبعې ته نيږدې د يوه پوځي جيپ موټر له منځه په خيبر ډزې کيږي. په هماغو شيبو کې د شوروي د سفارت يو تن کاروکوونکي اوبلوف د سړک په هاغه بله غاړه کې ليدل کيږي .

دا چې د خيبر له وژل کېدا وروسته د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند په خپلې څوارلس کلنۍ واکمنۍ کې له خيبر څخه هېڅ يادونه ونه کړه ، ان پليو په لاره تلونکو کسانو د هغه پر انځور ختې او لوخړې و منبلې او د هغه د قبر لوحه له ځايه بې ځايه کړه ، د هغه د قبر په بيا جوړونه کې د ګوندي ملګرو چوپيتا او بې پروايي ټول ددې مانا ښندي چې د خيبر د وژنې جرړې چيرې پرتې دي. څرګنده ده چې د خيبر په جنازه کې د غـَروو اوښکو تويول " د تمساح د اوښکو تويول " يوازې يوه درغلنه وه .

يو شمير کسان وايي چې د کودتا د پلې کيدا د پلان تابيا حفيظ الله امين جوړه کړې وه چې د ديارلس سوه اوه پينځوسم لمريز کال [۲٦ اپريل ۱۹۷۸ز] د غوايي د مېاشتې د شپږمې / اومې په باراني شپه يې د سيد محمد ګلابزوی له لارې اړوندو افسرانو ته و رسوله ، ترڅو " سبا ته خپلو کنډکونو ته له رسيدا سره سم " دې کودتا پلې کړی ، ان تر دې کچې چې ګڼ شمير پرچمي افسران په لومړيو کې له کودتا خبر نه ول او دننه په ارګ کې يې له داؤود خانه په سرښندنې دفاع کوله .

دغه خبره دومره ساده نه ده. د ډګروال عبدالقادر تر مشرۍ لاندې د انقلابي افسرانو سازمان هم د هيواد په پوځي قطعاتو کې يو شمير لاړښوونې لهGRU څخه تر لاسه کړې وې تر څو د محمد داؤود په پلوې هر ډول خوځښت شنډ کړي.

د غوايي په کودتا کې د روسانو د لاس لرلو فاکټونه کولای شو داسې را وشميرو :

لومړی) په دې کې هېڅ شک نشته چې د GRU او حفيظ الله امين ترمنځ د کودتا د پلي کيدا په اړوند ژمنې او پټپټانی شتون درلود. دا چې حفيظ الله امين له کودتا وروسته په لوړ غږ ډير غرومبيده څرګندوي چې د GRU پياوړی لاس يې تر شا درلود .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغه وخت کې د ګرځند ټيلفون ټکنالوژي په نړۍ کې د هر چا په لاس کې نه وه. د افغانستان په پلازمېنه او ولايتونو کې يوازې د ټليفون څو کلاسيک مزي ول او امين دا امکان په لاس کې نه درلود چې له څو خنډونو په تيريدا دې ځان سانترال ته ورسوي او له نومړو ټليفونونو څخه دې له خلقي افسرانو سره خبرې وکړي او د انقلاب د پيليدا امر دې ورکړي. په هغو شيبو کې چې محمد داؤود د دولت او وسله وال ځواک ، واک په خپل لاس کې درلود امين او د هغه کسانو نه شواى کولاى د وسله وال ځواک د مخابراتو له لارې خپلو ګونديې ملګرو ته د هيواد د ولاياتو په قطعاتو کې د وسله وال پاځون خبر ورکړي. له بلې خوا خلقيانو دومره امکانات نه درلودل چې په څو لنډو ساعتونو کې دې ځانونه ولايتونو ته ورسوي او تر لاسه شوي امرونه دې خپلو اړوندو ملګرو ته ورسوي .

خو په دې کې شک نشته چې د افغانستان په بيلا بيلو قطعاتو کې له GRU سره په اړيکه کې افسرانو کوشني لاسي ټيلفونونه درلودل ، دغه ټکنالوژي يوازې شوروي او امريکا پوځيانو درلودله چې د هغې له لارې يې امرونه يې ترلاسه کول. څکه د ديارلس سوه او اوه پينځوسم کال د غوايي په اوومې [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۷] کله چې ددفاع د وزارت پر ودانې ماسپښين نيږدې د کودتا لومړی ډز کيږي د ننګرهار د يولسمې فرقى بولندوى جنرال محمد يونس ددفاع په وزارت کې وو ، نومړی په چټکۍځان ننګرهار ته رسوي هلته په بيړه فرقه تيارسۍ کوي او زغره والو ، پليو او د مخابرې قطعاتو ته د کابل پر لور د خوځېدا امر ورکوي.د قطعاتو چمتو کېدا يو يا دوه ساعته وخت نيو ، مخکې له دې چې قطعات د خوځښت لپاره چمتو شي له خپلو لوړ پوړو افسرانو سره يې غونډه ونيوله او غوښتل يې کابل ته د ورتګ او د کودتا د شنډولو د پلان په اړه خبرې وکړي .

په دغه شېبه کې د مخابرې يو تن افسر د غونډې خونې ته ور ننوځي او وايي چې له کابله يې يو محرم پيام تر لاسه کړى او غواړي هغه يوازې جنرال محمد يونس خان ته ووايي. جنرال يونس خان له نومړي افسر څخه پوښتنه کوي : " څه خبره ده؟ " افسر وايي " راغلى پيام ډير محرم دى او نه شم کولاى هغه د ټولو تر مخ ووايم. که يو ځل کولاى شـئ د باندې را ووځـئ ".

کله چې جنرال محمد يونس خان دباندې وځي ، نومړی افسر خپله تومانچه را اخلي او جنرال يونس خان ځاى پر ځاى وژني. له دغې پېښې او مرموزې وژنې وروسته نور کسان دا جرئـت نه مومي چې د جنرال يونس خان پلان پر مخ بوزي. په پاى کې د غوايي د کودتا په شنډولو کې د ننګرهار د يولسمې فرقې تابيا شنډيږي .

همدې ته ورته په کندهار کې هم پيښيږي. د کندهار د قول اردو بولندوى جنرال محمد عظيم وزيري په کابل کې د کودتا د قطعاتو د دړې وړې کولو په موخه د کندهار د قول اردو کنډکونه د قول اردو له فرقې دباندې را باسي او ټول د کابل � کندهار د لارې په اوږدو کې د دامان د ولسوالۍ د ودانۍ تر مخ د خوځښت په موخه درَوي. له هغه وروسته له خپلو افسرانو سره د پلان د جوړولو لپاره غونډه نيسي تر څو د لارې په اوږدو کې د نورو موټرانو تګ راتګ بند کړي او نيغ په نيغه ځانونه له سرخوړاوي پرته کابل ته ورسوي. هغوی د غزني ۱۴ فرقې ته خبر ورکړی وو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د لويې لارې په اوږدو کې دې د موټرو تګ راتګ بند کړي ، دوی په همدغو خبرو بوخت ول چې ناڅاپه د ځو مترو له واټن څخه پر جنرال عظيم وزيري او د هغه پر ملګرو د ماشينګنې ډزې کيږي او ټول ځای پر ځای وژل کيږي .

دويم) د ايران پا چا مخکې له مخکې داؤود خان ته په افغانستان کې د شوروي د پلويانو له خوا د کودتا د ګواښ خبرداری ورکړی وو له همدې امله ول چې ايران ، د افغانستان د جمهوري رياست په ارګ کې د ايران د شاهنشاهي د ګارد د قطعاتو ځای د پر ځای کيدلو او د افغانستان مهمو اور لرونکو قطعاتو ته ، د ايران د لوړ پوړو افسرانو د ليږد وړانديز کړی وو. داؤود خان د ايران د پاچا وړانديز ونه مانه او ويل کيږي چې يو وخت يې خپلو ملګرو ته ويلي ول چې غواړي شوروي پوځي سلاکاران هم خپلو هيوادونو ته وليږي .

د غوايي د اوومې په ماسپښين نعيم خان د داؤود له مخالفت سره سره د فرانسې سفارت ته چې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته څيرمه پروت وو ورغی او د هغه ځای له مخابرو څخه په ګټه اخيستنې يې د ايران له پاچا څخه د بيړنيو مرستو غوښتنه وکړه. د ايران پاچا له نعيم خان څخه بخښنه و غوښتله او ويلي ول چې اوس وار له واره تير دی .

د مخابرې له دغې اړيکې سره سم د فرانسې پر سفارت کلک هوايي بريدونه تر سره کيږي. د نوي ښار (شهر نو) او وزير اکبرخان اوسيدونکي ددغې پيښې شاهدان دي. که څه هم د سفارت پر ودانۍ بمب ونه منبت خو دا په خپله په زباد رسوي چې روسانو د پرمختللو وسايلو ټول اړخونه مخکې له مخکې په ډير ځير څارل .

دريم) د کودتاچيانو او د ولسمشرۍ د ارګ د ساتونکي ځواک تر منځ جګړه د شپې له تيارې سره سم شيبه په شيبه پياوړکيدله او هغه مهال يې زور واخيست چې هوايي بريدونه پای ته ورسيدل. ان د شپې د لسو او يولسو بجو په شا او خوا کې د ارګ ځواکونه د ارګ له انګړه دباندې را ووتل او د راډيو افغانستان په لور يې کودتا چيان پسې واخيستل. دغه پرمختګ د کودتا پلويان سخت وويرول. هغوی د کودتا مشران د راډيو افغانستان له ودانۍ د باندې و ايستل او هغوی يې د کابل د هوايي ډګر د چنار سيمې ته و لېږدول. په همدغه شيبه کې نا څاپه د کابل د تشيال په زړه کې څو جنګي الوتکې را څرګندې شوې او د شپې په تياره کې يې د ولسمشرۍ ارګ د بمبارد تر اور لاندې ونيو. د دغو بمباريو کلکوالي د داؤود خان د پلويو ځواکونو د ټاکنيستانو پر روحيې چې کودتاچيان يې پسې اخيستي ول نا وړه اغيزه وکړه او هغوی اړ شول چې بيرته په شا شي .

که دا په پام کې ونيسو چې د هوا له تياره کيدلو وروسته او د بګرام په هوايي ډګر کې د وسايلو د نشتوالي له امله چې هيڅ الوتکې نه شوای کولای له بګرامه و الوزي ، او وروسته له دې چې دولتي ځواکونو و کولای شول کودتا چيان د راډيو افغانستان پر لور په شا کړي ، دغه الوتکې په ناڅاپه له کومه ځايه راغلې او څنګه د ارګ بمبارد يې له سره را پيل کړ؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب څرګند دی : په پيښه کې حاضر روسان پوه شول چې د کودتا د ملا ستن مخ په ماتيدو ده. هغوی د کودتا د ماتې د مخنيوۍ لپاره له مرستندويو الوتکو څخه مرسته و غوښتله چې له ترمز يا تاشکنده را والوزي او د جمهوري رياست ارګ تر اور لاندې ونيسي .

څلورم) د محمد داؤود د دولت په پرځونه کې يو له اصلي مريو څخه ډګروال قادر د ديارلس سوه او دو پينځوسم لمريز کال د چنګاښ د شپږويشتمې [۱۹۷۳ د جولای ۱۷] له کودتا وروسته د هوايي او مدافعه هوايي ځواک د درستيزوال په توګه ټاکل کيږي. نوموړی د څو کالو لپاره د هوايي او مدافعه هوايي ځواک رئـيس ارکان په توګه کار کاوه او له هغه ځايه تبديليږي او د مسلخ د رئـيس په توګه په کار ګومارل کيږي. که څه هم د مسلخ رياست له پوځي اړخه يو پسيف پوست وو خو هماغه امتيازات يې درلودل چې د اوريز ځواک لرونکي بل افسر درلودل .

ويل کيږي چې ډګروال قادر د غوايي له کودتا څو مياشتې مخکې د وخت دفاع وزير غلام حيدر رسولي ته د سرو زَرو يوه غټه شميره د بډې په توګه ورکړې وه او له هغه وروسته يو ځل بيا د هوايي او مدافعه هوايي ځواک د درستيزوال په توګه راستون شو .

که تر کاسې لاندې بله نيم کاسه نه وي ، نو ډګروال قادر څه اړتيا درلودله چې د سرو زرو يوه غټه شميره د بډې په توګه ورکړي او د هوايي ځواک د درستيزوال په توګه دې بيرته راستون شي. ددې تر څنګ ، که GRU ډګروال قادر ته سره زر نه وای ورکړي هغه به دغه سره زر له کومه کړي وای ، هغه خو ځان د افغانستان د بې وزلو او ربړګالو پرګنو په ډله کې شميره نو دغه پانګه يې له کوم ځايه تر لاسه کړې وه؟

په دې اړوند د متن د لوستلو لپاره دلته ولاړ سئ :

www.goftaman.com/daten/fa/articles/part11/article1763.htm

۴ " (آيا شوروي د غوايي د اوومې د کودتا په تابيا او پلان جوړونې کې لاس درلود ؟ / آيا شـوروی در تهـيه و پلانګذاری کـودتای هفـت ثور دسـت داشـت ؟ " د ش. ن . حقشناس په څير يو شمير ليکوالان باور لري چې " روسي الوتکې له تاشکنده والوتلې او د شپې تر دريو بجو پورې يې د ولسمشرۍ ارګ په پرله پسې او کلک ډول د بمبارد تر اور لاندې ونيو ".

دغه ادعا چورلټ غلطه ده ، ځکه د محمد داؤود جمهوري ګارډ د شپې تر يوې بجې پورې له پښو و غورځېد او ددويم ځل بمبارد ته اړتيا نه ليدل کېدله. حقشناس په دې اړوند چې نوموړې الوتکې دې له تاشکنده الوتلې وې هېڅ ډول لاسوند نه وړاندې کوي ، هغه يوازې د انګيرنې پر اوږو سپور او په اورپکۍ او لنډ الواکې ژبه خبرې کوي .

فرهاد لبيب هغه افسر وو چې د خلقيانو د واکمنۍ پر مهال له کابله وتلی وو، نوموړی د مير محمد صديق فرهنګ د کتاب (افغانستان در پنج قرن اخير) د دويم ټوک د ۸۱ پاڼې له مخې ليکي : " د کودتا امر په کابل کې د شوروي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سفارت کې جوړ او د سرور منګل په نامه د يوه افسر له پلوه حفيظ الله امين ته و ليږدول شو. حفيظ الله امين نوموړی فرمان لاس په لاس ګلابزوی ته ورکوي او ګلابزوی تر لاسه شوی پيغام اړوندو افسرانو ته رسوي ".

سرور منګل افسر نه وو ، هغه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د پرچم د ډلې له ملکي کادرونو څخه وو او له حفيظ الله امين سره يې هېڅ تړاو او اړيکه نه درلودله. له بل لوري لبيب هېڅ داسې لاسوند نه وړاندې کوي چې د شوروي په سفارت کې دې د کودتا د دستور د ورکړې څرنګوالی په زباد ورسوي .

د " تجاوز" د کتاب ليکوالان په (پينځلسمه پاڼه) کې ليکي : " موږ په پای کې دې پايلې ته ورسيدو چې د [۱۹۷۸ز کال] د اپريل د ۲۷/۲۸ بدلون د شوروي دولت لپاره غير منتظره وو او هغوی په دې اړوند هېڅ ډول پلان نه وو جوړ کړی. په کابل کې د شوروي سفير پوزانوف وايي : " زه له کارمل ، تره کي او امين سره د غوايي له بدلون وروسته آشنا شوم" له انقلابه مخکې ، داؤود د افغانستان په وسله وال ځواک کې څه د باندې ۳۰۰ تنه روسي سلاکاران ګومارلي ول. ښايي د شوروي دولت همدغو سلاکارانو ته دنده سپارلي وي تر څو د رژيم پر وړاندې مبارزه وکړي .

په دې اړوند موږ له ل.ن. ګوريلو سره يوه مرکه لرو. د هغه په وينا ، د ګوند له غړو او افسرانو سره يې هېڅ ډول اړيکه نه درلودله او نه يې شوای کولای دغسې اړيکه ولري. برعکس ، له داؤود خان سره زموږ اړيکې ډيرې ښې وې. هغه به ويل : " ان که د روسي سلاکارانو د سر يو ويښته کم شي ، زه به مجرم له منځه يوسم." په ۱۹۷۲ زکال کې کله چې روسي سلاکاران افغانستان ته راغلل هغوی به له ساتونکي او وسلې پرته په ښار کې ګرځېدل او خلکو به ورسره په ورين تندي روغبړ کاوه. زموږ د سلاکار په وينا ، داؤود خان په روسي سلاکارانو او د هغوی په پوځي مرستو ډيره ډېړه لګوله " .

سليګ هريسن او ډيګو کورډويز دغې پوښتنې ته په ځواب کې چې آيا شورويانو په کودتا کې ونډه درلودله که نه ، آيا د کودتا پلان د هغوی له خوا جوړ شوی وو که نه ، د خپل کتاب " حقايق پشت پرده تهاجم شوروي به افغانستان " په ۴۷ ، ۵۲ او ۵۳ پاڼو کې داسې لېکلي دي : " د غوايي د کودتا د جزئياتو پلټنه څرګندوي چې د کودتا تابيا په خپل وروستني پړاو کې په خپله د افغانانو له پلوه و نيول شوه ، که د شوروي څارګرې څانګې په دې اړوند مرستې ته را دانګلي وي ښايي د عملياتو له پيل وروسته يې دا کار کړی وي. په دې مانا چې شورويان په يوه تر سره شوي عمل کې راګير پاتې شول.

د شته لاسوندونو پربنسټ په ټوليز ډول داسې بريښي چې شوروي دې يوې ناڅاپي پيښې ته لنډ ګنډ ځواب ويلای وي. الکساندر موروزوف چې د KGB د مرستيال په توګه کار کاوه او د مأموريت پير يې د غوايي له کودتا څو مياشتې مخکې پای ته رسيدلې وو وايي چې مسکو پوهيده چې کودتا د پيښېدلو په درشل کې ده او موږ ته د مسکو چارواکو په کلکه لارښوونه کې وه چې ځان ورڅخه ليرې و ساتو. خو KGB په دې نه وه بريالۍ شوې چې د کودتا څرنګوالی په ځير ومومي. کله چې د شوروي د پوځي څارګري يوه څري " جاسوس " د امين له پلان څخه خپل څارګر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سازمان ته خبر ورکړ هغه ویلي ول چې کودتا به د اپریل د مباشتې په ۲۵ شپه د شپې نهه یا لس بجې پیل شي . KGBوروسته ومونده له چې امین په خپل پیغام کې دا هم ور غبرگه کړې وه چې دغه خبره دې له روسانو څخه په کلکه پټه وساتل شي . آیا امین ویره درلوده چې موږ به پښه را وړاندې کړو؟ له دسیسه جوړونکو (کودتاچیانو) څخه یو تن چې د امین په پرتله د شوروي اتحاد دولت او د شوروي اتحاد کمونیست گوند ته ډیر پالیاله وو ، موږ ته ددغه راز له مخې پوړنې لیرې کړ. کیدای شوای چې چا په دې تراو داؤود ته خبر ورکړای وای ، خو نه په کابل کې د شوروي په سفارت کې ، او نه په ماسکو کې داسې څوک لیدل کېدل چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند ته دې خیانت وکړي .

موزوروف ماته وویل : له نیمې شپې لږ وروسته ورته د KGB د مرکزي دفتر او د بهرنیو چارو د وزارت پیغانونه را ورسیدل. په هغو کې موږ ته لارښوونه شوې وه چې د دغې ماجرا په پاړونه کې د امین مخه ونیسو. په کودتا کې د شوروي ونډه ، لنډه گنډه او ناڅاپي وه او دغه خبره هغه مهال را څرگنده شوه چې د نوي رژیم له رامنځته کیدلو وروسته د رژیم د غړو په منځ کې د واکمنۍ پر سره شخړې او نانډرۍ را پیل شوې ".

له دې امله د غوایي د اوومې وسله وال پاڅون کولای شو یو افغان پاڅون او کودتا و شمیرو. د شوروي اتحاد د دفاع د وزارت ، د کورنیو چارو د وزارت ، دولتي امنیت او د بهرنیو چارو د وزارت له آرشیفونو څخه داسې لاسوندونه لا تر اوسه نه دي ترلاسه شوي او نه دي خپاره شوي چې د کودتا په هڅونه ، تابیا او پلان جوړونه کې دې د شورویانو لاس لرل په زباد ورسوي. له دې امله دغه پاڅون په خپله د افغانانو کار وو ، چې په غیر منتظره او ډراماټیک ډول رامنځته شو ، په دغه پاڅون کې د وسله وال ځواک د افسرانو د ځوانۍ د ځوښ او خروښ ظریفو احساساتو پریکنده ونډه درلودله. دغه پاڅون یو ماجرا زیږوونکی پاڅون وو چې له اړینو پوځي سنجونو او د سیاسي پایلو له ارزونې پرته د یوه خام پاڅون په توگه رامنځته شو. دغه پاڅون د داؤود د رژیم لوړ پوړ چارواکو د یوه کوشنې بغاوت او شورش په توگه بللای وو. (ستر جنرال محمد نبي عظیمي : " اردو و سیاست در سه دهه اخیر در افغانستان " ۱۴۳ ، ۱۴۴ او ۱۴۵ پاڼې)

۵ (د عبدالصمد ازهر له لیکنې " حقیقت پوشیده مانده یک واقعیت " ځینې برخې : د دیارلس سوه دري څلویښتم لمریزکال د وږي د مباشتې په شپږویشتمه نېټه [۱۹۶۴ ، د سپتامبر ۱۷] د کابل په دارالامان کې د یوه پټ سازمان بنسټ کېښېښودل شو ، ددغه سازمان نوم " د وسله وال ځواک ډیموکراتیک انقلابي سازمان / سازمان دموکراتیک انقلابي اردو " (ساډا) وو چې د یوې پرمختگپالې ډلې له پلوه یې بنسټ کېښېښودل شو ، دغې ډلې ډیرې مودې را هیسې هڅه کوله چې د هیواد او ولس ربړو او کړېدنو ته د پای او ژغورنې لاره ومومي. په کړی کې دغه کسان ول : له هوایي ځواک څخه یو افسر محمد عالم وصال ، د ځمکني ځواک دري تنه افسران : ذبیح الله زیارمل ، عبداللطیف انصاف او عزیزالرحمن ، د پولیسو دوه تنه افسران : مهرالحق قطره او عبدالصمد ازهر.د همدغې تأریخي غونډې په لړ کې موږ پر ټولنیزو موخو ، تشکیلاتي اصولو موافقه وکړه چې د ټولو په رایه عبدالصمد ازهر د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سازمان د رئـیس او ذبیح الله زیارمل د هغه د مرستیال په توګه و ټاکل شول او د لارښوونې له ګواښه ډکه دنده دوی ته و سپارل شوه .

له نوموړو کسانو څخه هېڅ یوه یې په شوروي اتحاد کې زده کړې نه وې کړې خو د GRU او KGB له اغیزو څخه خورا برخمن ول. عبداللطیف انصاف او عزیزالرحمن درې کاله وروسته کله چې له پوځې ډګره را ووتل او ملکي ژوند یې غوره کړ ، د نوموړي سازمان د اسرارو د ساتلو په هوډ یې ، له سازمان سره پریکون وکړ. محمد عالم وصال چې د هوایي او مدافعه هوایي ځواک په لیکو کې یې بې شمیره ارزښتمن کارونه تر سره کړي ول په خواشینۍ چې د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال [۱۹۷۸ز] د جګړنۍ په رتبې او مهرالحق قطره چې ټول ژوند د هیواد د سوکالۍ په لاره کې کړیدلی وو د زړه د ناروغۍ له امله د سمونوال په رتبې په دیارلس سوه او دوه اویایم لمریز [۱۹۹۳ز] کې له نړۍ سترګې پټې کړې. ډګروال عبدالقادر نه ددغه سازمان د مشرتابه او نه د هغه په کښتـنیو کړیو کې غړیتوب درلود او نه یې له هغه سره کومه اړیکه درلودله .

له یوې مودې وروسته د " ډیموکراټیک " کلمه ددغه سازمان له نامه څخه ځکه لیرې شوه چې سازمان یو پټ او پوځې سازمان وو او هم له نورو سازمانونو څخه د توپیره په موخه یوازې د " اردو د انقلابي سازمان " د نامه په غوره کېدا بسنه وشوه.

د دغه سازمان ټولیزې موخې د یوې خپلواکې ، پرمختللې ، بسیا ، شیرازې ، ډیموکراټیکې او د ټولنیز عدالت پر ستنې د ولاړې ټولنې د جوړولو په هیله په انقلابي تګلارو او افکارو د وسله وال ځواک د افسرانو د پوهاي او سبمالتیا پر چورلیځ را څرخېدلې. له دې چې دغه سازمان یوه پټه کړۍ وه د سازمان په لیکو کې ښکیلو کسانو نه یو بل پیژندل او نه ټولنه د هغوی پر شتون او تګلارې خبره وه. هر ډول ځارګر شک کولای شوای زموږ د کړۍ د غړو ژوند واخلي او یا به کړۍ له بشپړې پو پنا کېدنې سره مخامخ کړي. د کړۍ غړو ته دا شونې وه چې د یوه تن پو پنا کېدنه ښایي د شخصي یا ټولیز ویاړ له تر لاسه کولو پرته په تأریخ او ټولنه کې پو پنا شي. هغوی نه شوای کولای په لاریونونو کې ګډون وکړي ، هغوی نه شوای کولای په ټاکنو یا رسنیو کې ګډون وکړې. له همدې امله ول چې زموږ نامتو شعار دا وو : " مخ پر وړاندې د پټې او اتلوالې مبارزې پر لورا! " دغه شعار ددغې کړۍ د هرغړي لپاره د انقلابي زیار یوه نښرغانده بیلګه وه .

د وسلوال ځواک انقلابي سازمان ، وروسته د افغانستان د خلق ډیموکراټیک ګوند د یوه څنګیز سازمان بڼه غوره کړه. له دې چې دغه سازمان په ډیرې جدي بڼې یوه پټه کړۍ وه ، له دې امله د ګوند له مشرتابه سره د کړۍ د غړو اړیکه نا معقوله او له ګواښه ډکه بریښېدله ، نو ځکه عبدالصمد ازهر چې د کړۍ مشر وو د پخوانیو پیژندنو او پیاوړو ډاډونو او مخورتوب له امله له ملګرو (ببرک کارمل او میر اکبر خیبر) سره اړیکه در لودله. په ا وروستیو کلونو کې کله چې د ملګري کارمل پازوالۍ او کارونه ډیر شول یوازې یې له هغه سره په مهمو غونډو کې ګډون

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوه او په نورو چارو کې ملګري خیبر د ملګري کارمل او سازمان ترمنځ اړیکې سمبالولې. له نومړو دوه وو تنو سره د ملګري خیبر اړیکې د سازمان د مشرتابه له پلوه تر سره کېدلې .

که د " افغانستان د کمونیستانو د مورچل / جبهه کمونیستهای افغانستان " په نامه کوم سازمان رامنځته شوی وي نو د هغه د بنسټ نېټه بیرته د ۱۹۶۴ز کال د سپتامبر مېاشتې ته نه ور ګرځي ښايي ددغه سازمان بنسټ څو کاله وروسته ایښودل شوی وي .

د داؤود خان د ۱۹۷۳ زکال په کودتا کې د ګډون په تړاو په ټینګار باید ووایم سره له دې چې یو کال مخکې د " وسله وال څواک انقلابي سازمان " د کودتا لپاره د جلب او حذب او سمبالتیا له چارو خبرو وو او د سازمان ډیري غړي په کودتا کې د مرستې لپاره ور بلل شوي ول ، خو نه مو کودتا ته اوږه ورکړه او نه مو خپلو غړو ته اجازه ورکړه چې په هغې کې ګډون وکړي. د دوه وو لاملونو له امله :

لومړی) داؤود خان یو هیوادپال ، پرمختګ غوښتونکی او بدلون پاله واکمن وو. له دې امله نه باید د هغه دلارې خنډ ګرځېدلي وای او هغه ته مو باید لاره ورکړې وای .

دویم) ددې په منلو چې داؤود خان د سلطنتي کورنۍ یو غړی وو او د هغه ګټې د پاچاهۍ په ګټو کې نغښتې وې دې ته په کتلو دا پوښتنه رامنځته کېدله : آیا [س !!] له څارګرو وسایلو پرته کولای شوای د کودتا د سمبالتیا له چارو څخه خبر شي ؟ آیا کیدای شوای چې ددولت څارګرې څانګې � ریاست ضبط احوالات - د کورنیو چارو د وزارت څارګرې څانګې ، د دفاع د وزارت څاګرې څانګې ، د سردار ولي ځانګړې څارګرې برخې او دوی ورته له دغو کړو وړو څخه بې خبره وي؟ دغو انګیرنو ددغه یون او خوځښت د ټولېزو تګلارو پروړاندې شکونه او دوه زړې توبونه رامنځته کول .

کله چې ددغه سازمان غړو ته په کودتا کې د ګډون لپاره بلنه ورکول کېدله د داؤود هیوادپالنې ته په درنښت او د هغه له دغې کړنې سره په ټکر کې زموږ غړو په بیلابیلو پلمو ځانونه لیرې ساتل. یوازې د فیض محمد په نامه ددغه سازمان یو تن غړي د خپل ورځنې انقلابي ملګري تر اغیزې لاندې له هغوی سره غاړه غړې شوی وو او په فعاله ډول یې ګډون کړی وو. له نومړي څخه وروسته پوښتنې وشوې او حساب کتاب واخیستل شو ، هغه له منلو وروسته بخښنه وغوښتله .

د داؤود خان له کودتا وروسته ، ددغه سازمان غړو دنده درلودله چې له هغه سره همکاري وکړي. په کودتا کې ګڼ شمیر ګډنوالو افسرانو د خپل انقلابي خصلت له امله په لنډ مهال کې زموږ د سازمان کرښو ته لاره موندله. ښايي همدغه دوه فکتورونه (له کودتا وروسته له داؤود خان سره همکاري او سازمان ته د کودتاچي افسرانو جلب او جذب) ددې لامل شوی وي چې ګنې [س !!] په دې انګیرنه کې لویدلی وي چې موږ په کودتا کې فعاله ونډه درلودله ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغي لېکنې د بشپړ متن د لوستلو لپاره کولای شئ دغه پته وګورئ :

www.payamewatan.com/article-4/a.azhar051108.htm

()()

ريجـاينا (کانادا)

د اپريل دريمه 2009

د تلفــونونو شميرې: 1 (306) 5438950 و 1 (306) 5020882

نخښه: Siasang, 679 Rink Ave., Regina, SK., S4X2P3, CANADA

Главное Разведывательное Управление

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پینځه وېشتمه برخه

مل کرښې

٦ (د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مباشتې په شپاړسمه [۱۹۷۸ د مي ٦] نېټه د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت د انقلابي شورى په ناستځي کې د نور محمد تره کي د مطبوعاتي کنفرانس برخه. اخځ : " د افغانستان کلنۍ " ۴۴ گڼه ، پاڼې : ۷۳ � ۷۴

پوښتنه : کولای شئ ووایاست چې د جگړې په لړ کې څومره کسانو ته ځاني تاوان اوښتی دی ؟

ځواب : ما هېله در لودله چې یو څوک دې دغه پوښتنه را پورته کړي .

پوښتنه : او هم که ووایاست چې له انقلاب وروسته څو تنه نیول شوي او څو تنه پانسي شوي دي ؟

ځواب : زه باید په زغرده تاسو ته خبر درکړم چې موږ ته او ناتاگرو ته د اوښتي ځانی تاوان شمیره له ۷۲ او ۷۳ څخه پورته نه ده. زموږ پینځه تنه همکاران همدا اوس په روغتون کې تر درملنې لاندې دي او زه پرون ماښام د هغوی لیدنې ته ورغلی وم ، د دښمن او ناتارگرو د ځاني تاوان شمیره لږ وه. هغوی د ځان دفاع کوله او مو تیری کاوه. له داؤود خان ، د هغه له خپلوانو او د هغه له یو شمیرو وزیرانو پرته ، گومان نه کوم د هغوی د ځاني تاوان شمیره دومره لوړه وي. دا یو تش پروپاگند دي چې گڼې په زرهاوو تنه وژل شوي دي .

پوښتنه : آیا د داؤود ټوله کابینه وژل شویده ؟

ځواب : د هغوی یو شمیر ستي شول ځکه نه تسلیمېدل.

پوښتنه : د باختر د خبري آژانس استازی : په پخواني رژیم کې د خوراکي او د ورځني ژوند د نورو اړینو توکو بیه په بې ساري ډول لوړه تللې وه ، آیا انقلابي رژیم په دې اړه کوم وړاندیز په پام کې لري ؟

ځواب : تاسو کولای شئ د ښار په هټیو کې وگورئ ، له انقلابه مخکې د اوړو بیه ۸۳ افغانۍ وه ، اوس ٦٥ او ٦٠ ته را ټیټه شوې ده ، پرته له دې چې دولت د هټیو په بیو کې لاسوهنه وکړي ، هټیوالو په خپله ، بیې را ټیټې کړې دي. تاسو کولای شئ له نیږدې یې وگورئ چې ولس نوي حکومت ته ښه راغلاست وایي ، دا ځکه چې موږ د لوړو پاړکو له اشرافي کورنیو څخه نه یو. موږ په هیواد کې له ښه نومیالیتوبه برخمن یو. زموږ همکاران او د مرکزي کمیټې ملگري د ولس په سترگو کې د یوې بیلگې په توگه ځای لري. تاسو زما کورته ولاړ شئ او له نیږدې یې وگورئ چې په څه ډول کور کې ژوند کوم. موږ ناوړې او غیر قانوني گټې نه دي پورته کړي. موږ د ولس له منځه راپاڅیدلي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو. د بيلګې په ډول زه په داسې يوې کورنۍ کې زيږيدلی يم چې نيمه بزګره او نيمه شپـَنـَه کورنۍ وه. ولس بايد خوښ اوسي ځکه اوس حکومت د هغو کسانو په لاس کې نه دی چې په لوړو پاړکو کې يې ژوند کاوه. موږ اوس د ولس په چوپړ کې يو ، موږ د ولس بچيان يو او هيڅکله به هغوی و نه زبيښو. موږ له زبيښاک ګرو څخه کرکه لرو .

پوښتنه : ښاغلی رئـيس ! اوس چيرې ژوند کوئ ، په خپل کور کې ؟

ځواب : موږ په هغه کور کې ديره يو چې يو وخت داؤود خان پکې ژوند کاوه. له دې چې دغه کور اوس د ولس په ولکه کې دی نو زه هم دلته د صدارت په ماڼۍ کې ژوند کوم. ماڼۍ به بيا د لوړو پاړکو اشرافيانو ته ور نه کړو .

پوښتنه : ښاغلی تره کي! له کودتا وروسته څو تنه ونيول شول او د ولسمشرۍ د ماڼۍ ګارډ ته څه ور پيښ شول ؟

ځواب : د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ګارد کارکوونکی شته خو د ګارد پوځي جوړښت رنګ شوي دي.

پوښتنه : له کودتا وروسته څو تنه نيول شوي دي؟

ځواب: د هغوی کره شميره راته څرګنده نه ده ځکه تر اوسه يې د هغوی نوملیک راته نه دی راوړی. خو شميره يې له ۲۰ � ۲۵ تنو پورته نه ده .

پوښتنه : څو تنه اعدام شول ؟

ځواب : ډيرې پخواني وزيران خوشې شول ، جنرالانو ته مو وويل چې خپلو کورونو کې دې کښيني او کورناستي دې شي. زموږ پر وړاندې دې ناوړه ډنډورې نه خپروي او موږ به هم د هغوی په ژوند کې لاسوهنه ونه کړو .

پوښتنه : آيا وحيد عبدالله ژوندی دی؟

ځواب : نه ، وحيد عبدالله او هغه ته ورته ناتارګر له منځه ولاړل .

پوښتنه : آيا ولس به د ډيرو توکو د پيرودلو وړتيا ولري ، آيا هغه به پياوړي شي ، آيا په پام کې لرئ چې باړه " مزد" به لوړه شي ؟

ځواب : د باړو لوړول د زيارګالو پرګنو د ژوندانه کچه نه شي لوړولای. موږ بايد بيې را ټيټې کړو. خو تر اوسه مو پريکړه نه ده کړې. دا په راتلونکي پورې اړه لري. که موږ د باړو لوړاوی اړين وباله ، باړه به هم لوړه کړو .

پوښتنه :مخکې له دې چې دغه مرکه پای ته ورسيږي ، له دې چې موږ ستاسو په اړه لږ مالومات لرو زموږ دوه � درې شخصي پوښتنو ته ځواب راکړئ. څو کلن ياست ؟ خپلې زده کړې مو چيرې پای ته رسولې دي؟ تاسو ٦١ کلن ياست؟

ځواب : هو زه ٦١ کلن يم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه : زده کړې مو چيرې تر سره کړې دي ؟

ځواب : د ښوونځي دوه ټولګي مې په خپل پلرني کلي " مقر" کې تر سره کړل. په ځوانۍ کې د يوه شرکت عادي کارګر ووم. د دغه شرکت له پلوه د [هند] بمبـئـي ته د کاتب په توګه واستول شوم ، هلته د شپې له پلوه ښوونځي ته ولاړم او تر لسم ټولګي مې زده کړې وکړې او په ۱۹٦۳ زکال کې بيرته هيواد ته راستون شوم .

پوښتنه : د شرکت نوم څه وو؟

ځواب : د پښتون د ميوې شرکت

۷ (د ټايپست يادښت : ليدل کيږي چې يو شمير پوښتنو ته په بې پروايـيـې ځوابونه ويل شوي دي. که د نورمحمد تره کي له ژبې څخه د شميرو په ښوونه کې د هغه نه سپينوالی ، رونبوالی او له " سياسي " چلوټو ډکه انځورګري يوې خواته کښيږدو ، يا په لوی لاس يا (په ناخبره توګه) د هغه څلور کاله ځوان ښودل ، ښايي د پوښتنې وړ وي. سره له دې چې د يوه سړي د ژوندانه په شپږمې لسيزې کې د څلورو کالو کښته ، پورته ښودل کومه ځانګړتيا نه لري خو تره کي د دغې مرکې په ترڅ کې ٦٥ کلن وو څکه نومورې د ۱۹۱۳ زکال د جولای په يولسمه نېټه زيږيدلی وو .

۸ (د کودتا ځاني تاوانونه : رسمني رسنيو د کودتا ځاني تاوانونه د ۱۰۰ او ۱۵۰ تنو تر منځ ښودل. رښتيا دا ده چې د تاوانونو شميره څو ځله زياته وه ، په ځانګړې توګه د ولسمشرۍ د ماڼۍ په ګارډ کې په سلګونو تنه وژل شوي ول. د بګرام او خواجه رواش په هوايي ډګرونو کې د ځاني تاوانونوشميره پريره او زيره وه. په بګرام کې خلک په لوی لاس وژل کيدل ، دغه وژنې پرته له دې چا جرم کړی وي ، يوازې د شخصي سياليو او دښمنيو پر بنسټ کېدلې. په اوومې فرقې ، د قوای مرکز په قرارګاه ، د قوای مرکز په خپلواکو قطعاتو ، په دارالامان کې ډيري کسان د الوتکو په بمبارډ او د توپچي ځواک د اور له کبله له منځه ولاړل. په شير پور کې د قوای مرکز د انظباطو په کنډک او يولسمې فرقې کې هم يو شمير کسان ووژل شول. په ټوليز ډول له دوارو خواوو څخه د زرو او يو نيم زرو په شا او خوا کې انسانان ووژل شول. ګڼ شمير ملکي وګړي ووژل شول او څه يې ټپيان شول. دولت ونه غوښتل په دې اړوند کره او رښه شميره څرګنده کړي. د نوي رژيم د رامنځته کېدا لپاره يو نيم زر تنو د کابل واټونه په سرو وينو رنګ کړل. دغه وينه بهونه ، د نورو او نورو وينو بهونو خونړۍ پيلامه وه. خبره دې ځای ته ورسيدله چې د دغه هيواد ځمکه ، آسمان او ټول چاپيريال په سره رنګ ، رنګ شول. " اردو وسياست در سه دهه اخير افغانستان / ستر جنرال محمد نبي عظيمي . پپ: ۱۴۲ � ۱۴۳ "

۹ " (د سردار داؤود خان د مړي له هډوکو سره لوبې " ، د رزاق مأمون ليکنه ، پنځنۍ ، د ۲۰۰۸ز کال د ډسامبر ۱۸ : " په دې وروستيو کې ګنګوسې خپرې شوې چې ګڼې ولسمشر کرزی په پام کې لري د سردار داؤود او ميرمن زينب داؤود د مړيو هډونه کندهار ته له ليږدونې وروسته ، په کندهار کې خاوروته وسپاري. د ولسمشرۍ د ټاکنې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهالیز واټن په را نیږدې کیدلو او په ټاکنو کې د راکړې ورکړې د تبې په تودیدا او د ټاکنیزو ډنډورو د شور او ږوږ ننداره ته په کتنې دغه انګیرنې ورځ په ورځ مخ په تودیدا دي چې ولسمشرکرزی د نخښې د منځ په ویشتلو غواړي د مچنغزي په یوه کاڼي دوه مرغۍ وولي ؛ دا د یوې واکمنۍ ډلې لپاره یوه طبیعي خبره ده. ډیره لږه شونې ښکاري چې دولت دې له دې لارې وکولای شي ځان د سیاسي ډاډ او افلاس له تشیال څخه و ژغوري. له بله اړخه د ولس له سترګو په پټه ، د دغې هڅې پلي کیدا نه شي کولای د ویښ ولس ، ویښ ذهن ته بسیاینه او ویسانه ور په برخه کړي .

ولسمشر ولې د خپلې شپږ کلنې واکمنې په اوږدو کې د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ د هډونو د موندلو په لټه کې نه شو چې نن یې ورته دومره اړینوالی موندلای دی؟ سره له دې چې دغې پوښتنې ته یو ډول انګیرونې ځواب شته او هغه دا چې تر مهاله چې دولت د نړیوالې ټولنې او د نورو بنسټونو لکه د بشري حقونو د ټولنو د پټو سترګو له ملاتړه برخمن وو ، په بله وینا تر هغه مهاله چې د دولت ډونګرۍ " کفګیر" د دیګي تل نه وو ترنګـَولی داؤود خان ته اړتیا نه لیدل کېدله. د اوسنۍ واکمنۍ کړی په باور دغه پروژه په دې ارزي چې پلې شي. که هر څه وي ، د دغه ګام او چټول داسې یوه جوارګري ده چې پلي کوونکو ته هېڅ ډول تاوان نه رسوي ؛ په دې اړه باید د ځیروالي په لرلو ډیره پاملرنه وکړو ځکه دغه ګام په افغانستان کې له سیاست او د تاریخ له طبیعي یون سره په ټکر کې ده او د سردار داؤود کورنۍ ته ښایی چې د دغې چارې واکوالي او د واګو ټـیکه دې د داسې کسانو په لاس کې نه ورکوي چې له دغسې یوې شېبې څخه په ګټه اخیستنې د خپلو لنډ مهالو هیلو او ګټو د لاسته راوړلو د لوڅو پوڅو په لاره کې ناوړه ګټه اخلي .

د افغانستان د لومړني ولسمشر او د هغه د ماندینې هډونه دې ولې په هرو مرو توګه په کندهار کې خاورونه و سپارل شي؟ حال دا چې د هیواد نور واکمن مشران لکه ابدالي تیمورشاه ، سردار محمد نادر، سردار عبدالرحمن خان په کابل کې خاورونه سپارل شوي دي او په پخوا کې هېڅ چا له دې پوښتنې سره ټکر نه دې کړی چې ولې د هیواد دغه سیاسي مشران په کابل (د افغانستان په زړه او د تأریخي او فرهنګي ادلونونو بدلونونو د څرخني په منځټکی) کې خاورو ته سپارل شوي دي. کابل د خپل ټولنیز جوړښت ، فرهنګی ، ژب توکمیز او د ملي ګټو د اوبدنګ له اړخه د یوه کوشني افغانستان بڼه لري او دا د ټولو افغانانو ګډ ښار دی. د دغو ټولنیزو توکم رنګو کرښو له کاږلو څخه موخه څه ده؟

سره له دې چې د سردار داؤود او د هغه د خپلوانو د هډونو د لیږد په اړه وروستنۍ پریکړه نه ده خپره شوې خو داسې انګیرل کیږي چې دغه ګام یوازې او په بشپړ ډول یو ګړی او د سیاسي ګټه اخیستنو ډډې له ځان سره نغښتې لري.د افغانستان په ولسي جرګه کې د ولس استازو ته ښایي چې مخکې له مخکې دې د دغه ګام د اوچتولو مخنیوي ته خپل غوږونه بوخ ونیسي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ولس استازي دي ، د توکميزوناندريو ټيکه والي ډلې ټپلې او يو ګړي کسان نه پريږدي چې د نن ورځې د سياست د بازار په بيې دې د افغانستان د ملي ګټو او ولس ته د چوپړ پر لارې د تللو کسانو په نامه (چې ځانونه يې د ولس د ګټو په لاره کې ، نه د ډلو ټپلو او يو ګړو کسانولپاره ، له لاسه ورکړي دي) د خپلو شخصي او ټاکنيزو موخو لپاره لوبه وکړي .

سردار محمد داؤود خان هېڅکله داسې وصيت يا سپارښتنه له ځانه نه ده پرې ايښې چې کوم کسان دې د هغه د ښخيدلو د ځای په ټاکنه کې پريکړه وکړي. له شهيد سردار داؤود څخه هېڅ ډول شاهد يا نغوته نه شته چې هغه دې په يوه ځانګړي ولايت پورې تړلی و شميرل شي. د هغې تر څنګ د سردار داؤود خان د ابدي آرامځي د ټاکلو په اړه پريکړه د ارواښاد د کورنۍ د خوښې او د ولسي جرګې د سلا مشورو د چاپيريال کار دی .

کابل د افغانستان د پلازمېنې په توګه ، د سياست او فرهنګ لرغونی منځټکي او له ملي تأريخي نوم څخه برخمن دی ؛ کابل په هر پـَيـر کې د ورو‌ی او د وروڼو توکمونو د تړښت او د ګډ سوله ييز ژوند د زانګو په بڼه خپل نوم او دريځ ساتلی دی " .

د نومړي ليکنې د بشپړې لوستنې لپاره لاندې پته و ګورئ :

www.kabulpress.org/my/spip.php?article2702

١٠ (٢٠٠٩ زکال منځنۍ " سه شنبه " د مارچ اولسمه ، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د شپاړلسو تنو د غړيو د مړيو هډونه د (کابل) د دارالامان په غونډۍ کې خاورو ته و سپارل شول.

په دې اړوند د نورو ليکنو د لوستلو لپاره لاندنۍ پتې وګورئ:

www.bbc.co.uk/pashto/news/story/2009/03/090318_daudkhan_ceremony.shtml

www.bbc.co.uk/persian/afghanistan/2009/03/090317_ram_daudkhan_funeral.shtml

١١ (مخکې له هغې چې د ديارلس سوه او پينځه پينځوسم د کب د مياشتې په پينځمې نېټې [١٩٧٦ز کال د فبرورۍ د مياشتې ٢٦] د افغانستان د جمهوريت اساسي قانون توشيح شي محمد داؤود په ديارلس سوه او پينځه پينځوسم ل [١٩٧٦ز] کال کې د ملي غورځنګ (ملي انقلاب) د ګوند بنسټ کښيښود. د دغه ګوند د بنسټ د تګلارې له لومړۍ مادې څخه داسې ښکاري چې د ملي غورځنګ د ګوند بنسټ د ديارلس سوه او دوپينځوسم ل[١٩٧٣ ز] له کودتا مخکې ايښودل شوی وو. ويل شوي چې د دغې ادعا د زباد لپاره لاسوند نه شته .

د بشپړ متن د لوستلو لپاره لاندنۍ پته و ګورئ :

www.payam-aftab.com/category/print.php?nid=2831

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲ " (افغانستان در قرن بیستم / افغانستان په شلمه پیړۍ کې " لیکوال ډاکټر ظاهر طنین ، پپ : ۲۱۵ او ۲۱۶ : محمد داؤود چې په ښکاره ډول یې د خیبر له وژنې وروسته ټکان خوړلی وو ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د زور او پیاوړتیا د ښوونې نندارې سخت په خشم کړ. د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د ۲۵ نېټې په ماښام را ډیو افغانستان د گوند د یو شمیر مشرانو لکه نور محمد تره کي او ببرک کارمل د نیولو خبر خپور کړ. په دې لړ کې د خلق د پوځي څانگې مشر حفیظ الله امین په لومړي سرکې په خپل کور کې تر څار لاندې ونیول شو. امین د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د مباشتې د ۲۵ نېټې له نیمايي شپې نیولې بیا د ۲۶ نېټې تر یولسو بجو پورې ډیر وخت په لاس کې درلود ترڅو د پوځي گام د اوچتولو تابیا ، نقشه او لارښوونه خپل زوی عبدالرحمن ته ورکړي ؛ عبدالرحمن نوموړي لارښونه سیدمحمد گلابزوی ته و رسوله ، گلابزوی د کودتا له اړوندو پازوالو افسرانو سره په اړیکه کې وو .

گلابزوی وايي : � د غوايي د مباشتې شپږمه د څلنۍ � چهارشنبې � ورځ � ۱۹۷۸ز اپریل ۲۶� د سهار شپږ بجې وې چې د حفیظ الله امین زوی عبدالرحمن زما کور ته راغی او ویې ویل : " شیر آقا � خپل پلار ته یې شیر آقا ویل� کلا بند شوی او تره کي صاحب او نور مشران یې زندان ته اچولي دي. سید محمد ته ووایه چې " ملگرو ته ووايي چې سبا دې انقلاب پیل کړي" ما د وسله وال ځواک گوندي پازوالي په غاړه درلودله ، هماغه ول چې په وسله وال ځواک او ان په نورو قطعو کې چې ما یې پازوالي نه درلودله ولاړم او دغه لارښوونه مې د شپې تر یوې بجې پورې ټولو قطعاتو ته ورسوله ، هم د هوايي او مدافعه هوايي او هم د ځمکنیو ځواکونو قطعاتو ته ولاړم. ډیر باران وَریده. د گوند لارښوونه داسې وه چې : هرڅوک چې سبا خپلو قطعو ته ځي ، انقلاب دې را پیل کړي�.

۱۳ " (افغانستان در قرن بیستم / افغانستان په شلمه پیړۍ کې " لیکوال ډاکټر ظاهر طنین ، پپ : ۲۲۰ ، ۲۲۱ او ۲۲۲ :� پوځیانو کودتا د بریالیتوب تر بریده ورسوله. خو هغه کسان چې وروسته واکمنان شول چیرې ول ؟ د ۱۹۷۸ز کال د اپریل په ۲۶ نېټه چې د تره کي او کارمل له نیول کیدا یوه ورځ تیره شوې وه ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک د گوند د نورومشرانو او فعالینو واښې وانې چې ځانونه یې پټ کړي ول تښتېدلې وې. دغه ډله د کابل په نوي ښار کې راټوله شوې وه تر څو له رامنځته شوي نوي حالت سره د خپل چلند دریځ او څرنگوالی روښانه کړي .

عبدالکریم میثاق هم په دغه ډله کې وو. هغه وايي : � د " کابل " په نوي ښار کې را ټول شوي وو. په دغه ډله کې زه ، سلیمان لایق ، بارق شفیعي ، قدوس غوربندی او نور احمد نور وو. موږ د حبیب الله کارگر په کور کې چې د گوند غړی او بکس جوړوونکی وو په هاغه وخت کې راغونډ شوي وو. سترگو مو لارې څارلې چې څه ډول مالومات تر لاسه کیږي. په پای کې مو پریکړه وکړه چې ې له گوند سره اړیکه و نیسو او د گوند له منځه کورنې مالومات تر لاسه کړو. له گوند سره مو اړیکه ونیوله. سرور منگل او داؤود رزمیار مو وموندل. دوی موږ ته خبر راووړ چې څه تیریږي او په ښار کې دننه ترینگلی حالت روان دی. وضع کړکیچنه ده نیول او بندي کېدل پیل شوي دي ؛ موږ چې خپلو کورونو ته خپل کسان ولیږل ، ویل یې چې کورونه کلابند شوي دي. کورونه یې پلټلي ، کتابونه یې له ځان سره وړي ، لنډه دا چې د گوند دغړو د نیولو پلان شوی وو. په دې لړ کې موږ د ځان په اندیښنه کې شوو چې څه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو؟دلته دوې خبرې رامنځته شوې. يو شميرکسانو وويل چې ځانونه پوليس ته سپارو. خپلو کورونو ته ځو او ځرګنده ده چې هلته پوليسان دي او موږ نيسي. يو شمير نورو وويل نه ، موږ دا کار نه کوو. په دې ډله کې ما او نور احمد نور وويل چې موږ ځانونه نه سپارو. ځکه چې خبره روښانه ده ، کله چې کورونو ته ولاړ شو ، ټول بنديان کيږو او ګوند پو پنا کيږي. بارق شفيعي ، سليمان لايق او قدوس غوربندي وويل چې نه ، موږ ځو ، د هغوی د استدلال پر ځرخني دا مانا را تاويدله چې که هر څومره ځانونه پټ کړو دا له قانونه د سرغړاوي مانا ښندي خو که په پټه کې و نيول شو ، زموږ جرمي ډېره درنديږي/...../ .

په پای کې زه او نور د [کابل] په ششدرک کې د رزميار کورته راغلو او له رزمياره مو و پوښتل چې څه خبره ده او څوک بنديان شوي دي ؟ هغه وويل چې يوازې سلطانعلي کشتمند او نجيب الله نه دي بنديان شوي او په کوته سنګي [وروسته د ميرويس ميدان په نامه و نومول شو � ژ] کې د ګوند د يوه غړي په کور کې دي. موږ هغه ته وويل چې دواړه دې دلته راولي. هغوی يې راوستل او په دې سلا مو خبرې کولې چې څه وکړو. د همدغو سلا او خبرو په پاي کې مو د ګوند دغړو په تړاو پريکړه وکړه : له دې چې مرکزي کميټه نشته او ګوندي غونډه نه شي جوړيدلای � د ګوند هر غړی چې چيرې چې دی ، هڅه دې وکړي چې ځان پوليس ته ونه سپاري. دا د غوايي اوومه نيټه وه ، نا څاپه مو د يوې چاودني د درَز غږ تر غوږو شو. موږ رزميار ته وويل ورځه وروره وګوره چې د باندې څه خبره ده. هغه ولاړ ، څو شيبې وروسته راغی او ويې ويل : والله د دفاع د وزارت د ودانۍ تر مخ يوې شوبلې د دفاع د وزارت پر ودانې اور وکړ. موږ په دې خبرو اترو کې وو چې چا به دا کار کړی وي ، خبرې مو کولې چې د بل درَز غږ پورته شو. بيا مو د شوبلو د راتګ غږونه تر غوږو شول. شوبلې د ځرخي پله له خوا د ښار پر لور راخوځېدلې وې. رزميار ته مو وويل چې دباندې ولاړ شي او نور خبرونه دې راوړي. هغه دباندې ولاړ ، بيرته راغی او ويې ويل چې له ځرخي پله څخه د ښار پر لور شوبلې را خوځېدلې دي او در راډيو پر لور ځي. رزميار چې دا وويل ، ما وويل چې والله دا زموږ خپل ګوند دی. لنډه دا چې د ماښام اوه بجې شوې ، راډيو ته مو غوږ نيولی وو ، راډيو د ملي اتڼ نغمې خپرولې. له نغمې وروسته د حفيظ الله امين غږپورته شو او ويې ويل چې د سلطنتي کورنۍ ټغر ور ټول شو او واکمنۍ د انقلابي شورى لاس ته ورغلې ده او اوس به قادر او اسلم وطنجار خبرې وکړي ".

۱۴ " (له ليکوال څخه د څو پوښتنو / چند پرسش از نويسنده" د ليکنې يو شمير برخې : ليکوال انجنير شير محمد ساپی / ۲۰۰۹ز کال د جنورى پينځلسمه : " د غوايي د اوومې [۱۹۷۸ ز کال د اپريل ۲۷] په ماښام د کابل د سيند تر غاړه د محمود خان د پله په سل مترۍ کې له خپلو دوه وو تنو همليکو هم اندو ملګرو سره وم ، سترګو مو د اوضاع ځرنګوالي څاره. الوتکې د کابل د سيند له پاسه د ارګ له بمبارۍ وروسته تاويدلې. هيڅکله مو بمب غورځوونکې الوتکې چې ويروونکی غږ يې درلود تر دغې شيبې پورې له دو مره نيږدې نه وې ليدلې. د ماښام تر تيارې پورې د ارګ بمبارد روان وو او وروسته و دريد چې بيا تکرار نه شو. پوځي افسرانو چې پوځي خولۍ يې پر سرونو درلودلې د الوتکو له ويرې د هتيو خوا ته تيښته کوله . له هوايي بريدونو وروسته ارګ او ګارد هماغسې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کودتاچیانو په کلابندۍ کې پاتې شو ،تر دغه دمه پینځمې ستنې نه شواى کولاې په ارګ کې دننه مقاومت مات کړي .

د " خونړي ماښام " د اتو او نهو بجو تر منځ د کابل � جلال آباد پر سړک د شوبلو یو کتار د ختیځ له لورې راغی. موږ ځوانان د شوبلو له ویرې د سړک له څنډو و تښتېدلو، شوبلې د ارګ پر لور خوځېدلې وې .

د کابل راډیو د خپرونو له پای وروسته د شپې له پلوه پر ټول کابل یوې غملړلې بوږنوړې چوپتیا منګولې ښخې کړې. د شپې دولس بجې وې چې د زغره وال ځواک د یوې شوبلې اور د خونې کړکۍ و لړزولې. دغه ډز په خونه کې بیده کسان له خوبه را پاڅول. هرچا د کړکۍ د ماتیدونکوښیښو له ویرې څخه ځان ګوښې کاوه .

د ګارد د ډېرې وړې کولو او دارګ د نیولو په موخه د کودتاچیانو وروستنۍ برید د ماشینګڼو او د شوبلو د اور له درزا سره جوخت تر څو ساعتو دوام وکړ او د زغروالو شوبلو د اور درزهار تر سهاره اوربدل کېده. د دغو قهرجنو عملیاتو دروندوالي دا هیلې را ژوندۍ کولې چې ښایي د ارګ ملاتړ ته مرستندویه ځواکونه را ورسیږي او له کودتاچیانو سره به ډغرې ووهي .

که د ګارد دننه خیانت نه واى شواې ، څرګنده ده چې مقاومت به دوام کړاى واى ، د ورځې د روښنایۍ راتګ د بمبارد پر اړتیا ټینګار کاوه. د کودتاچیانو د هرومرو بري شونیوالی له ورایه بریښېده. له دغو وروستنیو عملیاتو څخه سترګې پټول ددغه ناتار د ژور تـل بله ډېره نندارې ته وړاندې کوي.

زه د ارګ د دوه کیلومترۍ په واټن کې د ششدرک په ختیځې خوا کې لا تراوسه د همغې مرګونې ویرې تر سیورې لاندې استوګنه لرم. د هماغه پـیر ځوانان لا تر اوسه ژوندي دي او د دغو پیښو شاهدان دي ".

د دغې لیکنې د بشپړې لوستنې لپاره لاندنۍ پته و ګورئ:

www.farda.org/articles/08_updates/090100/article_shir_mohammad_sapi.htm

۱۵ (له جنرال خطاب جانباز سره مرکه / ۲۰۰۹ زکال د فبرورۍ ۲۰ ، د ماښام ۷ اوه بجې :

سیاه سنګ : ښاغلی خطاب جانباز! په یوه راغلي لیک کې چې د ۲۰۰۹ ز کال د جنورۍ د شلمې نېټه یې پر تندي لیکل شوې ، داسې لیکل شوي : " په ۱۹۸۸ز کال کې ما د دفاع د وزارت د بهرنیو اړیکو له رئـیس جنرال خطاب جنانباز سره د پخوانۍ پیژندنې پر بنسټ له مزارشریفه د کابل پر لور د ملګرو ملتونو په الوتکه کې یو ګډ سفر درلود. هغه ماته د افغانستان د لومړنۍ ولسمشر د شهیدولو د څرنګوالی په اړوند داسې وویل ..." کیداى شي ستاسو له خولې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کېدا څرنګوالی ستاسو له خولې واورم؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال خطاب جـانباز: اجازه راکړئ یو ټکی روښانه کړم چې ما په ۱۹۸۸ز کال کې له مزار شریفه د کابل پر لور هېڅ ډول سفر نه دی کړی. کله چې سفر نه وي شوی ، پاتې خبرې ټولې خپله په خپله شنډېږي .

سـیاه سـنګ: آیا تاسو له ښاغلي MZM چې نوم او کورنۍ نوم یې "..... ....." دی، پېژندګلوي لري؟

جنرال جـانباز: زما د نویو او پخوانیو دوستانو په منځ کې په دغه نوم او کورني نامه څوک نه شته.

سـیاه سـنګ: د هغه له پېژندلو یا نه پېژندلو پرته ، آیا تاسو په یاد لرئ چې د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مېاشتې د اتمې نېټې [۱۹۷۸ ز د ا پریل ۲۸] په سهار د شپږو او اوو بجو په شا او خوا کې چیرې واست او څه مو کول؟

جنرال جـانباز: ډېر ښه مې په یاد دي. د ورځې په هغو شېبو کې زه له قادر � هماغه نامتوقادر� ، د څلورم زغره وال ځواک له افسر تورن امین او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له یو شمیر نورو غړو سره یو ځای د راډیو افغانستان د ودانۍ مخې ته وم .

سـیاه سـنګ: آیا ستاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی یاست؟

جنرال جـانباز: په ډېر وياړ ويلای شم چې زه نه خلقي يم او نه پرچمی ، خو د افغانستان دخلق ډیموکراتیک ګوند یو غړی وم او یم. که تأریخ بیرته همغو کلونو ته و ګرځي او د خپلې ځوانۍ خوښ او شور بیرته تر لاسه کړم، بیا به هم په همغې پخوانۍ ګروهنې په همغې لارې ولاړ شم .

سـیاه سـنګ: مخکې له دې چې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کیدلو د څرنګوالي سپړلو ته را و ګرځو ښه به دا وي چې د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوایي د اومې پیښې په اړه مورته خپل لید لوری ووایاست .

جنرال جـانباز: د غوایي د اوومې پېښه که کودتا وبولو ، پاڅون یا بل شی ؟ رښتیا دا ده چې " زموږ پرتمین انقلاب " له سترو ناورینونو ، بدترینه نا تار ځپنو او نه سکښنده کیدونکی " جبران نه منونکو " تیر وتنو سره ملګری وو. که یې کودتا و بولم یا انقلاب ، خو په دغه لړ کې (زما په اند د کلماتو یادَول دومره اړین نه دي) دومره سپیڅلي او بیګناه وګړي ووژل شول ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند شریفترینه بچیان له منځه ولاړل او دومره له شرمه ډک جنایات تر سره شول چې هېڅ با وجدانه انسان به له هغو او د هغو له عاملینو څخه سترګې پټې نه شي کړای .

سـیاه سـنګ: آیا دا رښتیا ده چې د ۱۹۷۸ زکال د اپریل په ۲۸ نېټه ببرک کارمل تا سو ته وویل : " له خپلو ټانکونو او زغره والو شوبلو سره د جمهوري ریاست پر لور و درومئ " .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال جانباز: دغه ادعا له سره تر پایه سمه نه ده. په هاغه ورځ هر ډول پوځي او غیر پوځي بولنه " قومانده " او لاربښوونه د حفیظ الله امین له خوا ورکول کېدله. ببرک کارمل په هغه برخه کې هېڅ ډول ونډه نه درلودله. دا چې ویل شوي ماته کارمل لاربښوونه کوله زما ځواب منفي دی. ببرک کارمل د راډیو په ودانۍ کې دننه وو او زه دباندې وم. نه هغه ماته داسې لاربښوونه کړې او نه مې له هغه څخه دغسې لاربښوونه اوریدلې ده .

سیاه سنګ: آیا ستاسو له خولې دغه ویل شوې خبره سمه ده : " په ډېره بېړه لاندې راغلم ، د زغره وال ګاډي او د سرتیرو د غوره کولو سمبالتیا مې و نیوله چې ټول ټال لس دقیقې شوې. امام الدین ته سترګې په لار وم چې د راډیو ټلویزیون د وَ تـَنـګ د دروازې له لارې په خپلې شوبلې کې را ووځي او راشي. له پینځو دقیقو وروسته راته وویل شول چې امام الدین ته په هماغو لومړیو شېبو کې دنده ورکړل شوې وه او خوځېدلی دی. هک پک پاتې شوم چې هغه څنګه په دومره بېړه ځان سمبال کړی او خوځېدلی دی. له دې امله زه هم د ولسمشر د استوګنځي پر لور و خوځېدلم. کله چې د استوګنځي انګړ ته ننوتم او له زغره وال ګاډي څخه نوی پلی شوم چې د ډزو غږونه مې تر غوږو شول ، پر له پسې ډزې وې. په همدغه شېبه کې مې امام الدین ولید چې له خپلو سرتیرو سره راووت او د خپل د یوه لاس مټ یې ټینګ نیولی وو ، ما ورباندې غږ وکړ : " څه دې وکړل؟ ولې ماته سترګې په لار پاتې نه شوې؟ " هغه راته وویل : " ما خپله راکړل شوې دنده تر سره کړه. اوس د ډیرو خبرو وخت نه لرم ، ټپي یم ".

جنرال جانباز: ما په لومړي سر کې وویل چې د دغو خبرو یوه په سلو کې زما نه ده. زه د هوایي ځواک انجنیر او هوا پیژندونکی وم او هېڅکله مې له شوبلو او زغره والو سره سر او کار نه درلود. په ډاډ او زغرده ویلای شم او تکراروم چې د دغو خبرو یوه په سلو کې زما نه دي .

سیاه سنګ: په هاغه ورځ مو امام الدین چیرې ولید؟

جنرال جانباز: ما نه یوازې په هاغه ورځ بلکه د کلونو په اوږدو کې امام الدین نه دی لیدلی. د هغه نوم مې د ګوندي غړو له خولې اوریدلای وو ، د هغه د ټپي کیدلو په اړه هم د دوستانو له لارې خبر شوم. هغه پیښه چې ده دې ګنې لاس کلک نیولی وو او له ما سره یې خبرې کړې وي ، رښتیا نه ده . تاسو کولای شئ د خبرې رښتونواله په خپله له امام الدینه پوښتنه وکړئ. ما امام الدین له ټپي کېدا یو یا یو نیم کال وروسته ، ولید .

سیاه سنګ: تاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ، ګوندي تګلارې او هېلو ته د یوه پالیاله غړي په توګه ، محمد داؤود ته له کومې سترګې ګورئ ؟

جنرال جانباز: دا چې د سردار محمد داؤود شخصیت ته د یوه سپیڅلي ، پاک ، هیوادپال او وجدان لرونکي شخصیت په انځور کې کتل کیږي ، په دې هېڅ ډول څوني ځار او شک نه شته. د داؤود خان موأفقین او مخالفین په دې کې په یوه غږ دي. که څوک په خولې و نه شي ویلای خو په زړه کې هرو مرو دا مني چې داؤود خان یو ډیر زړور او توریالی انسان وو. هغه د زړه له کومې غوښتل افغانستان ته چوپړ وکړي. د خپلې کورنۍ یا د یحیی د لمسیو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او زوزات په منځ کې د داؤود په څير بل انسان نه ليدل کيږي. د يوې ځرګندې سياسي څيرې په توګه د هغه په کار کې تير وتنې ، نيمګړتياوې ، ګرګري " استبداد" او ځښم هم ليدل کيده .

ډاډ لرم چې تأريخ به د نورو سياسي شخصيتونو د سپړنې په څير له داؤود خان سره له ګرج ، کېنې ،او رخې سخې پرته يو ناپيلی ، بې پرې علمي او منطقي چلند وکړي. په دې مانا چې د هغه د چال چلند مثبت او منفي اړخونه ټول به په لاسونده ډول او د زباد او شواهدو پر بنسټ و څيړل شي. تأريخ د بوډۍ د ټال د خيالونو په زانګو او تشو تور وهنو نه ليکل کيږي ؛ که داسې وشي ، هغه تأريخ نه وي يوازې د زړه د غوټو د بړاس ايستل وي .

[][]

) شپږ وېشتمه برخه(

مل کرښې

١٦ (د ٢٠٠٩ز کال د اپريل د مباشتې په شپاړلسمه نېټه د " پسرلني سباوون د ګوليو باران" د څيرنې پرله پسې برخو ته صالح محمد ابرار لاندنۍ کرښې را واستولې :

"جنرال امام الدين د افغانستان په وسلوال ځواک کې نامتو سړی دی. هغه ټيټه ونه لري ، هڅاند افسر دی ، امام الدين خلقی دی او د غوايي [١٩٧٨ اپريل] په کودتا کې يې ونډه درلوده .

[د افغانستان پخواني ولسمشر] ډاکټر نجيب الله ما ته وويل : د ١٩٧٨ز کال د پيښو په لړ کې وروسته له هغې چې د محمد داؤود د کار دفتر او استوګنځی او په کابل نور مهم ټکي و نيول شول [د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] د مشرتابه او سياسي بيرو غړو د نورو سکالو تر څنګ د محمد داؤود د برخليک د څرنګوالي په اړه خبرې اترې کولې. هغوی پوهيدل ترڅو چې داؤود خان ژوندی وي ، دا ګواښ او ويره شته چې د هغه ساتندويه او ملاتړ کوونکي ځواکونه به بيا په پښو ودريږي ، خو چا نه غوښتل چې د هغه د وژلو په اړه څه ووايي. خبرې اترې تر څو ساعتو و غځېدلې .

د غونډې د خونې دروازه ناڅاپه پرانيستل شوه. امام الدين وسله په لاس او په ټپي مټ وراندې راغی او غوښتل يې څه ووايي. چا د هغه خبرو ته غوږ ونه نيو. د غونډې له منځه چا غږ پورته کړ او ورته ويې ويل : " ځو شېبې وروسته راشه! " خو امام الدين د باندې ونه ووت.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې د غونډې د برخوالو ترمنځ خبرې بیا تودې شوې ، امام الدین په یوه ډول ځان میز ته نیږدې کړ او ویې ویل : " ما هغه [داؤود] وواژه". امام الدین په خپلې دې خبرې غونډه په چوپتیا کې ډوبه کړه. د غونډې ګډونوالو ژوره سا و ایستله .

نه غواړم د امام الدین پر خبرو شننه وکړم او ټینګار وکړم چې د هغه خبرې تر کومې کچې رښتیا یا درواغ دي. پوښتنه دا ده چې آیا هغه په رښتیا ولسمشر وژلی وو؟ هغو کسانو چې [د هغې ورځې] پیښنه یې له نیږدې لیدلې او شاهدان دي داسې وایي : داؤود خان لومړنی ډز پر امام الدین وکړ او امام الدین په ځواب کې د داؤود خان پر لور د اور خوله پرانیستله." "افغانستان: زما وروستی جګړه" د Makhmut Akhmetovich Gareev لیکنه : ژباړه : محمد طاهر کانی/ جرمني ۲۰۰۱ پپ : ۳۷۷ او ۳۷۸ "

ډاکټر محمود احمدویچ ګارییف روسي تأریخپوه او د روسیې د پوځي پوهنو د اکاډیمۍ مشر دی. نوموړی د " پوځ تر ټولو پوه پوځي ستراتیژیست " بلل کیږي ، هغه له ۱۹۸۸ تر ۱۹۹۱ز کال پورې په افغانستان کې د ډاکټر نجیب الله سلاکار وو. جنرال ګارییف په ۱۹۲۳ زکال کې سترګې پر نړۍ و غړولې او ګڼ شمیر کتابونه یې پارسي ، پښتو ، انګریزي او څو نورو ژبو ته ژباړل شوي دي .

۱۷ (انجنیر شیر احد ساپي د ۲۰۰۹ز کال د اپریل په اتلسمه نېټه د " عقاب آریانا/ د آریانا د ګوربت " د مجلې د چلوونکي محمد سرور رڼا لیکنه چې د (جرمني) په مونشن کې خپریږي د دغې لیکنې پرله پسې لړۍ ته را ولیږله. د رڼا لیکنه د " کتاب ګمشده یا دزدیده شده دکتور عبدالرحیم نوین؟/ د عبدالرحیم نوین کتاب ورک شوې یا غلا شوې؟ " تر سر لیک لاندې ده چې د ۲۰۰۹ز کال د اپریل په څلورمه نېټه خپره شوې ده. د دغو یادښتونو په یوه برخه کې داسې راغلي دي :

"د ډاکټر عبدالرحیم نوین د مړي د درنښت لپاره د جنازې په بدرګه کې د ګډون په موخه چې د ګلبدین حکمتیار په مرسته پاکستان ته لیږدول کیده د (جرمني) فرانکفورټ ته تللی وم. هلته مې د ډاکټر نوین زوی ته په ټینګار سلا ورکړه چې د خپل پلار " یادښتونو او د هغه د سترګو د لیدلي حال لیکنو" ته کلکه پاملرنه وکړي. هغه ژمنه وکړه چې نوموړی به ډیر ژر چاپ دغه یادښتونه خپاره کړي ، خو کله چې له پاکستانه بیرته را ستون شو وېې ویل : " زما د پلار کتاب ورک شوی دی "

د [پوهاند نوین � ژ] دغه " یادښتونه او د سترګو لیدلی حال " څه د باندې د درې سوو پاڼو پرمخ لیکل شوی وو. ما (رڼا) دغه لیکنې له سهاره تر ماښامه ، تر هغې شپې پورې چې ډاکټر نوین به بیرته کورته را ستنیده ، لوستلې./...../ یوه ورځ مې له خپل ګران ، درانده ، او منلي استاد ښاغلي سید قاسم رشتیا سره خبرې وکړې. هغه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل : " ډاکټر نوین خپل کتاب ماته هم راليږلی وو. ښه ليکنه يې کړې ده. د هغه د سترګو ليدلی حال د پيښو له رښتونوالي او د پيښو د لړۍ له رښتونو اړخونو سره د ډاډ وړ دي ".

د نوموړي کتاب ځينې برخې په لاندې ډول دي:

"په هغو شپبو کې چې د کمونيستانو د جيټ جنګي الوتکو غرړهار او د شوبلو د اورونو ګړزهار د کابل په تشيال په ځانګړې توګه د هغوی د پام وړ په سيمو کې ازانګې خپرولې موږ د لارښود [محمد داؤود] حضور او د هغه د ورور سردار محمد نعيم خان مخې ته ناست وو او د روانو پيښو په اړوند مو خبرې اترې کولې.

د کورنيو چارو وزير قدير ټينګار کاوه چې د کمونيستانو مشران دې د يوې دښتـنـۍ پانسـۍ په ترڅ کې په بيړه پانسي شي ځکه چې د اړو دوړ کچه تر ګواښجنې کچې پورې لوړه شوې ده. که هغوی و ژغورل شي نو د نه منلو ناورينونه به رامنځته شي چې په هغه مهال کې به ژغورنه يې ناشوني وي .

اروابناد سردار په ډېره ترخه ژبه وويل : " د دغسې يوې بيړنۍ او ناپاژوالې پريکړې په کولو به موږ نه يوازې د افغانستان د ولسونو او پرګنو په سترګو کې بلکه د ټولې نړۍ پروړاندې د جنايتکار په توګه و پيژندل شو، له بله اړخه به د څو تنو هيواد پلورو او پرديو ته د چوپړيانو له نومونو څخه سترې سياسي ځيرې جوړې شي".

د کورنيو چارو وزير له خونې دباندې ووت. زه هم څو دقيقې وروسته د اړتيا له مخې له خونې د باندې ووتم. ګورم چې قدير د دالان په يوه ګوټ کې له چا سره د ټيلفون له لارې خبرې کوي. د قدير له لوړه غږه داسې برېښيدل چې ډير په خښم دی. هغه ويل : " په دغو شپبو کې له سردار څخه د امر اخيستل ګران او ان ناشوني دي. زه د کورنيو چارو د وزير په توګه امر کوم چې ټول پانسي کړي. تاسو کولائ شـئ زما غږ د آمر په توګه ثبت کړئ. له درتګ سره سم به هم په ليکلې توګه لاسوند دروسپارم. " له څو شپبو وروسته ، نه پوهيږم چې د ټيلفون له بل لوري څخه يې څه واوريدل خو په ډير تراخه او لوړ غږ يې چيغه کړه : " زه امر کوم." او ټيلفون يې په ډير خښم بيرته کښيښود. بيا يې وويل : " ټول هيواد پلوري ، جنايتکار او خاين شوي دي ".

قدير ما ته و کتل او ويې ويل : " دوی په داسې شپبو کې د لارښود " رهبر" امر غواړي! د ولسمشر سترګې په هېله مندۍ د اوضاع ښه والي څاري ، هغه د دفاع د وزير پر تشو خبرو ډاډ کوي چې مرستندويه ځواکونه به دده مرستې ته را ودانګي ، خو پام نه کوي چې د باندې څه روان دي ، څه پيښيږي او کوم لاسونه کار کوي".

ما [نوين] له قدير سره ټوکې درلودلې ، هغه ته مې وويل ! وه د پلار مړي زوا! څوک وژنې! د لارښود ځواب به څه وايي ؟ " هغه له ځنډه پرته راته وواېل : " زه هغه ټول جنايتکاران وژنم. غواړم هېواد او ولس له هغه ناورين څخه وژغورم چې را روان دی. سردار دې له هغه وروسته ما پانسي کړي " .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مو له سردار نعیم سره د دغو بدمرغیو او د هغو د لاملونو په اړه خبرې کولې. هغه وویل : " زموږ د دوستانو او همکارانو د لاس په لستونو کې مارانو ځالگۍ جوړې کړې وې او د هغوی له ډاړ څخه یې ناوړه گټه واخیستله. خو په دغو خبرو هغه مهال پوه شولو چې وار له واره تیر وو." په همدغه شپبه کې د کورنیو چارو وزیر په بیړه راغی او له سردار محمد نعیم خان څخه یې و پوښتل : " د فرانسې د سفیر د وړاندیز په اړه مو څه پریکړه کړې ده ؟ "

زه له خبرې خبر نه وم او هغوی ته مې هک پک کتل. وروسته پوه شوم چې که دوی د فرانسې سفارت ته پناه یوسي ، نو ټول به خوندي وي. سردار نعیم وویل : " ورور مې [محمد داؤود] دغه وړاندیز ونه مانه او ویې ویل چې د یوه سر تیري په توگه ماته شرم دی چې د مرگ له منگولو د ځان د ژغورلو لپاره په خپل کور کې یوه بهرني سفارت ته پناه یوسم. زه په زر هاوو ځله مرگ غوره بولم. خو دا یې ومنله د هغه د کورنۍ په گډون دې نور ټول ولاړ شي . او لاربشوونه یې وکړه چې ټول دې هلته ولاړ شي. د ولسمشر ماندینې هم سفارت ته د پناه غوښتل ونه منل او ویې ویل چې د خپل خاوند په ژوند او مرگ کې شریکه یم. په پای کې ټولو پریکړه وکړه چې په ارگ کې پاتې شي ".

د توپکو ، تومانچو ، شوبلو او د الوتکو د بمبارد گړزهار ، د سوځیدلو کوکو او بغارو غړونه شپبه په شپبه زیاتیدل او اوریدل کیدل. سردار نعیم غوښتل هغې خونې ته ولاړ شي چې ټول پکې را ټول شوي ول. کله چې له ځایه پاڅید ، یوه مرمۍ یې پر لاس و موښتله. خپل لاس یې ټینگ ونیو او له خونې دباندې ووت .

زما په گډون ، د مخابراتو وزیر یو شمیر نور وزیران او یوشمیر جنرالان د ودانۍ لاندنۍ یا کښتـَـنۍ خونې ته ولاړو. موږ هڅه کوله چې ځانونه د نورو له سترگو او مرمیو څخه بچ کړو. مرگشپانې چوپتیا هر چیرې داړې لگولې. یوازې د هغه چا د گامونو غږ راته چې ورو ورو یې پورته کول ، هغه کسان چې له یو بل سره بوښېدل د هغو غږ هم راته .وروسته پوه شوو چې هغوی د همدغې ناورین ځپلې چوپتیا په ترڅ کې غوښتل د مړیو جنازې د باندې وباسي .

پورته راغلم او د سردار نعیم ماندینه مې و لیدله. ما گومان کاوه چې ټول ژوندي دي. چا وویل : " له دغې میرمنې او د هغې له لمسۍ پرته چې لاندنۍ خونې ته تللې وې ، نور ټول شهیدان شوي دي".

او موږ چې څرگند دښمنان وو ، له میرمن زهره نعیم سره یو ځای د څرخي پله زندان ته و سپارل شوو".

کمونیستانو غوښتل د ډاکټر نوین له خولې چې د وزیرانو د غونډې منشي هم وو ، د خلق او پرچم د مشرانو په اړه د سردار محمد داؤود خان وروستنۍ پریکړه واوري. د ښاغلي نوین په وینا ، په هاغه ورځ نوموړی د وزیرانو په غونډه کې نه وو ، خو کمونیستانو گومان کاوه چې نوموړی غواړی خبره پټه کړي او حقیقت نه وایي نو ځکه یې تر کلک دباو او ټینگو وهلو ټکولو لاندې ونیو .

"په همغې شپبې کې چې د [افغانستان د گټو د ساتونکې ادارې] [اگسا] مشر اسدالله سروري زما د کیڼ لاس د پینځمې گوتې نوک ایسته ، او ما سوگند خوړ چې په هاغه ورځ د وزیرانو په غونډه کې نه وم ، و مې لیدل چې یو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرتیری ناڅاپه په خوني را ننوت او د درنه مار " جلاد " سروري په غوږ کې يې څه وويل. هغوی له خوني دباندې ووتل. سروري له څلورو یا پينځو دقيقو وروسته بيرته راغی او ویې یول : " ته په دې اړه تر سبا پورې ژور سوچ وکړه. د حقیقت له ویلو وروسته له تاسره نور څه نه لرو، پر ته له هغې به ستا لاسونه او پښې نوکان و نه لري. " خو له هماغې ورځې وروسته په دې اړه د پلټنو لړی چورلټ و شلېدله ".

۱۸ " (حفيظ الله خالد : د لیکوال د سترګو لیدلی حال : ۲۰۰۸ز کال د اپریل ۲۶ : د مهتر لام بابا په ښار کې د ارواښاد داؤود خان د وروستنې وينا یوه برخه چې د دیارلس سوه او شپږ پينځوسم لمريز کال د کب په مياشتې کې [۱۹۷۸ز فبروري] يې کړې وه:

لغمان ته د داؤود خان له سفره درې ورځې مخکې د لغمان والي محمد حسن ګرديزي د مهترلام د جامع جومات ترخنګ په يوې څلور څنډيزې ځمکې کې د یوې ودانۍ د جوړولو کار په بيړه پيل کړ او د کار د څارنې ټولې چارې يې په خپله غاړه واخيستلې .

پر نوموړې ځمکې د ودانولو پر چارو د والي ځانګړې پاملرنې د ښاريانو تلوسه را پارولې وه. معما هغه مهال حل شوه کله چې داؤود خان له لغمان څخه د ليدنې پر مهال ، خپله وروستۍ وينا واورَوله .

د هماغې ورځې پر سهار د داؤود خان د راتګ خبر په ټول ښار او ورڅيرمه سیمو کې خپور شو. خلک ټول په هغه ځای کې راټولیدل چې د سردار محمد داؤود د وينا لپاره ځانګړی شوی وو. ورهنګرو او هټيوالو هم خپلې هټۍ ګانې و تړلې او د لغمان له څلورو ګوټونو څخه مهترلام ته راغلل .

داسې ښکاريده چې د ولايت چارواکو او پازوالو د چارو د ښه سمبالښت لپاره اړين چمتووالی نه درلود او ناڅاپه ګير شوي ول. دومره ډېر لودسپيکرونه نه ول چې خلک د داؤود خان غږ سم واوري ، له خلکو وغوښتل شول چې لږ نیږدې راشي او خبرې له نیږدې واوري. د دې خبرې په اوریدلو هر چا هڅه کوله چې ځان ستيژ ته نيږدې کړي. دې ته په پاملرنې چې ګډونوال د ښار ورهګر او د کليوالي ژوند کليوال ول ، هغوی په دغسې غونډو کې د ګډون د نظم او مقرراتو له دود سره آشنايي نه درلودله.

سره له دې چې د امنيتي چارو چارواکو د نظم لپاره هلې ځلې کولې خو بيا هم شور ماشور خپور وو او ويره وه چې داؤود خان به خپله وينا وا نه اورَوي .

لومړی محمد حسن خان مايکروفون را واخيست او ځان يې خلکو ته ور وپيژانده ، وروسته يې له ګډونوالو وغوښتل چې هر څوک دې په خپل ځای کې کرار کښيني. له څو دقيقو وروسته چوپه چوپتيا خپره شوه او داؤود خان خپله وينا پيل کړه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داؤود خان لغمان ته د سفر او د سیمې له وګړو سره د کتنې په اړه خپله خوښي څرګنده کړه او له هغو پرمختګونو څخه یې یادونه وکړه چې د جمهوریت د بنسټ ایښودلو په پینځو کلونو کې رامنځته شوي ول. داؤود خان د نوي جمهوریت پر وړاندې روانو مخالفتونو ته هم نغوته وکړه .

داؤود خان د وینا له اورولو وروسته د سراج د کلا (قلعه سراج) له بڼ او مهترلام څخه لیدنه وکړه او ماسپښین د ننګرهار د ولایت پر لور وخوځېد .

په سبا ورځ یې داؤود خان له خپلې مانیدنې سره په لنډ کروزر موټر کې چې ده په خپله چلاوه بیرته لغمان ته راغی ، د هغه پلار د مهترلام بابا د زیارت ترڅنګ ښخ دی ، د خپل پلار قبر ته ولاړ او له هغه وروسته یې د ولایت له نورو سیمو څخه لیدنه وکړه " .

د دغې لیکنې د بشپړې لوستنې لپاره لاندنۍ پته و ګورئ :

www.tolafghan.com/home/detail/9784

۱۹ (د ۲۰۰۵ ز کال د اپریل په ۲۴ او د ۲۰۰۶ ز کال د اپریل په ۲٦ نېټو باقي سمندر په رسنیو کې دوه یادښتونه خپاره کړل. سره له دې چې نوموړي د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کېدا د څرنګوالي سپړنه نه ده کړې ، خو د دغو وژنو شا لید ته یو شمیر نغوتې ور نیغې دي.

سمندر په خپلو یادښتونو کې له لاندنیو سرچینو څخه ګټه اخیستې : " از موج تا توفان / له څپې تر توپانه " د جمعه نوع پرور لېکنه ، " رازها افشا میګردند " د ډاکټر شاه زمان وریځ ستانیزي لیکنه ، " سهل انګاري داؤود خان " ډاکټر شاه زمان وریځ ستانیزی ، " خاطرات یک افسر نظامي/ شبهای کابل " جنرال غني عمرزی، " نګاهی په تأریخ حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان " عبدالقدوس غوربندی ، " سقوط افغانستان " عبدالصمد غوث ، ژباړه : پوهندوی محمد یونس طغیان ساکایي او " افغانستان پس از بازګشت سپاهیان شوروي " ژباړه : عزیز آریانفر

د دواړو لیکنو لپاره چې ښایي یو ځل بیا کتنې ، سمونې او خښنم لړونې ته هم اړتیا ولري ، کولای شئ لاندنۍ پتې و ګورئ :

www.goftaman.com/daten/fa/articles/part2/article284.htm

www.goftaman.com/daten/fa/articles/part1/article44.htm

۲۰ (یو شمیر لوستونکي " د پسرلني سباوون د ګولېو د باران " له لیکـنـې سرټکونه کوي او ویلي یې دي چې په هر ځای کې مو " محمد داؤود " لیکلي او ښایي دا د افغانستان لومړني ولسمشر ته د سپکاوي یوه نښه وي. لوستونکي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایی چې اوس ان د هغه تراخه ژبي مخالفین هم په خپلو لیکنو کې هماغه منل شوي دودیز نومونه لکه سردار محمد داؤود ، شهید سردار داوود یا لږ تر لږه داؤود خان لیکي.

باید ور غبرګه کړم چې د افغانستان د لومړني ولسمشر نوم ، له هرډول مختاړي او وروستاړي پرته " محمد داؤود " دی. ټاپیست (سیاه سنګ) په خپلو لیکنو او خبرو کې د " محمد داؤود " نوم په همدې ډول غوره بولي. خو د دغې پرله پسې لړۍ په هره برخه کې کله چې د نوروکسانو له لیکنو څخه اخځ اخیستل شوی هغه یې په ټول امانت په هماغې لیکل شوې بڼې لیکلی دی .

په قاموسونو کې ویل شوي چې د سردار نومیزه ترګړ " واژه " پـَهلوي ده چې بنسټ مشر ، د پوځ مشر ، یا د لښکر د یوې برخې یوځي مشر ته ویل کیږي. زه ګومان نه کوم چې د یو شمیر قاموسونو دغه ادعا سمه وي. ځکه ویل کیږي چې په پهلوي لیکنو کې د " سردار" نوم - مختاړي هېڅکله نه دی کاروَل شوی .

البته دا هم روښانه نه ده چې " سردار " یو ګړی نومیزه ترګړ دی یا د " سر + دار/ لرونکي " ګډوله ده په بله وینا " سرلرونکی " لکه : زمنیدار، سرمایه دار

یو شمیر تأریخي / فرهنګي لاسوندونه ښیي چې " سردار " ټولنیزه ریښه لري او د لارښود له مانا سره نیږدې والی لري او هم د دې مانا ښندي چې د دغه نوم لرونکی ، په یوه سمبال شوي لښکر یا ډله کې لوړ مخور توب ، دریځ او نوم لري .

دغه نومیزه ترګړ په هندي او مراټهي ژبو کې هم د پاړسي ژبې په څیر کاروَل کیږي چې تر ډیرې کچې پوځي رنګ لري. په دې توګه ، " سردار " کیدای شي له " سر لښکر" یا " سپهسالار" سره نیږدې تراو ولري .

) په هندوستان کې د " سردار" کیدلو له ځانګړتیا وو څخه یوه بیلګه د " جاګیر" د لرلو بېلګه وه. په بله وینا هر سردار " جا ګیر دار" هم دی. جاګیر هغې ټوټې ځمکې ته ویل کیږي چې د یوه هیواد پاچا یا واکمن ، سردار ته ورکړې وي. د ځمکې دغه ټوټه کیدای شوای د سردار لپاره د ګټو او پانګې سرچینه وای ، خو په دې توپیر چې د هغه له مرګه وروسته د شخصي ځمکو په څیر ځمکه د هغه پاتې وراثینو ته نه ورکول کیده ، داسې ځمکه باید بیرته دولت ته ورکړل شوې وای(.

د ۱۸٦۰ او ۱۹۴۰ ز کلونو په منځ یا د اتیاکالو په اوږدو کې بریتانیا د سرتیرو د راټولولو په موخه د اتراپردیش ، هیماچل پردیش ، هریانه او مهاراشترا پر سیکهـ میشتو سیمو ډیر زور او دباو راووړ ترڅو دغه سیمې تر خپلې ولکې لاندې راولي .

کله چې بریتانوي لښکر پر هند خپله بشپړه ولکه او سوبه خپره کړه د " سردار" نومیزه ترګړ د " س" له زَور څخه د " س " زیر ته راټیټ شو. ښایي دغه بدلون د غرپیژندنې له املـه وي ځکه د دغه نوم نیمایي د انګریزي د "سر =

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"Sirله نومتاړي سره چې د (ښاغلي) مانا ښندي نيږدې والی ولري او هم د "سر "Sir = نومتاړی د " مشر اشراف " له مانا سره نيږدې والی لري .

په پخوا وختونو کې يوازې د سيکهانو مشران او لويان او مخـوړي کورنۍ " سردار" بلل کيدل. ورپسې د " جي " وروستاړی هم ور وتړل شو چې د ډير درنښت څرګندويه ده ، نن ټول سيکهـ نارينه " سردار جي " بلل کيږي. د وخت په تيريدلو دغه نوميزه ترګړ ، ګروهنيزې او ټولنـباوری کرښې ماتې کړې او نن سيکهانو ته د " سردار" پر ځای د ښاغلي يا د انګريزي Mister نومتاړي ورکړل شوی دی.

په پاکستان او د افغانستان � پاکستان په همکرښو سيمو کې د " سردار " نوميزه ترګړ ، د هغه د هندي لښکري ځلاندوالي برعکس ، د ژوندانه په ډيريو برخو کې غير پوځي ، توکميزه او ټبرنيزه کارَونه لري. په دغې جغرافيا کې سردار د " ستر ، لاربنود ، مخکښ ، پياوړي ، اغيزمن او مخور" په ماناوو د پټهانانو (پښتنو) ، بلوڅانو ، سندهيانو او براهويانو توکميزو مشرانو ته ويل کيږي .

په افغانستان کې د ناځرګندو لاملونو له امله بارکزيو او محمدزيو ته هم د " سردار" نومتاړی کارول کيږي. دغه هم په خپل وار د پوښتنې وړ ده چې د محمد داؤود ، محمد هاشم ، محمد نعيم او ..... نومونو د " سردار" مختاړي درلودل خو موږ ډير لږ اوريدلي چې چا دې سردار محمد ظاهر شاه ويلي وي.

د " سردار " نوميزه ګرتړ نوري بيلابيلې کارَونې هم لري ؛ د بېلګې په توګه په ايران کې د " سترتوب او لوړاوي " مانا ښندي خو په کردستان کې د " عادي" مانا ښندي. د کشمير سدهناتي وګړي د دارني /سدوزي احمدشاه " بابا رحمـة الله عليه � ژ" زوزات د " سردار په نامه يادوي او د هيماليا د غرونو په لمنو کې " سردار" هغو کسانو ته وايې چې په غرونو کې سيلانيانو ته لاربښونه کوي. په يو شمير هيوادونو کې د بي بي فاطمې لمسيانو ته سيد او سردار وايي .

د لا زياتو مالوماتو لپاره لاندنۍ پته و ګورئ:

http://en.wikipedia.org/wiki/Sardar

۲۱ " (د [ديارلس سوه او دو پينځوسم لمريز کال د چنګاښ په شپږويشتمه (۱۹۷۳ ز د جولای ۱۷)] د سهار په اوو بجو د راډيو افغانستان د خپرونو لوی چلنوال له ما وغوښتل چې د قران کريم له تلاوته وروسته څه ډول خپرونه خپره کړم. ما ورته وويل چې : " د اختر او جشن د ښاديو د ورځو په خير د ملي اتڼ نغمې او د ښادۍ سندرې خپرې کړئ." راډيو خپرونې پيل کړې. ضيأ مجيد په بيړه زما څنګ ته راغی او ويې ويل : " د سټډيوګانو امن ونيسـئ چې لاربنود " رهبر " را روان دی او دلته را درومي." دا مې لومړي ځل وو چې د لاربنود " رهبر" کلمه مې اوريدله ، دغه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه مي دومره په زړه ښه ونه لګېدله. دا ماته د یوه پور شوی بې ډیله نوم په توګه ښکارېده چې د دغه بوډا او سرخریلي سړي په نامه پسې چا تړلی وي. هرګوره ، هغه څه چې ضیأ وویل هماغسې مې وکړل .

شل باندې اووه بجې وې چې د پرون ورځې سردار او د نن ورځې لارښود " رهبر " چې په ځان کې یې پسرلنی خړ عسکري رنګه پتلون اوکمیس وو له حسن شرق ، ضیأ مجید ، حیدر رسولي او د کودتا له یو شمیر نورو مشرانو سره راډیو ته را ورسیدل ، هغه ته د راډیو په درشل کې زموږ پوځي قطعې سلام وړاندې کړ ، د سلام له منلو وروسته ستډیو ته ولاړ. د راډیو ویاند مهدي ظفر غوښتل ووایي چې دا دی اوس سردار محمد داؤود خپله وینا اَورَوي ، خو هغه وویل : " ورونړو! زما په ګډون نور هیڅ چا ته د سردار نوم مه ورکوئ. په افغانستان کې د سرداری ټغر د تل لپاره ټول شوی دی." مهمدي ظفر له یوه لنډ انانوسه وروسته د خبرو د پیل لړی محمد داؤود ته و سپارله." (اردو وسیاست در سه دهه اخیر افغانستان) لیکنه ستر جنرال محمد نبي عظیمي پ : ۹۰ "

[][]

ریجاینا (کانادا)

نزدهم اپریل 2009

د ټیلفونونو شمیرې: 1 (306) 5438950 و 1 (306) 5020882

ډاګ نښه: Siasang, 679 Rink Ave., Regina, SK., S4X2P3, CANADA

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)اوه وېشتمه برخه(

منن لیک

که د یارانو پیرزوینې او همکارۍ راسره نه وای نو" د پسرلني سباوون د ګولېو د باران" څېړنیزه لېکنه به هم نه وای رامنځته شوې. په دې اړوند غواړم یو په یو له دغو کسانو څخه د زړه له کومې مننه وکړم :

۱ (هغو کسانو چې د دغې پرله پسې لړۍ د لا ښه والي والي لپاره د کار له هماغو لومړیو شېبو څخه د ارزښتمنو مالوماتو له لارې مرسته کړېده : نیلاب سلام ، ادریس زمان ، فریبا آتش ، شکرالله شیون ، احمد پوپل ، عبدالفتاح غفوري ، عبدالرزاق غفوري ، محمد نبی عظیمي ، ډاکټر داؤود جنبش ، عبدالغفار فراهي او خان آقا سعید

۲ (د هغو کسانو نومونه چې له لېکنو یا خبرو څخه یې ګټندویه ګټه اخیستل شوې ده : : ډاکټر ظاهر طنین ، ډاکټر عاصم اکرم، جنرال نذیر کبیر سراج، جنرال محمد نبي عظیمي، الف هارون، حامد، دیپلوم انجنیر کریم عطایي، جنرال امام الدین، محمد آصف آهنګ، ادریس زمان، محمد صدیق فرهنګ ، اکادمیسین دستګیر پنجشیری، سلیمان لایق، عبدالغفار فراهي، خان آقا سعید ، فرهاد لبیب ، محمد اکرام اندیشمند ، سلطان علي کشتمند ، باقی سمندر، رزاق مامون ، شیر ساپی ، عبدالحق مجددي ، ډاکټر فضل الله مجددي ، ډاکټر حسن شرق ، عزیز آریانفر، سمن ، ډاکټر داؤود جنبش ، محمد اقبال وزیری ، اکادمیسین محمداعظم سیستاني ، حفیظ الله خالد ، عبدالجمال باري ، جنرال پادشاه میر، حمید مهمند، محمد آصف صافي ، طارق بزګر، ډاکټر عبدالجلیل زلمی ، غلام رسول باوري ، انجنیر نجیب الله داوري ، ډاکټر حلیم تنویر، عزیزه رزبان ، ملیحه ناياب ، عبدالجبار ثابت ، فقیر محمد ودان ، جنرال خوشحال پیروز صافی ، جنرال خطاب جانباز، جګتورن فضل الرحمان تاجیار، عبالصمد ازهر، جنرال قادر، غوث الدین فایق ، عبدالرحیم شادان ، عبالحمید مبارز، صالح محمد ابرار، Louise Dupree, Frank Clements, Albert Linette, Makhmut Akhmetovich Gareev, Carlotta Gall, and Lalit Kumar Jha

۳ (هغو دوستانو چې د انځورونو ، سي ډي ګانو ، د غږونو اود انځورونو د کسټونو ، mp3او د نورو ارزښتمنو یادګارونو د لیږنې له لارې زموږ کار ته یې ښایست وربخښلی دی : ادریس زمان ، غوث جانباز، ملیحه احراري

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

، فریبا آتش ، نیلاب سلام ، عزیزه رزبان ، بتینا پیرشکي ، ژولیا میتینکووا ، ګورګي پتروویچ ایژوف ، شیر ساپي ، محمد حسن ولسمل، ذبیح الله امانیار او منیر کبیر

۴ (هغو ی چې په بل ډول د مرستې لاس را غځولی دی : رحمت آریا ، غوث جانباز ، ژولیا میتینکووا ، یحیا سعدزوي ، ولي باز، ډاکټرمحمد اکرم عثمان، حفیظ الله خالد ، کمال پرواک ، ډاکټر صادق فطرت ناشناس ، ډاکټر لطیف طبیبي ، ډاکټر حمید حامي ، زرین انځور، ډاکټر خوشحال روهی ، نجیب سلطاني ، وحید صمدزي ، ډاکټر شاه محمود چوپان ، کاوه شفق آهنګ ، داکټر محمد انور غریو، عارف ګذرګاه ، ډاکټر عبدالجلیل زلمي ، محمد آصف بره کي ، عبدالمجید راغستاني ، عبدالاحد سرتیپ ، قاضي سید موسی عثمان هستي ، محمد شاه فرهود ، قیس کبیر، زبیر وکیلي ، اسد نجفي ، احسان الله شګیوال ، کریم حقانیار ، طارق بزګر، احمد شاه عبادي ، بشیر مؤمن ، نصیر القاس ، ډ اکټر واسع خاکستر ، انجنیر اسماعیل ، محمد ظاهر ملک بابا ، حمید عمریار، سلطان رضوي ، عبدالله نورزاد ، عارف خزان او کبیر امیر

ځانګړې مننه

۵ (له ډیر منلي او ګران دوست " ع س" څخه ډیر منندوی یم چې د خپلو ارزښتمنو څرګندونو له لارې یې د دغې لړۍ په هره برخه کې ماته لارښوونه کړې او په پای کې یې غوښتي چې نوم یې په دغه لیکنه کې را نه شي .

٦ (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړ پوړو چارواکو او غړو څخه چې د دغې لړې په لا شه والي کې د مرستې جوګه شوي مننه کوم ، هغوی غوښتي چې نومونه یې دلته یاد نه شي .

۷ " (د پسرلني سباوون د ګولیو باران " به هېڅکله د کابل ناتهـ او فـردا له و وبپاڼو دباندې نه وای وتلای که لاندنیو پوهانو ، څیړونکو او منلو کسانو په نورو ویبپاڼو ، وبلاګونو او چاپي رسنیو کې یادونه نه وای کړې ؛ د دوی څه دباندې اویا پیغامونه ول چې زموږ له انګیرنې دباندې یې د نړۍ په هرګوټ کې ازانګې خپرې کړې .

زبیده تیمور، فرشته حضرتي ، ګوربز خان عطا خیل ، طوطا خیل، مهدي نیک آئین ، درویش نیک اندیش ، درویش دریا دلي، نصیر مهرین ، محمد عمر راوي ، نصرالله زرداد ، بریالي شنوا ، حمید فرهاد ، احسان خوشدل ، فرهاد صحراګشت ، فردوس کاوه ، اوستا کابلی ، سلیمان راوش ، عظیم بابک ، اکه سخي ، خالق کاپیسایي ، اطرافي ، دشنه خراساني ، عمر سنایي ، ګل مکۍ ، متولي رحمکیان ، محب نعیمي ، ولي بګرامیان ، پروانه شاد مهر، صنوبر آریایي ، نعیم البرز، فرید آریانژاد ، فریدون زاده ، فرهاد توانا ، علی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عباسي ، رامين راضي ، هوشنگ احمد ولي ، نسرين سمنگاني ، نسترن آستانه ، سه نقطه ، نورتن ، پويا ، رزمجو ، غزنوي ، نوري ، پري ، احمدي ، سروري ، رويا ، نادر ، وارسته ، پرستو ، مهبانو، زلفيه ، نذير، هنديه ، خورشيد ، بهاره ، خماري او ځو تنه نور په پورنيو نومونو .

ناخوالي يا ناسيالي به واى كه د دغې لړۍ په تړاو مو د ښكلو ليكنو له پورتنيو ليكوالانو څخه يادونه نه واي كړې .

۸ (مننه له : ايشور داس، عبدالفتاح غفوري، رحيم غفوري، عبيدالله حميدي، محمد طارق بزرگر، علي اميني، سخيداد هاتف ، اقبال عليشاه دهقانپور، خالد هادي حيدري ، كامران مير هزار، مريم محبوب، زلمی باباكوهي، محمد رئوف مهديزاده كابلي، او د جاودان، خاوران، شبكه اطلاع رسانی افغانستان، افغان جرمن، افغان_پرس، پندار، بېنوا، موج نو، سايه، هارمونی، نيزار، خمخانه د منلو ويبپاڼو له چلوونكو څخه او په هيواد كې دننه له رسنيو او رسنوالو څخه مننه چې و مې نه شواى كړاى نومونه يې دلته راواخلم .

۹ (له ټولو لوستونكو څخه مننه چې د " پسرلني سباوون د ګولېو د باران " ليكنه يې په زغم او مېنه ولوستله .

په پاى كې كه هرچا د يوه ټكي په كچه دلته مرسته كړې وي ، بيا هم مننه ، كه له هغو مننه ونكړو دا به ناسيالي وي .

[][]

ريجاينا (كانادا)

۲۰۰۹ز كال د اپريل ۲۸

ژباړه : رحمت آريا

Download from: ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library